

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

ဝေဖန်ရေး ကျွန်တော်

အ ပါ အ ဝ င် ဆွေ ဘ င် : ပါ : မျ ဘ :
မောင်သာနိုး

ဝေဖန်ရေးကျွန်တော်အပါအဝင်ဆောင်းပါးများ၊ မောင်သာန်း
စာမျက်နှာ ၂၀၁ မျက်နှာ၊ ၁၃ စင်တီ x ၂၁.၅ စင်တီ

ထုတ်ဝေသူ - ဦးစန်ဦး၊ စိတ်ကူးချိုချိုစာပေ(၀၀၅၃၈)၊ ကျ. ၁၆၄လမ်း၊ တာမွေ၊ ရန်ကင်း၊
ပုံနှိပ်သူ - ဒေါ်ဝင်းမာ၊ စိတ်ကူးချိုချိုပုံနှိပ်တိုက်(၀၀၄၁၂)၊ ၁၁၇၉၊ မစိုးရိမ်လမ်း၊ ရန်ကင်း၊
၂၀၁၈၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု ၅၀၀

ရောင်းစွဲ ၂၅၀၀ ကျပ်

email: skccph@gmail.com ; P.O.Box: 705
www.facebook.com/SKCCMyanmarbook
www.skccmyanmarbook.com

စိတ်ကူးချိုချိုစာအုပ်

ဝေဖန်ရေးနဲ့ကျွန်တော်
အပါအဝင်ဆောင်းပါးများ
မောင်သာနိုး

မာတိကာ

၁။ ဝေဖန်ရေးနဲ့ ကျွန်တော်	၁
၂။ မလင်းပြာနဲ့ ကျွန်တော်	၅
၃။ တတ်ယောင်ကားများနဲ့ ကျွန်တော်	၁၃
၄။ ခြေခြေမြစ်မြစ်တတ်ရတယ်	၂၀
၅။ စာဖတ်တတ်ဆိုပေမယ့်	၂၆
၆။ အတွေးခေါင်သူများ	၃၃
၇။ ပရိသတ်ဆီက စာတစ်စောင်	၄၂
၈။ စာရေးပြီး အသက်မွေးဖို့	၄၉
၉။ သမိုင်းဝတ္ထုရေးဆရာရဲ့ သြဇာ	၅၆
၁၀။ ဘာကြောင့် ရှေးထုံးကို မပယ်ရသလဲ	၆၃
၁၁။ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်	၇၁
၁၂။ ရှေးထုံးတစ်ခုတည်းနဲ့တော့မရ	၇၈
၁၃။ ရှေးဆရာတို့အလို	၈၅
၁၄။ ရှေးက အလွဲသုံးစား အရေးအသား	၉၁
၁၅။ ရှင်နှောင်းနဲ့ ဓာတုကလျာ	၉၉

ဝေဖန်ရေးနဲ့ ကျွန်တော်

ကျွန်တော် စာရေးဝါသနာပါတယ်ဆိုရာမှာ ဝေဖန်ရေးဆရာလုပ်မယ်ဆိုတာ မပါခဲ့ပါဘူး။ ငယ်ငယ်တုန်းက ပန်းချီဝါသနာပါခဲ့လေတော့ ဖန်ဆင်းသူပဲ ဖြစ်ချင်တာပါ။ ကဗျာဆရာ၊ ဝတ္ထုရေးဆရာ။ ဒါပဲ။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝအထိကလည်း ဝတ္ထုတိုလေးတွေ၊ ကဗျာလေးတွေပဲ ရေးခဲ့တာပါ။ ကျောင်းစာသင်ခန်းရဲ့ လိုအပ်ချက်အရ သရုပ်ဖော်စာလေးတွေ၊ အစီရင်ခံစာလေးတွေ၊ ဝေဖန်စာတွေလည်း ရေးခဲ့ရရဲ့။ ဒီလိုနဲ့ ဆောင်းပါးဆိုတာကိုလည်း ရေးတတ်လာတယ်။

နောင် ကျောင်းပရိဝုဏ် ပြင်ပရောက်တော့ သတင်းစာဆရာဖြစ်လာတယ်။ အဲဒီတင် သတင်းနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အယူအဆ တင်ပြတာ၊ ဆွေးနွေးတာ၊ ဝေဖန်တာတွေ ဆောင်းပါးအများကြီး ရေးရတော့တာပဲ။ ဒါပေမဲ့ စာပေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဝေဖန်ရေးစာကိုတော့ အရေးနည်းတယ်။ ရေးမှရေး ဖြစ်ရဲ့လားတောင် မသိဘူး။

အထက်မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာရေးဆရာ အသင်းရယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းထွက်ကလေးတွေ ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြတော့ တစ်ဦး

နဲ့တစ်ဦး ညီရင်းအစ်ကိုလို၊ ရဲဘော်ရဲဘက်တွေလို စည်းလုံးညီညွတ်လှုပ်ရှား ခဲ့ကြတာပါ။ အလုပ်တစ်ခုလုပ်စရာရှိပြီဆိုရင် ကိုယ့်တာဝန် သူ့တာဝန်ခွဲဝေ ယူပြီး လုပ်ကြတယ်။ စုပေါင်းပြီး တက်ညီလက်ညီ လုပ်ခဲ့ကြတယ်။ စာတမ်း ရေးစရာရှိရင်လည်း ကဗျာဆိုဆရာတစ်ဦး၊ ဝတ္ထုဆို မောင်စွမ်းရည်၊ ဘာသာ စကားနဲ့ ပတ်သက်တာဆို ကျွန်တော်ပဲ တာဝန်အသီးသီးချပေးလေ့ရှိတယ်။

တစ်နေ့တော့ လူထုဒေါ်အမာက ကျွန်တော်တို့ကို တင်ပြဆွေးနွေးတယ်။ ငါတို့ တိုင်းပြည်မှာ စာပေဝေဖန်ရေးသမား ဟုတ်တိပတ်တိ မရှိသေးဘူးတဲ့။ အဲဒါ ကျွန်တော်တို့ထဲက တစ်ယောက်ယောက် ကြိုးစားဖို့ကောင်းတယ်တဲ့။ အဲဒီတင် ကျွန်တော်တို့အထဲက ဒီတာဝန်ထမ်းဆောင်မယ့်လူကို မောင်စွမ်း ရည်လို့ ကျွန်တော်ပဲ အကြံပြုခဲ့တယ်။ အဲဒီအချိန်ကစပြီး မောင်စွမ်းရည် ဟာ စာပေဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးတွေကို လူထုသတင်းစာထဲမှာ ဇောက်ချပြီး ရေးပါတော့တယ်။ ဆောင်းပါးတွေ များလာတော့ စုပေါင်းပြီး စာအုပ်ထွက် တယ်။ ဒီလိုနဲ့ မောင်စွမ်းရည် စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦးအဖြစ် (မကြိုက် သူတွေ ဘာပြောပြော) အသိအမှတ်ပြုခံလာခဲ့ရတယ်။

၁၉၆၈ မှာ ကျွန်တော် ရန်ကုန်ပြောင်းလာခဲ့တယ်။ မောင်စွမ်းရည်တို့က ကျွန်တော့်အရင် ရောက်နှင့်နေကြတာပါ။ ကျောင်းတုန်းက ကဗျာရေးခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်ဟာ ကဗျာတွေကိုဘာသာပြန်နေမိတော့တယ်။ ထုတ်ဝေသူပေါ် လာတဲ့အခါ ‘ထင်ရှူးပင်ရိပ်’ ထွက်သွားတယ်။ ထုတ်ဝေသူဆက်မပေါ်တော့ ‘ထင်းရှူးပင်ရိပ် ၂’ ဆက်မထွက်ဖြစ်ပါ။ ‘မိုးမခရိပ်’ ဆိုတဲ့ အာရှကဗျာ ပေါင်းချုပ်စာအုပ်လည်း စိတ်ကူးသာရှိပြီး ပေါ်မလာတော့။ ဒီတော့ မဂ္ဂဇင်း တွေထဲမှာပဲ ကဗျာဘာသာပြန်ဆောင်းပါးတွေ ဆက်တိုက်ရေးနေမိတော့ တယ်။ မန္တလေးတုန်းက ‘အရေးအသားသစ်’ စာတမ်းနောက်ဆက်တွဲအဖြစ် ဘာသာစကားဆိုင်ရာ ဆောင်းပါးတချို့လည်း ရေးဖြစ်ရဲ့။ တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော်အဲဒီတုန်းက နေထိုင်ရာ ဆူးလေလမ်းမပေါ်က တိုက်ခန်းကို ရဲဘော်ကြီး ကိုမြသန်း(တင့်) ရောက်လာတယ်။ ‘ရှော့ ခင်ဗျာအတွက်’ ဆို ပြီး သူ့စာအုပ် အသစ်ထွက်တာကို လက်ဆောင်ပေးပါတယ်။ နောက် တိုက် အောက်က လက်ဖက်ရည်ဆိုင် (ရွှေကြည်အေး၊ အခု Excellent) ကို အတူ ဆင်းခဲ့ကြတယ်။ ညကျတော့ ရဲဘော်ကြီး တလေးတစားလာပေးသွားတဲ့

စာအုပ်ကို တလေးတစားပဲ တစ်ထိုင်တည်း ဖတ်ပစ်လိုက်မိတယ်။ ဖတ်လည်း ဖတ်လိုက်မိရော အကြီးအကျယ် စိတ်ညစ်ရတော့တာပဲ။ ခြော် - ငါတို့ ရဲဘော်ကြီးဟာ ဘာမှမပြောင်းလဲပါကလား၊ သူ့ညဉ့်ကြီးကို မဖျောက်နိုင်ပါဘဲကလား။

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ လက်ဝဲအယူအဆကို ယုံကြည်သေးချိန် ဖြစ်တယ်။ လက်ဝဲအယူအဆမှာမှ တရုတ်လိုင်း၊ ပီကင်းလိုင်း - မော်စကိုလိုင်းမဟုတ်။ ပီကင်းလိုင်းနဲ့ မော်စကိုလိုင်း။ ကွာခြားတာကတော့ အလုပ်သမား လူတန်းစားက ဦးဆောင်ရမယ်၊ အရင်းရှင်မှန်သမျှကို တိုက်ဖျက်ပစ်ကာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ထူထောင်ရမယ်ဆိုတာ မော်စကိုလိုင်းဖြစ်တယ်။ ဒါဟာ စက်မှုထွန်းကားတဲ့ အရင်းရှင်နိုင်ငံများအဖို့တော့ မှန်ပါလိမ့်မယ်။ တရုတ်ပြည်လို လူဦးရေရဲ့ ရှစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းက လယ်သမားဖြစ်နေတဲ့ ပဒေသရာဇ်တစ်ပိုင်း ကိုလိုနီတစ်ပိုင်း နိုင်ငံများမှာတော့ အဲဒီလိုသွားလို့ မရဘူး။ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် မထူထောင်ခင် ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ ထူထောင်ရမယ်၊ အလုပ်သမား လူတန်းစားက လယ်သမား လူတန်းစားနဲ့ ပူးပေါင်းကာ အမျိုးသားအရင်းရှင် အလတ်တန်းစားတို့နဲ့ မဟာမိတ် ဖွဲ့ရမယ်၊ တိုက်မပစ်ရဘူး။ ကွန်ပရောဒိုလို့ခေါ်တဲ့ နယ်ချဲ့လက်ဝေခံ အရင်းရှင်ကိုသာ တိုက်ထုတ်ရမယ်ဆိုတာက တရုတ်လိုင်း။

‘ဓားတောင်’ ဝတ္ထုထဲမှာက သံချောင်းဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားကို ကိုယ်စားပြုတယ်ဆိုရင် ဦးဘရန်က အမျိုးသားအရင်းရှင်ကို ကိုယ်စားပြုတယ်။ သူတို့မဟာမိတ်ဖွဲ့ရမယ်။ လူလတ်တန်းစား ကိုနန္ဒာနဲ့လည်း မဟာမိတ်ဖွဲ့ရမှာပဲ။ အဲသလို မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီး တော်လှန်ရေးကို ဆင်နွှဲရမှာဖြစ်တယ်။ ခုတော့ သံချောင်းတို့က ဦးဘရန်ကို ရန်သူကြီးလိုသဘောထားပြီး တိုက်ခိုက်ကြတာဟာ နိုင်ငံရေးအရ မှားတယ်။ အရင်းရှင်မှန်သမျှ တိုက်ဆိုတဲ့ ကလေးကလား ဆိုရှယ်လစ်အယူအဆဖြစ်တယ်။

နောက်နေ့ ၃၃ လမ်းမှာ ကိုမြသန်းတင့်နဲ့ ဆုံကြတော့ “ခင်ဗျား ဝတ္ထုတော့ ပြောစရာတွေရှိနေပြီ” လို့ ပြောမိတယ်။ “ပြောပါဗျာ၊ ကျွန်တော်ကလည်း ပြောစေချင်တယ်” တဲ့ သူက။ “အခုလို လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ တစ်ထိုင်တည်း ပြောလို့တော့ မရဘူးဗျာ။ ကျွန်တော်စာရွက်ပေါ် ချရေးထား

လိုက်မယ်။ ဒါမှ စုံစုံလင်လင်ဖြစ်မယ်” “ကောင်းသားပဲ၊ ကျွန်တော် ခင်ဗျာ အခန်းလာခဲ့မယ်” မျက်နှာချင်းဆိုင် တောင်ဘက်တန်းက ဆက်တီမှာထိုင်ရင်း နောက်ရက်တစ်ရက်လားမသိ ချိန်းလိုက်ကြတယ်။

ချိန်းလိုက်တဲ့နေ့မှာ နေ့လယ်မှာ သူ့ရောက်လာပါတယ်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော်ရေးထားတဲ့ စာရွက်လေးတွေကို ထုတ်ပေးလိုက်ပါတယ်။ သူ ကျွန်တော့်စဉ်ခန်းက မြောက်ဘက်တန်းဆက်တီပေါ်ထိုင်တဲ့ကာ စာရွက်လေးတွေ တစ်ခုပြီးတစ်ခုဖတ်ရင်း ခေါင်းကိုယမ်းကာ ပါးစပ်ကလည်း “မဟုတ်သေးဘူး-မဟုတ်သေးဘူး” ရေရွတ်နေတာကို ကျွန်တော် ပြုံးကြည့်နေမိတယ်။

ဖတ်ပြီးသွားတဲ့အခါမှာတော့ သူတော်တော်ကို မျက်စိမျက်နှာပျက်နေတာကို တွေ့ရတယ်။ “ဒါက ခင်ဗျားတို့အမြင်၊ ခင်ဗျားတို့ ပြောစရာပေါ့ဟုတ်လား။ ကျွန်တော့်ဘက်ကလည်း ပြောစရာတွေရှိပါတယ်” စသဖြင့် သူပြောပါတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်နေတာကတော့ အဲဒီနေ့က ကျွန်တော်တို့ သိပ်စကားများများ မပြောဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ကျွန်တော်လည်း ခါတိုင်းလို သူ့နောက်ကနေ ရွှေကြည်အေးလက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို လိုက်မသွားမိဘူး။

ဒါ ၁၉၇၃ ခုနှစ် ‘ဓားတောင်’ ဝတ္ထုထွက်ခါစက မြသန်းတင့်ကို ကျွန်တော်ဝေဖန်ခဲ့ပုံပါ။ စာပေဝေဖန်ရေးတော့မဟုတ်။ နိုင်ငံရေးကဲတဲ့ ဝေဖန်မှုမျိုးပါ။ ၁၉၇၃ မှာပဲ လုပ်ဖြစ်တဲ့ ဝေဖန်ရေးနောက်တစ်ခုကလည်း စာပေသက်သက်လို့ မဆိုနိုင်။ ဘာသာစကားနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဝေဖန်ရေးပါ။

၁၉၇၂ ကပဲ လင်းယုန်မောင်မောင် ဦးစီးပြီး စာရေးဆရာတစ်စုရဲ့ ယနေ့ “မြန်မာစာပေရွှင်ခင်း” ဆိုတဲ့ စာစဉ်ကလေးထွက်လာတယ်။ အမှတ် - ၁ ကို ၁၉၇၂ နိုဝင်ဘာလမှာ ထုတ်တယ်။ လင်းယုန်မောင်မောင်၊ အောင်ဇေ (တော်ဘုရားကလေး)၊ မောင်စွမ်းရည်၊ ဒဂုန်တာရာနဲ့ ကဗျာဆရာတစ်ဦးတို့ရဲ့ အရေးအသားများ ပါဝင်တယ်။ ၁၉၇၃ မတ်လမှာ အမှတ် ၂ ထွက်တယ်။ မောင်စွမ်းရည်၊ ပါရဂူ၊ မြသန်းတင့်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ ဖန်းမော်တင်အောင်၊ ကဗျာဆရာတစ်ဦးနဲ့ ကျွန်တော်ပါဝင်ရေးသားကြတယ်။

မလင်းပြာနဲ့ ကျွန်တော်

မလင်းပြာဆိုတာ ငယ်နုစဉ်က ကျွန်တော် ဘာလိုလို ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ မိန်းကလေးတစ်ဦးကို ကျွန်တော်က ကိုယ့်ဘာသာကြိတ်ပြီး တစ်ဦးတည်း ပေးခဲ့တဲ့အမည်ပါ။ သူက သိမှာ မဟုတ်ပါဘူး။ သူ့ဟန်ပန်က တခြားသူအရွယ် မိန်းကလေးတွေနဲ့မတူ၊ သွက်သွက်လက်လက် ချက်ချက်ချာချာ မရှိဘူး။ ငြိမ်ကုပ်ကုပ် အေးအေးဆေးဆေးနေတတ်သူလေးမို့ ငြိမ်ဝပ်နေတတ်တဲ့ ချိုးလင်းပြာမလေးနဲ့ တူသလေဆိုပြီး ကျွန်တော်က ဒီနာမည် ပေးခဲ့တာပါ။ သူက တက္ကသိုလ်မှာ Queen လို့ မဖြစ်လာသော်လည်း ရုပ်ရည်အထိုက်အလျောက် ရှိသမို့ ပိုးတဲ့ ပန်းတဲ့သူတွေရှိတယ်။ ကျွန်တော်က ရင်းနှီးဖို့ ကြိုးစားလာလိုက်တာ တော်တော်လေးနီးစပ်လာပြီလို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ် ကောက်ချက်ချနေချိန်၊ တခြားတစ်ဦးကို ပါစားပေးနေသလို တွေ့လာရတော့ ကျွန်တော် အသည်းကွဲသွားတယ်။

အခုနေ ပြန်စဉ်းစားကြည့်လိုက်တော့ ရယ်စရာတော့ အကောင်းသား။ သမီး ရည်းစားမှ မဟုတ်သေးဘဲနဲ့။ မိန်းကလေးတစ်ဦးဟာ သူကြိုက်ချင်သူကို ကြိုက်မှာပေါ့။ ကိုယ်ကသာ ခံစားရတာ။ သူက ကိုယ်နဲ့ ဘာဆိုင်လို့

လဲ။ သူက အသည်းခွဲသွားတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ဆိုမိတယ်။ စိတ်ထဲက အကြိမ်ကြိမ် ရေရွတ်နေမိပြီး နောင် စာရွက်ပေါ် ချ ဆိုလိုက်တော့တာပါပဲ။ ဒီလိုနဲ့ စိမ်းကားတတ်သူကြီး မလင်းပြာ စက္ကူပေါ် ရောက်လာရပါတော့တယ်။

အဲဒီ ရက်ပိုင်းက တောင်ဗီယက်နမ် အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်ဦး ဆိုတာ တည်ထောင်ခဲ့တာ ဆယ့်ငါးနှစ်ပြည့်မြောက်တဲ့ နေ့ရက်နဲ့ ကြုံကြိုက် နေတယ်။ လေးငါးရက်အလိုမှာ ကျွန်တော် လူထုသတင်းစာတိုက်ကို ရောက် သွားတော့ အဲဒီနေ့မှာ လူထုသတင်းစာ အထူးထုတ်စာစောင်ထုတ်မယ်လို့ အယ်ဒီတာများက ပြောပြတယ်။ “မင်း ဆောင်းပါးလေး ဘာလေး ရေးဦး လေ” လို့ ဒေါ်ဒေါ် (လူထု ဒေါ်အမာ) က ကျွန်တော့်ကို တိုက်တွန်းပါတယ်။

ခါတိုင်းဆိုရင် ကျွန်တော်က လူထုသတင်းစာထဲမှာ ဆောင်းပါးပဲ ရေး နေကျ။ လူထုဂျာနယ်မှာတော့ ဝတ္ထုတို တော်တော်ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ ကဗျာ ဆိုတာ တစ်ပုဒ်စ နှစ်ပုဒ်စပဲ ရေးမိတယ်။ ဒါတောင် မရေးဖြစ်တာ ကြာပြီ။ ‘ဒီကလေး ဆင်သွေးနုဖတ်’ စတဲ့ ကဗျာ ရေးပြီးကတည်းက တစ်ပုဒ်မှ မရေးမိသေး။ ဒါပေမဲ့ ဒေါ်ဒေါ်က အထူးထုတ်အတွက် စာမူတောင်းလိုက် တဲ့ညမှာတော့ ‘စိတ်က ကဗျာပဲ ရေးချင်နေမိတော့တယ်။ ကဗျာမှ အလွမ်း ကဗျာ၊ အသည်းကွဲကဗျာ မရေးဘဲကို မနေနိုင်တော့ဘူး။ နှစ်ခြမ်းကွဲ နှလုံး သားက တောင်းဆိုနေတယ်။ ရင်ထဲမှာ သွေးတစ်စက်စက်နဲ့ ဝေဒနာကြီး က ထုနဲ့ထည်နဲ့ တအား ရုန်းကန်ကာ ပေါက်ကွဲထွက်ဖို့ တားမရ ထိန်းမရ တိုးဝှေ့နေတော့တယ်။

ဘယ်လို လုပ်ရပါ့။

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ဟာ လက်ဝဲ အတွေးအခေါ်နဲ့ စာရေးဆရာ ပေါက်စ။ ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေးတိုက်ပွဲ ဝင်ကြတာတွေကို စိတ်ထဲကတင်မက ကလောင်နဲ့ပါ ထောက်ခံနေသူ။ အား အားရှိ ဗီယက်နမ်က စစ်သတင်းတွေပဲ ရေဒီယိုဖြင့် နားစွင့်နေတာကလား။ ပြီးတော့ လူထုသတင်းစာ၊ လူထုဂျာနယ်နဲ့ တခြားစာနယ်ဇင်းတွေမှာ ဒီနယ် ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး စစ်တွေအကြောင်းပဲ ရေးနေတာ။

ခုတော့ ရေးချင်နေတာက အသည်းကွဲကဗျာ။ ကိုယ်ယုံကြည်နေတဲ့

လုပ်နေကျ အလုပ်နဲ့ အခုငမ်းငမ်းတက် ရင်မှာတောင့်တလာတဲ့ လိုအင်ဆန္ဒ ဘယ်လိုပေါင်းစပ်ပေးရပါ့မလဲ။ အပေါင်းအသင်းတွေသာ သိသွားရင် ဟား တိုက်ကြမယ့်ဖြစ်ခြင်း။

နောက်ဆုံးမှာတော့ ရဲဘော်ကြီး မာယာကော့ဖ်စကီးယံကို အဖော်ညှိရ တော့တယ်။ ဆိုဗီယက် ကဗျာဆရာကြီး မာယာကော့ဖ်စကီးယံလည်း မာရီယာ အလက်ဇန္ဒရော့နော့ဆိုတဲ့ချစ်သူ မိန်းမချောက အသည်းခွဲသွားတဲ့အခါ 'ဘောင်းဘီဝတ် မိုးတိမ်' ကဗျာကြီးကို ရေးခဲ့တယ်။ ရေးတတ်တော့ အဟား မခံရတဲ့အပြင် စာပေခေါင်းဆောင် ဂေါရကီလို ပုဂ္ဂိုလ်ကတောင် ရျိုးကျူး ခံလိုက်ရသေးတယ်။ မိမိလည်း သူ့ကဗျာလို ကမ္ဘာမကျော်သော်လည်း အပေါင်းအသင်းတွေ မေးငြေတာတော့ လွတ်တန်ရာတယ်လို့ အားတင်း ပြီး တစ်ညလုံးနီးပါး ထိုင်ကာ ရေးချလိုက်မိတယ်။ အဲဒီတုန်းက မန္တလေး တက္ကသိုလ်က ကျွန်တော်တို့ ကဗျာဝါသနာပါသူ လူငယ်တစ်စုဟာ အင်္ဂလိပ် လို ဘာသာပြန်ထားတဲ့ မာယာကော့ဖ်စကီးယံ ကဗျာတွေဖတ်ပြီး အကြီး အကျယ် လေ့လာဆွေးနွေးမှုတွေ လုပ်ခဲ့ကြတာဆိုတော့ သူ့ဩဇာတွေဟာ ကျွန်တော်တို့အပေါ်မှာ သဘာဝကျကျပဲ ကျညောင်းနေခဲ့တယ်။

မာယာကော့ဖ်စကီးယံက သူ့ကဗျာကို (၁) မင်းတို့ အချစ် ကျဆုံးပါ စေ၊ (၂) မင်းတို့ အနုညာ ကျဆုံးပါစေ (၃) မင်းတို့ လူ့အဖွဲ့အစည်း ကျ ဆုံးပါစေ (၄) မင်းတို့ ဘာသာရေး ကျဆုံးပါစေဆိုပြီး လေးပိုင်းခွဲ ရေးခဲ့ တယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ သူ့လို အသေးစိတ်ဖို့ ရှည်လျားဖို့ မရည်ရွယ်။ အသည်းကွဲတာကို သာမန်ပဲ ဖော်ပြလိုက်ပြီး နိုင်ငံတကာ ပြည်သူ့လွတ် မြောက်ရေး တိုက်ပွဲတွေမှာ ပါဝင်ဆင်နွှဲရမယ့် တော်လှန်ရေးတပ်သားကြီး တစ်ဦး စစ်ထွက်တော့မယ့်ဟန် ရေးဖွဲ့လိုက်တယ်။

စစ်ချင်းမှာ ဂေါရကီရဲ့ 'ဒန်ကို' ဝတ္ထုတိုထဲက မှောင်မည်းမည်းတောအုပ် ကြီးထဲ မျက်စိလည် လမ်းမှားနေတဲ့ ပြည်သူတွေကို လမ်းပြဖို့ လူထုခေါင်း ဆောင် ဒန်ကိုက မိမိရင်ဘတ်ကို ဓားနဲ့ခွဲ၊ နှလုံးသားကို ထုတ်၊ မီးရှူးတန် ဆောင်လုပ်ခဲ့တာကို ဆင်တူယိုးမှားလုပ်ကာ နှလုံးသားကို ဗုံးအဖြစ်သုံးမယ် လို့ ရေးခဲ့တယ်။

မလင်းပြာ

မင်း ဘာကြောင့် မိုက်ချင်တယ်။

မလင်းပြာ

မင်း ဘာကြောင့် စိမ်းရတယ်။

မလင်းပြာ

ငါ့ လက်တံ လက်မောင်းတွေဟာ

တရကြမ်း ချီလာနေတဲ့

သံချပ်ကာ တင့်ကားကြီးကို

ကာဆီး ဟန့်တား

ဆွဲကိုင် ရုပ်ထားနိုင်အောင် သန်မာရမယ်။

မလင်းပြာ

ငါ့ရင်ကိုခွဲ

ငါ့ အသည်းနှလုံးကိုထုတ်

နောက်တစ်လှမ်းဆုတ်

ရှေ့တစ်အား ပစ်သွင်းလိုက်ရင်

မရင်း တပ်သားတွေ အတုံးအရုံး

ဗုန်းခနဲ ဗုန်းခနဲ

လဲသေစေနိုင်ရမယ်

အဲဒီထဲမှာပါတဲ့ မရင်းတပ်သားဆိုတာ အဲဒီတုန်းက နာမည်ဆိုးနဲ့ ကမ္ဘာ
မှာ နာမည်ကြီးနေတဲ့ အမေရိကန် မရင်းတပ်သားတွေ (Marines) ကို
ပြောတာဖြစ်ပါတယ်။ တင့်ကားကလည်း သူတို့ကားပါပဲ။

အဲဒီလို ယေဘုယျသဘော အမေရိကန် ကျူးကျော်မှုကို စတင်သရုပ်
ဖော်လိုက်ပြီးနောက် တော်လှန်ရေး တပ်သားကြီးဟာ ဗီယက်နမ်ကို သွား
မယ်တဲ့။

မလင်းပြာ

ငါ့မလွမ်းချင်ဘူး။

မလင်းပြာ

ငါ မငိုချင်ဘူး။ လျှားဒီလာမ
 မလင်းပြာ လောဂိုနိဗ္ဗာန် ဖိလိမိစမို
 ငါ မပျော့ချင်ဘူးကွယ်။ ဂိုနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ
 မလင်းပြာ ငိုမးနိဖိလ ကာနိမလေ
 ငါ ခုပဲ စစ်ထွက်ရတော့မယ်။ နွဲလိနဲလိဟ :လျှားနိ

* * * * *
 * * * * *
 * * * * *

မလင်းပြာ ရာနာသျှ ဂိုကဝလ
 ငါ ဝိယက်နမ်ကို သွားရမယ်။ ငိုမးနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 အဲဒီမှာ ဂွဓာလင်ဒီစ ဂွဓာလင်ဒီစ ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 သလုံးသွားနိစိတ် လယ်စိတ်ရိုးမှာ ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 ပျိုးနတ်နေသူ လုံမရဲ့ လျှားဒီလာမ
 ကျောက ရိုင်ဖယ်ကိုယူ ငိုမးနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 ကျူးလာသူ လေယာဉ် မှန်သမျှ နိဗ္ဗာန်လော :လော:စွာနိဗ္ဗာန် လော
 ငါ စောင့်ပစ်ပေးရမယ်။ :လျှားနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ

အာရမှာ ဝိယက်နမ်က ကမ္ဘာကျော်ပါးအဲဒီ ကမ္ဘာကျော်နေရာကနေ
 ဒုတိယ နာမည်ကြီးနေတဲ့ အာဖရိကကို ရောက်သွားပါတယ်။

မလင်းပြာ နှိုးရှားလေစွာ " နှာ " လိလော
 ငါ ရိုးရှားကို သွားရမယ်။ ဂိုနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 အဲဒီမှာ လူဖြူလက်တစ်ဆုပ်စာက :နိဗ္ဗာန်လော ဂွဓာလင်ဒီစ
 ငါတကော မင်းလုပ် ဝိဇ္ဇာ ဂွဓာလင်ဒီစ
 ပြည်သူတွေကို ခြယ်လှယ် သွေးစုပ်ပြီး :လောပိဝ လောပိဝ
 ကျန်လုပ် ညှဉ်းဆဲနေကြရာ ငိုမးနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ
 ရရာ လက်နက်ကို ဂွဓာလင်ဒီစ ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ

ပြည်သူတွေ စွတ်လျှော်စစ်ကို ဆင်နွဲနေကြရာ ဂိုနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ
 အဲဒီမှာ မည်းလှေ့ဘက်က ငါ ဝိဇ္ဇာ ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ လောပိဝ

* ပြီးပြန်ပြန် ဂိုနိဗ္ဗာန် ဂွဓာလင်ဒီစ ကာနိမလေ

လူတွေ စာတော်တော်ဖတ်ကြတာကိုး။ လမ်းဘေး အမှိုက်ပုံးထဲမှာ။ တစ်ခါ တလေ ခုံတန်းရှည်ပေါ်မှာ ဖတ်ပြီးသား သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ ထားပစ် ခဲ့ကြတာလည်း ခဏခဏ တွေ့ရတယ်။ စက္ကူ အဟောင်းပြန်ရောင်းကြပုံ မရဘူး။

စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ ကက်ဆက်အခွေတွေ၊ စီဒီတွေ ရောင်းတာလည်း တွေ့ရတယ်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းအပြင် စာဖတ်ထားတဲ့ အသံသွင်းချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာဖတ်ထားတာများပေမယ့် ကိုယ်တိုင်က ဖတ်တာများပြီး ဝတ္ထုကိုတော့ စာဖတ်ကောင်းတဲ့ တခြားသူတစ်ဦးဦး(စာရေးဆရာ)ကဖတ် လေ့ရှိတယ်။ ဒါမျိုးမြန်မာပြည်မှာလည်း ပေါ်ဖူးတော့၊ တယ် စိတ်မဝင်စားမိ ဘူး။ မာက်တိုန်းဝတ္ထုတိုင်းပေါင်းချုပ်ကက်ဆက်ကိုဖွင့်လာတော့ ခရီးသည်တွေ တဝါးဝါးနဲ့ မငြီးငွေ့ရဘူး။ ဖတ်တဲ့လူကလည်း အာစာအာန ကောင်းပါတယ်။ အပြောကောင်းသူ ကားပေါ်တိုင် ရယ်စရာပုံပြင် ပြောပါလာသလိုပဲ။ မြန်မာ ပြည်မှာပေါ်ဖူးတဲ့ စာဖတ်ကက်ဆက်နဲ့ကွာသကဲ့သို့ သဘောပေါက်ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီလို ကက်ဆက်မျိုးချည့် နားထောင်နေကြတာလည်းမဟုတ် ဘူး။ နားထောင်ချင်တဲ့အခါ နားထောင်ကြတာ၊ မျက်စိမှုန်တဲ့အခါ၊ ဖျား နာနေတဲ့အခါ၊ မအားတဲ့အခါ နားထောင်ကြတာ၊ ဖတ်တဲ့လူကိုလိုက်ပြီး နားထောင်ကြတာလို့ သိရတယ်။ အများစုကတော့ စာအုပ်ဝယ်ဖတ်၊ ၎င်း ဖတ်နေကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့မြန်မာတွေ အဲသလို စာဖတ်ကြ၊ စာကို စိတ်ဝင်စားကြစေချင်မိတော့တယ်။

မလင်းပြာ

ငါ နယူးယောက်ကို သွားရမယ်။

အဲဒီမှာ "ဗီယက်နမ် စစ်ညစ် ရပ်စဲပစ်"

"တို့လူငယ်တွေ မသေချင်ဘူး"

ရင့်ကျူး ဟစ်ဆို

အင်ပါယာ အဆောက်အအုံကြီး ပြိုမတတ်

ဖြိုမရ ခွဲမရ

အင်အားပြ တပ်ကြီးတွေ

ဒီရေ လှိုင်းအိ

တတိတိ ချီတက်နေရာ

ငါ ပိုစတာ တစ်ခုဆွဲပြီး လိုက်ဦးမယ်။

သူသွားရမယ့် စစ်ချီခရီးတွေကို အဲဒီလို စီကုံး ရှင်းပြပြီး မလင်းပြာကို

အသနားခံလိုက်တယ်။

မလင်းပြာ

မင်း ပြည်သူတွေကို သနားတယ်ဆိုရင်

မလင်းပြာ

မင်း ပြည်သူတွေကို ချစ်တယ်ဆိုရင်

ပြည်သူတပ်ဖွဲ့က

စစ်သားကြီး တစ်ယောက်ရဲ့

တောက်ပတဲ့ သံမဏိ နှလုံးသားကိုမှ

အားရမွကျေ နှင်းဆီပန်း နုနုလေးလို

မင်း ချေချင်ရသလဲ။

မလင်းပြာ

ငါ မလွမ်းချင်ဘူး

မလင်းပြာ

ငါ မငိုချင်ဘူး

မလင်းပြာ

လျှိုးဒိတမ

ငါ မပျော့ချင်ဘူးကွယ်။ ။ ယံမားလွှာ ဝိုက်ဝိုက်လှမ်းလှမ်း ဝါ

မလင်းပြာ "ဖိပစ်ပိန် ဖိယုစိစ မိနိတိယဒိ" လှူဒီစေ

ငါ ခုပဲ စစ်ထွက်ရတော့မယ်။ ။ "ရှုဝိညာဏမ ဝှာဒယံဝှာဒယံ"

ခုတော့ ဝိယက်နမ် စစ်လည်းပြီး၊ အာဖရိက နိုင်ငံတို့များကလည်း လွတ်
လပ်ကြ၊ ချေမှုေးရားရားလည်း ကျန်ခဲ့ပြီ။ ကျန်ခဲ့ရင်းလည်း မရ၊ နောက်ဝင်
လာသူနဲ့လည်း မညားတဲ့ မလင်းပြာလည်း နောက်တစ်ဖန် ဝှာဒယံလေး
သုံးလေးယောက် ရနေပါပြီ။

ရွာဒါဝိလ ပြီးလေဒီစေ

မီးဒိပိုက နှစ်စီ

ရှာနခင်လနိ လိလိလ

။ ယံမားဒိုက်ပိုာ ပြီးရှုစေလ လေစပို ဝါ

ဝိုက်လျှိုးဒိတမ ပြီးပြီးပိုာ ရှာစိ ပိုာစိစ ရှိလှမ်းရှိစေ ဝှာဒယံ

။ ယံလင်ပိုာမံးလနယစေ

လျှိုးဒိတမ

ဝိုက်ပိုာယံလးလနယ ရှိရွာဒယံပြု ပိုာမ

လျှိုးဒိတမ

ဝိုက်ပိုာယံလးစိန ရှိရွာဒယံပြု ပိုာမ

လးလှပိလှူဒိပြု

ရှာဝိုက်လှမ်းလှမ်းလေး ပြီးလေးစိစ

မုဂိုက်လေးပိုာနု စိစမင် လှပပိုင်လေး

ပိုာဟာနနန နိပဝီဒိန ဖြာဒမ္မာလေး

။ ဟာလှဝိညာဏ ပိုာမ

* * *

လျှိုးဒိတမ

ရှုဝိညာဏမိတ္တမ ဝါ

လျှိုးဒိတမ

ရှုဝိညာဏမိတ္တမ ဝါ

တောင် မဟုတ်ပါ။ တတ်ယောင်ကား လုပ်နေတာ၊ ငြီးဖြန်းနေတာတွေကို အထုပ်ဖြေပြပြီး စာပေဒေါက်တာရမ်းတုတ်တွေကို မောင်းထုတ်နေတာပါ။

ကျွန်တော်က ကိုယ်မကျွမ်းကျင်တဲ့ ကိစ္စမှာ ဝင်မပြောတတ်ဘူး။ ပန်းချီ-ငယ်စဉ်က ဝါသနာပါခဲ့သော်လည်း ဟုတ်တိပတ်တိ မလိုက်စားနိုင်၊ ပြပွဲသွားငေးမော၊ ကြိုက်လွန်းရင် တတ်နိုင်သမျှ ဝယ်ထားတာထိပဲ လုပ်နိုင်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ပေါ် ဦးသက်၊ ဖေညွန့်ဝေ၊ ခင်ဝမ်း၊ မျိုးညွန့်(တက္ကသိုလ်)၊ ကိုရွှေအောင်သိမ်း၊ ကြီးမြင့်စောတို့ရဲ့ ပန်းချီကားတချို့အိမ်မှာရှိတယ်။ ပန်းချီအကြောင်း ဆောင်းပါးမရေး။ ပန်းပု-အလားတူပါပဲ။ ဂီတနားထောင်တယ်၊ ရေချိုးခန်းမှာ ညည်းတယ်။ စာသားမှားတာကိုတော့ ထောက်ပြဖူးတယ်။ အကကြည့်ရုံပဲ ကြည့်တတ်တယ်။ ဆောင်းပါးရေးဖို့ဝေးစွ။ ရုပ်ရှင်အလား တူပါပဲ။ အကြည့်သမားသက်သက်။ ဘာမှမပြောတတ်ဘူး။ မရေးတတ်ဘူး။ စီးပွားရေး စသည်-နားကို မလည်ပါဘူး။

ဒါပေမဲ့ မြန်မာစာ-မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရတဲ့အထိ သင်ဖူးတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရတဲ့ထိ တတ်တယ်။ ဝတ္ထုမဂ္ဂဇင်း သတင်းစာကို မြန်မာလိုထက် အင်္ဂလိပ်လို ပိုဖတ်တယ်။ ပါဠိဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရတဲ့ထိ သင်ဖူးတဲ့အပြင်ငယ်စဉ်က ဖခင်လုပ်သူက ရဟန်းကျောင်း နည်းအတိုင်း သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ် သင်ပေးတယ်။ ဓမ္မပဒစံသည် ဖတ်စေတယ်။ ကိုရင်ဝတ်စဉ်ကစပြီး စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အနန္တသူရိယချောင် အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတဆရာတော်ဆီမှာ တပည့်ဖြစ်ခဲ့ရပြီး ခုချိန်ထိ နှုတ်နဲ့လျှောက်၊ စာနဲ့ လှမ်းမေးမို့ ဆရာတော်က 'ငါ အသက်ကြီးပြီ၊ သိပ်မမေးနဲ့' လို့တောင် တားထားရတယ်။ ဆရာတော်အသက်က ၉၅ ပါ။ ရုရှား နိုင်ငံခြားဘာသာသင်သိပ္ပံ (အဲဒီတုန်းက တက္ကသိုလ် မခေါ်သေး) မှာ ဒီပလိုမာထိ သင်ဖူးတယ်။ အဲဒီတော့ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ၊ ပါဠိနဲ့ ပတ်သက်လို့ မဟုတ်မဟတ်တာ လုပ်လာရင် ကြည့်တတ် မြင်တတ်တဲ့ ပညာကလေးရှိနေတယ်။ သူများလို ငြိမ်မနေတတ်တော့ ထပြောမိရော။

ရန်ကုန်ဘဝဆွဲဆိုတာ ဝတ္ထုရေးသမားပါ။ သူ့ဝတ္ထုတချို့ကို ကျွန်တော် ဖတ်ပြီး သဘောကျမိတယ်။ ပြဇာတ် ရေးလာရာမှာတော့ နိုင်ငံရေးဝါဒဖြန့်ဆက်လွန်းသမို့ နှာခေါင်းရှုံ့မိတယ်(ကိုကြီးကောင်းပြဇာတ်)။ ပန်းချီလည်းဆွဲရုပ်ရှင်လည်းရိုက်ကြောင်း စာထဲမှာ ဖတ်ရတယ်။ ကိုယ့်လိုင်းမဟုတ်လို့

ဘာမှ ပြောစရာ မရှိခဲ့ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ တစ်နေ့မှာတော့ ကိုယ်တော်မြတ်က အငြိမ်မနေချေဘူး။ ဝတ္ထုရေး၊ ပြဇာတ်ရေး၊ ပန်းချီဆွဲ၊ ရုပ်ရှင်ရိုက်နဲ့တင် အားမရ။ သုတေသန ပညာရှင်လုပ်ငန်းကို ထလုပ်တယ်။ ၁၉၆၃ စက်တင်ဘာ ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းမှာ 'မြန်မာသဒ္ဒါဘယ်လဲ' ဆိုပြီး ဆောင်းပါးရေးတော့တယ်။ ဆောင်းပါးရဲ့ သဘောအတိုချုပ်ကတော့ မြန်မာသဒ္ဒါဟာ ပါဠိသဒ္ဒါကို မှီငြမ်းပြုထားတယ်။ စာစီကုံးမှုအတွက် ပါဠိနည်းကို ယူရမယ်။ လက်ရှိကျောင်းသင် မြန်မာသဒ္ဒါက အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါနည်းကို ယူထားလို့ မှားနေတယ် ရယ်လို့ ဖြစ်ပါတယ်။

ကျွန်တော်စိတ်ပျက်သွားမိတယ်။ အမျိုးသား ဘာသာစကားအတွက် တာဝန်သိသူ စေတနာရှိသူများက ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နည်းလမ်းရှာကြံနေကြချိန် အခုလို တတ်ယောင်ကားများက ဝင်နှောက်နေလေတော့ မျက်စိလည်စရာတွေ ဖြစ်ကုန်ရရော။ ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေဆိုတာကလည်း အထိုက်အလျောက် အရှိန်အဝါရှိလေတော့ သူ့ဩဇာညောင်းသူတွေက သူပြောတာ အဟုတ်မှတ်တော့မှာ။ တစ်ယောက်ယောက်ကတော့ ချေပမု ဖြစ်လိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်ဆိုတာက အဲဒီတုန်းက ချာတိတ်။ သူ့ထက် အသက်ရော စာဝါရော အများကြီး ငယ်နုတာ။ လူကြီးတစ်ဦးဦးက ရေးနိုး ရေးနိုးနဲ့ ကျွန်တော်စောင့်နေခဲ့တယ်။ ၁၉၆၃ နှစ်သာ ကုန်သွားရော၊ ဘယ်သူမှ မရေးတော့ ကျွန်တော်ပဲ ရေးဖြစ်သွားတယ်။ ငွေတာရီ ၁၉၆၄ ဧပြီလထုတ် မဂ္ဂဇင်းမှာ 'မြန်မာသဒ္ဒါ၏ ရှေ့ရေး' ဆိုတဲ့ ကျွန်တော့်ဆောင်းပါး ပါလာတယ်။

ရန်ကုန်ဘဏ္ဍေမှားယွင်းကြောင်း ကျွန်တော်ထောက်ပြရာမှာ အကြောင်းက ရှင်းရှင်းလေးပါပဲ။ ပါဠိနဲ့ မြန်မာဟာ မျိုးရိုးဇီဝ မတူတာကြောင့် သဒ္ဒါအဆောက်အအုံ ကွဲပြားတယ်။ ပါဠိဟာ အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ဣန္ဒြေရာပ ဘာသာစကား မျိုးစုကြီးထဲမှာ ပါဝင်တယ်။ အင်္ဂလိပ်က ဂျာမနီက အုပ်စုခွဲထဲပါပြီး ပါဠိက ဣန္ဒြေက အုပ်စုခွဲထဲပါတယ်။ မြန်မာကတော့ စိနတ်ဗက် မျိုးစုကြီးထဲက တိဗက်-မြန်မာ အုပ်စုခွဲထဲမှာ ပါတာဖြစ်တယ်။ သဒ္ဒါအဆောက်အအုံအရ ဆိုပြန်ရင် ပါဠိက ဝိဘတ်သွယ်ရုပ်ပြောင်း ဘာသာစကားမျိုးဖြစ်ပြီး မြန်မာက ရုပ်ပြောင်းမှုမရှိ၊ တည်ပုဒ်မှာ နောက်ဆက်ကလေးတွေ ကပ်ပေးရုံပေးရတဲ့ ပူးကပ်ဘာသာစကားမျိုးဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာသဒ္ဒါ

တယ်။ ပြီးမှ ဂုဏ်ထူးဆောင်ဘွဲ့ကို တက်ယူရတယ်။ ပြီးတော့ ရုပ်တွေ့တာတွေ တွက်ပေါ့လေ။ ကာစွည်းသုတ္တံမှာ သုတ်ပေါင်း ၆၇၂ သုတ်ရှိတဲ့အနက် နတ်ပါဝင် ၂ သုတ်က 'အက္ခရာပါဒယောဒကစတ္တာလီ သံ' တဲ့။ 'အ' စတဲ့ အက္ခရာတွေ လေးဆယ့်တစ်လုံးရှိတယ်' လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ကျွန်တော်တို့ သဒ္ဒါဆရာကြီးခမ္ဘာဒီမျှလောက်ကိုပဲ မသိရှာဘူး။ သူ့အကြောင်းကို ၁၉၇၂ ကလင်းယုန်မောင်မောင် ဦးစီးထုတ်ဝေတဲ့ ယနေ့မြန်မာစာပေ ရှုခင်း၊ အမှတ် ၂ မှာ ကျွန်တော် ရေးပြီးပါပြီ။

ဒီလိုနာမည်ကြီးတွေ မဟုတ်ပေမယ့် အမြင်မတော်လို့ ထောက်ပြရတဲ့ သာမန်ကာလျှံကာ ဆရာသမားများလည်း ရှိသေးရဲ့။ ရေဒီယိုကနေ ကျောင်းသင်ခန်းစာ ပို့ချတဲ့ မြန်မာစာ ဆရာတစ်ဦးက 'ဝေသန္တရာ' ကို 'ဝစ်သန်တရာ' လို့ ဖတ်ရမယ်လို့ ပို့ချနေတာ ကြားလိုက်ရတဲ့အတွက် ဇာတ်တော်ကြီးရေးတဲ့ မင်းဘူး ဦးဩဘာသ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင်က 'ဝေသန်တရာ' လို့ အသံထွက်ခဲ့ကြောင်း၊ သူ့ပဏာမဂါထာကိုကြည့်ပြီး သိနိုင်ကြောင်း လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်မှာ (၂၉-၅-၆၉) ကျွန်တော် ဆောင်းပါး ရေးခဲ့ဖူးတယ်။ ပါဠိသင်တန်းမှာတော့ 'ဝစ်သန်တရာ' လုပ်ချင်လုပ်၊ 'ဗိတ်ဆန်တရာ' လုပ်ချင်လုပ်၊ မြန်မာတွေ သုံးနှုန်းရာမှာတော့ 'ဝေသန်တရာ' ပဲ ဖြစ်ထယ်။ ပါဠိမှာ 'ရာ' မဟုတ်၊ တည်ပုဒ်က 'ရ'၊ ပထမာဝိဘတ် 'ရာ' ဖြစ်တာကိုလည်း သတိပြုသင့်တယ်။ ဒီတော့ 'ဝစ်' တင်လုပ်မနေနဲ့၊ 'ရာ' ကိုပါ 'ရ' လို့ ပြင်ပေတော့။ အလားတူ သာရိပုတ္တရာ၊ အာနန္ဒာ၊ ဒီပင်္ကရာ၊ ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါတို့မှာလည်း 'အာ' တွေကို 'အ' လုပ်ပေတော့။

အထက်မှာ ထောက်ပြခဲ့တဲ့အတိုင်း၊ တတ်ယောင်ကားတွေမှာ တူညီတဲ့ ဘုံအချက်ကတော့ 'တို့လည်း အင်္ဂလိပ်စာ တတ်ပါတယ်' လို့ပြုချင်တာပါပဲ။ စာရေးဆရာ မောင်မဲလက်ဆောင်ပေးလိုက်တဲ့ ဘာသာရေးစာအုပ်ကို ကောက်ကိုင်လိုက်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားက ညှပ်ထားတော့တာကိုး။ ရှိတ်စပီးယားက ပြောတယ်တဲ့။ ဟုတ်လည်း မဟုတ်ဘူး။ သာမန် အင်္ဂလိပ်စကားပုံ တစ်ခုမျှ။ ဒီကတည်းက သူဟာ ဘယ်လောက်ကြီး စာမေးပွဲတွေအောင်အောင်၊ ပြီးနေတာပဲဆိုတာ သိလိုက်ပြီ။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရခဲ့တာက အိန္ဒိယကလို့ ဆိုလိုက်တော့ သိစရာ ကမ်းကုန်သွားတာပါပဲ။ ဒီတော့ သူ့စာတွေထဲ

မှာ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာရဲ့ ခန္ဓာငါးပါးကို ဟိန္ဒူဆရာကြီးရဲ့ သင်တန်းပို့ချပုံ အကျိုး အကြောင်းပြချက်လုပ်လိုလုပ်၊ အဋ္ဌာရသ ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ပညာရပ်တွေ သင်တဲ့အပြင် ဝေဒပါ သင်ရသေးတယ် လုပ်လိုလုပ် ဖြစ်ကုန်တော့တာပဲ။ ဆယ့်ရှစ်ပါးထဲမှာ ဝေဒပါသွားပြီဆိုတာ သူမသိလေ။

တတ်ယောင်ကားကို မြန်မာလူမျိုးထဲတွင် တွေ့ရတာ မဟုတ်သေးဘူး။ တရုတ်လူမျိုး တတ်ယောင်ကားကလည်း ရှိသေးတယ်။ တရုတ်မှ မြန်မာ ပြည်ပေါက် တရုတ်မဟုတ်၊ ပြည်မက တရုတ်။ မိတ်ဆွေကဗျာဆရာက လွှတ်လိုက်လို့ ကျွန်တော့်ဆီရောက်လာတယ်။ မြန်မာစကားတော့ တော်တော်ကို ပြောတတ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တီးခေါက်ကြည့်လိုက်တော့ သဒ္ဒါ မတတ်ဘူး။ ဒါနဲ့များ သူက မြန်မာကြိယာထောက်များအကြောင်း စာတမ်း ပြုစုမလိုတဲ့။ ကြိယာထောက်အကြောင်း ရေးမယ်ဆိုရင် ဒါတွေ ဒါတွေ ပါရဲ့လားမေးတော့ သိတောင် မသိဘူး။ ဒါနဲ့ စာမျက်နှာ သုံးမျက်နှာလောက် ကောက်ကြောင်း ရေးပေးလိုက်တယ်။ လေးငါးရက်၊ သိထိုက်တာလေးတွေ ရှင်းပြပေးလိုက်တယ်။ နားလည်သလိုလို မလည်သလိုလို။ ပီကင်း ပြန်ရောက်သွားပြီးနောက် ပို့လိုက်တဲ့ သူ့စာတမ်း ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့ အဲသလို တွေ့ရတာပါပဲ။ နားလည်တာ နားလည်၊ နားမလည်တာ မလည်ဘူး။

သူ နားမလည်တာတွေ အမြောက်အမြားထဲမှာ တစ်ခုကတော့ အပိတ်စပ်၊ အပွင့်စပ်ပါပဲ။ ကျွန်တော် ရှင်းပြစဉ်ကတော့ ဟုတ်ကဲ့၊ ဟုတ်ကဲ့နဲ့ ခေါင်းတညိတ်ညိတ်လုပ်ကာ နားထောင်ခဲ့ပြီး ပြည်ကြီးပြန်ရောက်လို့ ချရေးခါမှ တလွဲရေးထားတော့တယ်။ သူ့စာအုပ်ကလေး ဖတ်ကြည့်ပြီး စိတ်တောင်မကောင်းဘူး။ တခြားမှားတာတွေလည်း ပါသေး။

ဒီအမှားကိုပဲ တတ်ယောင်ကား မြန်မာဆရာတစ်ဦးလက်ထဲ ရောက်သွားတော့ အမှားက ပျံ့ကားကုန်တော့တာလေ။ ဒီတွင် မဖြစ်ချေဘူးဆိုပြီး ကျွန်တော် ထရေးရပါတော့တယ်။ အစပ်ဆိုတာ ဘာ၊ အပိတ်စပ်ဆိုတာ ဘယ်နှယ်၊ အပွင့်စပ်ဆိုတာ ဘယ်နှာ။ ဒီတော့ အမှားထောက်ပြရ ကောင်းလားဆိုပြီး ပညာကိုတော့ မချေပနိုင်၊ ကျွန်တော့်ကို လှုပ်ချတဲ့ စကားတွေ ရေးပါလေရော။

အံ့ဩစရာတော့ ကောင်းတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ တတ်ယောင်ကားများ

အသင်းရယ်လို့ ရုံးပြင်ကနားမှာ မှတ်ပုံတင်ထားတာ မရှိပေမယ့် ဒီလူတွေ ဟာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး ရိုင်းပင်းကြ၊ ကိုးကားကြနဲ့ တစ်ဝိုက်တည်း ရှိနေကြတာကလား။ 'ဟော့ချွ' အသံထွက်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော်ရေးတာကို ပြန်ရေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်က ခုနက အပိတ်စပ် မသိသူက ကျွန်တော့်ကိုရေးဖူးတာကို ပြန်ကိုးပြီး မောင်သာနိုးက ကိုယ်မသိတာကို မသိဘူးလေးဘာလေးရေးတယ်။ တခြားတစ်နေရာမှာ ရေးသူတစ်ဦးကတော့ 'ဘာသာဗေဒ သူည' ဆိုတာကို ပြန်သုံးတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သမဏေန ဂေါဏေန စကား အဆိုရှိတာကိုး။

သူတို့ကို တန်ပြန်ပြီး ကျွန်တော်လည်း တတ်ယောင်ကား တိုက်ဖျက်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့ချင်ပါရဲ့။ အမှန်းမခံချင်တဲ့ မြန်မာ့ဝသီကြောင့် နှစ်ဦးကော်မတီတောင် ဖွဲ့နိုင်မယ်မဟုတ်ချေဘူး။

ငွေခန္ဓာပီ ပြီးမပေခိုမ လေးကောဝိလပုံလိမ္မ လှမ်းဝနကဒိပြုံးနှံ ပြာယကဒိယေ
 ရှေ့ရှိ ဝိညာဏးဝိာဂိုဖိလ နှံကြေးလေးငိုက ကြေးဝိပးဝိနိ ဝြိဖိလဂိုးငြိဖိလ လေ
 ဂိုကလးကဒိလဝခိုဂ္ဂန္တ ပြိုလိင်ထင်ပ နှံလိဏှင်လေး 'န္တလယ' ။လောကလကကြ
 လေးဖျားကဒိဂိုလိလခိုဂ္ဂန္တ ကဂ္ဂင်ထိမ ပိစင်ပိဗေ ကနဏ ကဟိုဂ္ဂိပု ငှားကခိုပြ
 နှားကဒိလေးကဒိလဝခိုဂ္ဂန္တ ဂိုကလထိမယိုဂို ကးနှိင်ထင်လေး ဝြီးဂိုနိပြ ဂိုက
 'ဏှဏှ ဝာခလိထင်ထင်' လူလခေးငြိဖိလဂ္ဂင်းက လှေကနခိလေးလျီလ ။ယလ
 လေးကဒိလဝခိုဂ္ဂန္တ ဝိညာဏးဝိာဂိုဖိလ ။ယလးထင်ခိုပြ ဂိုကလထိ

ခြေခြေမြစ်မြစ်တတ်ရတယ်

ပညာရပ်တစ်ခုကို လေ့လာတယ်ဆိုရာမှာ ရှေးရိုးနည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ခေတ်
 ပေါ်နည်းပဲဖြစ်ဖြစ် ခြေခြေမြစ်မြစ်တတ်ဖို့လိုတယ်။ အဲဒီလို မတတ်ဘဲ အပေါ်
 ယံကြောကသာ ကြားဖူးနားဝ ရှိနေတာဆိုရင် မသိတဲ့လူတွေကြားမှာတော့
 ဆရာကြီးတစ်ဆူဖိုးဖြန်းလို့ရသော်လည်း တကယ်တတ်တဲ့ လူနဲ့တွေ့တဲ့
 အခါ ကျတော့ အရှက်တကွ အကျိုးနည်းဖြစ်ရရော။

ရှေးရိုးစဉ်လာနည်းနဲ့သာ သင်ဖူးတဲ့ မြန်မာပညာရှိကြီးတွေမှာလေ့
 မှားထရှိတာ တစ်ခုကတော့ စကားနဲ့ စာ မကွဲပြားတာပါပဲ။ တကယ်တော့
 အပြစ်တင်စရာ မကောင်းပါဘူး။ မြန်မာမှာက စကားနဲ့စာ ရောပြီး ခေါ်စရာ
 ဝေါဟာရမှ မရှိဘဲကိုး။ အင်္ဂလိပ်စာမှာ I am studying English လို့ပြော
 ရင် လုံလောက်ပြီ။ မြန်မာမှာတော့ ဒါကို တစ်ခွန်းတည်းပြောလို့မရဘူး။
 'အင်္ဂလိပ်စကား' ကို သင်တာလား။ 'အင်္ဂလိပ်စာ' ကို သင်တာလား။ အများ
 စုက 'အင်္ဂလိပ်စာ' လို့ပဲ ပြောကြပါလိမ့်မယ်။ မဟုတ်ပါဘူး။ စကားရော
 စာပါ သင်တာပါ။

ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့ မြန်မာ Language အကြောင်း ဆောင်းပါးတွေကို

ကြံဆတာပဲ ဖြစ်တယ်။

ခုခေတ် မြန်မာစကားမှာ 'အက္ခရာ' ဆိုတာက ရေးထားတဲ့ က၊ ခ၊ ဂ တို့၊ a, b, c တို့ကို ပြောနေတာကိုး။ အက္ခရာဆိုတာ အသံကို၊ စကားကို ပြောတာဖြစ်တယ်ဆိုတာကို မသိတဲ့အတွက် အဲသလို ဖြစ်ကုန်ရတာပါပဲ။ လူတွေ စကားပြောတယ်ဆိုတာ အက္ခရာတွေကို ရေရွတ်နေကြတာဖြစ်တယ်။ အဲဒီအက္ခရာတွေကိုမှ ဒေါသသံ၊ ပီတိသံဆိုတာတွေက လွှမ်းပြီး စကားအမျိုးမျိုး ဖြစ်လာတာပါပဲ။

ဥပမာ လူတစ်ယောက်က 'ဘာ' လို့ မျှော်တယ်။ ဒါ အသံကို ပြောနေတာ။ ဘကုန်းရေးချထားတာကို မြင်ရတာပြောတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့အသံကို ခွဲစိတ်ကြည့်ရင် 'b' ဗျည်းသံရယ် 'a' သရသံရယ်၊ မကျေနပ်တဲ့အသံရယ် ပေါင်းစပ်ထားတာကို တွေ့ရတယ်။ ဒါအရေးအသားနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘူး။ အပြောစကားကို လေ့လာနေတာဖြစ်တယ်။ လူဟာ 'ဘာ' ဆိုတဲ့ အက္ခရာကို ရွတ်တယ်။ သူမကျေမချမ်းနဲ့မေးချင်တဲ့ သဘော(အဓိပ္ပာယ်) ကို 'ဘာ' ဆိုတဲ့ အသံ(အက္ခရာ) နဲ့ ရေရွတ်လိုက်တာပါပဲ။

ပါဠိသင်ရင် ကဗျာသုံးကိုးကိုး၊ ရူပသိဒ္ဓိကိုးကိုး သုတ်စဉ်နပါတ် က 'အတ္ထော အက္ခရာသညာတော' ရယ်လို့ဖြစ်တယ်။ 'အနက် (အဓိပ္ပာယ်) ကို အက္ခရာ (အသံ) နဲ့ မှတ်ရတယ်' လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ခုနက သဘောကို တင်ပြထားတာဖြစ်တယ်။ 'အနက်ကို စာလုံးအက္ခရာနဲ့ ရေးရတယ်' လို့ ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ အသံထွက်လွဲရင် အဓိပ္ပာယ်လွဲရော။ ရူပသိဒ္ဓိပုတ္တိမှာ 'သိထိလ ဓနိတာဒိ အက္ခရာပိပတ္တိယံ ဟိ အတ္ထဿ ဒုန္နယတာ ဟောတိ' လို့ ဆိုတယ်။ 'ဟထိုးမပါတာ-ဟထိုးသံပါတာ စသဖြင့် အသံဖောက်ပြန်တာဟာ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို သိခက်ခဲတာ ဖြစ်ရတယ်' တဲ့။ 'ဒုက္ခ' ကို 'ခ' သံ (ဟထိုးသံပါတဲ့ ဓနိတသံ) ဆိုရမှာကို 'ဒုက္ခ' လို့ ဆိုမိရင် အနက်အဓိပ္ပာယ် လွဲသွားပြီ။

ပါဠိမှာ အက္ခရာ လေးဆယ့်တစ်လုံး(၄၁) ရှိပါတယ်။ ဗျည်းက သုံးဆယ့် သုံးလုံး (၃၃)၊ သရက ရှစ်လုံး(၈) ပါ။ ဒါကို ရူပသိဒ္ဓိဆရာက 'စကစတ္တာလီသ မတ္တာ ဝတ္တာ ပန္နော အက္ခရာ နာမ ဟောန္တိ' လို့ မိန့်တယ်။ 'အရေအတွက် လေးဆယ့်တစ်လုံးရှိတဲ့ ဝတ္ထုတွေဟာ အက္ခရာ မည်တယ်'

လို့ အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ ဒီတော့ ပါဠိသဒ္ဒါမှာ ဝဏ္ဏနဲ့ အက္ခရာ အတူတူပဲလို့ မှတ်ရမှာပေါ့။ (သဏ္ဌဋ္ဌမှာတော့ ခွဲခြားသုံးတာ တွေ့ရရဲ့။ ဝဏ္ဏကို Phoneme သဘောဆန်ဆန် သုံးပြီးအက္ခရာကို Syllable သဘောသုံး တယ်) ဒါကိုပဲ ဦးစန်းငွေအတွန့်တက်ထားပုံက-

“အက္ခရာ။ ။ အက္ခရာ သဒ္ဒါသည် အနက်ကိုသာ ဖော်ပေးတတ်၏။ အနက်ကို ထုတ်လုပ်သော ပုဒ်သာဖြစ်သည်။ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို မပြနိုင်။ မယ်ဗမာ အလှပြပုဒ်မျိုးမဟုတ်။

ဝဏ္ဏ။ ။ ဝဏ္ဏသဒ္ဒါကား နှစ်ဖက်ချွန် သဘောမျိုးတည်း။ ဤအက္ခရာ ကား ဝိုင်းဝိုင်း၊ ဤအက္ခရာကား ပြားပြား၊ ဤအက္ခရာကား သုံးမြောင့်၊ လေးထောင့် စသဖြင့် အက္ခရာတို့၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကိုလည်း ပြ၏။ အနက် ကိုလည်း ဖော်ထုတ်ပေးလေသေး၏”

ယင်းကျမ်းစာ၊ စာ ၁၂၈

မတော်တရော်တော့ အတော်ပြောနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ သဒ္ဒါကျမ်းကို ဆက် ဖတ်သွားရင် သုတ်နံပါတ် ၈-၉ လောက်မှာပဲ သဝဏ္ဏတို့ အဝဏ္ဏတို့ အသဝဏ္ဏတို့ တွေ့ရလိမ့်မယ်။ သူပြောတဲ့ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်တွေနဲ့ ဘာမှ မဆိုင်ဘူး။ ‘ရသသရာ သကဒိယေဟိ အညမည သဝဏ္ဏာ နာမံ (သရတို တွေဟာ ဆိုင်ရာ သရရှည် တွေနဲ့ အချင်းချင်း သဝဏ္ဏမည်တယ်)တဲ့။

အမှန်မှာတော့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဟာ သဒ္ဒါတွေတာတွေ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် လျှောက်ရေးနေပြီး အက္ခရာ၊ ဗျည်း၊ သရဆိုတဲ့ ကကြီးရေးက အဆင့်မျှကို ပဲ သိရှာတာ မဟုတ်ဘူး။ ကြည့်ပါဦးလေ။

“ဗျည်းများသည် ကိုယ်ဟန်ကြော့ကြော့ဖြင့် လူရှေ့သူရှေ့မှာ ရပ်ပြရုံ သာ ပြနိုင်ပြီး အသံမရှိ၍ (ရှိစေခါမူ ပေမမိ၍) စကား မပြောနိုင်ကြကုန်။

သရကို ဆိုပြန်လျှင်လည်း အသံကား ရှိပါ၏။ သို့သော် ရုပ်အမို မရ သောကြောင့် အသံထွက်စရာ မရှိပေ။ ဗျည်းနှင့်သရ သူတို့ချင်း ထိတွေ့ နှောစပ်မိမှသာ အသံကို လိုသလို ထွက်ဆို စေနိုင်ကြသည်”

ယင်းကျမ်းစာ၊ စာ ၇၄

သူပြောတာ မဟုတ်ကြောင်း သိဖို့ သဒ္ဒါကျမ်း နှုတ်စေရာ မလိုပါဘူး။ သာမန် မြန်မာစာ ဖတ်တတ်ရင် သိနိုင်တယ်။ အအ၊ အအေး၊ အအို၊ ဥဩ၊

သိပါတယ်။ ဘုရားတရားတော်တွေကို ပိဋကတ်သုံးပုံရယ်လို့ ပိုင်းခြားထားတဲ့ အနက်၊ သုတ္တန္တပိဋကနဲ့ အဘိဓမ္မပိဋကကို ဓမ္မလို့ ညွှန်းပြီး ဝိနယပိဋက (ဝိနည်း) ကို ဝိနယလို့ ခေါ်ထားတာ ဖြစ်ကြောင်း ဘယ်စာတတ်ပေတတ် ဘုန်းကြီးကို မေးမေး သိနိုင်တယ်။ ဒါကိုပဲ 'တရားသဖြင့် ဆုံးမခြင်း' လို့ ကြံကြံဖန်ဖန် ဦးရွှေအောင်က ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။ နောက်တော့ အမြင်မတော်တဲ့ ဘုန်းကြီးတစ်ပါးက ပြောပြတယ်နဲ့ တူပါရဲ့။ တစ်နှစ်ခွဲလောက် ကြာတော့ သူပြန်ပြင်ရေးဖော်ရပါတယ်။ (ဒီအကြောင်း ကျွန်တော် တခြားမဂ္ဂဇင်း တစ်စောင်မှာ ဆောင်းပါး ရေးပြီးပါပြီ။)

ဒီ ဦးရွှေအောင်ပဲ တခြားတစ်နေရာမှာလည်း သက္ကဋ္ဌမှာ ကာရန်ရှိကြောင်း လုပ်ပြန်တယ်။ သူက သက္ကဋ္ဌနဲ့ "မဟာဝိဇ္ဇာ" ဘွဲ့ ရခဲ့ဆိုပဲ။ ရတာကတော့ အိန္ဒိယကတဲ့။ သက္ကဋ္ဌတို့ ပါဠိတို့ဆိုတာ ဂါထာ (ကဗျာ) ဖွဲ့ရင် ဆန်းဂိုဏ်းဖွဲ့ပြီးတော့ပဲ ရေးဖွဲ့ရတာ။ ကာရန်ယူရတယ်လို့ မကြားဖူးဘူး။ ဒါနဲ့ ဘာကိုများ သူပြောတာပါလိမ့် သိချင်လို့ ရှာဖတ်မိတယ်။ သက္ကဋ္ဌက 'ရိတိ' ကို ဘာသာပြန်ထားတာ ဖြစ်နေတယ်။ ရိတိဆိုတာ စကား အစီအစဉ် (ပဒရစနာ) ကို ပြောတာ။ ဒီလို ပြောပြီးရင် ဒီလို ဆက်ပြောရတယ်ဆိုတဲ့ ထုံးတမ်းကိုပြောတာ။ မြန်မာမှာ 'လည်း' နဲ့ စမိရင် 'လည်း' ပြန်သုံးရတာမျိုး။ 'ဘကြီးလည်း မမိ' လို့ ပြောမိရင် 'ထီးတင်ပွဲလည်း မတွေ့' လို့ ပြောရတယ်။ 'ထီးတင်ပွဲကို မတွေ့' လို့ မပြောနိုင်ဘူး။ ဒီလို အသုံးမျိုးဟာ ဘာမှ ကာရန်ညီတာနဲ့ မဆိုင်ဘူး။

ရှေးရိုးသဒ္ဒါကျမ်းကိုရော၊ ပိဋကတ် စာပေကိုရော၊ သက္ကဋ္ဌစာပေကို ရော လေ့လာတယ်ဆိုရင် ကျကျနန ခြေခြေမြစ်မြစ်လေ့လာရတယ်။ အဲသလို အပန်းခံဘားမထုတ်ဘဲ အပေါ်ယံကြောလောက်နဲ့ ဖြီးဖြန်းရင် တစ်နေ့ ကျ လူမိသွားတဲ့အခါ အရှက်ကွဲရတတ်တယ်။

ခေတ်ပေါ်ဘာသာဗေဒမှာ အဲဒီလို ဖြီးဖြန်းမိလို့ မှားသွားဖူးသူ နှစ်ဦး အကြောင်းလည်း ကျွန်တော်ရေးဖူးပါပြီ။ တစ်ယောက်က တရုတ်၊ တစ်ယောက်က မြန်မာ။

မောင်သာနိုး

စာဖတ်တယ်ဆိုပေမယ့်

စပိန်စာရေးဆရာကြီး Cervantes ရဲ့ ကမ္ဘာကျော် Don Quixote (ဒေါန်ကီဟောတေး ဒါမုမဟုတ် ဒေါန်ကွစ်ဇုတ်) ဝတ္ထုကြီး (စာမျက်နှာတစ်ထောင်ကျော်)ကို အစအဆုံး မဖတ်ဖူးပေမယ့် ဇာတ်လမ်း အနှစ်ချုပ်ကိုတော့ ကြားဖူးနားဝရှိတဲ့သူ များပါလိမ့်မယ်။ ဝတ္ထုကြီးရဲ့ အဓိက ဇာတ်ကောင် ဒေါန်ကီဟောတေးဟာ ရှေးအလယ်ခေတ်က Knight-errant လို့ ခေါ်တဲ့ သူရဲကောင်းတွေအကြောင်း ဝတ္ထုတွေဖတ်ပြီး တပည့်တစ်ယောက်ကို ခေါ်ကာ မြင်းကိုယ်စီနဲ့ 'မကောင်းသူ ပယ်၊ ကောင်းသူ ကယ်မဟဲ့' ဆိုပြီး နယ်လှည့် ခရီးထွက်ခဲ့ရာမှာ မတော်တရော်တွေ ဖြစ်ပြီး လှလှကြီး ဒုက္ခရောက်ခဲ့ရတယ်။ နောင် သူ စိတ်ကောင်းဝင်၊ လူကောင်းပြန်ဖြစ်သွားတဲ့ အခါ ဒေါန်ကီဟောတေးဟာ ရှေးခေတ် သူရဲကောင်း ဝတ္ထုတွေကို မီးပုံရှိ ခဲ့ရုံမက သူ အမွေပေးရစ်မယ့်သူ တူမလေးကိုပါ သူရဲကောင်း ဝတ္ထုဖတ်သူနဲ့ လက်မထပ်ရလို့ သေတမ်းစာရေးပြီး တားမြစ်ခဲ့တော့တယ်။

ကျွန်တော်ဟာ ဒေါန်ကီဟောတေးဝတ္ထုကို အင်မတန် ကြိုက်သမို ဘာသာပြန်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့ဖူးတယ်။ ရှည်လွန်းလို့ လက်လျှော့ခဲ့ရတယ်။ မိတ်

ဆွေကြီး ကိုအံ့မောင် ပြန်မယ်ဆိုတာလည်း ဘာသံမှ မကြားရသေး။ ကျွန်တော်သာ ပြန်ဖြစ်ခဲ့ရင် စာအုပ် ပထမစာမျက်နှာမှာ 'ကိုယ့်နည်း ကိုယ့်ဟန်နဲ့ ဒေါ်နီကီဟောတေး ဖြစ်နေကြတဲ့ ငါ့ရဲ့ ရဲဘော်အပေါင်းအသင်းများသို့' လို့ အညွှန်း ထည့်မယ်လို့ စိတ်ကူးခဲ့တာပါ။

ကျွန်တော် တက္ကသိုလ် ရောက်စက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်း တော်တော်များများဟာ ဂေါ်ကီရဲ့ 'အမေ' တို့၊ ဩစတရေစကီးရဲ့ 'သံမဏိကို မာအောင် ဆေးပုံ' (သခင်မြသန်းက 'သံမဏိ သူရဲကောင်း' လို့ ဘာသာပြန်ခဲ့တယ်) တို့လို ရုရှားဝတ္ထုတွေ ဖတ်ပြီး၊ ဒေါ်နီကီဟောတေးက မြင်းကြီးစီးပြီး 'မကောင်းသူပယ် ကောင်းသူကယ်မဟေ့' ကြွေးကြော်ခဲ့သလို လူလူချင်း ခေါင်းပုံဖြတ် ခြယ်လှယ်တဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကို တိုက်ဖျက်ကာ အလုပ်သမား လယ်သမား အာဏာရတဲ့ ဆိုရှယ်လစ် ခေတ်ကြီး ထူထောင်ကြမယ်လို့ ကြိုးဝါးခဲ့ကြတဲ့ သူတွေကလား။ ကျွန်တော်လည်း သူတို့နဲ့အတူ ပေါင်းမိပြီး လက်ဝဲ ဒေါ်နီကီဟောတေးလေး ဖြစ်ခဲ့သေးတယ်။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော့် ရဲဘော်တွေနဲ့ ကျွန်တော် ကွာခြားချက်တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ သူတို့က စာအုပ်ဆို ရုရှားစာအုပ်၊ တရုတ်စာအုပ်မှ ဖတ်ကြတာ။ အင်္ဂလန်ရိုက် အမေရိကန်ရိုက် စာအုပ်ဆိုလို့ ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းချက် စာအုပ်လောက်ပဲ သူတို့မှာ ရှိတာ။ ကျွန်တော်ကတော့ တက္ကသိုလ် မရောက်ခင်ကပဲ အိမ်မှာ၊ မိတ်ဆွေတချို့ရဲ့ ရုံးက စာကြည့်တိုက်မှာ တွေ့ရတဲ့ အချစ်၊ ဘဝစုံထောက်ဝတ္ထုပေါင်းစုံကို အင်္ဂလိပ်လို ဖတ်ဖူးပြီးသား။ တက္ကသိုလ်ရောက်တော့လည်း လက်လှမ်းမီရာ အင်္ဂလိပ် အမေရိကန် စာအုပ်တွေ ဖတ်တယ်။ ရုရှားက 'ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်မှန်' စာပေတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီးတော့လည်း စူးစမ်းဆင်ခြင်မိတယ်။

ကံကောင်းတာက တက္ကသိုလ်က ကျောင်းထုတ်ခံရခိုက် လူထုသတင်းစာတိုက်မှာ အယ်ဒီတာ လုပ်နေစဉ် မြန်မာပြည်ကို အလည်လာတဲ့ ပိုလန်ပြည် အစိုးရသတင်းစာ 'ထရီဘူနာလူဒ' ရဲ့ အယ်ဒီတာချုပ်၊ ပိုလန် ကွန်မြူနစ်ပါတီဗဟိုကော်မတီဝင် ဘရောဒီစကီးနဲ့ တွေ့ဆုံရတာပါပဲ။ သူ့ကို မန္တလေးမြို့ပေါ် လိုက်ပြစဉ် ဆီးတီးစတိုး စာအုပ်ဆိုင်ကိုလည်း ရောက်သွားတယ်။ ဆီးတီးစတိုးဆိုတာကတော့ ဟိုးတစ်ခေတ်က ရန်ကုန်မှာ စမှတ်အန်

မူကားဒစ် ဆိုသလို မန္တလေးမြို့မှာ အကြီးကျယ်ဆုံး ခေတ်အမီဆုံး နိုင်ငံခြား စာအုပ်ဆိုင်ကြီးပေါ့။ ဆိုင်ထဲရောက်သွားတယ်ဆိုရင်ပဲ ဘရောင်း စကီးဟာ စင်ပေါ်က စာအုပ်တွေကို တစ်အုပ်ချင်း ဆွဲယူကာ "မင်း ဒါဖတ် ပူးပြီလား။ အေး မဖတ်ရသေးရင်ဖတ်။ ကောင်းတယ်" လို့ မှတ်ချက်ချပါ တော့တယ်။ ဒီတော့မှ ဪ ဟေဆိုတာ ဂေါ်ကီတို့၊ လူရွှင်တို့မှ မဟုတ် ဘူး။ ကွန်ရစ်တို့၊ ဟတ်စလီတို့၊ ဂရီးန့်တို့၊ ဂိုလ်ဒင်တို့၊ ဝေါတို့လည်း ဖတ်ရကောင်း ပါလားဆိုတာ ကျွန်တော်ပိုသဘောပေါက်သွားတယ်။ ဝတ္ထု တွေတင်မက မဂ္ဂဇင်းမှာလည်း Argosy တို့ Encounter တို့ ဖတ်သင့်တယ်လို့ သူ ပြောပြသွားလို့ သိခဲ့ရတယ်။

အဲဒီနေ့ကပဲ ကျွန်တော် ဆီးတီးစတိုးက စာအုပ်သုံးအုပ် ဝယ်ခဲ့တယ်။ နောင်လည်း အလျဉ်းသင့်သလို တတ်နိုင်သလောက် အနောက်က စာအုပ် တွေ ဝယ်ယူဖတ်ရှုတဲ့အကျင့်ကို ပိုမိုရဲရဲတင်းတင်း လုပ်မိတယ်။

တချို့က စာဆိုရင် ပြီးရော တွေ့ကရာ ရှစ်သောင်း အကုန်ဖတ်ကြ တယ်။ ဒါ မကောင်းပါဘူး။ မကောင်းတဲ့ ကိုယ် မလိုတဲ့ စာတွေကို လျှောက် ဖတ်နေရင် ကုန်သွားတဲ့ အချိန်တွေ နှမြောစရာ။ တချို့ကျတော့လည်း သန်ရာသန်ရာ ကိုယ်ကြိုက်တာလေးပဲ ဖတ်နေတယ်။ ဒီတော့ အမြင် ကျဉ်း မြောင်းပြီး ဒုတိယ ဒေါ်နီကီဟောတေးတွေ ဖြစ်ကုန်ကြရော။ တန်ဖိုးမရှိတာ၊ ကိုယ်နဲ့ မဆိုင်တာကလွဲရင် စာကို စုံအောင် ဖတ်သင့်တယ်။ ဒါမှ မျှတတဲ့ အတွေးအခေါ် ထူထောင်နိုင်မယ်။

ကိုယ်က ဆိုရှယ်လစ်မို့ အနောက်နိုင်ငံ အရင်းရှင်လောကက စာပေ တွေကို လျစ်လျူရှုကာ ရုရှား၊ တရုတ်စာအုပ်တွေချည်း ဖတ်မနေသင့်ဘူး။ ကိုယ်က ဗုဒ္ဓဘာသာမို့ လယ်တီဆရာတော်စာအုပ်၊ မဟာစည် ဆရာတော် စာအုပ်တွေချည်း ဖတ်မနေသင့်ဘူး။ ဓရစ်ယာန်စာအုပ်၊ အစ္စလာမ် စာအုပ်၊ ခေတ်ဟောင်း ခေတ်သစ် ဒဿနစာအုပ်၊ သိပ္ပံစာအုပ်များလည်း ဖတ်သင့် တယ်။ တစ်နေ့ကပဲ စာဖတ်ဖို့ ပြောတဲ့အခါ လူကြီးတစ်ယောက်က (ဓရစ်ယာန်) သမ္မာကျမ်းစာပဲ ဖတ်ဖို့ လိုတယ်လို့ ပြောတဲ့အတွက် စိတ်ပျက်ရ ကြောင်း Reader's Digest မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ ဖတ်လိုက်ရသေးတယ်။ ဒါတွေ အားလုံးဟာ စိတ်ဓာတ် ကျဉ်းမြောင်းတာချည်းပါပဲ။

တချို့ကျတော့လည်း တခြား စာပေဆိုတာ မပြောနဲ့၊ ကိုယ်နဲ့ဆိုင်တဲ့ စာပေကိုပဲ ခုံခုံစေ့စေ့ ဖတ်မထားကြပြန်ဘူး။ တရုတ်ပြည်မှာ ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကာလက တပ်နီလူငယ်တစ်စုဟာ လမ်းမှာ ဈေးဝယ်ပြန်လာ တဲ့ အသက် ရှစ်ဆယ်ကျော် အမေရိကန် အဘွားကြီးတစ်ယောက်ကို တွေ့ တော့ “နယ်ချဲ့အရင်းရှင်မကြီးဟေ့၊ ဖမ်းဟ၊ ရိုက်ဟ” ဆိုပြီး သတ်မယ် ဆော်မယ်တက်ကဲလုပ်လာကြတယ်။ လူကြီး တချို့က ဝင်ပြီး (ဝန်ကြီးချုပ် ချိုအင်လိုင်းလား မသိ၊ မမှတ်မိတော့) “ဟေ့ ဟေ့ အဲဒါ အနှာလူဝီစတ ရောင်း မထိကြနဲ့” လို့ ဝင်တားတယ်။ “ဘယ်က အနှာလူဝီစတရောင်းလဲ။ နားမလည်ဘူး၊ သတ်မှာပဲ” လုပ်နေကြတော့ “အနှာလူဝီစတရောင်း ဆိုတာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က ‘နယ်ချဲ့သမားနဲ့ ဖောက်ပြန်ရေးသမားမှန်သမျှ စက္ကူ ကျားချည်းပဲ’ လို့ ပြောခဲ့တာကို ကမ္ဘာဖြန့်ပေးတဲ့ အမေရိကန် သတင်း ထောက်မကြီးဟေ့။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ရဲ့ ရဲဘော်ရဲဘက်မကြီးဟဲ့။ သိကြရဲ့ လား” ဆိုတော့မှ တပ်နီလေးတွေ အမြီးကုပ်သွားကြတော့တယ်တဲ့။

မြန်မာစာပေလောကမှာလည်း သူ့ကိုယ်သူ ဆရာစော်ဂျီတပည့်ပါလို့ ကြွေးကြော်သူတစ်ဦးက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းဆိုတာ မြန်မာစာပေမှာ အရေး မပါပါဘူးလို့ ဆိုလာတယ်။ “ကိုယ့်လူ ဆရာစော်ဂျီကတော့ ‘သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်း ဋီကာ ‘ဆိုပြီး ရေးခဲ့တာပဲ’ လို့ ပြောပြတော့ ‘ဟုတ်လား၊ ဆရာ စော်ဂျီက ရေးဖူးသလား’ တဲ့။ နောက် ဆရာတစ်ဦးက ‘သခင်ကိုယ်တော် မှိုင်းသာ စာမဆိုခဲ့သော်’လို့ ရေးဖူးတာကိုလည်း သူ ဖတ်ဖူးပုံ မရပါဘူး။ မြန်မာစာပေသမားဆိုပြီး မြန်မာစာကို နှံ့စပ်အောင် မဖတ်ခဲ့ဘူးဆိုတာကို ပြနေတယ်။

အလားတူ ဘာသာရေး ကိုင်းရှိုင်းတယ်ဆိုရင်လည်း တခြားစာတွေ ထားဘိဦး၊ ကိုယ့် မြန်မာပြည်မှာပဲ မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားရဲ့ “ဘုရား နည်းကို ဟောပြောနေရာမှာလည်း ထွက်ရပ်ရိုက်ဖမ်းယောင်ယောင်၊ နတ်ရိုက်ဖမ်း ယောင်ယောင် အသွင်ဆောင်နေရင် မသင့်တော်ဘူး” လို့ သွန်သင်ချက် တွေ၊ ညောင်လေးပင် တောရဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ “ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်အချို့ သည် သာသနာပြင်ဘက်သား ရသေ့၊ ဝိဇ္ဇာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ စော်ဂျီ စသော ကိလေသာတုံးတို့ကို စေတီထိုက်သော ဓာတ်တော်ရုပ်ပွားတော်တို့နဲ့ တန်း

တူထား၍ အတ္တဒိဋ္ဌိလွှမ်းမိုး၊ လောကီအကျိုးကို ရည်ရွယ်၊ ကိုးကွယ်နိုင်ကြပေသည်။ . ဓာရဏပရိတ်၊ ဆဒိသာပါလ ပရိတ်၊ စက်ပရိတ်၊ ပရိမိတ္တဇာလသုတ် စသည်တို့ကို တရားသံနမ်းဖြူး၍ ဘုရားဟော သုတ္တန်ကြီးတို့နှင့် တန်းတူဖြစ်အောင် တန်ဖိုးမြှင့်တင်နိုင်ကြပေသည်” စတဲ့ အဆုံးအမတွေ ထင်ရှားရှိနေပါလျက်ကနဲ့ ဘိုးမင်းခေါင် ဘိုးတော်တွေ သူရဿတီစတဲ့ ဟိန္ဒူနတ်တွေ၊ ကိုးကွယ်ကြ၊ ဓာရဏပရိတ်တဖွဖွ ရွတ်ကြ၊ လုပ်နေကြတော့တယ်။

ဗုဒ္ဓတရားတော်အရ ပြောရရင်တော့ ဒီဘိုးတော်နဲ့ သူ့နောက်လိုက် ဒေါန်ကီဟောတေးတွေဟာ တရားသဘောမှာ အဆိုးဝါးဆုံး မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအယူ ရှိကြသူတွေမို့ မဟာအဝီစိကားအထက်၊ ယင်းတို့ကား အောက် ခံစားကြရပေလိမ့်မယ်။

ဒါက ကိုယ့် ပြည်တွင်းမှာ ရှိတဲ့ စာကိုပဲ စုံစေ့အောင် မဖတ်ကြတာကို နမူနာပြလိုက်တာပါ။ တစ်ရပ်တစ်ကျေးက လာတဲ့ပစ္စည်းဆိုရင်တော့ ပိုဆိုးတာပေါ့လေ။ မော်ဒန်ဝါဒ၊ မော်ဒန်အနုပညာဆိုတာ ကမ္ဘာမှာ နှစ်ဆယ်ရာစုပိုင်းက ခေတ်ထဲခဲ့တာပါ။ ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်ကိုတော့ ၁၉၆၀ နောက်များမှာမှ ခေတ်စားလာတယ်။ ခေတ်စားလာအောင် လုပ်ပေးလာသူတွေထဲမှာ တစ်ဦးပါခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်က ဟိုဝါဒ ဒီဝါဒဆိုတာ ဒီလိုပါပဲ။ ကမ္ဘာရေစီးကြောင်းမှာ ပေါ်လာလိုက်၊ ပျောက်ကွယ်သွားလိုက်ပါပဲလို့ ထင်းရှူးပင်ရိပ် အမှာစကားမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာကို စဆွေးနွေးစကပိုင်း ‘အာ’ ကြတာပဲ။ နောက်တော့လည်း မော်ဒန်မှ မော်ဒန် ဖြစ်လာကြရဲ့။ တစ်ခါ ကမ္ဘာမှာ မော်ဒန်ခေတ်ကုန်သွားလို့ ခေတ်ကုန်ပါပြီ ပြောမိတော့ ကျွန်တော့်ကို ပိုင်းတိုက်ခိုက်ကြပြန်တယ်။ ဟော ခုတော့လည်း ပိုစံမော်ဒန်နေကြပြန်ပြီ။ ပိုစံမော်ဒန်လည်း ခေတ်ကုန်သွားပြီလို့ ပြောပြရင် ဘာပြောကြဦးမယ်မသိ။ စာကို စုံအောင်မှ မဖတ်ကြပဲကိုး။

ခက်တာက မော်ဒန်တို့ ပိုစံမော်ဒန်တို့ဆိုတာက နိုင်ငံခြားက လာတဲ့ အယူအဆတွေ။ ဒါတွေကို တင်ပြရာမှာ သုံးနှုန်းထားတဲ့ မီဒီယမ်က အင်္ဂလိပ်စကား။ အဲဒီတော့ အင်္ဂလိပ်စာ ကျကျနန မတတ်သူဆိုရင် အခက်ကြုံရမှာ မုချပါပဲ။ ဖတ်တာကလည်း မော်ဒန်၊ ပိုစံမော်ဒန်အကြောင်း သဘောတရား

စာအုပ်တွေတင်မဟုတ်ဘဲ နာဘိုကော့ဖ်ရဲ့ ဝတ္ထုတွေအစ၊ ဆာလ်မန်ရာရှဒီ ဝတ္ထုတွေထိ ဖတ်ဖူးဖို့လည်း လိုလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို မဖတ်နိုင်ဘဲနဲ့တော့ မော်ဒန်အကြောင်း ပို့စ်မော်ဒန်အကြောင်း လေလုံးထွား မနေသင့်ဘူး။

အလယ်ခေတ် သူရဲကောင်းဝတ္ထုတွေချည်း ဖတ်နေခဲ့တဲ့ ဒေါ်နီကီဟော တေးဟာ သူရဲကောင်းရောဂါထဲခွဲသလို ဆိုရှယ်လစ် သရုပ်မှန်စာပေချည်း ဖတ်နေခဲ့သူတွေဟာလည်း လက်ဝဲ ကယောင်ကယင်လေးတွေ ဖြစ်ကုန်ခဲ့ရ တယ်။ ဂန္ဓဝင် မြန်မာစာပေချည်း ဖတ်ရှုမွေ့လျော်နေသူဟာ နွားခြေရာထဲ က ဖားသူငယ်ဘဝကို ရရှိတတ်ပြီး ပို့စ်မော်ဒန်အကြောင်း တစ်ခွန်းစ နှစ် ခွန်းစ ကြားဖူးနားဝရှိသူများဟာလည်း ပို့စ်မော်ဒန် ဒေါ်နီကီဟောတေးတွေ ဖြစ်ကုန်တော့တယ်။ ဘယ်ဟာ လေ့လာလေ့လာ တစ်ခုတည်း တစ်မျိုး တည်းပဲ အားသန်မနေဘဲ အမျိုးစုံအောင် ဘက်စုံအောင် သုံးသပ်ရှုမြင်တတ် ရတယ်။ ဒါမှ အမြင်မကျဉ်းဘဲ မျှမျှတတ စိတ်ထားမျိုး မွေးမြူနိုင်မယ်။

ဒီတော့ကာ စာဖတ်တယ်ဆိုရာမှာ စာကို ရွေးချယ်ပြီး မျိုးစုံအောင် ဖတ် ရပါတယ်။ တန်ဖိုးမရှိတဲ့ အလေ့အတော စာတွေဖတ်ပြီး အချိန်ဖြုန်းမနေရ ဘူး။ တို့က ဒါမျိုးပဲ ကြိုက်တယ်ဆိုပြီး တစ်မျိုးတည်းကိုလည်း ဖတ်မနေ ရဘူး။ ဝတ္ထုဖတ်မယ်ဆိုရင် ရုရှားမှ အမေရိကန်မှ လုပ်မနေဘဲ ရှိလိုဟော့ဖ် ဝတ္ထုဖတ်သလို စတိုင်းဘက်၊ အပ်ဒိုက်တို့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေ ဖတ်ရမယ်။ ဖော စတာ ဝတ္ထုတွေ ဖတ်သလို၊ ဩဝဲလ်တို့၊ လောရန့်စ်တို့၊ ဒေါရစ်လက်ဆင် တို့ကို ဖတ်သင့်တယ်။ မော်ဒန်၊ ပို့စ်မော်ဒန် ပြောနေပြီး ဆာလ်မန်ရာရှဒီ ရဲ့ ဝတ္ထုတွေ မဖတ်ဖူးလို့ မဖြစ်ဘူး။ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုမှ ဖတ်တယ်ဆို ပြီး အယူသီးနေဖို့လည်း မသင့်ဘူး။ စုံထောက်ဝတ္ထု၊ သူလျှိုဒလန်ဝတ္ထု လည်း ဖတ်သင့်တာပါပဲ။ ရှေးခေတ် ရှားလောက်ဟုမ်း ဝတ္ထုတွေ ဖတ်သင့် သလို ကနေ့ခေတ် ဂျွန်လကရေးရဲ့ သူလျှိုဝတ္ထုတွေလည်း ဖတ်ဖူး၊ အရသာ ခံဖူးသင့်တယ်။

နို့မို့ရင် တစ်ခါက မှားဖူးသလို စုံထောက်ဝတ္ထု၊ သူလျှိုဒလန်ဝတ္ထုဆိုတာ ကောင်မချောချောလေးတွေနဲ့ ချစ်ဗျူဟာခင်းတဲ့ ဂျိမ်းစ်ဘွန်းလိုဟာမျိုးလို့ အထင်မှားသွားတယ်။

အဝတ္ထု (Non-Fiction) ဖတ်မယ်ဆိုရင်လည်း ရုရှားတရုတ်တို့က

လာတဲ့သမိုင်း၊ ဒဿန၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စာအုပ်တွေမှ အထင်ကြီးပြီး
 လေ့လာဖတ်ရှုနေတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ တခြားနိုင်ငံများက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ရေး
 သားထုတ်ဝေထားတာတွေကိုလည်းဖတ်ဖူး၊ လေ့လာဖူးရမယ်။ သိပ္ပံနဲ့ ပတ်
 သက်တာကို ဗဟုသုတအဖြစ် ဖတ်မယ်ဆိုရင်တော့ တိုင်းပြည်မရွေးပါဘူး၊
 ခေတ်ပဲ သတိပြုရမယ်။ ကမ္ဘေ့ကမ္ဘာက ထုတ်တဲ့စာအုပ်ဆိုရင် ဖတ်မနေပါ
 နဲ့တော့။ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင် ထုတ်တာမျိုးပဲ ဖြစ်သင့်တယ်။

စုန်း၊ ကဝေ၊ တစ္ဆေ၊ ဥစ္စာစောင့်၊ ဘိုးတော်၊ ဗေဒင်ယတြာ၊ အင်းအိုင်
 လက်ဖွဲ့၊ စာအုပ်များကို ဗဟုသုတအဖြစ် ပျော်စေပျက်စေ ဖတ်ချင်ရင်တော့
 အချိန်အားနေရင်တော့ ဖတ်ပေါ့။ အလေးအနက်တော့ မထားသင့်ဘူး။

ဒီလိုသာ စာကို စုံစုံစေ့စေ့၊ ဒါပေမဲ့ စိစိစစ်စစ် ဖတ်တတ်ပြီဆိုရင်တော့
 ၂၁ ရာစု ဒေါ်နီကီဟောတေးဘဝက လွတ်ကင်းမှာ မုချဖြစ်တယ်။

အတွေးခေါင်လွန်သူများ

“မိုး”ကို ကနေ့ လူတိုင်းပဲ “မိုး”လို့ ရေးနေကြပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် ပဉ္စမတန်းတုန်းက ဖတ်စာထဲမှာ ယကြီးသတ်နဲ့ “မိုး”လို့ ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ “မိုး” ရေးခဲ့ရတယ်။ “မိုး” ဟာ ပါဠိ “မေဃ” က ဆင်းသက်လာတယ်။ ဒါကြောင့် ယကြီး သတ်ရတယ်တဲ့။

ရာဇကုမာရ် ပျူစာမျက်နှာမှာ နိဗ္ဗာန်ကို “ပဒေါဗံ” လို့ ရေးတယ်။ “ပဒေါ၊” “ပဒ” က ပါဠိ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ပြောတာ၊ “ဗံ” က ပျူစကား၊ “မြတ်” အဓိပ္ပာယ်။ အဲဒီ “ပဒေါဗံ” က ပ ပြုတ်ပြီး “ဒေါဗံ” အဲဒီကမှ “နောဗံ” (ဒနဲ့ န ဝဂ်တူ)၊ ဒီ “နောဗံ” က “နိဗ္ဗာန်” (‘နော’က ‘နိဗံ’ ပြောင်းပုံတော့ ရှင်းမပြ) ဖြစ်လာတယ်လို့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်တုန်းက ကျွန်တော်တို့ဆရာ မြန်မာစာပါမောက္ခ ဦးချမ်းမြ (မြကေတု)က ဆိုပါတယ်။

“မိုး” ဆိုတာ အပေါ်က၊ အမြင့်က လွှမ်းနေတာ၊ ဖုံးအုပ်နေတာကို ပြောတာပဲ။ “အိမ်ကို ဓနိမိုးတယ်၊” “ခေါင်မိုး”၊ “ဓနိမိုး”၊ “သက်ငယ်မိုး”၊ “ထီးဆော်မိုး”၊ “အမိုးအကာ” တွေမှာ “မိုး” အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားနေတယ်။ ဘာမှ

ပါဠိက ဆင်းသက်နေစရာ မရှိဘူး။ ပါဠိ “မေဃ”က ဆင်းသက်ရင် “မိုး” မဟုတ် “မိဃ” “မိက်” လို့ ဖြစ်မယ်။ “သေက” က “သိက်” (အဘိသေက” က “ဘိသိက်”) ဖြစ်သလိုမျိုး။ ဒီတော့ “မေဃ”က “မိုးဃး” နှယ်ယူတာဟာ လက်တွေ့ကို မကြည့်ဘဲ အတွေးခေါင်တာသာ ဖြစ်နေပါတယ်။

တစ်ခါ “နိဗ္ဗာန်” ကျပြန်တော့ “နိဗ္ဗာန” ပါဠိက ဆင်းသက်လာမှန်း အလွယ်တကူ မြင်နိုင်တယ်။ လူတိုင်းလည်း သိနေပါလျက် “ပဒေါဗံ”က ဆင်းသက်ပါတယ်လို့ ပြောတာဟာ စတန်ထွင် အတွေးခေါင်တာပဲ ဖြစ်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ဆရာကလည်း အင်မတန် စတန်ထွင်ချင်တာ။ ပလ္လေကို နှာခေါင်းနဲ့ မှုတ်ပြတာ။

မြန်မာစကားမှာလိုပဲ ပျူစကားမှာလည်း ပါဠိတွေ ဝင်ရောက်နေပါတယ်။ ရာဇကုမာရ် အစနားမှာတင်ပဲ သိရီ၊ တထာဂတ၊ “ပဒေါ” (ပဒ)တို့အပြင် “ဗတ္တ”၊ “တဒ္ဒ” စတာတွေလဲ ပါဠိ “ပတ္တာ”၊ “တဒါ” တို့က ယူသုံးထားပုံရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီလောက်ပါပဲ။

ဥပမာ မြန်မာ “သား” ကို ပျူက “သး” လို့ ရေးပါတယ်။ ဒီ “သး” ကို ပါဠိ “ပုတ္တ” က “ပုတ်” ပြုတ်ပြီး “တ” ကျန်။ “တ” ကနေ “သး” (ပုတ္တ - တ - တ - စ - သ - သး) ဖြစ်တယ်ဆိုတာမျိုးဟာ အတွေးခေါင်ရုံမက ရယ်ဖွယ်လိလိ ဖြစ်နေပါတယ်။ “သား” ဖြစ်ချင်လို့ “တ” ယူမယ်ဆိုရင် “ပုတ္တ” ကတင် မဟုတ်ပါဘူး။ “တာတ” (ချစ်သားလို့ ဘာသာပြန်ကြတယ်)က ယူလည်း ရနိုင်တာပါပဲ။ တကယ်က “သား” ကို မြန်မာ့ညီနောင် စကားတွေမှာ မရူး၊ လရိုး၊ မီးတို့က tsaw ၊ ကချင်က sha စသဖြင့် ရှိနေကြတာကို စဉ်းစားရမယ်။ ကချင် အဘိဓာန်မှာ sha ကို မြန်မာ “သား” နဲ့ ယှဉ်ကြည့်ဖို့ ပြထားတယ်။ သမီးကိုလဲ မရူး၊ လရိုးတို့က tsami ၊ မီးက mi. wetsaw ကချင်က num ka - sha ခေါ်ကြတယ်။ ပုဂံကျောက်စာမှာ “သာမိ၊ သာမိ၊ အသာမိ၊ အသမိ၊ သမိ၊ သို့” စသဖြင့် ရေးမှတ်တယ်။ “သား” ကို အမဖြစ်ကြောင်းပြဖို့ “မိ” ထည့်ထားတာပါပဲ။

‘တာတ’ ကို ပညာရှိက ပျူ ‘တွ’ (မင်း) ကို ရင်းမြစ်ဖော်ရာမှာ သုံးထားတယ်။ ‘ပါဠိ’ ဝေါဟာရတာတသည် အဖ၊ ဖခင်၊ စောင့်ရှောက်အပ်သည်ဟု အနက်ထွက်သည်။ တာတ - တတ - တဒ - တွ - တွး - ဟူ၍ အဆင့်

ဆင့် ပြောင်းလဲလာပါသည်' လို့ ရေးပါတယ်။ ပါဠိ မြန်မာအဘိဓာန်မှာ 'ချစ်သား၊ အမောင်၊ ညီချစ်' စသဖြင့် ပေးထားတာကိုတော့ မဖော်ပြဘူး။ ပါဠိ တတ်သူမရှိ၊ ငါပြောသမျှ ယုံမှာပဲလို့ ထင်နေပုံပါပဲ။

ရေကို ပျူက "တွါ" ခေါ်ကြောင်း ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာအရ သိရတယ်။ ဒီ "တွါ" (tdu) ဟာ တိဗတိ tchoo, chu နဲ့ ဆက်နွယ်ပုံရပါတယ်။ ဒါကိုပဲ ခဲရာခဲဆစ် ကြံဖန်ပြီး ပါဠိ "တောယံ" နဲ့ "ဥဒက" နှစ်ပုဒ် ပေါင်းပြီး "တွါ" ဖြစ်လာတယ် ဆိုတာကတော့ လွန်လွန်းပါတယ်။ ဘယ် ပါဠိကျမ်းဂန်မှာမှ တောယနဲ့ ဥဒက တွဲသုံးတာ မရှိပါဘူး။

ဘလက်ဒင် ပြောတာက အမြီးကို ဖြတ်ပစ်လိုက်တာကို ပြောတာ၊ အမြီးကို ယူတယ်ပြောတာ မဟုတ်ဘူး (abbreviated long Indian words by cutting off the end) ။ မြန်မာလိုပေါ့။ ပါဠိ "ဝေဿန္တရာ" ကို "တရာ" ဖြတ်ပြီး "ဝေသန်" ပဲ ခေါ်ကြသလိုမျိုး။ "သုဝဏ္ဏသာမ" ကို "သုဝဏ်" ပဲ ယူသလိုမျိုး။ "ရွှေလိုဝင်းပါတဲ့ မင်းသုဝဏ်။" ပျူတွေလည်း ပါဠိ "ဝုဟာ" က "ဝု" ကို ယူကာ "ဂေါ" လို့ သုံးတယ်။ သတ္တဋ္ဌ "ဒြဗျ" က "ဗျ" ကို ဖြုတ်ကာ ရှေ့ "ဒြ" ကို ယူတယ်။ ဒါကိုပဲ ကျွန်တော်တို့ ပညာရှင်တွေက နားလည်လွဲကာ ရှေ့ပိုင်းဖြတ်ပြီး နောက်ပိုင်းအမြီးချည့် ယူနေတော့တယ်။ 'ပုတ္တ' က 'တ' တဲ့၊ 'ဒါသျ' က အမြီး 'သျ' ကို ယူသတဲ့။ အောက်မှာလည်းကြည့်။

"တိုင်းပြည်" ဆိုတာ "ရန္ဒ" နဲ့ "ပုရ" က ဆင်းသက်လာပြန်ပေါ့တဲ့။ "ရန္ဒ" မှာ 'ရ' ချန်လိုက်တော့ အမြီး 'န္ဒ' ရတယ်။ 'န္ဒ - တ --တိ' ဖြစ်သွားသတဲ့။ 'ပုရ' ကတော့ 'ပုရ - ပရ - ပြ - ပြီး' ဖြစ်သွားတယ်။ နှစ်ခု ဆိုင်းတော့ ရာဇကုမာရ် ပျူကျောက်စာလာ "တိပြီး" -တိုင်းပြည် ဖြစ်လာပါသတဲ့။ ပညာရှိကြီး သတိ လက်လွတ်ဖြစ်သွားတာကတော့ 'ဥ ရာဇကုမာရ် ကျောက်စာခေတ်က "တိုင်းပြည်" ဆိုတဲ့ မြန်မာဝေါဟာရ မပေါ်သေးဘူး။ ပျူစကားမှာဆိုတော့ ဝေးရော။ အဲဒီခေတ်က မြန်မာရော ပျူပါ "ပြည်" ပဲ ရှိသေးတယ်။ ပြည်ကလည်း မြို့ကိုပြောတာ။ "တိ" ဟာ "တိုင်း" မဟုတ်ဘဲ တခြား အဓိပ္ပာယ်ထွက် ပျူစကားလုံး တစ်လုံးသာ ဖြစ်တယ်။ ဖြစ်နိုင်တာက "ဒိ" (မှာ)။ "ယံတိ" ယင်းမှာ ။

ကျွန်ကို ပျူမှာ 'တြး' ခေါ်တယ်။ ဒါကိုလည်း ပါဠိသက္ကတ ဒါသဗျ၊ ဒါသျတို့ကနေ "ဒါသျမှာ ဒါ ကျေ၍ သျ ကျန်၏။ သျမှ ဩ၊ ဩမှ တြ၊ တြမှ တြးအဆင့်ဆင့် ဆင်းသက်လာ" တယ်ဆိုတာများဟာလည်း ကြံကြီး စည်ရာပါပဲ။ ပါဠိမှာ ကျွန် (slave) က ဒါသပါ။ ကျွန်အဖြစ်၊ ကျွန်ဘဝ ကမှ 'ဒါသဗျ၊ သက္ကဋ 'ဒါသျ' ပါ။ ဒီစကားလုံးကမှ ရှေ့ 'ဒါ' ကို မယူ၊ အမြီး 'သျ' ကို ယူပြီး 'တြ' လုပ်တာကတော့ တော်တော်ကို မစဉ်းမစား မဆင်မခြင် ပြီးရော လုပ်ထားတာပါပဲ။

"အဘယ်သည် ဘဒ္ဒေမှ အသံပြောင်းစနစ်အရ ပြောင်းလဲလာသည်။ ဘဒ္ဒေကို အမြန်ဆိုသော် ဘောဖြစ်လာ၍ ဘောမှ ဘယ်ဖြစ်လာနိုင်သည်။ အထပ်ပေါင်းသော် အဘယ်ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ပါယ်မယားမှ ဗယ်မယား ဖြစ်လာ၍ အထည့်ပေါင်းသော် အဗယ်မယား၊ အဘယ်မယား ဖြစ်လာနိုင် သည်" တဲ့။ ဒီလို မပြောခင် ရာဇကုမာရ် ပါဠိမူကို ကြည့်လိုက်ဖို့ ကောင်း တယ်။ အဲဒီ ပါဠိမျက်နှာမှာတော့ ဘဒ္ဒေ မသုံးဘဲ၊ "ဝိယာဒေဝီ" လို့ သုံးထား တာကို တွေ့ရပေလိမ့်မယ်။ ဘယ်သုံးမတုန်း၊ ဘဒ္ဒေက အာလုပ်စကား ဥစ္စာ။ "အို ရှင်မ" လို့ ဆိုရမယ်။ နာမ်ရှေ့က သုံးလို့မရဘူး။ ရှေးပျူတွေ၊ မြန်မာတွေ ပါဠိ တတ်တယ်။ ပျူမျက်နှာမှာ "ဗ" (မြင့်မြတ်)ပဲ သုံးထား တာကို တွေ့ရတယ်။

သေတာကို ပျူလို "ဟိ" လို့ ဆိုတယ်။ "ပေါ ဗံ မယး ဗိး ဟိ တဒံ" ထိုပယ်မယား သေတဲ့အခါ။ ဒီ 'ဟိ' ဆင်းသက်လာပုံပြထားတာက စုတိ (ပါဠိ သေသည်)မှ 'စု' ဖြုတ်ကာ 'တိ' ယူတယ်။ လာပြန်ပြီ၊ ရှေ့ဖြုတ် အမြီးယူနည်းကြီး။ နောက် 'တိ-စိ-သိ-ဟိ' အဆင့်ဆင့် ပြောင်းပါသတဲ့။ 'စုတိ' က 'တိ' ထက် 'စု' ကိုယူဖို့ ပိုအလားအလာ များတယ်။ ပါဠိမှာ 'တိ' တွေ အလွန်ပေါတာကလား။ အမှန်မှာ 'သေ' တာကို ပါဠိ 'စုတိ' က ယူ တယ်ဆိုတာ တော်တော် အတွေးချော်တာ။ ပါဠိက ယူချင်း ယူရင်၊ တခြား ဣန္ဒြေပရေပစကားတို့နည်းတူ၊ 'မရတိ၊ မရဏံ' က 'မရ' mar ဓာတ်ကို ယူမှာပေါ့။ စပိန် morir, muerte, ပြင်သစ် mourir, mort, အင်္ဂလိပ် mortal, immortal တို့ကို ကြည့်လေ။ ပါဠိနဲ့ ဒီလောက် ရှည်ရှည်ဝေး ဝေး ဆက်နွယ်ပြနေစရာလည်း မလိုပါဘူး။ မြန်မာ 'သေ' ကို ကချင်က si

“ဆီ” မရူနဲ့ လရိုးက shik ရှိက်၊ ဇီးက shi ရှိ ဆိုတယ်။ တိဗတ်မှာ shi-wa က သေတာ၊ hig က အသက်ထွက်တာကို ပြောတာပါ။ အဲဒီ ‘ဆီ၊ ရှိ’ တွေဟာ ပျူ ‘ဟိ’ နဲ့ နှယ်ပါတယ်။ ခေတ်မြန်မာ “ရှိ” ကို ပုဂံကျောက်စာက “ဟိ၊” ရှစ်ကို ‘ဟေတ်’ ရေးတာကို ထောက်။

“မိန့်တယ်” အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ပျူ ‘တို့း’ နဲ့ ရင်းမြစ်ကို ရှင်းပြရာမှာ ပါဠိ “အာမန္တေသိ” က “အာမန္တံ” ကို မယူ၊ “တေသိ” ကိုယူလိုက်တယ်။ အဲဒီကနေ ‘တေသိ-တသိ-တစ-တတ-တဒ-ဒတို့-တို့း’ ဖြစ်လာပါသတဲ့။ ဘယ်လိုဦးနှောက်နဲ့များ ဒီလို ကြံကြီးစည်ရာ ကြံတတ်ပါလိမ့်လို့ ချီးကျူးရတော့မယ်။ ‘တေသိ’ က ‘အာမန္တေသိ’ တစ်ခုတည်းမှာမှ ပါတာမဟုတ်ဘဲ၊ ‘မန္တေသိ’ (တိုင်ပင်တယ်)၊ ‘စိန္တေသိ’ (ကြံတယ်) မှာလည်း ‘တေသိ’ တွေပါတာပဲ ဥစ္စာ။

ကျန်စစ်သား မင်းကြီးက သာဓုခေါ်တာကို မြန်မာမျက်နှာမှာ “ကောင်လှောင်အံတေဟ်” လို့ ပါပါတယ်။ အင်းဝစကားနဲ့ “ကောင်းလင့်တည်း” ပါပဲ။ မွန်လို “ထိစ်အာ”၊ ပါဠိလို “သာဓု”၊ ပျူလို “ဟပြဆော” ပါတဲ့။ ဒီမှာ “ဟ” က ကောင်းတာပါ။ လီဆူးမှာ “ဟ” ဟာ ကောင်းတာပါပဲ။ ဘရတ် “ဟအု” နဲ့ ယှဉ်သင့်တယ်။ အလယ်က “ပြ” က မြန်မာ “ပြင်းပြ” က “ပြ” နဲ့ ဆက်တယ်။ အလွန်အမင်း အဓိပ္ပာယ်ကိုညွှန်းတယ်။ “ဆော” က အာမေဇိုတ် နောက်ဆက်ပါ။ “ကောင်းလှောင်အံတေဟ်” (ကောင်းလှချည့်) ကို တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ထားတာပါပဲ။ ဒီရှင်းရှင်းလင်းလင်း ကိစ္စသေး ကိုပဲ မမြင်တတ်တော့ ‘ဟ’ နဲ့ ‘ဆော’ ကတော့ မများ။ ‘ပ’ ကို နေရာဘကက “ပြု” အဓိပ္ပာယ် ထွက်တယ်လို့ အောက်မေ့ပြီး “ကောင်းပြုသော” လို့ ချော်ထွက်သွားပါရော။

မယားကို ပါဠိ ‘ဘရိယာ’၊ သက္ကဋ ‘ဘာရိယာ’ က ဆင်းသက်လာတယ် ခြောက် ဖြန့်ခနဲ ကြည့်ရင်တော့ ဟုတ်သလိုပဲ။ အသံဆင်သလိုလို ရှိတာကိုး။ တကယ်က မဟုတ်ပါဘူး။ ပါဠိကို မတွေးခင် ကိုယ့်မြန်မာစကားကို အရင်ဆင်ခြင်ရမယ်။ ရာဇကုမာရ်မှာ ‘မယာ’၊ နဘဲတော ကျောက်စာမှာ ‘အမိယာ၊ မိယာ’ အထောလတ်မှာ ‘မိယဟ်၊ မိယာ’ စသဖြင့် တွေ့ရတယ်။ ဒါတွေကိုထောက်ရင် ‘အမိ’ နဲ့ ‘ယာ’ နဲ့ ပေါင်းစပ်ထားတာဖြစ်ပြီး မြန်မာ

စကားစစ်စစ်၊ ပါဠိ၊ သက္ကဋ္ဌ 'ဘရိယာ၊ ဘာရိယာ' နဲ့ ဘာမှမဆိုင် ဆိုတာ သိနိုင်တယ်။ "မ" ဟာ အမ၊ အမိကိုပြောတာ၊ မဟုတ်သဘော ပြတာမဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် 'မယားအောင် ဖျောက်တယ်' ဆိုတာ ကလေးကလား စကား။ 'ယာ' အဓိပ္ပာယ်ကို စူးစမ်းကြည့်တော့ လရိုးမှာ "မိယ" mi-ye လို့ သွားတွေ့ရတယ်။ မရူးမှာ mi-ge, ဇီးမှာ mi-we လို့ဖြစ်တယ်။ ဒီတော့ မြန်မာ 'ယာ၊ ယား' ဟာ လရိုး 'ယဲ'၊ မရူး 'ဂဲ'၊ ဇီး 'ဝဲ' နဲ့ တစ် သဘောတည်း၊ တစ်မျိုးနွယ်တည်းလို့ တွေ့ရမယ်။ တစ်ခါ 'ယောက်ျား' ကို ကြည့်ပြန်တော့၊ လရိုးက yuk-ke, မရူးက yauk-kai, ဇီးက yuk-ge တွေ့ရတယ်။ အဲဒီ ke, kai, ge တွေဟာ ye, ge, we တို့နဲ့ အတူတူ ပဲလို့ သိနိုင်တယ်။ မြန်မာ 'ယောက်ျား' ဟာလည်း 'ယောက်' yauk နဲ့ 'ယား' ya ပေါင်းစပ်ထားတာ (ပုဂံ ကျောက်စာမှာ 'ယောက်ယာ')၊ မိန်းမ မယားကလည်း 'မိ' mi နဲ့ 'ယား' ya (ပုဂံ ကျောက်စာမှာ 'မိယံ ယာ') ပေါင်းထားတာပါပဲ။

ပျူမှာ 'အဆွေ'ကို "သြူ" လို့ ခေါ်ကြောင်း ရာဇကုမာရ်ပျူ မျက်နှာအရ သိရတယ်။ ဒီ 'သြူ' ကို ရဖို့အတွက် ပါဠိ 'ဝယဿ'၊ သက္ကဋ္ဌ 'ဝယသျှ' တို့က 'သျှ' ကို ယူ၊ 'သျှ - သြ - သြူ' အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလာရပါသတဲ့။ သက္ကဋ္ဌ စကားလုံးမျိုးစုံက 'သျှ' ကို ယူပြီး လုပ်စားနေတာ တော်တော် တောင်များသွားပြီ ထင်တယ်။ ခုနကပဲ 'ဒါသျှ' က 'သျှ' ကို 'ဟြ' လုပ်ပြီး ပြီ။ တကယ်က ပါဠိ 'ဝယဿ' ဟာ အဆွေထက် ရွယ်တူကို ပြောတာပါ။ 'ဝယ' ဆိုတာ အရွယ်ဟော ဖြစ်မှန်း မြန်မာအများပဲ သိပါတယ်။ 'ငါ့သား လည်းကောင်း၊ ငါ့မြေးလည်းကောင်း၊ ငါ့ရွယ်တူလည်းကောင်း' လို့တော့ မရေးတန်ရာဘူး။ 'သြူ' ရဲ့ ရင်းမြစ်ကို တခြားနေရာမှာ ရှာသင့်တယ်။

တခြား သုတေသန မလုပ်ရသေးမီ၊ နီးစပ်ရာ ကြည့်ရင်တော့၊ ကိုယ့် မြန်မာကိုပဲ ကြည့်သင့်တယ်။ မြန်မာ 'အဆွေ' ကို ရာဇကုမာရ်က 'အဆုယ်' လို့ ရေးပါတယ်။ ရောမ အက္ခရာဖလှယ်ရင် achuy ရမယ်။ ကနေ့ မြန်မာ သံအတိုင်းရေးရင် asuy လို့ဖြစ်မယ်။ ဘလက်ဒင်က (pr.aswe) လို့ ပေးထားတယ်။ ဒီ su က သြူ sru နဲ့ ဆက်နွယ်မယ်လို့ မှန်းနိုင်တယ်။

ပါဠိ "ဝါ" ကနေ ပျူ 'ဋ္ဌေ' ဆွဲယူတာဟာလည်း (ဝါ - ဝ - လ တဲ့) အတွေးခေါင်လွန်းတာပါပဲ။ ပျူ 'ဋ္ဌေ'၊ မွန် 'လး'၊ ပုဂံ မြန်မာ 'လေ၊ လေဟ်'

ခေတ် မြန်မာ 'လည်း၊ လဲ' တို့ဟာ မျိုးနွယ်တူ ဆက်စပ်နေကြပါတယ်။ ဘာမှ ပါဠိ၊ သက္ကဋက ဆင်းသက်နေစရာ အကြောင်းမရှိပါဘူး။

ရာဇကုမာရ် ပျူမျက်နှာမှာ 'ပေါ ဥ သး၊ ပေါ ဗံး မယး၊ ပေါ ဗံ တွး၊ စသဖြင့် "ပေါ" ဆိုတဲ့ စကားလုံး တော်တော်တွေ့ရတယ်။ မြန်မာလို "ထို" လို့ ပြန်ကြတယ်။ 'ထိုရဲ့သား၊ ထိုပယ်မယား၊ ထိုမင်းမြတ်'။ ဒါမြန်မာ "ထို" ဖြစ်တယ်လို့ ဘလက်ဒင်က ထောက်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဒီလောက် ရှင်းနေတာကိုပဲ ပါဠိနွယ်ချင်လွန်းသူတွေက ပါဠိ "တတော" က လာတာလို့ လုပ်ကြပါသေးတယ်။

တတော - တော - ပေါ = ထို ပါတဲ့။

ဒီနေရာမှာ သိထားသင့်တာက ပါဠိ "တတော" ဟာ နာမ်ပုဒ်မဟုတ်၊ နိပါတ်ပုဒ် ဖြစ်တယ် ဆိုတာပါပဲ။ 'တတော ပုတ္တော၊ တတော ဘရိယာ၊ တတော ရာဇာ' လို့ မဆိုနိုင်ဘူး။ 'တဿာ ပုတ္တော၊ သာ ဘရိယာ၊ သော ရာဇာ' ပဲ ပြောနိုင်တယ်။ ဒီတော့ 'ပေါ' ဟာ 'တတော' က လာတာမဖြစ်နိုင်ဘူး။ လာချင်းလာရင် သဗ္ဗနာမ် 'သ၊ တ' တို့က လာတယ်ပဲ ပြောနိုင်တယ်။ တကယ်က ပျူ 'ပေါ' ဟာ မြန်မာ 'ထို' သင်း၊ ဒီ၊ တိဗတ် do, ကချင် dai, n'dai, htaw တို့နဲ့ ဆက်နွယ်နေတဲ့ တိုင်းရင်းစကားစစ်စစ်သာ ဖြစ်တယ်။

ပျူ စကားလုံးတွေ သမ္မု ပါဠိသက္ကဋက လာလေဟန်အကျိုးအကြောင်း မဆက်စပ်၊ စကားစပ် မကြည့်ဘဲ ထင်ရာစိုင်း အဓိပ္ပာယ်ကြံဆလိုက်တာ လုံးချင်းကတော့ ဟုတ်သလိုလို၊ ဝါကျထဲ စာပိုဒ်ထဲ ထည့်ပြန်လိုက်တော့မှ ဘိုးရိုးကားရား ရယ်စရာ အဓိပ္ပာယ်မဲ့တွေ ဖြစ်ကုန်တာကိုး။ ဒါလည်း ကိုယ့် ဘာကိုယ် သိပုံမရဘူး။ ရာဇကုမာရ်ကတော့ မြန်မာမှုရှိနေလို့ ဘာမှမဖြစ်၊ ဘခြား ပျူစာကို ပြန်လိုက်ရာမှာတော့

"အန္တရာယ်ကင်းပါစေ၊ အောင်မြင်ပါစေ၊ ဝမ်းမှာ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း မရှိပါ။ လမင်း ထွက်လာသည်၊ မြင်းကဲ့သို့ပြေးသည်၊ ထို့အတူ တဏှာ ခုတ်ကြောင့် သံသရာလည်ရသည်" တဲ့။

ရေးက ပျူကြီးတွေ ဒီလိုခပ်ကြောင်ကြောင် စာတော့ စီကုံးပြီး မော်ကွန်း နဲ့ နိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော်တော့ မထင်မိ။

စကားတစ်လုံးရဲ့ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာပုံ သမိုင်းကြောင်းကို ပြောချင်ရင်၊ အဆင့်တိုင်း ခေတ်တိုင်းမှာ ဒီလိုဒီလို ရှိခဲ့တယ်လို့ အထောက်အထားနဲ့ ပြရတယ်။ ကိုယ်စိတ်ထင်နဲ့ လျှောက်မလုပ်ရဘူး။ 'ကရုဏာ' က 'အာ' သရ ပြုတ်ပြီး 'ကရုဏ်'၊ 'ကရုဏ်' က 'ကရုတ်' (တ-ဏ ဝဂ်တူ)၊ 'ကရုတ်' က 'ငရုတ်' (က-c ဝဂ်တူ) ကောက်ကာ ငင်ကာ အလွယ်ရေးလို့ ရတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ငရုတ်သီးဟာ ကရုဏာကလာတယ်လို့ (ဆရာဦးဆန်းထွန်း နောက်ပြောဖူးသလို) မပြောနိုင်ဘူး။ ဘယ်တုန်းက 'ကရုဏ်' တွေ့ရပြီး၊ ဘယ်တုန်းက 'ကရုတ်' ဖြစ်သွားတယ် သက်သေ အထောက်အထားပြနိုင်ရတယ်။

ဥပမာ --- 'ဘုရား' ရဲ့ ရင်းမြစ်ကို ပြချင်ရင်၊ သက်စိုးတောင်၊ ဒါမှ မဟုတ် ပေါ်တော်မူဘုရား ကျောက်စာ (၁၀၃၈ ခန့်) မှာ 'ပူရ်ဟာ'၊ ရာဇကုမာရ် (၁၁၁၂)၊ တုရင်ပုထိုး (၁၁၄၇)၊ မြတ်ကြီးစွာ ခဲတောင် (၁၁၆၉) စသည်မှာ 'ပုရှာ'၊ နဘဲတောဘုရား (၁၁၁၂)၊ ငါမင်ကဒည်သင် (၁၁၅၁)၊ အထောလတ် (၁၁၆၅) တို့မှာ 'ပုတြာ'၊ ဖုန်းမြတ်သား ပြည့်စုံ (၁၁၇၀) မှာ 'ဗုရှာ'၊ တောင်ထောင့်ရွာ ကျောက်စာ (၁၁၇၁) မှာ 'ဖုရှာ'၊ တိုင်းချွတ် (၁၁၇၉) 'ပုရ်ဟာ'၊ နားတောင်းများ (၁၂၀၇) 'ဘုရှာ'၊ ငါစန်သင် (၁၂၀၈) 'ပုရှာ'၊ ဖုရှာ၊ သင်ကြီး အိုသီသင် (၁၂၂၄) 'ပုရှာ'၊ စည်သူမင်းကြီး (၁၂၃၁)၊ မင်းကြီးအသစ်ယာ (၁၂၃၂)၊ မင်းသားထောက်လှော်ကား (၁၂၃၃)၊ ရာဇသူရသမီး မောင်နံ (၁၂၆၆) တို့မှာ 'ဘုရှာ'၊ ဒါပေမဲ့ ၁၂၄၀ လောက်ထိ အများစု 'ပုရှာ'၊ ရံဖန် 'ပုရ်ဟာ'၊ ဖုရှာ' ကြီးကြား ကြီးကြား တွေ့နေရသေး ကာ၊ နောက်ဆုံး နှောင်းခေတ်တွေမှာ 'ဘုရား' ဖြစ်သွားကြောင်း ပြောပြရပါလိမ့်မယ်။

တခြားဘာသာစကားတွေမှာလည်း ဒီတိုင်း လုပ်ကြံရကြောင်းကို အထက် 'မရတီ' နဲ့ စပ်လျဉ်းလို့ ပြခဲ့ပြီ။ နောက်ထပ်တစ်ခုပြရရင် အင်္ဂလိပ်စကား human ဆိုပါတော့။ လာတင် humanus, ပြင်သစ် humain ကနေ ၁၄ ရာစုမှာ အင်္ဂလိပ် human ဖြစ်လာကြောင်း ပြောပြရတယ်။ လာတင်စကား humanus မှာ us ဖြုတ်ပြီး human ဖြစ်လာတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကား who man က human ဖြစ်လာတယ် စသဖြင့် (ကျွန်တော်

ဘို့ ငယ်ငယ်က wooed by man-woman ပြောသလို) ထင်ရာ လျှောက်
ပြောလို့ မရဘူး။

ဒီတော့ အထောက်အထားမရှိ၊ စကားလုံးတွေကို ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဟို
ဒဲ့ဒီကပ်လုပ်ကာ “ရာဇကျေမာရ် ပျူ ကျောက်စာ၌ ပျူစကားလုံးဟူသမျှ ပါဠိ
သို့မဟုတ် သက္ကဋ္ဌမှ ဆင်းသက်လာသည်” တို့၊ “ပါဠိ၊ သက္ကဋ္ဌ စကား
ဘို့ကို အနည်းငယ်ပြောင်း၍ ပျူဘာသာဖြစ်လာသည်” တို့ ပြောဆိုတာတွေ
ဟာ လုံးဝအခြေအမြစ်မရှိတဲ့၊ သုတေသနပညာရှင် မဆန်တဲ့ တာဝန်မဲ့စကား
တွေမျှ ဖြစ်ပါကြောင်း။

ပရိသတ်ဆီက စာတစ်စောင်

ကျွန်တော့်ဆီကို ဆွေမျိုးသားချင်းဆီက သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်းဆီက စာမလာတာ ကြာပါပြီ။ ခေတ်က ပြောင်း၊ လူကလည်းပြောင်းကုန်ပြီလေ။ ခေတ်က စာရေးတဲ့ခေတ်မဟုတ်။ ဖုန်းဆက်တယ်။ တစ်ပြည် စီခြားနေရင် အီးမေးလ်ထိုးတယ်။ လူကလည်း အရေးအကြောင်းကိစ္စရှိမှ ဆက်သွယ်ချင်တော့တာ။ အားတိုင်းဖွဲ့နဲ့ စီကုံးချင်တဲ့ အရွယ်တွေ မဟုတ်ကြတော့ဘူး။ ကျွန်တော့်ဆီ စာလာတာဆိုလို့ ပညာပေးစာစောင်တစ်ခုမှာ အမေးအဖြေခန်း ဖွင့်ထားလို့ မေးကြမြန်းကြတာတွေရယ်၊ စာဖတ်ပရိသတ်ရယ်၊ ဒါပဲ ရှိတယ်။

ဒီနှစ်မျိုးမှာ အမေးအဖြေခန်းစာက အများစုပဲလေ။ စာဖတ်ပရိသတ်ဆီက နည်းပါတယ်။ စာပါ အကြောင်းအရာက အများစိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်မယ်ထင်ရင်၊ ကျွန်တော်ဆောင်းပါးရေးဖြစ်သွားတယ်။ ဥပမာ-မြန်မာစာအဖွဲ့ရဲ့ “စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်း” မပေါ်မီက ကျွန်တော်က “ကိုယ့်ကိုယ်ကို” မဟုတ်ဘူး။ “ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်” လို့ “ယပက်လက်” သုံးလုံးနဲ့ ရေးရတယ်ဆိုတာကို မကျေနပ်သူတစ်ဦးက စာလှမ်းရေးစဉ်၊ သိပ္ပံမောင်ဝအကြောင်း

သုံးသပ်ချက်ကို မကျေနပ်သူကရေးစဉ်၊ (စာရေးသူတစ်ဦးကလည်း ကျွန်တော့် ကိုယ်စားဝင်ဖြေသွားရဲ့)။

အခုလည်း စာဖတ်ပရိသတ်တစ်ဦးဆီက စာတစ်စောင်မဂ္ဂဇင်းကတစ်ဆင့် ရထားပါတယ်။ ဖတ်ကြည့်တော့ အများစိတ်ဝင်စားမယ်ထင်လို့ ပြင်းထန်လွန်းတယ်ထင်မိတဲ့ တချို့နေရာတွေ တည်းဖြတ်၊ နာမည်တချို့ဖြုတ်၊ တချို့နေရာ ကျွန်တော့်ဝေဖန်ချက်ထည့်ကာ ဆောင်းပါးအဖြစ် ဖော်ပြချင်ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဦးသာနိုးခင်ဗျား-

၂-၀၉-၀၀၆ နေ့ဟာဖြင့် ကျွန်တော့်အတွက် အလွန်ပျော်ရွှင်ကျေနပ်မိတဲ့ နေ့တစ်နေ့ပါ။ Oct ၀၆ ထုတ်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်းပါ ဆရာကြီးရဲ့ “အသစ်ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်ကြီး” ဆောင်းပါးကို ဖတ်မိလို့ပါ။ မြင့်သန်းဆိုတဲ့ လူဆရာကြီးအပေါ် ထိကပါး ရိုကပါး မထီလေးစား လုပ်နေတာကြာပေါ့။ ကျွန်တော့်မှာ ဘယ်ချက် ဆရာကြီး ပြန်ဆော်မလဲလို့ ကြားထဲက နေမထီသိုင်မသာ မခံချင်ဖြစ်နေခဲ့တာ ကြာပါပြီ။

ကျွန်တော်က ဆရာကြီး စာပေပရိသတ်ပါ။ ဆရာကြီး စာအုပ်တွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ အကုန်ဖတ်ပါတယ်။ ဝယ်ပါတယ်။ စုပါတယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆိုတာ ဆရာကြီးက စလိုက်တာပါ။ ထင်းရှူးပင်ရိပ် ကဗျာတွေကနေ ဆတ်ပေါ်ကဗျာ ရေစီးကြောင်း၊ မြန်မာကဗျာရေစီးကြောင်း ပြောင်းလဲသွားတာပါ။ ဒါကို မိုးဝေပဲ့ကိုင်ရှင် . . . တို့ နောက်ပေါက်တချို့ ကဗျာဆရာ အမည်ခံတဲ့ - တို့၊ မုံရွာက - တို့ စသည်ဖြင့် မျက်စိမှိတ် ဇွတ်ငြင်းနေတာ ဆော့ မြတ်စွာဘုရားဒေဝဒတ်ကို ချွတ်မရသလိုပဲလို့သာ အောက်မေ့ရတော့မှာပါ။

ကဗျာဘာသာပြန်တာ အင်္ဂလိပ်စာ အတော်အသင့်တတ်ရင် ဘယ်သူမဆို ပြန်တတ်မှာပေါ့။ အခု ကိုတာ တို့အရင် မြသန်းတင့်တို့၊ မြင့်သန်းတို့ ဘာသာပြန်နေကြတာ ကဗျာဘာသာပြန် မည်ကာမတ္တတွေပါ။ ကဗျာဓာတ်မပါပါဘူး။ သူတို့ဘာသာပြန်တွေကိုလည်း ဘယ်သူမှ အလေးထားဖတ်နေကြပါဘူး။ ကျွန်တော်နယ်မှာနေတာ သိတာပေါ့။ သူတို့လောက်တော့ ကျွန်တော်တောင် လုပ်ရင်ဖြစ်မှာပါပဲ။

ဆရာကြီး ဘာသာပြန်ပုံက စကားလုံးတွေ “ထောင့်တောင့်တောင့်၊ ကျွတ်ဆတ်ဆတ်တွေ” ကကိုပဲ ကဗျာပုံသစ်ဖြစ်ကာ ကဗျာဓာတ်တွေ ပြည့် သိပ်နေပါတော့တယ်။ ဒါလောက်ပဲ ပြောပါရစေ။ ဒါထက်ပိုပြောရင် ဖား တယ်ထင်မှာစိုးလို့။

မြင့်သန်းတို့ - တို့တစ်တွေ ဆောင့်ကြားကြား ဖြစ်နေတာကြာပါပြီ။ အောက်ခြေလွတ် ရမ်းကားနေတာ ဆုံးမမယ့်သူမရှိဖြစ်နေတော့ မိုက်ရိုင်းချင် တိုင်း မိုက်ရိုင်းနေကြတော့တာပေါ့။ အိမ်တစ်အိမ်မှာ အကြီးအကဲ အပြင် သွားခိုက် ကလေးတွေ သောင်းကျန်းနေကြသလိုပေါ့။ သူတို့က အင်္ဂလိပ် စာ အထိုက်အလျောက်တတ်ကြတာရယ်၊ နိုင်ငံခြားမှာ နေနိုင်တာရယ်၊ ငွေကြေးချမ်းသာတာရယ်နဲ့ လက်ညှိုးညွှန်ရာ ရေဖြစ်နေတယ်လို့ ထင်နေ ကြဟန်တူပါရဲ့။

ဆရာကြီးအနေနဲ့ မြန်မာစာ၊ အင်္ဂလိပ်စာ မပြတ်လေ့လာနေတာ ကျွန်တော်တို့ကြားဖူးပါတယ်။ ဆရာ ဦးမြသောင်းဆိုတာ မန္တလေးသားပါ။ ကျွန်တော်တို့ တောင်သာအထကမှာ ဒု-ကျောင်းအုပ်လုပ်ခဲ့ပြီး အင်္ဂလိပ်စာ ပြပါတယ်။ (အခုကွယ်လွန်ပါပြီ။) ဆရာဦးမြသောင်းက ဆရာကြီးနဲ့ ကျောင်းနေဘက်လို့ ပြောပါတယ်။ ဆရာကြီးအကြောင်း ပြောပြရာမှာ “ကိုသာနိုးက အင်္ဂလိပ်ရုပ်ရှင် ကြည့်တာတောင် ရုံထဲ အဘိဓာန်တစ်အုပ် လိုလိုမယ်မယ် ယူလာတယ်။ မသိတဲ့စကားလုံးပါလာရင် မီးခြစ်ခြစ်ပြီး အဘိဓာန်ထဲရှာတယ် . . .” အဲသလို ပြောဖူးပါတယ်။ ဟုတ်မဟုတ်တော့ ဆရာကြီး ကာယကံရှင်ပဲ။ ပြန်စဉ်းစားကြည့်ပါတော့။ (မဟုတ်ပါဘူး။ အထက်တန်းကျောင်းမှာ အဘိဓာန်မကိုင်ရ ပညတ်ချက်နဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ သင် ခဲ့ရပြီး တက္ကသိုလ်ဘဝ တစ်လျှောက်လုံး အဘိဓာန်မရှိခဲ့ကြောင်း။ အပြင် ရောက်မှ ကဗျာတချို့ ဘာသာပြန်ဖို့ရှိမှ မိတ်ဆွေကိုညှိကြီးက အဘိဓာန် တစ်စုံလာပေးလို့ စသုံးဖူးကြောင်း News Watch ဂျာနယ်မှာ ဆောင်းပါး ရေးဖူးပါပြီ။ အသံကြားလို့ မသိတဲ့ စကားလုံးကို စာလုံးပေါင်းလည်း သိ မယ်မဟုတ်ပါ။ ဒီတော့ အဘိဓာန်မကြည့်နိုင်ပါ။ ခုလိုပဲ ကျွန်တော့်အ ကြောင်း ပြန်ပြောကြရာ အမှားတွေ ပါနေတတ်ကြောင်း မကြာမကြာ တွေ့ရ ပါတယ်။ ဥပမာ-ကျန်တော်က စီးကရက်သောက်ရင်း စာသင်တယ်လို့

တစ်ယောက်ရေးဖူးတယ်။ ကျွန်တော် ဘယ်တုန်းကမှ အဲသလို မသင်ခဲ့ဘူး။ စီးကရက်ငြိမ်းပြီးမှ စာသင်တာချည့်။ ဒါ တပည့်တိုင်းသိတယ်။ အခုဆို ဆေးလိပ်ဖြတ်တာ နှစ်နှစ်ဆယ်ရှိပြီ။ ။မောင်သာနိုး)

ကျွန်တော်တို့က အမှန်လိုလားသူတွေပါ။ အမှန်တရားဘက်က ရပ်ဘည်သူကိုလည်း လေးစားပါတယ်။ ရပ်တည်ပုံ၊ ရပ်တည်နည်းကိုလည်း အတုယူလျက်ပါ။ ကိုယ်တိုင်က ပညာမရင့်သေးတော့ သိပါလျက် မချေချွတ်တတ်ဘဲ၊ မဆုံးမတတ်ဘဲ အားမလိုအားမရနဲ့ပဲ လူစွမ်းကောင်းပေါ်အလာ စောင့်နေခဲ့ကြရပါတယ်။

Experience ဆိုတာ ခံစားချက်ကိုလည်း ဆိုလိုမှန်း ကျွန်တော်တို့ ဆာသားတောင်သိတယ်။(အတွေ့အကြုံအဓိပ္ပာယ်က သတ်သတ်ပါ။) ကိုယ့်ဘက်က ဒါလောက်လေးတောင်လုံအောင် မဖြည့်ဆည်းနိုင်ဘဲနဲ့ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်တွေ လျှောက်ရေးနေတဲ့ မြင့်သန်းကို နောက်တစ်ချိန် ခပ်စပ်စပ်ကလေး ဆုံးမပေးပါဦးဆရာ။ အခု ဝိုက်လက်သီးတစ်ချက်ပစ်သွင်းလိုက်တယ်လို့ပဲ ကျွန်တော်က အောက်မေ့ပါတယ်။ နောက်ထပ် မြင့်သန်းဆီကို ပါတော့ ဆရာ။ (ကျွန်တော်က “ချ” လှေမရှိပါဘူး။ ကိုယ့်ကို မတတ်ဘူး ပြောနေရုံနဲ့လည်း မချေပတတ်ပါဘူး။ တခြားငြိမ်နေလို့ မရတော့တဲ့ အကြောင်းတွေ လွန်လာတော့မှ ထရေးတတ်သူပါ။ မြင့်သန်းကြည့်လေ။ အစကမရေးပါဘူး။ နောက်ဆုံး မဖြစ်တော့မှ ရေးလိုက်တာပါ။ မောင်သာနိုး)

တစ်ခု သတိထားရမှာက အခု မြင့်သန်းက ဝတ္ထုသဘောတရား ဝေဖန်ချက်လိုလိုနဲ့ စာရေးဆရာ တချို့စာတွေ ဝေဖန်အကဲဖြတ်ပြသလိုလိုနဲ့ သူဘက်ပါအောင် စည်းရုံးနေတာကိုပါပဲ။ မန္တလေးဆရာတွေကို ပစ်မှတ်ထားစည်းရုံးနေသလားလို့။ ညီပုလေးတို့ တေးရေးစိုင်းခမ်းလိတ်တို့၊ သွေးခွဲသပ်လျှိုနည်းသုံးနေတယ် ထင်ပါတယ်။ ရန်ကုန်က စာရေးဆရာတချို့၊ အရာရှိတစ်ပိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေကိုလည်း သူ စည်းရုံးခဲ့ပြီးပါပြီ။ မြန်မာပြည်က စာရေးဆရာ . . . တချို့ကလည်း ဆင့် . . . သလို နိုင်ငံခြားရောက်နေတဲ့ သို့မဟုတ် နိုင်ငံခြား ခဏခဏသွားနိုင်တဲ့ စာရေးဆရာဆိုရင် ခွက်စုတ်ကလေး တကိုင်ကိုင်နဲ့ ထိုင်စောင့်နေတဲ့ သူက အများသား။ အရိုးအရင်းလေး

စားရ စားရ၊ ဖင်ကပ်ပုလင်းကပ်လေးနဲ့ပဲ မူးရမူးရ။ မောင်ပေါက်စည်ကို- ဆိုတဲ့ စာရေး ဆရာ ကပ်ပါးရပ်ပါး လုပ်ခဲ့သလိုပေါ့။

ကျွန်တော်က မြန်မာစာကျောင်းသားပါ။ စာပေးစာယူ နောက်ဆုံးနှစ် ဖြေဖို့ စာကျက်နေသူပါ။ EFAစာစောင်မှာ “ရွာကျောင်းသား (တောင်သာ)” အမည်နဲ့ သိလိုတာလေးတွေ မေးနေတာလည်း ကျွန်တော်ပါ။ တကယ်သိ လို၊ ပညာ ယူလိုလို့ တကူးတကမေးတာပါ။ ဆရာကြီး သြဝါဒနဲ့ လမ်းညွှန် ချက်ကိုလည်း ဝမ်းသာအားရ ခံယူချင်လို့ပါ။ အဝေးသင်တတ်ယနစ်မြန်မာ စာ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေထဲမှာ ဘဝင်မကျနိုင်တာတွေ တစ်ပုံကြီးပဲ ခင်ဗျာ။ ကျွန်တော်ဖြင့် စာကျက်ရင်း စိတ်ညစ်လာတယ်။ ဥပမာ-ပါရာယနဝတ္ထု ပို့ချချက်မှာ မြတ်စွာဘုရားဟာ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ရဲ့ အထက် ကောင်းကင် ကနေ ခြေဖဝါးနှစ်ဘက်က ဖုန်မှုန့်တွေ ခြွေချသတဲ့။ ဒီအချိန်က ရေမီးအစုံ တန်ခိုး ပြာဋိဟာ ပြတာပါ။ ဖုန်မှုန့်မဟုတ်ပါဘူး။

ဆရာကြီး ဝေဖန်ထားလို့ ဆရာ ဦးထွန်းမြင့်ရဲ့ ဘာသာဗေဒ၊ သဒ္ဒဗေဒ စာနှစ်အုပ် ဖတ်ရမှာ ကျွန်တော့်မှာ အတော်ဝန်လေးပါတယ်။ သို့ပေမယ့် ရှောင်လွှဲလို့ကလည်း မရလေတော့ စိတ်မပျဲတပါးနဲ့ဘဲ ဖတ်နေရပါတယ်။ ဆရာ ဦးရွှေသွင် တကယ်တတ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်တော့ ယုံပါတယ်။ ဦးဖေမောင်တင်ရဲ့ A Bur-mese Phonetic Reader ဘာသာပြန်တာ သိပ်တိကျ သပ်ရပ်တာပဲ။ ဆရာဦးထွန်းမြင့်က “သဒ္ဒဗေဒ၊ ဘာသာဗေဒ အခြေခံ” စာအုပ်မှာ noises ကို “အသံဗလံ” လို့ ဘာသာပြန်တယ်။ ဆူညံ သံလို့ ဘာသာပြန်ရင် ပိုမဆီလျော်ပေဘူးလား။ sound ကိုလည်း “အသံ” လို့သာပဲ တုံးတိတ်ပြန်တယ်။ အပြင်ကလာတဲ့ အသံလို့ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ sound ကို ပညာရပ်ဆန်ဆန် ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ် ဝေါဟာရအသစ်တစ်လုံး ရှာသင့်တယ် ထင်ပါတယ်။ voice က ပါးစပ်က ထွက်တဲ့အသံ။ အဲဒါကျ “သံပြင်း” လို့ ဘာသာပြန်တယ်။ ကျွန်တော်က ကျောင်းသားမျှသာပါ။ ဒါပေတဲ့ soundနဲ့ voice ကို ဘာသာရပ်တစ်ခုထဲမှာ ပညာရပ် အနေနဲ့ ရှင်းပြတဲ့ အခါ သာမန်ကာ လျှိုကာလောက် သဘောမထားဘဲ အလေး အနက် ဘာသာပြန်ဖော်ပြသင့်တယ် ထင်ပါတယ်။ (ကျွန်တော့် အယူအဆ မှားရင် ဆရာကြီးမှ ပြင်ပေးပါရန်)

sound, noise နဲ့ voice အပြင် phone, phoneme, tone, utterance, voiced, unvoiced, aspiration, breath စသဖြင့် ဘာသာဗေဒမှာ သုံးတာတွေ ရှိသေးတယ်။ ဒါတွေ အကုန်လျှောက်ပြီး သံပြင်း၊ သံညှင်း၊ သံရင်း၊ သံတာ သံညာလုပ်နေလို့ ကျောင်းသား နားရှုပ်စရာချည်းဖြစ်နေမှာပဲ။ မြန်မာမှာ “အသံ” က လွဲလို့ ပြောစရာမရှိလေ တော့ ကိုယ့် စကားထဲမှာ အသစ်ရှာနေလို့ကတော့ ဒီဘူတာ ဆိုက်နေမှာပဲ။ ကားဆရာက “ဂီယာ” ဆိုသလို၊ တခြားလူတွေက ရေဒီယို၊ ကွန်ပျူတာ ဆိုကြသလို သူများဆီက ယူသုံးရမှာပဲ။ ဘာသာဗေဒ ကိုယ်တိုင်မှာ သက္ကဋ၊ ပါဠိဆီက ငှားသုံးတဲ့ “သန္ဓိ” (Sandhi) နမူနာ ရှိနေတာပဲ။ ဒီအကြောင်း ကျွန်တော်ဆောင်းပါး ရေးဖူးလှပါပြီ။ လက်တွေ့လည်း ဘာသာဗေဒအကြောင်းရေးရင် ဘယ်တော့မှ “သံပြင်း”၊ “သံညှင်း” မလုပ်၊ ပါဠိ ယောသ၊ အယောသပဲ သုံးတယ်။ ဘယ်တော့မှ သံတင်း၊ သံလျော့ မသုံး၊ -နိတ၊ သိထိလပဲ သုံးတယ်။ ဘယ်တော့မှ “သံရင်း” မသုံး၊ နိုင်ငံတကာသုံး “ဖောနစ်”ပဲ သုံးတယ်။ ဆရာဦးရွှေသွင်ကိုယ်တိုင်က tone ကို “တုန်း” လို့ သုံးပါတယ်။ Sound က အပြင်ကလာတဲ့ အသံမဟုတ်ပါ။ အတွင်း မှာဖြစ်တဲ့ ဗျည်းသံ၊ သရသံကို consonant sound, vowel sound ဆိုပါတယ်။ ကြားရသမျှ sound ပါပဲ။ လူပြောတဲ့ အသံကို voice ဆိုတယ်။ ယောသသံကိုလည်း voice ဆိုတယ်။ သူ့ရဲ့ Adju vocal ဖြစ်တယ်။ ။မောင်သာနိုး

စာကျက်နေရင်းက (စာမေးပွဲက November လောက်မှာပါ) တေး ဘဗျာမှာ ဆရာကြီး ဆောင်းပါးတွေ့လိုက်ရတော့ လေးငါးနှစ်လောက် ဘဗျာမျှော်နဲ့ စောင့်ခဲ့ရတဲ့ ကိုယ့်ရဲ့ချဉ်ခြင်း ပြည့်လေခြင်းလို့ ဝမ်းသာအား ခံ အဲဒီဆောင်းပါးကို အခေါက်ခေါက်အခါခါ ဖတ်နေမိတာကြောင့် စာ ကြည့်တော့ ပျက်တယ်ဆရာ။ သို့ပေမယ့် စိတ်ချမ်းသာတယ်။ နောက်ဆုံး အောင်နိုင်တော့တာနဲ့ ဆရာကြီးထံ ဂုဏ်ပြုချီးကျူးဂါရဝပြုစာ ကောက်ရေး ခဲ့တာပါ။ ဆရာကြီး လိပ်စာမသိပါ။

ဆရာကြီးကလျာမှာ ရေးနေတဲ့ ခရီးသွားဆောင်းပါးတွေ သိပ်ကောင်း တယ်ခင်ဗျာ။ နယ်က ဝါရင့်တဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်ကြိုက်ကြတယ်။ ‘ခေတ်သစ် ဘာလား’ အမည်နဲ့ လုံးချင်းထုတ်ဖို့ (ခေတ်ပုံတွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့)

အကြံပြုပါရစေ ခင်ဗျာ။

ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာ သိပ်တတ်ချင်လွန်းလို့ အထူးအားထုတ်လေ့လာနေတဲ့ တောကျောင်းသားတစ်ဦးမျှသာပါခင်ဗျား။

တောကျောင်းသား

ဒါသူ့စာပါပဲ။ အခြားစာဖတ်သူများလည်း စိတ်ဝင်စားကြလိမ့်မယ် ယူဆလို့ ကူးယူဖော်ပြလိုက်ရပါတယ်။

စာရေးပြီး အသက်မွေးဖို့

ကျွန်တော်ဟာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကပဲ ကိုယ့် ကျောင်းစရိတ် ကိုယ်ရှာကာ ကျောင်းဆရာ လုပ်လာခဲ့သူပါ။ နောက် သတင်းစာတိုက်မှာ အယ်ဒီတာ ဝင်လုပ်တယ်။ စားလောက်ရုံကလေးပဲ လခရတာမို့ ကျောင်း ဆရာအလုပ်ပါ တွဲဖက်လုပ်နေရတာပါပဲ။ အဲဒီတုန်းကပဲ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ဝတ္ထု ဆောင်းပါးရေးနေတယ်။ စာမူခဆိုတာ လက်ဖက်ရည်ဖိုးပါပဲ။ လုံးချင်း စာအုပ် တချို့လည်း ထုတ်ဖြစ်ပါရဲ့။ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတွေက လက်တည့်စမ်း ထုတ်ဝေရေးလုပ်တာဆိုတော့ စာမူခတောင် ရမယ်မထင် ပါဘူး။

နောက်တော့ ကျွန်တော် တစ်နှစ်ခွဲလောက် အနားယူစခန်းကို ရောက် သွားတယ်။ ၁၉၆၇ မှာ အနားယူရာက ထွက်လာတော့ အလုပ်အကိုင် ရှာ ဖွေပြန်တယ်။ ကျောင်းဆရာ မလုပ်ချင်တော့တာနဲ့ သတင်းစာအလုပ်ကို ကြိုးစားတယ်။ မအောင်မြင်ဘူး။ အဲဒီအခါမှာ ကျွန်တော့်ကို “စာရေးပေါ့ ဗျာ” လို့ အကြံပေးသူကတော့ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်တဲ့ စာရေးဆရာ မင်းကျော် ပါပဲ။ သူ့ညီ မောင်ချောရဲ့ ပုဂံစာအုပ်တိုက်မှာ စာအုပ်တွေ မှန်မှန်ရေး သွားရင် ဝင်ငွေမှန်မှန် ရမယ်ပေါ့။ အင်္ဂလိပ်လို ဂန္ထဝင်စာအုပ်တွေ ဘာသာပြန်

နိုင်တယ်။ ကိုယ်ပိုင်လည်း ရေးနိုင်တယ်။ ဘာရေးရပါလို့ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတွေနဲ့ တိုင်ပင်တော့ အင်္ဂလိပ်စာပြဆရာ လုပ်လာခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ကို အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါရေးဖို့ အကြံပေးကြတယ်။ အရောင်းရသွက် မယ်။ ပိုက်ဆံများများ ရမယ်ပေါ့။ ဒါနဲ့ English the Easy Way ခေါင်းစဉ်နဲ့ သဒ္ဒါစာအုပ် တစ်အုပ် ကောင်ကာငင်ကာ ရေးလိုက်ပါတယ်။ ရက်ပိုင်းနဲ့ ပြီးသွားပါတယ်။ လူက အားနေတာကိုး။

စာမူကို မောင်ချောကိုပေးတော့ ယူထားလိုက်တယ်။ စရန်တောင် ပေး လိုက်သေး။ ဒါပေမဲ့ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါဆိုတာ သူ့လိုင်း မဟုတ်ပါဘူး။ အားနာ လို့သာ ယူထားလိုက်ရပုံပဲ။ တော်တော်နဲ့ ထွက်မလာတော့ဘူး။ ဒါနဲ့ သူ့ဆီက စာမူပြန်တောင်းပြီး ပင်မရေစီး ကိုမြတ်ကျော်ကို ပေးပြန်တယ်။ သူလည်း စိတ်ဝင်စားပုံ မရပါဘူး။ ယူရုံ ယူထားလိုက်တာပါပဲ။ အဲဒီတင် တစ်လမ်း တည်း(၃၃ လမ်း)နေတဲ့ ဇွဲပုံနှိပ်တိုက်ကို မိတ်ဆွေ ကိုမိုးကြည်(မေမြို့)က အပ်ပေးတယ်။ ဇွဲကတော့ ဘာပြောကောင်းမလဲ။ သူ့လုပ်နေတဲ့လိုင်းကိုး။ ချက်ချင်း စက်ပေါ်တင်၊ ချက်ချင်း စာအုပ်ထွက်လာတယ်။ စာမူခကိုတော့ လုံးခနဲ မပေးဘူး။ အလီလီ လုပ်ပေးနေတယ်။ ရလိုက်သုံးလိုက်နဲ့ အဖတ် မတင်ဘူး။

အဲဒီတုန်းက စာမူခကို လုံးခနဲ ပေးခဲ့သူကတော့ “ထင်းရှူးပင်ရိပ်” ကို ထုတ်တဲ့ ရွှေစင်တိုက်ပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ စာအုပ်အထွက် ကျတာကြောင့်လား မသိ။ မနေလောက်ပါ ဘူး။ ဒါနဲ့ ဒုံရင်း ပြန်ဆိုက်ပြီး ကျောင်းဆရာဖြစ်ရပြန်တော့တယ်။

ကျွန်တော့် အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ စာရေးတယ်ဆိုတာ တခြား အလုပ်လုပ်ရင်း ရေးကြတာချည်းပါပဲ။ စာရေးပြီး အသက်မွေးနေတယ်ဆိုတဲ့ လူ မရှိဘူး။ ကိုယ်တိုင်က အောင်မြင်တဲ့ စာအုပ်ထုတ်လုပ်ငန်း လုပ်နေသူ၊ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်၊ ဂျာနယ် တစ်စောင် ဦးစီးထုတ်ဝေနေသူမျိုးသာ စာပေက နေ ဝင်ငွေရနေသူများရှိတယ်။ ကျန်သူတွေကတော့ ကျွန်တော့်လိုပဲ အစိုးရ အလုပ်၊ ကိုယ်ပိုင်အလုပ်လုပ်လိုက်၊ အားရင် စာရေးလိုက်။

ဒါတောင် သူတို့ထဲမှာ ကျွန်တော်က တော်တော်ကို စာရေးနိုင်သူဖြစ် တယ်။ မဂ္ဂဇင်းစောင်ရေက သူတို့ထက် များတာကိုး။ ဒီတော့ “ကိုယ့်လူ

တော့ ထောနေပြီ” လို့ နောက်သလိုနဲ့ ပြောကြတယ်။ ဒါကြောင့် မထောရ ပါကြောင်း စာရင်းချပြီး ရှင်းပြရတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ လစဉ်စာပေဝင်ငွေက
 ၁။ မဟေသီမဂ္ဂဇင်း၊ ဆောင်းပါးတစ်စောင် စာမူခ ၁၅၀၀
 ၂။ ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်း၊ ဆောင်းပါးတစ်စောင်

- (အမှန်မရှိ၊ ၁၅၀၀ ပေးတဲ့အခါပေး၊ ၇၀၀ ပေးတဲ့အခါပေး) ၁၅၀၀
- ၃။ ကလျာမဂ္ဂဇင်း ၁၀၀၀
- ၄။ The Best English ၁၀၀၀
- ၅။ International ၇၀၀
- ၆။ The Light Of English ၇၀၀
- ၇။ English For All ၇၀၀
- ၈။ အတွေးအမြင် ၇၀၀
- ၉။ ရွှေအောင်လံ ၇၀၀
- စုစုပေါင်း ၇၀၀၀

ရုပ်ရှင်တေးကဗျာက ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ် ထည့်ပေးတဲ့အခါ ထည့်ပေးပါ ဘယ်။ အဲဒီအခါ ၂၅၀၀ ဒါမှမဟုတ် အများဆုံး ၃၀၀၀ ရတတ်ပါတယ်။ International နဲ့ Light Of English တို့က ဩဂုတ်လကစပြီး ဆောင်း ပါးတစ်စောင် စာမူခ တိုးမြှင့်ပြီး ၁၀၀၀ ပေးကြပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ဘာ့ ဝင်ငွေတစ်သောင်းလောက် ဖြစ်သွားတာလေ။ ဒါပေမဲ့ ကုန်ဈေးနှုန်း နဲ့ တစ်လဝင်ငွေ တစ်သောင်း ဘယ်လိုလုပ် အိမ်ထောင်တစ်ခုရပ်တည်မလဲ။ ဒေရိုင်ဘာတောင် တစ်လတစ်သောင်းနဲ့ ငှားမရတော့ပါ။

ဒါဖြင့် လုံးချင်းစာအုပ်တွေကတော့ရောလို့ မေးချင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်က တစ်နှစ်တစ်အုပ်တောင် မှန်မှန်ထွက်တဲ့သူ မဟုတ်ပါ။ တစ်အုပ် ဘစ်အုပ်ရတော့လည်း သောင်းဂဏန်းသာ။ “ထင်းရှူးပင်ရိပ်” ကို ဒုတိယ အကြိမ်ရိုက်တော့ စာအုပ်က နည်းနည်းထူသမို့ ဒီတစ်ခါတော့ မြက်မြက် ကလေး စားရတော့မှာပဲလို့ အားထားမိပါတယ်။ စာအုပ်ထွက်လို့ စာမူခ လာပေးတော့ ခြောက်သောင်းတဲ့။ ကျွန်တော်ကတော့ ဘာမှမပြောပါဘူး။ သက်ခံထားလိုက်တာပါပဲ။ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးက မနေနိုင်ဘူး။ မေး ကြည့်တယ်။ ရောင်းဈေး ၄၀၀ တန် စာအုပ် ၂၀၀၀ ကို ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့

ဘယ်လိုလုပ် ၆၀,၀၀၀ ပေးရတာလည်းလို့ မေးလိုက်တယ်။

ဒါက ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်လေ။ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက်ကို ၁၅ ရာခိုင်နှုန်း မပေးနိုင်ဘူး။ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းပဲ ပေးနိုင်တယ်တဲ့။

တစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းပဲ ထားပါဦး။ ၄၀၀ တန်စာအုပ် ၂၀၀၀ ကို ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းနဲ့ တွက်ရင် ၆၀,၀၀၀ မကပါဘူး။

ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းက တစ်အုပ်ရောင်းဈေး ၄၀၀ ပေါ်မှာ မတွက်ဘူး။ ဆိုင်ကို သွင်းရတဲ့ဈေးပေါ်မှာ တွက်တာ။ ဆိုင်သွင်းဈေးက ၃၀၀ ပါ။

နောက်နေ့ကျတော့ ကျောင်းမှာ ရောင်းဖို့ စာအုပ် ၅၀ လာပို့ပါလို့ ဖုန်းဆက်မှာလိုက်တယ်။ လာပို့ပါတယ်။ သွင်းဈေး ၃၅၀ ဖြစ်ပါတယ်တဲ့။

သူ့နောက်ရိုက်တဲ့ “တောမှော်ရုံလမ်း”က ပိုဆိုးပါတယ်။ ထင်းရှူးပင် ရိပ်ကမှ စာမူခက်စွဲ ဗလောင်းဗလဲ ဖြစ်ရသော်လည်း ထွက်လာတဲ့ စာအုပ် ကလေးက သပ်သပ်ရပ်ရပ်၊ အမြင် ခွံညားတယ်။ တောမှော်ရုံလမ်း ထုတ်ဝေ သူခမျာမှာတော့ လူပေါင်းမှားပြီး ကလိမ်ကကျစ် အလုပ်ခံရလို့ သူလည်း ဘာမှ အကျိုးမခံစားရ။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း ငွေငါးသောင်းပဲ ပေးနှင့်နိုင် ကာ စာအုပ်ကလည်း စာရွက်တွေ ဝါတာဝါ၊ ညိုတာညို၊ ရောင်စုံဖြစ်နေ ပြီး စာတွေကလည်း ကျန်၊ မှားတာကမှား၊ အတော်ကို စိတ်ပျက်စရာ ဖြစ် နေတော့တယ်။

ကျွန်တော်ဟာ စာရေးတဲ့အလုပ်ကို စောက်ချပြီး လုပ်နေတာ မဟုတ် ဘဲ တစ်ခါတလေမှ စာအုပ်ထွက်နိုင်သူဆိုတော့ စာပေထုတ်ဝေမှု အတွေ့ အကြုံ နည်းပါသေးတယ်။ နည်းပေမယ့် နည်းတဲ့ထဲကပဲ မှတ်မှတ်ရရ ထုတ် ဝေသူကြီး တစ်ဦးအကြောင်း လမ်းကြိုတုန်း ပြောရဦးမယ်။ အရင်တုန်းက ကျွန်တော်ဟာ ဝင်ငွေမရှိစဉ်က ထုတ်ဝေသူဆီက ငွေကြိုတင်ထုတ်သုံးရ တာတွေ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အဲသလို ထုတ်သုံးတာတွေကိုလည်း မှတ်သားထား ပါတယ်။ နောင် ကိုယ်ပိုင်ကျောင်းကလေး ဘာလေးနဲ့ နပ်မှန်စားလာနိုင် တဲ့အခါမှာတော့ ငွေလုံးထုထည်နဲ့ သုံးစရာရှိတာ သုံးချင်လို့ တစ်ပြားမှ ကြိုတင်မထုတ်ဘဲ ထားလိုက်တယ်။ ဒုတိယအကြိမ်ရိုက် စာအုပ်ကုန်သွား လို့ ငွေချေမယ်ဆိုပြီး ခေါ်တော့ ထုတ်ဝေသူကြီးက စာရင်းစာအုပ်ကြီး ထုတ် တဲ့ပြီး ကိုသာနိုး ဘယ်နေ့က ကြိုထုတ်တာ ၅၀၀၊ ဘယ်နေ့က ၃၀၀၊ ဘယ်

နေ့က ၅၀၀ နဲ့ စီတန်း ဖတ်ပြလိုက်တာ ကျွန်တော် မျက်လုံးပြူးရတော့ တယ်။ ကျွန်တော် ဘယ်တုန်းကမှ မထုတ်ခဲ့ရတဲ့ ငွေတွေပါကလား။ စုစု ပေါင်းလိုက်တော့ ကျွန်တော့်စာမူစာဟာ (အဲဒီတုန်းက) ၈၀၀၀ ဆိုရင် ၆၀၀၀ လောက် ချောနေပြီ။ ၂၀၀၀ ပဲ ရစရာကျန်တော့လို့ အဲဒါပဲ ယူခဲ့ရတယ်။

ကျွန်တော် အင်မတန် အင်မတန် အံ့ဩသွားတော့တယ်။ လူတွေဟာ ဒီလောက် ရဲရဲတင်းတင်း လိမ်ညာပုံလိမ်မိမယ်လို့ လုံးဝ မမျှော်လင့်မိခဲ့ဘူး ကိုး။ အဲဒီလူကြီးဆိုတာက ရိပ်သာခဏခဏသွားပြီး တရားအားထုတ်နေ တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး။ ကျွန်တော်တို့ထက် နှစ် ၂၀-၃၀ ကြီးတဲ့သူ။ ဆိုဗီယက် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး မီကိုယန်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အမေရိကန်သမ္မတကနေဒီ မှတ်ချက်ချဖူးတာ သတိရမိတယ်။ “တော်တော်ကို လိမ်ရဲညာရဲတဲ့ လူဗျာ” တဲ့။ ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံတွေ စားပွဲပေါ်ချပြပြီး ကျူးဘားမှာ ဆိုဗီယက် ဒုံးပျံ တွေ ရောက်နေပါတယ်လို့ တင်ပြတာကို “မရှိပါဘူး” လို့ မြောင်ငြင်းခဲ့ ဘာကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အခု ကျွန်တော်ဟာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို မယုံကြည်တော့ပါဘူး။ ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒကို ယုံစဉ်ကတော့ အရင်းရှင်တွေကို ရွံရှာစက်ဆုပ်ခဲ့တာကိုး။ အခု ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို မယုံတော့တဲ့အခါမှာလည်း အရင်းရှင်ဆိုတဲ့ လူတန်းစား ကို ကြည်ညိုလို့ မရသေးဘဲ ရှိနေရတယ်။ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အရင်း ရှင် နှစ်မျိုးကို ကြုံဆုံခဲ့ရတယ်။ တစ်မျိုးက စာအုပ်ထုတ်ဝေတဲ့ အရင်းရှင်၊ ဘစ်မျိုးက ကျူရှင်ထောင်စားတဲ့ အရင်းရှင်။ နှစ်မျိုးစလုံး အလွန် စိတ်ပျက် ခဲ့ ကောင်းတယ်။ ကျူရှင်ထောင်စားတဲ့လူကလည်း သူ့မှာ သိန်းချီဝင်ရင် စာပြတဲ့ ဆရာကို ရာဂဏန်းပေးဖို့ အလွန် ဝန်လေးတာ။ ဒါကိုတောင် ဆယ်လ ပေးစရာရှိရင် လေးငါးလသာ ပေးပြီး ကျန်လများ မပေးဘဲထား ဘတ်တာကို ကျူရှင်ဆရာတိုင်း သိတယ်။ ဒီတော့ အခန်းရနိုင်ရင် ဘယ်သူ့ အောက်မှမလုပ်ဘဲ ကိုယ့်ဘာသာ စာပြနေတာ အကောင်းဆုံးပဲ။

ဒါပေမဲ့ ကောင်းတဲ့ အရင်းရှင်လည်း ရှားရှားပါးပါး ရှိနိုင်ကြောင်းကို လည်း ပြောရလိမ့်မယ်။ သူငယ်ချင်း အရင်းခေါက်ခေါက် ကျောင်းထောင် သူက ဆရာတွေကို မဝရေစာပေးနေချိန်မှာ ကျောင်းထောင်သူ ဆရာအိုကြီး ဘစ်ဦးကတော့ မှန်မှန်ကန်ကန် ပေးနေတာကြောင့် ကျွန်တော်နဲ့တကွ ဘဝ

တူ ဆရာအားလုံးက သာဓုခေါ်ခဲ့ရဖူးတယ်။ ကျွန်တော့် “ထင်းရှူးပင်ရိပ်” ကို ပထမ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ကိုမောင်မောင်ခင်တို့ စာပေတိုက်ဟာလည်း ငွေရေးကြေးရေး စိတ်မငြိငြင်ရ၊ တန်ရာတန်ကြေး အပြည့်အဝ မြန်မြန်ဆန်ဆန် ပေးခဲ့တာကို မှတ်တမ်းတင်လိုတယ်။

ကျွန်တော့်အဖို့ စာမူခ အများဆုံး ရဖူးတာကတော့ မိတ်ဆွေကြီး ကိုအေးမြင့်ရဲ့ မြန်မာ့ရိုးရာ ဒီဇိုင်းစာအုပ်ကို တိုရိုတာ ဖောင်ဒေးရှင်းက ထုတ်ဝေစဉ်က ဘာသာပြန်ခ ရခဲ့တာပါပဲ။ နိုင်ငံခြားမှာ ရိုက်ရတာ ဖြစ်လေတော့ ပြဿနာ ကြုံရတာလေးတွေ အချိန် ကြန့်ကြာတာလေးတွေတော့ ရှိခဲ့တယ်။ ဒါပေမဲ့ စာအုပ်လည်း ထွက်ရော စာမူခကို အိမ်တိုင်ရာရောက် လာပေးတယ်။ မူရင်းရေးသူ ကိုအေးမြင့်က ဒေါ်လာ ၁၅၀၀ လားရတယ်။ ကျွန်တော်က ဒေါ်လာ ၆၀၀ ရတယ်။ ကြန့်ကြာသွားရတာကြောင့်လား၊ နိုင်ငံတကာ စံချိန်နဲ့ကြည့်ရင် နည်းတယ်လို့ ပြောရမှာမို့လား မသိ။ ကိုအေးမြင့်ကို ကင်မရာ၊ ကျွန်တော့်ကို ‘ဝေါ့ကမ်’ စတာလေးတွေလည်း လက်ဆောင်ပေးသေးတယ်။

အခု ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်ဖို့ စီစဉ်ကြရာမှာတော့ ဒေါ်လာကို လဲရပြုရနဲ့ ရှုပ်လွန်းလို့ ကျပ်ပဲ ယူတော့မယ်လို့ ကိုအေးမြင့်က ပြောပါတယ်။ ဒါနဲ့ မူရင်းရေးတဲ့သူက ကျပ်ငွေ ငါးသိန်းရပြီး ဘာသာပြန်တဲ့ ကျွန်တော်က နှစ်သိန်းရပါတယ်။ စာအုပ် မထုတ်ခင်က အပြတ် ငွေချေတာပါ။

ပိုက်ဆံရတာ မရတာ စာအုပ်အမျိုးမျိုးတွေအကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါတယ်။ ဘာပဲပြောပြော ပိုက်ဆံအရ နည်းပေမယ့် (တချို့ တစ်ပြားမှ မရဘူး) စာအုပ်ကလေး ထွက်လာရင် တော်ပါသေးတယ်။ စာမူတစ်ပုဒ်လုံးကို အစပျောက်သွားရတာ ရှိသလို တစ်ပိုင်းတစ်စ ပျောက်ပစ်တာမျိုးလည်း ကြုံရဖူးတယ်။ ဘာသာပြန်လိုဟာမျိုးမှာ ပင်ပန်းပေမယ့် တော်သေးရဲ့ဆိုရမယ်။ ပြန်ရေးရင် ရတာကိုး။ ကိုယ်ပိုင် ရေးထားတာမျိုးကျ အင်မတန် နှမြောစရာဖြစ် တယ်။ ကဗျာ ဘာသာပြန်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော့်နိဒါန်းအရှည်ကြီး ရေးပေးလိုက်တာ နှစ်မျက်နှာလားပဲ ပြန်တွေ့ရတယ်။ တခြား ကဗျာဘာသာပြန် တစ်အုပ်မှာတော့ ခဲရာခဲဆစ် မူကွဲအစောင်စောင်ကို နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ပြထားတဲ့ စာတမ်း ပျောက်ပစ်လို့ အသစ် ပြန်ရေးပေးလိုက်ရတာ။ မူလ ရေးထား

တာလောက် ကျေနပ်မှု မရှိလှဘူး။ ပင်ပန်းလိုက်တာကလည်း လွန်ရောပဲ။

မဂ္ဂဇင်းဆောင်းပါး ပျောက်ဆုံးရတာကတော့ မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်းလိုမျိုးမှာ ကြုံရတာ များတယ်။ ကိုယ်နဲ့ မကင်းရာ မကင်းကြောင်းမို့ မအားလပ်တဲ့ ကြားက ကြိုးစားရေးပေးလိုက်ပါတယ်။ မဂ္ဂဇင်းလည်း မထွက်၊ လူလည်း ဆါမလာတော့ဘူး။ တချို့ကတော့ မဂ္ဂဇင်းထွက်ဖြစ်ပါရဲ့။ ခရီးဝေးတာ အကြောင်းပြပြီး ကိုယ့်ဆီ ရောက်မလာဘူး။ တချို့ကျတော့ သူက မဂ္ဂဇင်း နဲ့ စာမူခကို လူကြိုပါးလိုက်ပါတယ်။ လူကြိုက မဂ္ဂဇင်းရော စာမူခပါ အစပျောက်ပစ်လိုက်တယ်။

အနှစ်ချုပ်လိုက်ရင်တော့ မလေးစားတာ၊ ပေါ့ဆတာပါပဲ။ စာပေလုပ် ငန်းလုပ်နေပြီး စာပေကို မလေးစားတာ၊ စာရေးဆရာကို မလေးစားတာပဲ ဖြစ်တယ်။ စာမူ ပေးလိုက်ပါတယ်။ ပင်မစာကိုယ်ပဲ ကျန်ပြီး အမှာစာ ညှောက်သွားတယ်။ မှတ်စု အညွှန်း ပျောက်သွားတယ်ဆိုတာ မလေးစားလို့ ဆါ။ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါစာအုပ် ထုတ်ချင်လှချည်ရဲ့ဆိုလို့ အင်္ဂလိပ်စာစောင်တွေ နှာ ရေးခဲ့တဲ့စာတွေစုပြီး ပေးလိုက်တယ်။ ခေါင်းစဉ်ကို စာရွက်တစ်ရွက်နဲ့ သီးခြားရေးပေးလိုက်တယ်။ စာအုပ်ထွက်လာတော့ အင်္ဂလိပ်သဒ္ဒါ စာအုပ် က အင်္ဂလိပ်လို ခေါင်းစဉ်ပါမလာတော့ဘူး။ မြန်မာလိုပဲ တပ်ထားတယ်။ မြန်မာလိုကတော့ လွယ်တာကိုး။ အလွတ်ရတာကိုး။ ပထမအကြိမ် ရိုက် သားပါတော့။ ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်လည်း အဲဒီအတိုင်း။

ဒီအကြောင်းတွေကို အပေါင်းအသင်းများနဲ့ ပြောဖြစ်တဲ့အခါ တချို့က “ကိုယ်တိုင် ထုတ်ပါလား” လို့ အကြံပေးကြတယ်။ စာအုပ်ထုတ်တယ်ဆို ဘာ တခြား ထုတ်လုပ်မှုများ နည်းတူ ပိုက်ဆံလိုတယ်လေ။ ကျွန်တော်က စာအုပ်ထုတ်တာကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကတည်းက လုပ်လာတာ ပါ။ အခုလည်း တစ်အုပ်စ နှစ်အုပ်စ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ထုတ်နိုင်တဲ့အခါ ထုတ်နေတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဒါလောက်ပဲ။ ကိုယ်က ဒါလောက်ပဲ တတ်နိုင် ဘာကိုး။ ဒါထက်မက အရင်းစိုက်ထုတ်ဖို့ မစွမ်းနိုင်သေးသမျှတော့ ဒီလိုပဲ သံသရာလည်နေရဦးမှာ ဖြစ်တယ်။

သမိုင်းဝတ္ထုရေးဆရာရဲ့ ဩဇာ

ဝတ္ထုဆိုတာ ထိုးဇာတ်ဖြစ်တယ်။ ထိုးဇာတ်ဆိုတာ တကယ်မဖြစ်ပျက်ခဲ့ဘဲ စာရေးဆရာက စိတ်ကူးနဲ့ တီထွင်ရေးထားတဲ့ ဇာတ်လမ်းကို ခေါ်တာဖြစ်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သမိုင်းဝတ္ထုဆိုတာကလည်း ကမ္ဘာကမ္ဘာကတည်းက ရှိခဲ့တယ်။ သမိုင်းဆိုတာက အဓိကအားဖြင့် တကယ့်အဖြစ်အပျက်၊ ဝတ္ထုဆိုတာက ထိုးဇာတ်ဆိုတော့ ဒီကိစ္စဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ပဋိပက္ခဖြစ်နေသလိုပဲ။ တကယ်ကတော့ ဝတ္ထုလို့ခေါ်ထားမှတော့ ရှေ့က ဝိသေသန 'သမိုင်း' ပါပါ မပါပါ။ စာရေးဆရာ သူထင်ရာ စိတ်ကူးဉာဏ် ကွန့်တော့မှာပဲလို့ မှတ်ယူထားလိုက်ရင် ကိစ္စပြီးနေပါတယ်။

ဝတ္ထုရေးဆရာဟာ သူ့ကိုယ်တွေ့ကို ရေးချင်ရေး မယ်၊ သူ့ဝန်းကျင်မှာ ကြုံတွေ့ရတာကို ရေးချင်ရေးမယ်၊ သူ့ကြားဖူး ဖတ်ဖူးတာကို ရေးချင်ရေးမှာပေါ့။ အဲဒီကြားဖူး ဖတ်ဖူးတာတွေဟာ သမိုင်းဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအခါ သမိုင်း ဝတ္ထုအမည်တပ်တတ်ကြတာပါပဲ။ သူ့ကိုယ်တွေ့ကို ရေးတာတောင်မှ အကုန် အမှန်မဟုတ်နိုင်သလို သမိုင်းဝတ္ထုဟာလည်း အချက်အလက် အကုန် မမှန်နိုင်ချေဘူး။ ဒါကြောင့် သမိုင်းဝတ္ထုကို သမိုင်းစာအုပ်လို့ သဘော

ထားလို့မရဘူး။ သမိုင်းကို နည်းနည်းပါးပါးယူပြီး စာရေးဆရာညင်ကွန်
မြူးထားတာလို့ သိနားလည်တတ်ရလိမ့်မယ်။

ဝတ္ထုဆိုတာ မပေါ်မီက ရှိကံစပီးယားဟာ သမိုင်းပြဇာတ်တွေ ရေးခဲ့
ဘယ်။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က အလွတ်ကျက်ခဲ့ရတဲ့ ဘဂူးတစ်ရဲ့ စကား
တွေဟာ ('ငါ့ဆီဇာကို အချစ်လျော့ခဲ့လို့ မဟုတ်ပါဘူး။ ရောမကို အချစ်ပို
သွားတာပါ') ဘဂူးတစ်ရဲ့ တကယ်ပြောခဲ့တာ ဟုတ်ချင်မှဟုတ်မှာပါ။
အလားတူ မာ့ကံအန်ထော်နီရဲ့ စကားတွေဟာလည်း တကယ် မာ့ကံအန်
ထော်နီပြောစကားတွေ မဟုတ်တန်ရာပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မန္တလေး
ခေတ် ပြဇာတ်ရေးဆရာကြီး ဦးပုညရဲ့ ဝိဇယပြဇာတ်ဆိုတာ လင်္ကာဒီပ
သမိုင်းပြဇာတ်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီထဲက မယ်ကုဝဏ်ရဲ့ 'မလှရင်သွား၊
လှရင် ခါး၊ သွားအရသာ၊ ခါးတဏှာ' ဆိုတဲ့စကားဟာ မယ်ကုဝဏ် တကယ်
ပြောခဲ့ပုံ မရပါဘူး။ ဦးပုည လက်ဖြစ်ပါ။

ဝတ္ထုရယ်လို့ ပေါ်ထွန်းပြီးတဲ့ နောက်မှာတော့ ဗြိတိသျှခေတ် မြန်မာ
နိုင်ငံမှာ လယ်တီပုဏ္ဏိတ ဦးမောင်ကြီးက နတ်သျှင်နောင်၊ တပင်ရွှေထီး၊
သားနွဲ့ သမိုင်းဝတ္ထုကြီးတွေကို ရေးခဲ့တယ်။ ဆရာကြီး မဟာဆွေက ကဗျာ
ဆရာကြီး နဝဒေးရဲ့ ဘဝကို အခြေခံပြီး 'စစ်ထွက်သူ' ဝတ္ထုကို ရေးခဲ့ပါတယ်။
ဘခြားဆရာကြီးများကလည်း တခြားသမိုင်း ဝတ္ထုများ ရေးကြပါသေးတယ်။
သူတို့ရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို ထိုးဇာတ်အနေနဲ့သာ ယူဆပြီး သမိုင်းမှတ်တမ်းရယ်လို့
ခတ်ယူလို့ မရပေဘူး။ ပြောစကားတွေကို ဝတ္ထုရေးသူက တီထွင်ပြီး
သည့်ပေးထားရသလို တခြားစာတွေ၊ ကဗျာတွေ၊ အပြုအမူတွေ၊ ဖြစ်ရပ်တွေ
သည်း ဖန်ဆင်းထားရပေလိမ့်မယ်။ သူ တီထွင်ထားတာကို တကယ်အမှန်
တွေလို့ မအောက်မေ့သင့်ဘူး။

ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက မြန်မာစာ ပြဋ္ဌာန်းချက်
အုပ်ထဲမှာ ရာဇဓာတု ကလျာရေးတဲ့ ကဗျာဆိုပြီးပါလာတာကို တွေ့ရ
သော စိတ်ပျက်သွားမိတယ်။ မြန်မာစာပြဋ္ဌာန်းချက်စာအုပ်ကို ပြုစုသူက
ညွှန်တော်ဆရာပါပဲ။ 'ငါ့ဆရာနယ် နောက်ပါ့ကွာ' လို့ ရေရွတ်မိတယ်။
သူတပည့် ချာတိတ်မျှသာဖြစ်နေတဲ့ ကျွန်တော် ဘာမှ ပြန်မပြောခဲ့ပုံပါဘူး။
ဒါ့အပြင် ဓာတုကလျာ ရေးတာမဟုတ်ဘူးလို့ အဲဒီတုန်းက ဒုတိယနှစ်

ကျောင်းသား ကျွန်တော်က သိတယ်။ လယ်တီပဏ္ဍိတရဲ့ နတ်သျှင်နောင်
 ဝတ္ထုထဲက ကူးထားတာ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကဗျာကို ဘယ်မှတ်တမ်းမှာမှ
 မတွေ့ ရဘူး။ လယ်တီပဏ္ဍိတက ဉာဏ်ကစားပြီး တီထွင်ရေးတာလို့လည်း
 သိ တယ်။ နောင်တော့ ဒီအကြောင်းကို တခြားဆရာသမားများက ထောက်ပြ
 ကြတယ်နဲ့ တူပါရဲ့။ သူ့ဆောင်းပါးတွေ စုပေါင်းပြီး ၁၉၆၇ ထုတ်ဝေခဲ့တဲ့
 စာအုပ်ထဲမှာ 'ဦးမောင်ကြီး စပ်ဆိုသည်ဟု တချို့က ယူဆသော "ကလျာ
 ရွှေညီ" ချီရတုသည် အကယ်ပင် ရာဇဓာတုကလျာ စပ်ဆိုသလောဟု တွေး
 မှားဖွယ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဤရတုသည် အလွန်
 ဆီလျော်နေသောကြောင့် ဖြစ်ပါတော့သည်' လို့ တွေ့ကြရတယ်။

သူကတော့ ဘာတွေဆီလျော်နေလေတယ် မသိ(ဇာတ်လမ်း အချိတ်
 အဆက်ကိုပဲ ရည်ညွှန်းတယ်နဲ့ တူပါရဲ့)။ အမှန်ကတော့ ဒီရတုဟာ 'လံကြုပ်
 ရတုကြီး' ဆိုတာ အသိသာကြီးပါ။ ဆရာတို့တစ်တွေဟာ ဘာသာစကားကို
 စနစ်တကျ မဆန်းစစ်ဘူးဆိုတာကိုပဲ ပြနေတော့တယ်။ မြန်မာ စကားဆိုတာ
 ဟာ ပုဂံခေတ်ကဘယ်လို၊ အင်းဝခေတ်က ဘယ်နှယ်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်က
 ဘယ်ပုံဆိုတာကို ရှေးရိုးမြန်မာပညာရှိကြီးများ ခွဲခြားရှုမြင် လေ့မရှိကြဘူး။
 ဒီလိုနဲ့ အင်းဝစကားနဲ့ ရေးထားတဲ့ 'သူတည်းတစ်ယောက်' ကို ပုဂံခေတ်က
 ရေးတယ်ထင်ခဲ့ကြပြီ။ အခုလည်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ် စကားနဲ့ရေးထားတဲ့
 ရတုကို တောင်ငူခေတ်စာလို့ အမှတ်မှားရှာတာပါပဲ။

ကလျာ ရွှေညီ နန်းကေသီတို့
 ဦးချီ လက်စုံ ရှိကြာငုံဖြင့် ခိုလှုံဖြဖြ ခစားကြ၍
 ဂီတသံလေး ငြိမ်းဧညှင်းတွဲ့
 နန်းဟန်ဖွဲ့၍ ကနွဲ့ကလျ
 ဖြေဖျော်ကြလည်း သောတ ကိန်းအောင်း
 ပူလက်ဟောင်းကြောင့် ပျော်ကြောင်းမထင်
 ပူကြွေးတင်၍ မရွှင်လျက်နှင့် ရွှင်ယောင်ကျင့်သည်
 ခုဖြင့် ဖြေခတ်သည်တကား။

ရတုစစချင်း 'ကလျာ ရွှေညီ' ဆိုလိုက်ကတည်းက တောင်ငူခေတ်လေ
 မဟုတ်ဘူးဆိုတာ အတပ်ပြောနိုင်ရတယ်။ 'နန်းကေသီ' ဆိုတာလည်း အင်းဝ

ခေတ် တောင်ငူခေတ်မှာ မသုံးပါဘူး။ 'ခစားကြ၍' ဆိုတာ ရိုးစင်းလွန်းတယ်။ 'ဂီတသံ' လို့လည်း အဲဒီခေတ်ဆီက မရှိဘူး။ 'နန်းဟန်ဖွဲ့၍' နဲ့ 'ဖြေဖျော်ကြ' လည်း ရိုးလွန်းတယ်။ 'သောကကိန်းအောင်း' ကတော့ ကဗျာစကားကို မဟုတ်တော့ဘူး။ 'ပူလက်ဟောင်းကြောင့် ပျော်ကြောင်းမထင် ပူကြွေးတင်၍' ဆိုတာတွေလည်း အလားတူ။ အဲဒီခေတ်ဆီက ရတုစာသား မဆန်ဘူး။ 'မရွှင်လျက်နှင့် ရွှင်ယောင်ကျင့်သည်' ကလည်း အတူတူပါပဲ။ တော်တော်ကို နှောင်းပိုင်းကျတဲ့ အသုံးအနှုန်း။ နောက်ဆုံး 'ခုဖြင့်' ဆိုလိုက်ရာမှာတော့ သွားရော၊ နှစ်ဆယ်ရာစုရဲ့ အသံဆိုတာ ဘွားခနဲ ပေါ်လာရတော့တယ်။

တောင်ငူခေတ်ရေးလား၊ နှစ်ဆယ်ရာစုရေးလား စမ်းသပ်နည်း နောက်တစ်နည်းကတော့ ကဗျာကို တောက်လျှောက် တစ်ဆက်တည်း ဖတ်ကြည့်တာပါပဲ။ ဒီကဗျာကို တော်စွာလျော်စွာ မြန်မာစာတတ်သူက တောက်လျှောက်ဆက်ဖတ်သွားလို့ နားလည်သွားရင် ဒါခေတ်ကဗျာပါပဲ။ ဖတ်သွားလိုက်တာ ဘယ်က ဘယ်ရောက်သွားမှန်း မသိပါဘူးဆိုရင် ဒါ ရှေးခေတ်လက်ရာပဲ။ အခု ကလျာရွှေညီကဗျာကို ဖတ်သွားလို့ မတောက်တခေါက် မြန်မာစာတတ်သူက ဘာဆိုလို့မှန်း နားလည်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ဒီကဗျာက ဘယ်လောက်ပဲ ရှေးဟန်ဆောင်ထားထား၊ နှစ်ဆယ်ရာစုအစက ကဗျာဖြစ်တယ်။ နတ်သျှင်နောင်တို့ခေတ်က မဟုတ်နိုင်ဘူး။ ရာဇဝေတုကလျာ ရေးခဲ့တာ မဟုတ်ဘူး။ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီးရဲ့ ဦးနှောက်ထဲက ထွက်လာတဲ့ လက်ဖြစ်ကဗျာတစ်ပုဒ်မျှ။

နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရအောင် အဲဒီခေတ်လောက်ဆီက ပေါ်ထွန်းခဲ့တဲ့ ဇင်းမယ် မိဖုရားရဲ့ ရတုစာသားတချို့ကို ဖော်ပြလိုက်တယ်။

နောင်စွန်ဖွားမြင် မိသခင်၏
 လေးပင်သာယော် ငယ်မည်တော်ကို
 ထုတ်ဖော်မရက် စုံမက်လှည့်ကာ
 ကြံရာ ကြံပြန် မိုးသို့ဝန်မျှ
 ရွက်ဟန်ထူးခြား စကားဖြူညက်
 မဇ္ဈခက်ကို ဆက်လိုက်သော်လည်း

ရွှင်ပျော်နှစ်ခြိုက် မီးရောင်မြိုက်မှု

ဦးနှိုက်စံပယ် မဆင်ဖွယ်ဟု-

တစ်ခေါက် ဖတ်ကြည့်လိုက်တာနဲ့ ဒါဒီခေတ်ရဲ့ အရေးအသား မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိသာတယ်။ သာမန် မြန်မာစာတတ်သူ မပြောနဲ့၊ တော်တော်လေး လေ့လာထားသူတောင် အဓိပ္ပာယ်ကို အားထုတ်ကြံဆရတော့မယ်။ ဒါမျိုးတွေနဲ့ ယှဉ်လိုက်တော့မှ 'ကလျာရွှေညီ' ဟာ တောင်ငူခေတ်ရေး မဟုတ်နိုင်ဆိုတာကို သဘောပေါက်နိုင်တယ်။

ဘာသာစကားဟာ ခေတ်အလိုက် ပြောင်းလဲမြဲ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို သမားရိုးကျ မြန်မာပညာရှိက မမြင်စွမ်းဘူး။ ဒါကြောင့် တောင်ငူခေတ်ရာဇဓာတုကလျာက ရေးလေဟန်၊ နှစ်ဆယ်ရာစုရဲ့ လယ်တီပတ္တိတ ဦးမောင်ကြီးကလောင်ကွန့်ခွဲတာကို တကယ့် ဓာတုကလျာ ကဗျာထင်လိုထင်၊ ပုဂံခေတ် အမတ်က ရေးလေဟန်၊ ကုန်းဘောင်ခေတ်သမိုင်းဆရာက ရေးထည့်ထားတာကိုလည်း တကယ့်ပုဂံရေးအောက်မေ့လို့ မှေ၊ နှစ်ဆယ့်တစ်ရာစုထဲ ဝင်လာနေပြီ ဖြစ်တာတောင် '၏' တွေ၊ 'မည်' တွေနဲ့ စာရေးလိုရေး၊ ဖြစ်ကုန်ကြတာပါပဲ။

ကျွန်တော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာ မဟာဝိဇ္ဇာတန်းတက်နေစဉ်က တောင်ငူဆောင် အခန်းတစ်ခန်းမှာ တတိယနှစ် မြန်မာစာ ကျောင်းသားတွေကို ဆရာတစ်ဦးက နဝဒေးရတု ပို့ချနေတာကို လမ်းဖြတ်သွားရင်း ကြားလိုက်ရလို့ ခဏရပ် နားစွင့်မိတယ်။ လား လား ကိုယ့်ဆရာက ရှင်နောင်ကို နဝဒေးနဲ့ တုရင်ကျော်ခေါင်တို့ အကြိတ်အနယ် အပြိုင်ပိုးကြရတဲ့ အကြောင်း အားရပါးရ ပြောနေတာကိုး။ ဒါ ဆရာကြီး မဟာဆွေရဲ့ 'စစ်ထွက်သူ' ဝတ္ထုထဲက စိတ်ကူးယဉ်ဇာတ်လမ်းကို အပျင်းပြေသဘောမျိုး လောက် ကျောင်းသားတွေကို ရှင်းပြတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ တကယ့် သမိုင်းအချက်အလက်တွေလို ခပ်တည်တည်နဲ့ ပြောပြနေတာ။ ကျွန်တော်စိတ်ပျက်ပြီး ချာခနဲ လှည့်ထွက်ခဲ့တယ်။ နောင် ဂျပန်ကိုလည်း ရောက်သွားသေးတဲ့ အဲဒီဆရာဟာ အခုတော့ 'ဂိုဏ်းဆရာကြီး(ဘိုးတော်)' ဖြစ်နေပြီ။

'ယမုနာ' ပတ်ပျိုးကို ရေးသူအမည်မသိလို့ ငယ်စဉ်ကပဲ နားလည်ထားခဲ့ပါတယ်။ ဟံသာဝတီတိုက်ထုတ် ကဗျာကောက်နုတ်ချက်စာအုပ်ထဲမှာတော့

တောင်သမန်လယ်စား မောင်ဖေငယ်လို့ ပြထားတယ်။ တခြားဂီတစာအုပ်ကြီးတွေမှာတော့ အမည်မသိပါပဲ။ ဒီလိုရှိနေစဉ်မှာ ကျွန်တော်တို့ အထက်တန်းကျောင်းသားဘဝက စာပဒေသာလား မသိ၊ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ စာရေးသူတစ်ဦးက ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးလိုက်တယ်။ လက်ျာမင်းထင်ဆိုတဲ့ မင်းမှုထမ်းတစ်ဦး ဘုရင်အမျက်တော်ရှလို့ ထွက်ပြေးရစဉ် တံငါရွာမှာ ပုန်းအောင်းနေခိုက် မြစ်ဘွဲ့တေးတစ်ပုဒ်ရေးတယ်။ 'ယမုနာ' အစချီတယ်။ ဒီတေးကို တံငါသည်သမီးပျိုလေးကို သင်ပေးတယ် စသဖြင့်။ ဒီဝတ္ထုလေးကို အဲဒီခေတ်က ရေဒီယိုပြဇာတ်အဖြစ်လည်း လွှင့်ထုတ်ပေးတယ်။ ဒီတော့ တော်တော်လေး လူသိများသွားတယ်။ ကောင်းပါတယ်။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် လူကြိုက် များသွားတယ်ဆိုတာ။ ဒါပေမဲ့ ထိုးစာတ်ကို ထိုးစာတ်လို့ မမြင်တတ်သူတချို့က သီချင်းစာအုပ် တစ်အုပ်ထဲမှာ 'ယမုနာ' ပတ်ပျိုး-ရေးသူ လက်ျာမင်းထင်လို့ လုပ်ထားတာကျတော့ စိတ်ပျက်စရာကြီး။ တော်ပါသေးရဲ့ သင့်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်တဲ့ နိုင်ငံတော်မှ မဟာဂီတစာအုပ်ထဲမှာတော့ 'ယမုနာ' သီတာသောင်ခြေဘွဲ့ ပတ်ပျိုးကို ဘာရေးသူမှ မထည့်ဘဲ ပုံနှိပ်ထားသလို။

ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက အမေရိကန်ရုပ်ရှင်ကားတွေ ကြည့်သလို ကုလားကားလည်း အကုန်ကြည့်တာပဲ။ အာဝါရားတို့၊ ဘုတပါလစ်ရှိတို့၊ အာတာဘာရတတို့ စသဖြင့်။ တစ်ကားကဖြင့် သနားစရာ ဇာတ်လမ်းကလေးအဖြစ် တသသကျန်ရစ်တယ်။ အနာရ်ကလီတို့။ မဟာရာဇာကြီးရဲ့ သမီးက ဆင်းရဲသားနဲ့ ရည်ငံမိလေတော့ ဒဏ်ခတ်တဲ့ အနေနဲ့ သမီးတော်ကို အရှင်လတ်လတ် ဂူထဲထည့်၊ အုတ်တွေစီကာ ပိတ်ပြီး သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ အုတ်တွေ စီနေစဉ် မင်းသမီးလေးက ထုံးစံအတိုင်း အလွမ်းသီချင်း ဆိုပါတယ်။ အဲဒီသီချင်းကို ကြားချင်ရချင်လို့ တချို့သူငယ်ချင်းတွေ သုံးလေးခေါက် ပြန်ကြည့်ကြတယ်။ သီချင်းလည်း အလွတ်ဆိုနိုင်ကြတယ်။

နောင်တော့ ဒီအနာရ်ကလီ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းကို ကျွန်တော်တို့ မိတ်ဆွေကြီး ကိုကျော့မှူးက မြန်မာမှုပြုကာ 'ပုဂံမြို့ဟောင်းတစ်နေရာ' ဆိုပြီး သီချင်းရည်ကြီး တစ်ပုဒ်ရေးလိုက်ပါတယ်။ တော်တော်ကို အောင်မြင်တဲ့ သီချင်း

တစ်ပုဒ် ဖြစ်သွားပါတယ်။ သီချင်းတစ်ပုဒ် အောင်မြင်သွားတာ ဝမ်းသာစရာ ပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ နောင် ကျွန်တော်တို့ ပုဂံရောက်သွားတဲ့အခါ ကလေးငယ်တွေ က 'ဦးဦးတို့၊ သီချင်းထဲက တစ်ဝဂ္ဂဘုရားကို လိုက်ပြပေးမယ်လေ' လို့လုပ် လာတော့ မျက်လုံးပြူးရတယ်။ ဘုရားတွေ လျှောက်ဖူးရင်း ညနေစောင်းမှာ ဘုရားခြေရင်းမြစ်ကမ်းပါးက အကြော်ဆိုင်မှာ အပန်းဖြေ ရေနွေးကြမ်း သောက်ကြတော့ အကြော်သည် အဒေါ်ကြီးက "ဒီသီချင်း ပေါ်လာတော့ ပုဂံကလူတွေ အရေးပေါ်ထပြီး တစ်ဝဂ္ဂ ရှာကြရတော့တာပဲ။ တချို့ကလည်း ဒီနားက ဟိုဟာကို တစ်ဝဂ္ဂတဲ့၊ တချို့ကလည်း မင်းနန်သူနားက ဟာမှ တစ်ဝဂ္ဂတဲ့။ ဒါနဲ့ခုတော့ တစ်ဝဂ္ဂ သုံးလေးဆူ ဖြစ်နေပြီ။ ခရီးသည်က ကြည့်ချင်တယ်ဆိုရင်ကြိုရာ လိုက်ပြကြတာပါပဲတော်" လို့ ပြောပြတယ်။

ရှေးမိနောက်မီ ပုဂံသူ အကြော်သည်အဒေါ်ကြီးဟာ သမိုင်းဖြစ်ရပ်အစစ် အမှန်နဲ့ လုံကြပ်ပုံပြင်ကို ခွဲခြားသိနားလည်ပုံပေါ်နေတယ်။ ဒီနေရာမှာ တောသူမကြီးဟာ တက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခကြီး၊ ကထိကကြီးတို့ထက် တော်နေတယ်ဆိုရလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ဟာ သမိုင်းဇာတ်လမ်းတချို့ရဲ့ ကျောရိုးကိုယူပြီး ဝတ္ထုတိုလေးငါးပုဒ်ရေးဖူးတယ်။ တစ်ခါတလေ ကိုယ်ယူထားတဲ့ သမိုင်း ဇာတ်ကောင်က တကယ်ပြောခဲ့တာကို၊ တကယ်လုပ်ခဲ့၊ သွားလာခဲ့တာကို သမိုင်းစာအုပ်ထဲမှာပါနေလို့ အလွယ်ယူသုံးလို့ ရတယ်။ တစ်ခါတလေကျ တော့ သမိုင်းမှတ်တမ်းထဲမှာ မပါဘူး။ ဒီတော့ တီထွင်ရတာပဲ။ ဒါပေမဲ့ သမိုင်းမှတ်တမ်းနဲ့ သိပ်မလွဲအောင် တိမ်းချော်မသွားအောင် မနည်းသတိ ထားရတယ်။ သမိုင်းကဒီလို ရှိပေမယ့် ကိုယ်က ဒါကိုလက်မခံချင်ဘဲ ဟိုလို မှ ဆီလျော်မယ်ထင်မြင်မိပြီး မှတ်တမ်းနဲ့ လမ်းခွဲရတာများလည်း ရှိပါတယ်။ ဝတ္ထုဆိုမှတော့ အနုပညာဆိုမှတော့ ဖန်ဆင်းရတာကိုး။

အရေးကြီးတာက စာဖတ်သူ၊ ဒါထိုးဇာတ်ပဲလို့ သိရမယ်။ ဝတ္ထုပါဆို ထားရက်နဲ့ သမိုင်းမှတ်တမ်းကြီးလို့ အောက်မေ့ကာ ဩဇာညောင်းမခံရဘူး။

ဘာကြောင့် ရှေးထုံးကို မပယ်ရသလဲ

ဆရာကြီး ဒဂုန်တာရာနဲ့ စကားစပ်မိကြရာမှာ သူက ဒီနေ့လူငယ်တချို့ဟာ ကာရန်ဆိုတာကိုပဲ နားလည်ပုံမရကြောင်း၊ သူ့ဆီ လာဆွေးနွေးတဲ့ လူငယ်တစ်ဦးကို ကာရန်ဆိုတာ ဘာလဲလို့ မေးကြည့်ရာ ကာရန်ဆိုတာ ၄-၃-၂ ပေါ့လို့ ပြန်ဖြေကြောင်း ပြောပြတယ်။ ဒါက ဒဂုန်တာရာရဲ့ ကိုယ်တွေ့။ ကျွန်တော်စာထဲ တွေ့ဖူးတာကတော့ လူတစ်ယောက်က ကျွန်တော့်စာကို ဝေဖန်ရာမှာ မောင်သာနိုးဟာ ကာရန်နဲ့ ရှေးထားတဲ့ ကဗျာကိုများရစ်သမ်ကောင်းတယ်လို့ ဆိုနေတယ်။ ဘယ်လိုလဲတဲ့။ သူ့ခမျာ ကာရန်ပါတဲ့ကဗျာမှာ ရမ်သမ်မရှိဘူးလို့ ထင်နေရှာတာကိုး။ နောက်တစ်ယောက်ကတော့ မြန်မာကဗျာဟာ ပါဠိအစဉ်အလာကနေ ပေါက်ဖွားလာတာပါ။ ပါဠိမှာကာရန်ရှိတော့ မြန်မာမှာလည်း ရှိရမှာပေါ့တဲ့။ ဆရာကြီးတစ်ယောက်ကလည်း သက္ကဋ္ဌမှာ ကာရန်ရှိပြန်သတဲ့။ ဒါတွေဟာ ဘာကို ပြနေသလဲဆိုတော့ ဗဟုသုတ နဲ့နဲ့တာပါပဲ။

အသစ်တီထွင်ချင်သူဟာ အဟောင်းကို နားလည်ရမယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာဖန်ဆင်းလို့သူဟာ ခေတ်ဟောင်းကဗျာကို ကျွမ်းရမယ်။ ခေတ်ဟောင်း

ဆိုရာမှာ ဂန္ထဝင်ကဗျာရော ခေတ်စမ်းကဗျာပါ ပါဝင်တယ်။ သူတို့ဘာတွေ လုပ်သွားကြပြီလည်း သိထားမှသာ ကိုယ်အသစ်လုပ်ရမှာကို ချင့်တွက်နိုင် ပေမှာပေါ့။

ခေတ်ဟောင်းကဗျာကို လေ့လာရင် ကာရန်ကို တွေ့ရမယ်။ ကာရန် ဟာ တချို့ထင်ကြသလို အစဦးကတည်းက ရှိနေတာမဟုတ်ဘဲ နောက်မှ ပေါ်လာတဲ့အရာဆိုတာကိုလည်း တွေ့ရလိမ့်ဦးမယ်။ တချို့များဆို ခေတ် လယ်လောက် ရောက်နေတာတောင် ကာရန်မပိုင်သေးသမို့ ကာရန်လွတ်နေ ကြတာတောင် တွေ့ရပြန်ဦးမယ်။ ဥပမာ လူထုကဗျာအများ။

ခေတ်ပေါ်ကဗျာမှာ ကာရန်သုံးချင်လည်း ရပါတယ်။ အနောက်က ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာတချို့ ၂၁ ရာစုရောက်ခါနီးတဲ့အထိ ကာရန်ကို သုံးပြီး ကဗျာရေးနေကြတုန်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာမှာက ကာရန်ပါရင် ကဗျာဖြစ် တယ် ထင်နေကြတဲ့အတွက် ကဗျာသစ်ရေးချင်တဲ့ လူငယ်တွေ ကာရန်သုံး တာကို ကျွန်တော် အားမပေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကာရန်ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ ကိုတော့ လူငယ်တွေ သိထားရလိမ့်မယ်။ ကာရန်နဲ့ ကုံးသိထားတဲ့ ကဗျာ အတော်များများကိုလည်း နှုတ်တက်ရွှေ့ ဆိုပြတတ်ရလိမ့်မယ်။

‘ကာရန်’ ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရဟာ ပါဠိ ‘ကာရန္တ’က လာတယ်။ ကာရန္တကို ကာရနဲ့ အန္တလို့ ပုဒ်ခွဲရတယ်။ ‘ကာရ’က အကွရာ၊ ‘အန္တ’က အဆုံး။ ‘အကာ ရန္တ’ဆိုတာ အ-အကွရာအဆုံး။ ‘အာ-ကာရန္တ’ ဆိုတာ အာအကွရာအဆုံး။ ‘ဥကာရန္တ’ ဟာ ဥ-အကွရာအဆုံး စသဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ထွက်တယ်။ ‘ဘိက္ခု’ ဟာ ‘ဥကာရန္တ ပုလ္လိင်နာမ်’ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနည်းနဲ့ မြန်မာမှာလည်း ကာရန် ၆၄ ပါး စသဖြင့် သုံးနှုန်းလာကြတယ်။ ကနေ့ မြန်မာအဘိဓာန်ကို အကွရာ ဝလိ စီရာမှာ အဲဒီကာရန် ၆၄ ပါး အသုံးအနှုန်းအတိုင်း စီထားတာ ဖြစ် တယ်။

ကဗျာစပ်ရာမှာ ရှေးက ကာရန်တွေကိုတူအောင် ယူကြရတယ်။ ‘ကျား’ ဟာ ‘နွား’ နဲ့ ကာရန်တူတယ်။ ‘ကျွဲ’ ဟာ ‘လွဲ’ နဲ့ ကာရန်တူတယ်။ ‘စိမ်း’ ဟာ ‘လိမ်း’ နဲ့ ကာရန်တူတယ်။ အဲဒီတော့ ရှေးက မြန်မာကဗျာစပ်ရာမှာ သုံးတဲ့နည်းကို ‘ကာရန်တူခြင်း’ ဒါမှမဟုတ် ‘ကာရန်ညီခြင်း’လို့ အပြည့်အစုံ ခေါ်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကိုမှ အဖျားဆွတ်ပြီး ‘ကာရန်’၊ ‘ကာရန်’ လို့

ပြောနေကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကနေ့ပြောနေကြတဲ့ 'ကာရန်' ဆိုတာဟာ 'ကာရန်ညီတာ' ကို ပြောတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်လိုတော့ Rhyme ပေါ့။ ပါဠိလို 'သမာန ကာရန္တ' လို့ ပြောရလိမ့်မယ်။

အင်္ဂလိပ်စကားမှာ He, Me, We တို့ဟာ ကာရန်ညီ ကြသလို Bit, Fit, Sit တို့ ညီကြကာ Fight, Might, Right တို့လည်း ညီကြတယ်။ Measure, Pleasure, Treasure တို့ ကာရန်တူကြပြီး Defeated, Repeated တို့လည်း ကာရန်မိကြတယ်။ ဒါတွေကို Rhymes လို့ ခေါ်ပါတယ်။ အဘိဓာန်က Rhyme ကို Sameness Of Sound Of Endings Of Two Or More Words လို့ ဆိုတယ်။ မြန်မာစာ၊ မြန်မာ ကဗျာအကြောင်း လေ့လာကြတဲ့ Firth, Stuart, Luce, Mc David, Comyr စတဲ့ အင်္ဂလိပ်အမေရိကန် ပညာရှင်အားလုံးကပဲ မြန်မာ 'ကာရန်' ကို Rhyme လို့ ဘာသာပြန် သုံးနှုန်းခဲ့ကြတယ်။ ဒါနဲ့များ Rhyme ဆိုတာ 'ကာရန်' မဟုတ်ပါဘူးလို့ ထအော်တဲ့ မြန်မာပညာရှိများ ကလည်း အော်ကြသေး။ (နှစ်ဦး တွေ့ဖူးတယ်။)

ထပ်ပြောပါရစေဦး။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာမှာ ကာရန် သုံးတာကို မကြိုက်ပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ ခေတ်ပေါ်မြန်မာကဗျာရေးမယ့်သူဟာ ခေတ်ဟောင်းကဗျာကို သိရမယ်။ ခေတ်ဟောင်းကဗျာမှာ အများသုံးကြတဲ့ ကာရန်အကြောင်းကို ရေရေလည်လည် သိရမယ်။ ဆရာကြီး သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်းရဲ့ 'ကဗျာသာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်' နဲ့ ပုပ္ပါး ဦးကျော်ရင်ရဲ့ 'ကဝိဘာရတီ' ကျမ်းတို့ကို ဖတ်ဖူးရမယ်။ နောက်ပြီး ဦးဖေမောင်တင်ရဲ့ 'မြန်မာစာပေသမိုင်း' ဒါတွေကို ဝယ်ဖို့ ငှားဖို့ဆိုတာလည်း မခဲယဉ်းလှဘူး။

ကာရန်ဆိုတာ ပုဂံခေတ်က ရှိသေးပုံမရဘူး။ ပုဂံခေတ်က ပေါ်တယ်လို့ ယူဆကြတဲ့ "မြကန်" ကဗျာမှာ ကာရန် လွတ်နေတာတွေ တွေ့ရတယ်။ ပုဂံကျောက်စာတွေမှာ စကားပြေနဲ့ မှတ်တမ်းထိုးရင်းက ကာရန်တွေ အမှတ် တမဲ့ဝင်ငြိနေတာ (သွားတူနေတာ)များ တွေ့ကြရတယ်။ ဒါတွေပဲ ကာရန်ရဲ့ အစ ဖြစ်လေရောလားလို့ ကြံဆတွေးတောကြတယ်။ ကာရန်အကြောင်း ခြေခြေမြစ်မြစ် သိလိုသူဟာ ကျောင်းတွေမှာ သင်ရတဲ့ မြစေတီကျောက်စာ (ရာဇကျမာရ်ကျောက်စာ) အပြင် နောက်ထပ်ပုဂံကျောက်စာ ဆယ်ချပ်လောက်

ဖတ်ဖူးထားသင့်တယ်။ ဒါတွေကိုရဖို့လည်းမခက်ပါဘူး။ တက္ကသိုလ်တို့၊ စာပေဗိမာန်တို့က ထုတ်ဝေတဲ့စာအုပ် တော်တော်များများ ရှိတယ်။

ရှေးဟောင်းကဗျာနဲ့ စာပေရဲ့ အသံအပြင် အလင်္ကာတို့၊ ရသတို့ကို ပါ လေ့လာနိုင်ဖို့အတွက် မြန်မာကဗျာ စပ်လိုသူတင်မက မြန်မာစာပေ လေ့လာလိုက်စားသူတိုင်း ဖတ်ရှုဖူးသင့်တဲ့ စာအုပ်များကတော့ မြန်မာစာပေ ညွှန်ပေါင်း ကျမ်းများပါပဲ။ ငှားဖတ်ရုံမက တတ်နိုင်ရင် ကိုယ်ပိုင်ဝယ်ဆောင် ထားသင့်တယ်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ သတင်းနဲ့စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်းက ထပ်မံပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားတဲ့အတွက် လွယ်လင့်တကူ ဝယ်ယူရရှိနိုင်ပါတယ်။ စာအုပ်မှာပါတဲ့ သီချင်းတွေ၊ လင်္ကာတွေ၊ စကားပြေတွေကို အကုန်မဖတ် အားသော်လည်း မိမိသန်ရာသန်ရာ နည်းနည်းချင်း နည်းနည်းချင်း တတ် အားသရွေ့ ဖတ်နေသင့်တယ်။ ဧချင်းတွေ၊ မော်ကွန်းတွေ မဖတ်ဖြစ်သေး ရင် ထား၊ ပျို့နဲ့ရတုကိုတော့ သူထုတ်ပြထားသလောက် ဖတ်ဖူးထားသင့် တယ်။

မြန်မာစာပေလိုက်စားတယ်ဆိုတဲ့ လူဟာ ရှင်ဥတ္တမကျော်၊ ရှင်မဟာသီ လဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်သူရဲ၊ နဝဒေး၊ နတ်ရှင်နောင်၊ လက်ဝဲသုန္ဒရ၊ စိန္တကျော်သူဆိုတာတွေကို နာမည်ကြားဖူးရုံလောက်တင်မက သူတို့ရဲ့ ကဗျာ တွေကိုပါ အထိုက်အလျှောက် ကျွမ်းဝင်နေသင့်တယ်။ ရှင်ဥတ္တမကျော်ရဲ့ တောလားရတုထဲမှာ ဥတုရာသီရေမြေတောတောင်ကို ဘယ်လိုဖွဲ့ထားပြီး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ရွှေစက်တော်သွား တောလားမှာ တောကောင်တို့ရဲ့ အသံအဖုံဖုံ ဘယ်လိုကြားရပြီး ရဟန်းဘဝက လူ့ဘဝပြောင်းချင်ပုံ ဘယ်လို တင်ပြထားတယ်ဆိုတာ ဆွေးနွေးနိုင်ရမယ်။ ‘ရှင်နောင်း’ ဆိုတာ နဝဒေး ကြီးကမှ သုံးတာမဟုတ်ဘဲ နတ်ရှင်နောင်ရတုထဲမှာလည်း တွေ့ရသမို့ သူ့ရတုဟာ ဓာတုကလျာအတွက် မဟုတ်နိုင်ကြောင်း၊ ဦးပုညရဲ့ သိကြား လိမ္မံတေးထပ်၊ လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရဲ့ စိန်ခြူးကြာညောင် ဘောလယ်တို့ ဟာ နတ်ရှင်နောင်ရတု စာသားများမှ ရယူထားကြတာဖြစ်ကြောင်း ထောက် ပြနိုင်ရမယ်။

တခြားစာဆိုများရဲ့ပျို့တွေကို အကုန်မဖတ်နိုင်သော်လည်း ရှင်မဟာ သီလဝံသရဲ့ ပါရမီတော်ခန်းပျို့နဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရရဲ့ ကိုးခန်းပျို့၊ ကန်တော်

မင်းကျောင်း ဆရာတော်ရဲ့ လောကသာရပျို့တို့လောက်ကိုတော့ ဖတ်ဖူး
ထားသင့်တယ်။ ပထမပျို့နှစ်ပုဒ်ထဲက နာမည်ကျော်စာသားများကို နှုတ်
တက်ရွရွ အလွတ်ကျက်ထားသင့်တယ်။ မြန်မာမှာ စာကြီးပေကြီးဆိုလို့
ဒါပဲရှိတာ။ မြန်မာစာပေသမားအမည်ခံပြီး ဒါလောက်မှ မသိရင် မဖြစ်
ဘူး။ ကိုးခန်းပျို့ဆရာရဲ့

အဖန်ဖန်လျင် တသန္ဓေစေ
တပေလျဉ်းလျဉ်း တညှင်းဆိုးဆိုး
တညှိုးလျလျ တတ လွမ်းလွမ်း
တသမ်း ဟယ်ဟယ် တတွယ်တာတာ
တဟာ လှိုက်လှိုက် တရွိုက်ငင်ငင်
တပင်ပန်းပန်း တဝန်းလျားလျား
ရဟတ်ချားသို့

ဆိုတဲ့ သံသရာဖွဲ့ အောင်မြင်ရပုံကို ရေရေလည်လည် ရှင်းပြနိုင်ရမယ်။
ဘယ်လိုတဲ့လဲ။

ဒီကိုးခန်းပျို့လာ သံသရာဖွဲ့ အောင်မြင်ပုံဟာ ကာရန်တစ်ခုတည်း
ကြောင့်တော့ မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို အလွယ်နဲ့ သိမြင်နိုင်တယ်။ ကာရန်ယူ
ပုံစနစ်က ၄-၂ ဆိုတော့ မြန်ဆန်သွက်လက်တယ်။ ချားရဟတ်လည်ပုံကို
အကူအညီပေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ပိုဒ်လုံးကို အသံထွက်ရွတ်ဆိုကြည့်
ရင် တွေ့ရမှာက လွမ်းမိုးနေတဲ့အသံသွား အသံလာပါပဲ။ (အသံနေအသံ
ထားမဟုတ်။ အသံနေအသံထားက Intonationဖြစ်တယ်။) သံပြေတုံး
နဲ့ အကျတုံးတွေကို အလဲအလှယ် စီစဉ်ထားပုံ၊ အသံစီးဆင်းပုံဖြစ်တယ်။
သင်္ကေတနဲ့ သံပြေ သို့မဟုတ် သံမှန်ကို -လို့ ပြပြီး အကျတုံး သို့မဟုတ်
သံထူးကို ပလို့ပြရင် တစ်ပါဒ်စီရဲ့ အသံစီးဆင်းပုံက --ပပ ဒါမှမဟုတ်
ပ-- ဖြစ်တယ်။

တပေ လျဉ်းလျဉ်း တညှင်း ဆိုးဆိုး
- - ပ ပ - - ပ ပ
တညှိုး ကျ ကျ တ တ လွမ်းလွမ်း
- ပ - - - - ပ ပ

တသန်း ဟယ်ဟယ် တတွယ် တာတာ

- ၀ - - - ၀ - - -

ဒီလိုသံမှန်နဲ့ သံပြေ အလှယ်အလှယ်ထားပြီး အသံ စီးဆင်းစေတဲ့ အတွက် ရံဖန် မြန်မြန်သွက်သွက် လှုပ်ရှားပုံကို ခံစားရတယ်။ ရံဖန်နေ့ကျေးလေးဆေးတာကို ခံစားရတယ်။ ရံဖန်လွမ်းဆွတ်ကြေကွဲသလို စိတ်မှာကြုံရပြီး ရံဖန်မြူးမြူးကြွကြွ ဖြစ်လာရတယ်။ ရံဖန်မှန်တိုင်း တိုက်ခိုက်လာတာကို ကြားရပြီး ရံဖန်လေပြည်လေညှင်းဆော်သွေးလာတယ်။ အဲသလို အမြင်အာရုံ၊ အကြားအာရုံ၊ အနံ့အာရုံ စတဲ့ အာရုံခြောက်ပါးမှာ ခံစားမှုအမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ ဖြစ်လာအောင် အသံသွားအသံလာက ဖန်ဆင်းပါတယ်။ ဒီလို အသံသွားအသံလာဟာ စည်းနဲ့နရီနဲ့တူသလို ရှိပေမယ့် မတူပါ။ ဒါကြောင့် သိုးဆောင်းစကားကိုပဲ ယူပြီး 'ရစ်သမ်' လို့ မြန်မာမှုပြုကာ ခေါ်လိုက်ရတယ်။

ဒီနေ့ ကဗျာသစ်ကို ရေးဖွဲ့မယ့်လူဟာ ကာရန်ကို သုံးချင်မှ သုံးပြီး ရစ်သမ်ကို အားပြုရေးဖွဲ့ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ကဗျာသစ်ရဲ့ ရစ်သမ်ဟာ ပြည်သူတွေရဲ့ စကားပြောရစ်သမ်ကို အခြေခံမှာဖြစ်သော်လည်း ကဗျာဖြစ်လေတော့ မြူးကြွရွှင်လန်းမှု၊ ဝမ်းနည်းပူဆွေးမှု၊ တွေးတောဆင်ခြင်မှု၊ ဒေါ်မာန်ထမှု၊ ချစ်သွေးကြွမှုဆိုတဲ့ စိတ်ခံစားမှုတွေ၊ မှန်တိုင်း၊ လေပြည်၊ မြစ်ချောင်း၊ ကန်၊ ငှက်၊ သားကောင်စတဲ့သဘာဝတရားတွေကို ဖော်ကျူးနိုင်ရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒီအလုပ်ကို ရှေးကဆရာကြီးတွေ တယ်လိုလုပ်သွားကြပြီလဲ။ တယ်လောက်လုပ်သွားကြပြီလဲ။ ဒါတွေကို သိရှိဖို့အတွက်လည်း ရှေးဟောင်းကဗျာတွေကို ဖတ်ရ၊ လေ့လာရမှာဖြစ်တယ်။ ရှေးခေတ်က ထိပ်ဆိုတဲ့ ကဗျာဆရာ အကျော်အမော်တိုင်း၊ စကားလုံး၊ အဖွဲ့အနွဲ့၊ နိမိတ်ပုံ၊ ရစ်သမ်ပိုင်နိုင်ကြတာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ရစ်သမ်ကို အဓိကလေ့လာလိုသူ များအနေနဲ့ ရှင်မဟာဂဠာသာရနဲ့ နတ်ရှင်နောင်တို့ရဲ့ကဗျာများကို အထူး ဂရုစိုက်ဖတ်ရှုသင့်တယ်။

မြန်မာကဗျာရဲ့ ရစ်သမ်သဘောကို လေ့လာလိုသူများအဖို့ အဲသလို ရှေးခေတ်ကဗျာဆရာကြီးတွေရဲ့ ကဗျာကြီးများအပြင် လူထုကဗျာများနဲ့ စကားပုံများကိုလည်း လေ့လာသင့်တယ်။ လူထုကဗျာက ကာရန်ပါတာများပြီး စကားပုံကတော့ ကာရန်ပါတာ ရှိသော်လည်း ကာရန်မပါဘဲ ရစ်

သမ်ကို အားပြုထားတာ များတယ်။ ဒါကြောင့် စကားပုံကို သေသေချာချာ
လေ့လာဆင်ခြင်ရင် ရစ်သမ်သဘောကို ကောင်းကောင်း နားလည်မယ်။
စကားပုံဆိုတာ တိုတိုတုတ်တုတ် ကဗျာတစ်မျိုးပါပဲ။

ကာရန်ညီစကားပုံတချို့

အကြံကုန် ဂဠုန် ဆားချက်။

အစာ ဝတော့ ဌာနပြန်။

အနုတော လူချော။

အမေး ကျွဲကျောင်း၊ အဖြေ ဘုရားလောင်း။

အိမ်သာလို့ ဧည့်လာ။

ကုသိုလ်တစ်ပဲ ငရဲ တစ်ပိဿာ။

ခလုတ်ထိမှ အမိတ။

ငရဲက လာသူ ပြာပူမကြောက်။

ဆရာများ သားသေ။

မမြင်ဖူး မူးမြစ်ထင်။

ရစ်သမ်သုံးတဲ့ စကားပုံတချို့

အကျိုးလိုလို ညောင်ရေလောင်း ပတ်ထမ်းတွေ။

အခု စာကလေးကြော် အခု ဆီထမင်း။

အနစ်မရှိတဲ့တော ကြက်ဆူပင် မင်းမူ။

အဖထက် သား တစ်လကြီး။

အလှူရှင်မှန်း သိအောင် မဏ္ဍပ်တိုင်တက်။

ကိုယ့်လက်ခုပ်တွင်းက ရေ သွန်လိုသွန် မှောက်လိုမှောက်။

ကျားကိုက်ပါတယ်ဆို နာတာရှည်လားမေး။

ကျော်တော လှေသူကြီး ညားတော့ လှေထိုးသား။

ခု ရေတွင်းတူး၊ ခုရေကြည် သောက်ချင်။

ငါ့သမီး တော်လှဆို ယောက်မ မြင်းစီးထွက်။

စားရမှာလည်း သဲနဲ့ ရှုပ်ရှုပ်၊ ပစ်ရမှာလည်း အဆီနဲ့ ဝင်းဝင်း။

စူးနေရာစူး၊ ဆောက်နေရာ ဆောက်။

စိန်ကောင်းကျောက်ကောင်း ရောင်းဝယ်ရာ
ဆေးရိုးသည်က ကန့်လန့် ကန့်လန့်။
တံငါနားနီး တံငါ၊ မုဆိုးနားနီး မုဆိုး။
လက်ဖက်ကောင်း စားချင် ပလောင် တောင်တက် နှေးစေ။

ဒါ မြန်မာစာအဖွဲ့ ဦးစီးဌာနက ထုတ်တဲ့ 'မြန်မာစကားပုံ' စာအုပ်ထဲက
ကောက်ကာငင်ကာ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြလိုက်တဲ့ နမူနာတချို့ပါပဲ။ ဒါလေးတွေ
ကို အသံထွက်ရွတ်ဆိုလေ့လာကြည့်ရင် မြန်မာကဗျာရဲ့ ရစ်သမ်သဘောကို
နားလည်လာလိမ့်မယ်။

ဆိုလိုရင်းကတော့ ကိုယ်လုပ်ရမှာကတော့ အသစ်လုပ်မှာပဲ။ ဒါပေမဲ့
အဟောင်းကို နှောမကျောဘဲ အသစ်ကို မလုပ်နိုင်ဘူး။ ရှေးထုံးရှေးစာပေကို
မပယ်ရဘူး။ အတုယူစရာမဟုတ်သော်လည်း သိထားရမယ်။ သိထားပြီး
ပြီဆိုမှ သူ့ထက်သာအောင် အားထုတ်။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်မြင်

အလျင်တစ်ပတ်က (မဟေသီ၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၀) ကျွန်တော့်ရဲ့ ဆောင်းပါးမှာ ရှေးထုံးကို မပယ်ရတဲ့အကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့တယ်။ အဲဒီ အထဲမှာ ရစ်သမ်အကြောင်း ထည့်ပြောခဲ့ရာမှာ ရစ်သမ်ကတော့ မြန်မာစကား မဟုတ်ချေဘူး။ သိုးဆောင်းစကားကို မြန်မာမှုပြုထားတာ ဖြစ်တယ်။ ရှေး ရိုးစဉ်လာ မြန်မာမှုမှာတော့ ကဗျာဆိုရင် ကာရန်ပဲ သိကြတယ်။ ရစ်သမ် ဆိုတာ ထည့်ပြောစရာ စကားလုံးကို မရှိဘူး။ စကားလုံး ခေါ်စရာမရှိပေ မယ့် တကယ့် ကဗျာဆရာက သိတယ်။ ဝမ်းတွင်းပါ ဉာဏ်နဲ့ အလိုလို သိနေတယ်။ အမည်တပ် ပြောစရာမရှိသော်လည်း သူဆိုလိုက်တဲ့ ကဗျာ က ရစ်သမ်ထိမိရတနေတယ်။ ပါရမီပေါ့လေ။

ဒီနေရာမှာ အနုပညာသမားနဲ့ ပညာရှိကို ခွဲခြားသိနားလည်ရမယ်။ ကဗျာဆရာက အနုပညာသမားဖြစ်ပြီး နည်းဥပဒေကို သိပ်မပြောတတ်ဘူး။ ဂရုလည်း မစိုက်ဘူး။ နည်းပညာတွေ ထောက်ပြနေသူ၊ သတ်စေ့နက် သုံး ချက်ညီက ဘယ်လို၊ ဘီလူးရယ်က ဘယ်နှယ်၊ ဘီလူးမဲ့က ဘယ်နှာ လုပ် နေသူက ပညာရှိ(ပညာရှင်) ဖြစ်တယ်။ သူက ကဗျာမစပ်တတ်ဘူး။ သူ စပ်တာလည်း ကဗျာ မဟုတ်ဘူး။ သူပဲ ရစ်သမ်ကို မသိတာဖြစ်တယ်။

[ကဝိနံ ဣဒံထဲက 'ကဝိ' ဟာ ပညာရှိပြောတာ မဟုတ်ဘူး။ ကဗျာဆရာကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်တယ်။]

မသိမယ့်သာ မသိတယ်။ ရစ်သမ်သဘောနဲ့ သူသိပ်အလှမ်းမဝေးချေ ဘူး။ ရှေးက ရဟန်းကျောင်းမှာ စာသင်ရင် ပရိတ်ကြီး နမတ္တာရစတဲ့ အခြေခံ တွေပြီးတဲ့နောက် သဒ္ဒါ-သင်္ဂြိုဟ်တက်ရတယ်။ ပြီးရင် အဘိဓာန်- အလင်္ကာ-ဆန်းဆိုတာကို ကိုင်ရတယ်။ အဲဒီထဲက ဆန်းဆိုတာ ပါဠိကဗျာ (ဂါထာ) ဖွဲ့နည်းပေါ့။ သရသံတွေကို ဂရ-လဟု စီစဉ်ပြီး ဘဂိုဏ်းတွေ မဂိုဏ်းတွေ စတာမျိုးတွေ လုပ်ရတော့တယ်။ ဒါ ရစ်သမ်ကို လေ့လာနေ တာပဲ။

ဒါပေမဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်အောင် အားမထုတ်၊ ကြက်တူရွေး ကျက် ကိုသာ အားသန်နေတဲ့ သူဆိုတော့ ဂရတွေ လဟုတွေ အမျိုးမျိုး စီစဉ်နေ တာဟာ အသံသွား-အသံလာကို အဆင်အကွက်ကလေးတွေ လုပ်နေတာ ပါကလားဆိုတာကိုပဲ သဘောမပေါက်ခဲ့ဘူး။ ဂိုဏ်းဖွဲ့တယ်၊ ဂိုဏ်းရွေး တယ်ဆိုတာ ဘီလူးစောင့်တာ၊ ရုက္ခစိုး၊ ဘုမ္မစိုး စောင့်တာမျိုးတွေ၊ အကာ အကွယ် အစောင့်အရှောက်ဗေဒင် ယတြာ ဆင်နေရတယ်လို့ပဲ အထင် ရောက်သွားတော့တာကလား။

တကယ်ကတော့ ပါဠိတို့ သက္ကဋတို့ လက်တင်တို့ အင်္ဂလိပ်တို့ဆိုတာ တစ်မိသားစုထဲက ဘာသာစကားတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ သူတို့အုပ်စုကို ဣန္ဒ ဥရောပအုပ်စုလို့ခေါ်တယ်။ ဒီအုပ်စုဝင် ဘာသာစကားအချင်းချင်း နာမ်၊ အာချာတ်၊ တဒ္ဒိတ်၊ ကိတ် စတဲ့ သဒ္ဒါအခြင်းအရာတွေ ဆင်တူကြသလို ကဗျာလင်္ကာ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြင်းအရာတွေလည်း တူညီနေတာတွေ ရှိတယ်။ သူတို့ရဲ့ ကဗျာဖွဲ့နည်းကို အသံအတိုအရှည်လိုက်ပြီး ဖွဲ့တဲ့နည်း၊ မတ္တာ နည်း (Quantitative Poetics) လို့ ခေါ်တယ်။ ကိုးလရစ်တို့ ရောမန္တိ က ကဗျာဆရာတွေခေတ်မှာတော့ အင်္ဂလိပ်ကဗျာကို အသံ အတိုအရှည် ကို မလိုက်၊ Stress (ဂရသံ) ပါမပါ ခွဲခြားတဲ့နည်းကို လိုက်သွားကြ တယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရှေးရှေးက ပါဠိဂါထာတွေကို အလွတ်ကျက်ပြီး ဂရ လဟု မှန်မှန်ရွတ်ဖတ်တာကို နားကလည်း ခဏခဏကြား၊ ကိုယ်တိုင်လည်း ပါးစပ်က မကြာမကြာ ရွတ်နေသူဆိုရင် အသံရဲ့ နိမ့်ချည်မြင့်ချည်လှိုင်း

ကြွနေတဲ့ သဘော၊ အဲသလို အသံစီးဆင်းလို့ ခံစားမှုအမျိုးမျိုး ဖြစ်ရတဲ့ သဘော၊ ရစ်သမ်သဘောကို ရင်ထဲ အသည်းထဲက စိမ့်ဝင်နားလည်နေမှာ သေချာတယ်။

မာ မံ အပါဒကော ဟိသိ

မာ မံ ဟိသိ ဒွိပါဒကော

မာ မံ စတုပ္ပဒေါ ဟိသိ

မာ မံ ဟိသိ ဗဟုပ္ပဒေါ။

ဒီ ခန္ဓပရိတ်လာ ဂါထာလေးကို အရသာခံဖို့အတွက် ပါဠိစကားတတ်ဖို့ လိုပါဘူး။ အဓိပ္ပာယ် နားလည်ဖို့လည်း မလိုပါဘူး။ သူ့ ဂရု လဟု အသံသွား အသံလာလေးကိုက နားထောင်လို့ ကောင်းနေတာ၊ အဆင်ပြေ နေတာကို တွေ့ရပေလိမ့်မယ်။ ဒါကို အတတ်ပညာစကားနဲ့ ပြောရရင် အသံသွားအသံလာ ကောင်းတယ်။ ရစ်သမ်က (Rhythmic) ဖြစ်တယ် လို့ ခေါ်တာပါပဲ။

ရှေးတုန်းကတော့ ရစ်သမ်ကို ညီညီညာညာ၊ မှန်မှန်ကန်ကန် တစ်ချိုး တည်း တစ်ပုံစံတည်း ယူကြတယ်။ ဂရုလဟု ဆို ဂရု-လဟု ချည်း၊ လဟု-ဂရုဆို လဟု-ဂရုချည်း၊ လဟု-လဟု-ဂရုဆိုလည်း လဟု-လဟု-ဂရု ချည်း။ အဲသလို ယူတာကို Regular Rhythm လို့ ပြောရပြီး အတတ် ပညာစကားနဲ့ မတြာစနစ် (Metric System) လို့ ခေါ်တယ်။ အဲသလို ကဗျာမျိုးကို မတြာကဗျာ၊ မာတြိကကဗျာ (Metrical Poem) လို့ ခေါ် ကြတယ်။ လူတိုင်းသိ ဟောဒီကလေးကဗျာဟာ မတြာကဗျာပါပဲ။

Twinkle. twinkle. little star.

How I wonder what you are.

ဒီကဗျာငယ်မှာ Twinkle. little. How I. wonder. what you အတွဲလေးတွေဟာ ဂရုသံ (Stressed) နဲ့ လဟုသံ (Unstressed) နှစ်သံတွဲကလေးများ ဖြစ်တယ်။ Trochee လို့ ခေါ်တယ်။ ကဗျာတစ်ပါဒ (တစ်ကြောင်း)မှာ Trochee သုံးတွဲပါတယ်။ နောက်ဆုံး Star နဲ့ Are ကို ထည့်ပြီး မရေတွက်ဘူး။ ဒီလို ပါဒကို Trochaic Trimeter လို့ ခေါ်တယ်။ ရောဘတ်ဖရော့စ်ရဲ့ ဟောဒီကဗျာမှာတော့ လဟု-ဂရုအတွဲကို တွေ့ကြ

ရမယ်။ Jambic Metre လို့ခေါ်တဲ့ မကြာမျိုးပါပဲ။

Whose woods these are I think I know
His house is in the village though.

ကနေ့ခေတ်မှာတော့ မကြာစနစ်ကို တချို့ သုံးကြသေးပေမယ့် အများစုက မသုံးကြတော့ဘူး။ စကားပြော(Speech) ရစ်သမ်ကိုပဲ ကဗျာမှာ သုံးနေကြပါပြီ။ စကားပြောဆိုတော့ အထက်က နမူနာတွေထဲကလို တညီတညာတည်း တစ်ချိုးတည်း မဟုတ်တော့ဘူး။ Regular မဖြစ်တော့ဘူး။ ဂရုနဲ့ လဟု အစီအစဉ်ဟာ တစ်သမတ်တည်း မရှိတော့ဘူး။ ပါချင်ရာ ပါသွားတာပါပဲ။

There is an evening coming in
Across the fields, one never seen before.
That lights no lamps.

ဖိလစ်လာကင်ရဲ့ ဒီကဗျာမှာဆိုရင် ပထမပါဒမှာ eve-နဲ့ com-မှာ၊ ဒုတိယပါဒမှာ fields နဲ့ nev- နဲ့ seen မှာ၊ တတိယပါဒမှာ Lights နဲ့ lamps မှာ ဂရုသံပါတယ်လို့ အကြမ်းဖျင်း ဆိုနိုင်တယ်။ ဘာမှ ညီညီညာညာ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ဂရု-လဟုတွဲ မဟုတ်တော့တာ တွေ့ရမယ်။ စကားပြောနေတဲ့ အတိုင်းပါပဲ။ စကားပြော ရစ်သမ်ပါပဲ။

ရစ်သမ်ဆိုတာ ပါဠိတို့ အင်္ဂလိပ်တို့ ကူညီရေးပ ဘာသာစကားတွေမှာ ရှိတာတော့ ဟုတ်ပါပြီ။ မြန်မာမှာတော့ရော။

မြန်မာစကားက စိနတိဗက် ဘာသာ စကားအုပ်စုကြီးမှာ ပါတယ်။ ဒီအုပ်စုကြီးမှာ အဓိကပါတဲ့ စိန(တရုတ်)စကားမှာတုန်းကို အမျိုးမျိုးပြောင်းပြီး ရစ်သမ် ဖော်ကျူးရတယ်လို့ တရုတ်စာပေပညာရှင်များက ရေးသားကြတယ်။ ဒီတော့ သူနဲ့ ဆွေမျိုးသားချင်းတော်စပ်တဲ့ မြန်မာမှာလည်း သူလိုပဲ တုန်းတွေ အလှယ်လှယ်လုပ်ပြီး ရစ်သမ် ဖော်ထုတ်ကြတာကို တွေ့ကြရတယ်။

မြန်မာစကားမှာ အ၊ အိ၊ အုစတဲ့ အောက်မြစ်သံတွေက အနိမ့်ကျတုန်း၊ အာ၊ အီး၊ အူး၊ အေး၊ အဲ အော စတဲ့ ဝစ္စပေါက်သံတွေက အမြင့်ကျတုန်း၊ အာ၊ အိ၊ အူ၊ အန် စတာတွေက သံပြေတုန်း ဖြစ်တယ်။ ရစ်သမ်ပြေပြစ်

ဒို့အတွက် သံပြေတုန်းနဲ့ အကျတုန်းတွေကို အလဲအလှယ်စီစဉ်ပေးရတယ်။
'ဆောင်တော်ရယ်သာ' ဆိုရင် ဆိုလို့ မကောင်းဘူး။ သံပြေချည်း ဖြစ်နေတာ
ဘိုး။ 'တောင်တောရယ်' ဆိုမှ ဆိုကောင်းသွားတယ်။ 'တော်' ဆိုတဲ့
သံပြေနေရာမှာ 'တော' ရယ်လို့ အကျတုန်း ထည့်ပေးလိုက်တာပါပဲ။

ဒါက တစ်ပါဒချင်းကို ပြောနေတာ၊ ပါဒလေးတွေ စုပေါင်းလိုက်တော့
ဘစ်ခါ အဆင်ပြေတဲ့ Unit တစ်ခုဖြစ်အောင် လုပ်ပေးတတ်ရပါသေး တယ်။
ခခက်လှပါဘူး။ နားရည်ဝပြီး ကြာတော့ လုပ်တတ်သွားတာပါပဲ။
သူငယ်တန်းကလေးတွေ စာအံသံကို နားဆင်ကြည့်ပါလေ။

- ဘကြီး ရေး(း)က၊ ကကြီး(း) ရေးချ ကာ
- ဘကြီး(း) ရေ (း) လုံးကြီးတင် ကီ
- ဘကြီး(း) ရေး လုံးကြီးတင် ဆန်ခတ် ကီ
- ဘကြီး(း) ရေ(း) တစ်ချောင်းငင် ကု
- ဘကြီး(း) ရေ(း) နှစ်ချောင်းငင် ကူ စသဖြင့်
- ဘကြီး(း)ရေးချ ဝစ္စနှစ်လုံးပေါက်တော့ ကား

(ရွတ်ဆိုရာမှာ ဝစ္စပေါက်သံ မပါရင် လက်သည်းကွင်းနဲ့ ပြထား)

ဂဏန်းသင်္ချာ သင်နေတဲ့ကလေးတွေ ကျက်ဖတ်နေကြပုံကိုလည်း နား
ထောင်ကြည့်ပါဦး-

- နှစ် တစ်လီ နှစ်
- နှစ် နှစ်လီ လေး
- နှစ် သုံးလီ ခြောက်
- နှစ် လေးလီ ရှစ်
- နှစ် ငါးလီ တစ်ဆယ်
- စသဖြင့်
- နှစ် ဆယ့်တစ်လီ နှစ်ဆယ့်နှစ်
- နှစ် ဆယ့်နှစ်လီ နှစ်ဆယ့်လေး

ဒီ သင်ပုန်းကြီးစာ၊ ဂဏန်း အမြောက်အလီပေါင်းစာတို့ဟာ ရစ်သမ်
က ယူနှစ်လေးတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ ဆိုကောင်းကောင်းနဲ့ ကလေးတွေ
အားရပါးရ သံကုန် အော်ဟစ်နေကြတာ ဖြစ်တယ်။ ရစ်သမ်ဆိုတာ ဒီလို

ကိုးလို့ ရစ်သမ်လေ့လာသူများ မှတ်သားဆင်ခြင်သင့်တယ်။

မြန်မာ့ စကားပုံလေးတွေမှာ တချို့က ကာရန်နဲ့ သီကုံးထားတာ (အနုတော လူချော၊ အိမ်သာလို့ ဧည့်လာ) ဖြစ်ပြီး၊ တချို့ကတော့ ဘာကာရန်မှ မပါ။ ရစ်သမ်ကောင်းကောင်းနဲ့ စိဖွဲ့ထားတာ (ကျော်တော့ လေ့သူကြီး ညားတော့ လေ့ထိုးသား၊ ခုရေတွင်းတူး ခု ရေကြည်သောက်ချင်) ဖြစ်ကြောင်း အလျင်ဆောင်းပါး(မဟေသီ၊ ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၀၀) မှာ တင်ပြခဲ့ပြီ။ သူတို့ကို လေ့လာရင်လည်း မြန်မာ့ရစ်သမ်သဘောကို နားယဉ်မယ်။ ဟောဒီမှာ နောက်ထပ်စကားပုံတချို့-

၁။ ဘုန်းကြီး ဟာတော့ ပေးလား ကမ်းလား၊ ဒကာမဟာတော့ မူးတင်းပဲ တင်း။

၂။ မုန့်ဆီကြော်ကဖြင့် ဘယ်နေမှန်းမသိ၊ နှုတ်ခမ်းနာနဲ့ တည့်ပါ့မလားတဲ့။

၃။ မြက်မြက်ကလေး စာချင်းလို့ ဆိုင်းထဲ လိုက်(မိပါ)၊ နဲ့ကြီး နင်းမိလို့ လျော်ရ(တယ်)။

၄။ မြင်းစီးလို့မှ အထီးမှန်း အမမှန်းမသိ(ဘူး)။

၅။ ယောက္ခမ(အဘိုး) သေမှန်း သိ၊ မြင်းဝယ်မစီးရလား။

၆။ အစားမတော်တစ်လုတ်၊ အသွားမတော် တစ်လှမ်း။

၇။ အိပ်ချင်ယောင်ဆောင်သူ အနွီးရခက်တယ်။

ရစ်သမ်ကို ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အလျင်က (Marxism and Poetry ကို 'ကဗျာသဘောတရား' ဆိုပြီး ဘာသာပြန်စဉ်က) 'နိမ့်မြင့်သံ ညီညာမှု' လို့ သုံးခဲ့ဖူးတယ်။ ဘာသာပြန်တာမဟုတ်၊ ရှင်းလင်းတာမျှ ဖြစ်နေလို့ အခု စွန့်လွှတ်လိုက်ပြီ။ တချို့က 'အသံအနိမ့်အမြင့်' လို့ သုံးတာ တွေ့ဖူးရဲ့။ Rising tone, Falling Tone တို့နဲ့ ရောနိုင်တယ်။ တချို့ကတော့လည်း 'အသံလှိုင်း'တဲ့။ ရေဒီယို အသံလှိုင်းရာ Sound-wave နဲ့ တူနေတာပေါ့။ နရီ သုံးသူက သုံးတယ်။ နရီဆိုတာ တစ် - နှစ် - သုံး အချိန်မှန်မှန် သွားတာကို ပြောတာပါ။ တချို့က 'အသံနေ အသံထား' တဲ့။ 'အသံနေ အသံထား' ဆိုတာ စကားတစ်ခွန်းကိုပဲ အသံအမျိုးမျိုးနဲ့ ပြောတာပါ။ 'ဟုတ်ကဲ့' ဆိုတာကို ရိုးရိုးလေးနဲ့ ပြောနိုင်တယ်။ ဒေါသနဲ့ ပြောနိုင်တယ်။ ခနဲသံ နဲ့ ပြောနိုင်တယ်။ အင်္ဂလိပ်လို Intonation ဝေါ့။

ဒီလောက်ဆိုရင် ရစ်သမ်ဆိုတာ အမည်က နိုင်ငံခြားအခေါ်အဝေါ်ဖြစ်
 ဆမယ့် ရစ်သမ် တရားကိုယ်ကတော့ မြန်မာစကားမှာ၊ မြန်မာ့ကဗျာမှာ ရှိ
 နေတာကို စာဖတ်သူ သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ အောက်ဆီဂျင်ဆိုတာ
 နိုင်ငံခြား အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သော်လည်း မြန်မာတိုင်း လေထဲက ထုတ်ယူ
 ချဉ်းကပ်နေကြသလိုပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အယူသီးလွန်းနေရင် “အို ငါတို့ မြန်မာ
 နှစ်ကာရန်ပဲ ရှိပါတယ်။ ဘာ ရစ်သမ်တွေ ဘာတွေ ရှုပ်မနေပါနဲ့။” အာဃာတ
 ဝှင်းထန်လွန်းနေရင် “ဟာ၊ ဒါ မောင်သာနီးတို့ မန္တလေးဂိုဏ်းက အော်
 ဘာ။ မော်ဒန်သမားတွေ ဟစ်ကြွေးတာ၊ သူတို့ ပြောသမျှ ဟုတ်ဟုတ်
 ဟုတ်ဟုတ် ဆန့်ကျင်ရမယ်” တော့လည်း ရွှေယပ်တောင်ကိုင်ကာ ဟော
 သော်လည်း မောရုံရှိရမှာပေလေ။

တကယ်ကတော့ ရစ်သမ်ဆိုတာ ကဗျာမှာ ဘာသာစကားမှာတင် ရှိ
 ဘာမဟုတ်ဘူး။ တေးဂီတမှာလည်း ရစ်သမ်၊ ပန်းချီမှာလည်း ရစ်သမ်၊
 သွေးခုန်တာကလည်း ရစ်သမ်၊ ရွှေမြို့တော်ကြီးကလည်း ဘတ်စ်ကား
 ဆွဲ ထရပ်ကားတွေ ခြေကျင်သမားတွေ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်းတွေနဲ့ ရစ်သမ်၊
 နိုင်ငံတော် အုပ်ချုပ်ရေး စီးပွားရေးကလည်း ရစ်သမ်၊ နေရာတကာမှာ ရစ်
 သမ် . . .

ကျွန်တော်တို့ဟာ ကိုယ့် အမွေအနှစ်၊ ကိုယ့် ရင်းမြစ်ကို သိရမယ်။
 ဒါကြောင့် ရှေးဟောင်း ယဉ်ကျေးမှု၊ စာပေ၊ ကဗျာ၊ ကာရန်တို့ကို နောက်ကျ
 နေအောင် အားထုတ်ရတယ်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ နတ်ရှင်နောင်၊ ပဒေသရာဇာ၊
 မြို့မငြိမ်းတို့ကို လေ့လာရမယ်။ တစ်ချိန်တည်းမှာ ကမ္ဘာကို ရင်ပေါင်တန်း
 နိုင်ဖို့ဆိုရင် ကမ္ဘာ့အားကစား၊ ကမ္ဘာဂီတတို့ကို လိုက်စား ခေတ်မီရသလို၊
 ကမ္ဘာစာပေ၊ ကမ္ဘာကဗျာတို့နဲ့လည်း ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ရှိကြရမယ်။ လူများ
 ဘာကားတွေ ဝတ္ထုရေး၊ ကဗျာရေးသလို ကျွန်တော်တို့ ရေးနိုင်ကြရမယ်။
 မြန်မာနိုင်ပေါလ်၊ မြန်မာဘာရန္တတီရွှင်းတွေ ပေါ်ထွက်စေရမယ်။ မြန်မာ
 ချေးဗာစ်ဟေနီ၊ မြန်မာပေါလ်မာလ်ဒွန်းတွေ ပေါ်ပေါက်လာစေရမယ်။
 ဒီလိုဆိုရင် မြန်မာ့ကဗျာကိုလည်း ကာရန်လေး နဘေလေးနဲ့တင် မပြီးဘဲ
 ကမ္ဘာကြည့် ကြည့်တတ်ဖို့လိုပြီ။

ရှေးထုံးတမ်းတရားနှင့်တော့မရ

ရှေးထုံးကို မပယ်နဲ့ အဆိုရှိတဲ့အတိုင်း ရှေးထုံးကို မပယ်အပ်တာမှန်
သော်လည်း၊ ရှေးထုံးတမ်းတရားကိုချည်း အားကိုးလို့လည်း မရနိုင်ကြောင်း
ကို ၂၀၀၀ မေလမဟေသီပါ ကျွန်တော်ရဲ့ 'ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့်ကြည့်မြင်'
ဆောင်းပါးကို ဖတ်မိရင် သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ ရစ်သမ်ဆိုတာကို
ရှေးရိုးမြန်မာအစဉ်အလာက ထည့်ပြောလေ့မှ မရှိကြတာကိုး။ တစ်နှစ်ဆီ
က မီးရထားဝန်ကြီးဌာနက ကြီးမှူးကျင်းပတဲ့ ကဗျာဆွေးနွေးပွဲမှာ ဖိတ်ခေါ်
တာနဲ့ ကျွန်တော်တက်ရောက်ပြီး ရစ်သမ်အကြောင်းကို ပြောခဲ့ပါတယ်။
ပြောပြီး စာသင်စရာရှိတာနဲ့ သဘာပတိကိုခွင့်ပန်ကာ ပြန်လာခဲ့တယ်။ ကျွန်
တော်ပြန်သွားတဲ့နောက်မှာ ပြောဟောသူတစ်ယောက်က သူ မန္တလေး၊
ရန်ကုန်၊ ပြင်ဦးလွင်တို့မှာ မြန်မာပညာရှိတွေကိုမေးဖူးကြောင်း၊ ဘယ်ပညာရှိ
ကမှ မြန်မာကဗျာမှာ ရစ်သမ်ရှိတယ်လို့ ပြောမပြုဖြစ်ကြောင်း စသဖြင့် ပြော
ဆိုသွားတယ်လို့ နောက်များမှာ သိရတယ်။ ဒုက္ခပါလား။ မြန်မာပညာရှိ
တွေ မပြောတဲ့ဟာကို ပြောနေပါတယ်ဆိုမှ မြန်မာပညာရှိကို သွားမေးလို့
ဘယ်သိလိမ့်မတုန်း။

အဲဒီတုန်းကပဲ ကျွန်တော်က ပြောခဲ့ပြီးသားပါ။ မြန်မာကဗျာတင် မဟုတ်ဘူး။ မြန်မာစကားကို လေ့လာမယ်ဆိုရင်ကိုပဲ ရှေးနည်းတစ်ခုတည်း သုံးလို့ ရတော့ဘူးလို့။ မြန်မာစကားသံအကြောင်းကိုပဲ ပြောကြည့်။ သင်ပုန်းကြီး သောက်နဲ့ မရတော့ဘူး။ ဖိုနီးမိတို့၊ အဲလိုဖုန်းတို့၊ အစပ်တို့ ပြောတတ်ရလိမ့်မယ်။ ဟုတ်ကဲ့၊ သူငယ်တန်းမှာ မြန်မာစာသင်ချင်ရင်တော့ ကကြီးခွေးနဲ့ ရတာပလေ။ တက္ကသိုလ်မှာ ဘယ် ဒီလောက်နဲ့ ရလိမ့်မလဲ။

ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့်ကြည့်မြင်ကာ မြန်မာစကားအကြောင်းပြောမယ်ဆိုရင် သရ ဖိုနီးမိ (Vowel Phonemes) က ဘာ၊ အဲလိုဖုန်း (Allophone) က ဘယ်နယ်တုန်းက ဘယ်လို၊ ဗျည်း ဖိုနီးမိတွေက ဘာ၊ အဲလိုဖုန်းက ဘယ်ပုံ ပြောတတ်ရတယ်။ ပြီးတော့မှ ဗျည်းတွေ သရတွေ တွဲပြီး အကွရာ (ဝဏ္ဏ) တွေ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ၊ ပြီးတော့ အပိတ်စပ်၊ အပွင့်စပ်။ သံနေသံထား။ ရစ်သမ် စသဖြင့်။

ဒီလောက်ကိုမှမတတ်ရင် လူချင်းတူတူ လူချင်းမျှမျှ မြန်မာစကားအကြောင်း (စာ မဟုတ်သေး) ပြောဆိုဆွေးနွေးလို့ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။

ဥပမာတစ်ခု။ မြန်မာစကားမှာ အသံတွေ ပြောင်းလဲတဲ့အကြောင်း ပြောကြည့်ရအောင်။

မြန်မာစကား ပြောတဲ့အခါ 'လာပါ' ကို 'လာဘာ' လို့ အသံထွက်ရတယ်။ 'ပါ' က 'ဘာ' အသံပြောင်းသွားတယ်။ 'စားတယ်' က 'စားဒယ်' လို့ ဖြစ်သွားတယ်။ 'ပြောစမ်း' က 'ပြောဇမ်း' လို့ ပြောင်းသွားတယ်။ ဒါပေမဲ့ 'ရပ်ပါ'၊ 'ချစ်တယ်'၊ 'လုပ်စမ်း' တို့မှာတော့ ဘာအသံပြောင်းလဲမှုမှ မဖြစ်ဘူး။

ဒီလို အသံပြောင်းလဲတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှေးရိုးစဉ်လာသာတတ်တဲ့ မြန်မာပညာရှိကို သွားမေးရင် ကံ၊ စံ၊ တံ၊ ပ် နောက်မှာ အသံမပြောင်းလဲဘူး။ မှတ်ထားလို့ ပြောပြပေလိမ့်မယ်။ ခုနက ရပ်ပါ၊ ချစ်တယ်၊ လုပ်စမ်းတို့မှာ မပြောင်းတာမျိုးပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ကံ၊ စံ၊ တံ၊ ပ် နောက်က မဟုတ်တဲ့ အကျိုး၊ အပြန်၊ မကြည်သာ၊ စာပေ၊ တိုင်းပြည်တို့မှာ ဘာကြောင့်အသံမပြောင်းဘဲ ရှိသလည်းမေးရင် သူမဖြေနိုင်တော့ဘူး။

မြန်မာစကားမှာ အသံပြောင်းလဲ ပုံနဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဟောဒီလို နား

လည်ရတယ်။

အယောသ ရှေ့ဗျည်းတစ်ခုရဲ့ ရှေ့မှာ တုန်း ၁၊ ၂၊ ၃၊ တစ်ခုခုနဲ့ မှတ်ထားတဲ့ အက္ခရာတစ်ခုဟာ အပိတ်စပ်နဲ့ ရှိနေရင် အယောသ ရှေ့ဗျည်းကို သူနဲ့ဆိုင်ရာ ယောသဗျည်းအဖြစ် အစားထိုးရွတ်ဆိုရတယ်။

မြန်မာစာ မြန်မာစကား (၁၉၇၂)

စာမျက်နှာ ၁၇၂

ဒီ ဥပဒေသကို နားလည်ဖို့အတွက်

၁။ အယောသတို့ ယောသတို့ကို နားလည်ရမယ်။

၂။ ရှေ့ဗျည်းဆိုတာကို သိရမယ်။

၃။ တုန်း ၁၊ ၂၊ ၃ တွေကို တတ်ရမယ်။

၄။ အပိတ်စပ်အပွင့်စပ်တို့ကို သဘောပေါက်ရမယ် နို့မို့လို့ရှိရင်တော့ ဆွေးနွေးလို့ကို မရပေဘူး။

၁။ မြန်မာဗျည်းတွေကို အယောသ/ယောသ ခွဲခြားပုံကတော့

အယောသ - ကခ ကျချ စဆ တထ ပဖ သ

ယောသ - ဂ ဂျ ဇ ဒ သ သု

၂။ ရှေ့ဗျည်းဆိုတာ အက္ခရာတစ်ခုရဲ့ ရှေ့က အသံထွက်ရတဲ့ဗျည်းပါပဲ။

(အရေးနဲ့ မဆိုင်ဘူး) 'မ' အက္ခရာမှာ ရှေ့ဗျည်းက 'မိ' ဖြစ်ပြီး သူ့နောက်

က 'အ' သရရှိတယ်။ 'ဟေ' အက္ခရာမှာ ရှေ့ဗျည်းက 'ဟိ' ဖြစ်ပြီး၊ နောက်

က 'အေ' သရလိုက်တယ်။ 'သီ' အက္ခရာမှာ ရှေ့ဗျည်းက 'သိ' ဖြစ်ပြီး 'အိ'

သရက နောက်ကလာတယ်။ (မိ+အ)+(ဟိ+အေ)+(သိ+အိ) = မဟေသီ။

ဒီလို နားလည်ပါ။

၃။ မြန်မာ သရတွေမှာ တုန်းသုံးခုစီ ရှိကြတယ်။ အ-အာ-အား၊ အိ၊ အီ၊

အီး၊ အု - အူ - အူး စသဖြင့်။ တုန်းနံပါတ် ထပ်နည်းအမျိုးမျိုးရှိကြတဲ့

အနက် ကျွန်တော်တို့က မြန်မာ့ရိုးရာအတိုင်း၊ အ၊ အိ၊ အု တို့ကို တုန်း ၁၊

အာ၊ အီ၊ အူတို့ကို တုန်း ၂၊ အား၊ အီး၊ အူး စသည်တို့ကို တုန်း ၃ လို့ သုံး

နှုန်းကြမယ်။ အေ - အေ - အေး၊ အယ့် - အယ် - အဲ၊ အော့ - အော် -

အော၊ အို့ - အို - အိုး၊ အန့် - အန် - အန်း စသည်နားလည်ပါ။

အက်၊ အစ်၊ အတ်၊ အိတ်၊ အုတ် စတဲ့ သရသံတွေကို တုန်း ၄ လို့ ဆိုကြတယ်။

၁။ စကားပြောတဲ့အခါ ဝါကျတွေနဲ့ ပြောတယ်။ ကတ္တားတွေ၊ ကြိယာတွေနဲ့ ဝါကျတွေကို ဖွဲ့တယ်။ ဝါကျတစ်ခုနဲ့တစ်ခုကြား နည်းနည်း ရပ်ထားတယ်။ (စာရေးရင် ပုဒ်မတို့၊ တစ်ချောင်းပုဒ်တို့ သုံးမှာပေါ့)။ ကတ္တားတွေ၊ ကြိယာတွေ၊ ကံပုဒ်တွေကြားမှာလည်း အဲသလို နယ်ခြားရှိတာပါပဲ။ (စာရေးရာမှာ မြန်မာတို့ မသုံးလှပေမယ့် ခေတ်ပညာတတ်တွေ သုံးနေကြပါပြီ။ စကားတစ်လုံးနဲ့ တစ်လုံးကြား နေရာလွတ်ချွန်ထားတယ်) ဒါကို အပွင့်ပေလို့ ခေါ်တယ်။

ကတ္တား ဒါမှမဟုတ် ကြိယာအတွင်းမှာတော့ စကားလုံးတွေ ဆက်ပြောနိုင်တာ မတန်မရပ်သလိုပဲ။ တကယ်ကတော့ နယ်ခြား ရှိတာပါပဲ။ အဲဒါကို အပိတ်စပ်လို့ ခေါ်တယ်။ ဥပမာ -

မိုးရွာတယ်။ အပြင် မထွက်တော့ဘူး။

ဒီဥပမာမှာ ဝါကျနှစ်ကြောင်း ပါပါတယ်။ 'မိုးရွာတယ်' နဲ့ 'အပြင် မထွက်တော့ဘူး'။ ဒီဝါကျ နှစ်ခုကြားမှာ အပွင့်စပ်ရှိတယ်။ တစ်ခါ ပထမဝါကျကို ကြည့်ရင် 'မိုး' နဲ့ 'ရွာတယ်' ရဲ့ ကြား၊ ဒုတိယဝါကျကို ကြည့်ရင် 'အပြင်' နဲ့ 'မထွက်တော့ဘူး' ကြား အပွင့်စပ် ရှိတယ်။ စကားပြောကို နည်းနည်းရပ်ရပ်ပြီး နယ်ခြား - နယ်စပ် လုပ်ပေးရတယ်လို့ ဆိုလိုတယ်။

တစ်ခါ ပထမဝါကျကို ကြည့်ပြန်ရင် 'မိုးရွာတယ်' လို့ မြန်မြန်တောက်လျှောက်ကြီး ပြောနေကြသော်လည်း 'မိုး' လို့ဆိုပြီး နည်းနည်းရပ်ထားပြီး 'ရွာတယ်' ပြောလည်း ရတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီနှစ်ခုကြား အပွင့်စပ်ရှိတယ်လို့ ပြောရတယ်။ 'မိုး' က ကတ္တားဖြစ်ပြီး နောက်က 'ဟာ' တို့ 'က' တို့ ထည့်နိုင်တယ်။ 'မိုးဟာ'၊ 'မိုးက' ဖြစ်သွားမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ ဘာမှ မထည့်ထားဘူး။ ဒါကို သုညနောက်ဆက် သုံးထားတယ်လို့ ပြောရတယ်။ 'မိုး' နဲ့ အဲဒီနောက်ဆက်တွေကြားမှာ အပိတ်စပ်ရှိတယ်။

'ရွာတယ်' ဆိုတဲ့ ကြိယာမှာ 'ရွာ' နဲ့ နောက်ဆက် 'တယ်' ဖွဲ့စပ်ထားတယ်။ သူတို့နှစ်ခုကြား အပိတ်စပ်ရှိတယ်။ မတန်မရပ်သလို ဆက်ပြောမယ့် နယ်စပ်ကတော့ ရှိတယ်။ အပိတ်စပ်။

အလားတူပဲ၊ ဒုတိယဝါကျထဲက 'အပြင်' မှာ 'အ' နဲ့ 'ပြင်' ကြား အပိတ်စပ်၊ 'မထွက်တော့ဘူး' မှာ 'မ' နဲ့ 'ထွက်' နဲ့ 'တော့' နဲ့ 'ဘူး' ကြား တွေမှာ အပိတ်စပ်ရှိတယ်။

အသံပြောင်းလဲမှု ဥပဒေသအရ 'ရွာတယ်' ကို ကြည့်ကြစို့။ 'ရွာ' ရယ်၊ 'တယ်' ရယ် အပိတ်စပ်နဲ့ တွဲဖက်ထားတယ်။ 'တယ်' မှာ ရှေ့ဗျည်းက 'တ်' ပါပဲ။ သူ့ရှေ့မှာ တုန်း ၂ နဲ့ မှတ်ထားတဲ့ 'ရွာ' အကွရာက အပိတ်စပ် နဲ့ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် အယောသ 'တ်' ဟာ သူ့နဲ့ဆိုင်ရာ ယောသဗျည်း 'ဒ်' နဲ့ အစားထိုးခံရပြီး 'ရွာတယ်' ဟာ 'ရွာဒယ်' လို့ အသံထွက်ပါတော့ တယ်။

'မထွက်တော့ဘူး' မှာပါတဲ့ 'ဘူး' ဟာ မူရင်းက 'ဖူး' ပါ။ (မခက်ဖူး၊ မချစ်ဖူး၊ မလုပ်ဖူးတို့ကို ကြည့်) အဲဒီ 'ဖူး' ရဲ့ ရှေ့ဗျည်း 'ဖ်' ရှေ့မှာ တုန်း ၁ နဲ့ မှတ်ထားတဲ့ 'တော့' ရဲ့ 'အော့' က အပိတ်စပ်နဲ့ ရှိနေတယ်။ ဒါကြောင့် အယောသ 'ဖ်' ရဲ့ သက်ဆိုင်ရာ ယောသဗျည်း 'ဘ' နဲ့ အစားထိုးခံရတော့ တာပါပဲ။

အသံပြောင်းဖို့ရာအတွက် ရှေ့မှာ တုန်း ၁၊ ၂၊ ၃ အပိတ်စပ်နဲ့ရှိရတာ ကို သတိပြုပါလေ။ တုန်း ၄ မပါဘူး။ တုန်း ၄ ရှိနေရင်တော့ အပိတ်စပ် နဲ့ ဖြစ်နေပေမယ့် အသံမပြောင်းဘူး။ ဒါကြောင့် တုန်း ၄ နဲ့ မှတ်ထားတဲ့ 'ထွက်' နောက်က 'တော့' ဟာ 'ဒေါ့' လို့ အသံပြောင်း မသွားဘူး။

အမိ၊ အဖ၊ အကျိုး၊ အကြောင်းတို့မှာ ပါတဲ့ 'အ' ကို 'အာ' လို့ မဖတ် ရဘူး။ ဖော့ဖော့လေးပဲ ဖတ်ရတယ်။ မကြာဝက်သရလို့ တချို့ခေါ်ကြတယ်။ တုန်း မရှိတဲ့ တုန်းမဲ့ သရပါပဲ။ ဒီတုန်းမဲ့ 'အ' နောက်မှာလည်း အသံမပြောင်း ဘူး။ ဒါကြောင့် 'အပြင်' ကို ဒီတိုင်းပဲ မပြောင်းမလဲ အသံထွက်ရတယ်။ အလားတူ အဖ၊ အကျိုး၊ အကြောင်း၊ အဆို၊ အတတ်၊ အထူး၊ အဖိုး အခ။ စသဖြင့်။

တုန်းမဲ့ 'မ' နောက်ကလည်း အသံမပြောင်းဘူး။ ဒါကြောင့် 'မထွက် (တော့ဘူး)' မှာ 'ထ' က 'ဒ' သံ မဖြစ်ဘူး။ အလားတူ မကြည့်၊ မချစ်၊ မစား၊ မဆာ၊ မတူမတန်၊ မထူး၊ မပေး၊ မဖြစ်။

တုန်းမဲ့ 'တ' နောက်က အယောသဗျည်းလာရင် ဆိုင်ရာယောသပြောင်း

ရဲ့မက 'တ' ကလည်း သူ့ဆိုင်ရာ ယောသ 'ဒ' ဖြစ်သွားရတယ်။ တကတ (ဒဂဒဲ)၊ တကယ်(ဒဂယ်)၊ တကာ(ဒဂါ)၊ တကူးတက(ဒဂူးဒဂ)၊ တစေတ ဆောင်း (ဒဇေဒစောင်း)၊ တပည့်(ဒဗျီ)။

ဒါပေမဲ့ တုန်းမဲ့ 'တ' နောက်မှာလာတဲ့ အယောသဗျည်းဟာ ဓနိက ဟုထိုးသံပါ) ဖြစ်နေခဲ့ရင်တော့ ဘယ်သူမှသက်ဆိုင်ရာ ယောသအဖြစ် မပြောင်းလဲကြပြန်ဘူး။ တ(စ်)ခါတလေ၊ တ(စ်)ခု၊ တ(စ်)ထည်၊ တဆေး၊ တဆိတ်၊ တထေရာ၊ တဖျင့်၊ တ(စ်) ဖွဲ့။ နောက်ပြီး နာသိကလို့ ခေါ်တဲ့ ဝ၊ ည၊ န၊ မ တို့ရှေ့မှာလည်း 'တ' ဟာ အသံမပြောင်းဘူး။ တံငါ၊ တညီ တညွတ်၊ တ(စ်)နေ့၊ တ(စ်)နာရီ၊ တ(စ်)နှစ်၊ တ(စ်)မိုး၊ တမေ့တမျော စသ ဖြင့်။

တုန်းမဲ့ 'န' နောက်မှာ ဓနိတ (ဟထိုးပါ) ဗျည်းဟာ မပြောင်းလဲဘူး။ နခိုး = နွားခိုး (ခ အသံမပြောင်း)၊ နဖား၊ နဖူး၊ နားထင် = နထင်၊ နား ဆိုင်း = နထိုင်း (ထသံ မပြောင်း) 'န' နောက်မှာလည်း မပြောင်းလဲပါဘူး။ နှစ်ကောင် = နကောင်၊ န(စ်)ကြိမ်၊ န(စ်)ခါ၊ န(စ်)စောင်၊ န(စ်)ဆယ်၊ န(စ်)တိုက်၊ န(စ်)ထပ်၊ န(စ်)ပါး၊ န(စ်)ဖက် စသဖြင့်။

တုန်းမဲ့ 'မ' နောက်ကလည်း အသံပြောင်းလေ့မရှိဘူး။ မက၊ မကောင်း၊ မခိုတရီ၊ မစင်၊ မဆလား၊ မဆီမဆိုင်၊ မတန်တဆ၊ မထီလေးစား၊ မပီက လား၊ မဖောက်ထုံး၊ မဖြစ်စလောက် စသဖြင့်။

ဒီတော့ကာ မြန်မာစကားမှာ အသံပြောင်းလဲတာလေးလောက်ကို ဆွေး နွေးနိုင်ဖို့အတွက် အတတ်ပညာပိုင်းအရ တော်တော်ကလေး သိထားစရာ ဆွဲရှိတယ်ဆိုတာကို သဘောပေါက်လောက်ပါပြီ။ မြန်မာစကားလောက် ဘာ့ကွာ၊ သေစာရှင်စာတတ်ရင်ရတာပဲ ပြောလို့မရဘူး အဆင့်မြင့်မြင့် ဘာတီစရာတွေ ရှိနေတယ်။

ဒီသီစရာတတ်စရာတွေထဲမှာ အယောသ/ယောသတို့၊ သိထိလ/ဓနိတ တို့ကိုတော့ ရှေးရိုးဆရာတွေ ကြားဖူးနားဝရှိပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ရေရေ သည်လည်တော့ သိမှာမဟုတ်ဘူး။ ယောသဆိုတာ သံပြင်းပဲဆိုပြီး 'ဘာ အလိုရှိပါသလဲ' ကို ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး မေးရမှာကို 'ဘာ' ကို တွန်းအော် နည်းမှာ။ အလားတူ ဓနိတကိုလည်း အင်အားစိုက်ထုတ်၍ အသံတင်းတင်း

ရွတ်ဆိုရသော အက္ခရာဆိုပြီး ပါးကြောကြီးတွေ ထင်းနေအောင် အင်အား
 စိုက်ထုတ်နေဦးတော့မှာ သေချာတယ်။ 'က' က 'ဂ'၊ 'စ' က 'ဇ' ပီအောင်
 ရွတ်တတ်ရင် အသောသက ယောသ ပြောင်းတတ်ပြီပေါ့။ ဟထိုးသံ ထည့်
 တတ်ရင်လည်း သိထိလက ဓနိတ နားလည်ပြီပေါ့။ ဘာမှ အော်နေစရာ
 အားစိုက်နေစရာ မလိုပါဘူး။

'တုန်း' ဆိုတာကျတော့ ခေတ်သစ် သဒ္ဒဗေဒနည်းအခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သွား
 ပြီ။ ဒါပေမဲ့ အအာအား၊ အိအိအိတို့ကို ခေါ်တာလို့ ရှင်းပြလိုက်ရင်
 တော်ရုံတန်ရုံ ဦးနှောက်နဲ့ လူ နားလည်နိုင်ပါတယ်။ တော်ရုံတန်ရုံ ဦးနှောက်
 မဟုတ်ရင်တော့လည်း၊ အား၊ အိး၊ အူးတို့ကို တုန်း ၃ လို့ နားလည်သွား
 သော်လည်း၊ အဲ၊ အောတို့ကို အလားတူ တုန်း ၃ ပါပဲလို့ ရှင်းပြရင် နားဝေး
 နေတတ်ပြန်ရော။

အပိတ်စပ်၊ အပွင့်စပ် ဆိုတာကိုတော့ မြန်မာစာကို သေစာရှင်စာလောက်
 တတ်ရှာသူမပြောနဲ့၊ နိုင်ငံခြားတက္ကသိုလ်မှာ ဘာသာစကားသင်ရင်း အချိန်
 တွေ ဖြုန်းလာသူတွေ နားဝေးခဲ့ရတာ။ ပထမ၊ တရုတ်ပြည် တက္ကသိုလ်မှာ
 မြန်မာစာသင်တဲ့ လီဟုန်ပင်းဆိုသူက မှားတယ်။ နောက် သူ့စာကို ကူးချတဲ့
 နိုင်ငံခြားပြန် မြန်မာဆရာကရော သူ့တပည့်ပါ မှားကြတယ်။ သူတို့မှားတာ
 ကို ထောက်ပြရင်း ကျွန်တော်လည်း မဂ္ဂဇင်း စာမျက်နှာတွေ တော်တော်
 များများ ဖြုန်းခဲ့ရပါပြီ။

မြန်မာစကားကိုပဲ ခေတ်မီမီ ကမ္ဘာကြည့်ကြည့်မြင်ကာ ပြောဆိုတတ်
 ချင်ရင်တော့ လှေလာကြပါ။ မဖြီးပါနဲ့၊ ကျကျနန လှေလာကြပါ။

ရှေးဆရာတို့အလို

စိနတ်ဗက် စကားတစ်မျိုးကို တစ်သက်လုံး ပြောဆို သုံးစွဲနေခဲ့တဲ့ မြန်မာလူမျိုးတွေဟာ ဗုဒ္ဓတရားတော်ကတစ်ဆင့် ဣန္ဒြေရာဇ ဘာသာ တစ်မျိုးဖြစ်တဲ့ ပါဠိစကားကို ကိုင်တွယ်ကြရတဲ့အခါ အခက်အခဲမျိုးစုံ တွေ့ကြရပုံကို ပညာရှင်တွေ ဆွေးနွေးဖူး၊ ကျွန်တော်လည်း ရေးဖူးလှပါပြီ။ ပထမ အသံထွက်ပြဿနာ ကြုံရတယ်။ နောက် သဒ္ဒါအသုံးအနှုန်း။

ပါဠိကို စတင်တွေ့ရစဉ် သရေခေတ္တရာခေတ်၊ ပုဂံခေတ်ဆီကတော့ မြန်မာတွေဟာ ပါဠိကို အိန္ဒိယကလူတွေ၊ သီဟိုဠ်(သီရိလင်္ကာ) က ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အသံထွက်တဲ့အတိုင်းပဲ ထွက်ခဲ့ကြတယ်လို့ ယူဆရတယ်။ ပညာရှင်အပေါင်းက အဲဒီလိုပဲ ထောက်ပြကြပါတယ်။ နောက်မှ တစ်စတစ်စနဲ့ မူရင်းဒေသနဲ့ အဆက်ပြတ်သွားကာ မြန်မာစကားရဲ့ သြဇာအညောင်းခံရပြီး အသံထွက်တွေ ပြောင်းလဲကုန်တာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ Film ကို အင်္ဂလိပ်က သင်ပေးတာကို တိုက်ရိုက်ခံယူရတဲ့ မြန်မာကတော့ 'ဖင်း(လိမ်)' ဆန်ဆန် ထွက်တတ်မှာပါ။ နောက်မှ အင်္ဂလိပ်နဲ့ အလှမ်းဝေးသွားတဲ့ မြန်မာတွေပါးစပ်ဖျားမှာ 'ဖလင်' ဖြစ်ကုန်တာပါ။ အလားတူ အင်္ဂလိပ်သင်ပေးတုန်းကတော့

wereကို 'ဝါ' ဆန်ဆန်ပါပဲ။ နောက်မှ 'ဝဲယား' ဖြစ်ကုန်ကြပြီး Cassette (ကဆက်တ်) က 'ကက်ဆက်' ဖြစ်ကုန်ကြသလိုပေါ့။

ဒီနေရာမှာ ပါဠိလို ဘာသာစကားမျိုးနဲ့ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်လို ဘာသာစကားမျိုး စည်းစနစ်ရှိပုံချင်း မတူတာကို သတိပြုရမယ်။ ပါဠိနဲ့ ခေတ်စကားများထဲက ချက်စကားဟာ အက္ခရာတစ်ခု အသံတစ်ခု အမြဲ တစ်သမတ်တည်း ထိန်းသိမ်းထားတယ်။ မြန်မာတို့ အင်္ဂလိပ်တို့က မထိန်းဘူးဆိုတာပါပဲ။ ပါဠိမှာ 'အ' ဟာ တောက်လျှောက် 'အ' သံထွက်တယ်။ 'ဣ' ဟာ 'ဣ' သံပဲ ထွက်တယ်။ 'ဥ' ကလည်း 'ဥ' သံ ပျောက်မသွားဘူး။ မြန်မာမှာတော့ 'အ' က 'အံ' သံထွက်လိုက်၊ 'ဣ' သံထွက်လိုက်၊ 'အဲ' သံမြည်လိုက်ဖြစ်နေတယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာလည်း 'အ' ဟာ 'အ' သံထွက်တာ ရှားပြီး 'အဲ' သံပေါက်လိုက် 'အေ' သံပေါက်လိုက် ဖြစ်နေတယ်။

မြန်မာ 'အမိ' မှာ 'အ' ဟာ မကြာဝက်လို့ ခေါ်ကြတဲ့ အသံဖြစ်တယ်။ 'အတတ' မှ 'အ' ဟာ 'အ့' လို့ အသံထွက်တယ်။ 'အက်' ဆိုရင်တော့ 'အဲ' ဟာ 'အဲ' သံပြောင်းသွားပြီး 'အင်' နဲ့ 'အစ်' မှာ 'အိ' သံဖြစ်နေတယ်။ 'အည်' မှာ 'အီ' သံထွက်ကာ 'အတ်' နဲ့ 'အန်' မှာ သူ့နဂိုအသံမြည်ပြန်တယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာ 'O' ဟာ ɔ မှာ 'အို' သံထွက်ကာ ɒ မှာ 'အော့' သံဆန်ဆန်ဖြစ်ပြီး dɒ မှာ 'အူး' သံမြည်နေတော့တယ်။

ခေတ်ပေါ်စကားတစ်ခုဖြစ်တဲ့ ချက်စကားမှာတော့ ဒီလိုမဖြစ်ဘူး။ Kabat. Kachna. Kam. Kapsa စသဖြင့် Ka ရဲ့ နောက်က ဘာဗျည်းရှိနေနေ Ka ဟာ Ka (ကာ) ဆိုတဲ့ အသံကိုပဲ တစ်သမတ်တည်း ထိန်းထားတယ်။ မပြောင်းလဲဘူး။

ပါဠိမှာလည်း အဲဒီအတိုင်းပဲဖြစ်တယ်။ ကက္ကဋ၊ ကခါ၊ ကစ္ဆ၊ ကညာ၊ ကတ္တာ၊ ကမ္မ စတာတွေကို 'ကက်'၊ 'ကင်'၊ 'ကစ်'၊ 'ကင်'၊ 'ကတ်'၊ 'ကမ်' အသံအမျိုးမျိုးပြောင်းပြီး ဖတ်နေတာဟာ မြန်မာက ဖတ်နေတာမျှ၊ မြန်မာနည်းနဲ့ ဖတ်တာမျှဖြစ်တယ်။ ပါဠိဓမ္မတာကတော့ အဲသလို မပြောင်းရပါဘူး။ 'က' (ကဗျည်းနဲ့ အသရ) အသံဟာ တစ်လျှောက်လုံး ထိန်းထားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ကကဋ၊ ကခါ၊ ကဆပ၊ ကန်ညာ၊ ကတ်တာ၊ ကမ်မ စသဖြင့် 'အ' သရသံနဲ့ချည်း ရွတ်ရမှာဖြစ်တယ်။

ဒါကို ညောင်ရွှေ အသျှင်ဝိသုဒ္ဓလို့၊ ပုဇွန်တောင် အသျှင်ကောသလ္လ
ဘိအေဂုဏ်ထူး-လန်ဒန်) ဘာသန္တရဆေးကဖြစ်တော်မူကြတဲ့ ကနေ့ခေတ်
ဆရာတော်များမှ ထောက်ပြကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ရှေးရှေး ဆရာတော်များ၊
ဘုရားရှင်များလည်း မှာကြားဖူးကြတယ်။

ရှေးဆရာကြီးများ ဒီလို အဆိုအမိန့်ရှိခဲ့ကြောင်းနဲ့ ပတ်သက်လို့ တက္ကသိုလ်
မှာ စာအုပ်ပြုစုရေး ကော်မတီထုတ် 'ပါဠိသက်ဝေါဟာရ အဘိဓာန်' မှာ
သွယ်လွန်သူဆရာကြီး ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့် (သူကိုယ်တိုင်က ရဟန်းလူ
သွက်)က တင်ပြဆွေးနွေးထားတယ်။

“ပါဠိဘာသာ၌ အသတ်ဟုမရှိသောကြောင့် ပါဠိဆင့်ကို ဖတ်သောအခါ
အပေါ်ဗျည်းကို အသတ်ပြုလုပ်၍ မဖတ်ရချေ....

တက္ကကို ရွတ်ဖတ်သောအခါ တက်ကဟု အသံထုတ်ဖတ်ရသည်။
(တက်သည် မြန်မာအသံတတ်နှင့် နီးသည်။ တက်ကဟု မြန်မာအသံက
ကြီးသတ် (အက်) သံနှင့်မဖတ်ရ။ ဂစ္ဆတီကို ရွတ်ဖတ်သောအခါ ဂစ်ဆ
တီဟု အသံထုတ် ရွတ်ဖတ်ရသည်။ (ဂစ်သည် မြန်မာအသံ ဂတ်နှင့်
နီးသည်။ ဂစ်ဆတီဟု မြန်မာအသံ စသတ်(အစ်) သံနှင့် မဖတ်ရ။

အဲသလို ရှင်းပြပြီးတဲ့နောက် ဆရာကြီး ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်က ရှေးရှေး
ဆရာတို့ အသံထွက်ကြပုံကို ပျို့လင်္ကာများက သာဓကထုတ်ဆောင်ပြသ
ထားပါတယ်။

ရွှေစည် ညီညွတ် ပျံ့ကြလတ်သို့၊
ဒေဝစ္ဆရာ ကလျာရုပ်ချေ။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီး

[ဒီမှာ ညွတ်-လတ်-ဝစ် ကာရန်ယူထားပါတယ်။ အဲဒီတော့ ဒေဝစ္ဆရာ
ဘာ 'ဒေဝတ်ဆရာ' လို့ အသံထွက်ရမှာဖြစ်တယ်။]

ချွတ်လွဲစေတတ် မောသောခတ်သို့၊
ဥပစ္ဆေဒ ကြမ္မာစကြောင့်။

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ဘူရိဒတ်လင်္ကာကြီး

[ဒီမှာလည်း တတ်-ခတ်-ပစ် ကာရန်ယူထားတဲ့အတွက် ဥပစ္ဆေဒကို
ဥပတ်ဆေဒ' လို့ အသံထွက်ကြောင်း ပြနေတယ်။]

ဒီအချက်ကို ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓကလည်း ထောက်ပြတော်မူခဲ့သေးတယ်။
'တော်သရနှင့်ရေး၍ "ရွတ်ယွင်းစေတတ်၊ မောသောခေတ်သို့၊ ဥပစ္ဆေဒ"
ဟူသော အလင်္ကာ၌ကဲ့သို့ အတ်ကာရန်ဖြင့် ရွတ်ဖတ်ရမည်။'

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ။

သဒ္ဒန်တိပဒမာလာနိဿယ။

စာမျက်နှာ ၂၆၇

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓကပဲ သံယုတ်နဲ့ရှိတဲ့ သေရ ဩသရတို့ အသံထွက်ပုံ
နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သဒ္ဒန်တိပဒမာလာ နိဿယမှာ ခုလို မိန့်တယ်။

ကွစိ၊ အချို့သော ပြယုဂ်၌။ သညောဂဿ၊ သံယုဂ်၏။ ပုဗ္ဗာ၊ ရှေး၌
ဖြစ်ကုန်သော။ ဧကာရောကာရာ၊ ဧအက္ခရာ ဩအက္ခရာတို့ကို။ ရဿာဝ၊
ရဿတို့ကို ကဲ့သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗာ (ရွတ်ဆိုအပ်) ကုန်၏။ ရဿကဲ့သို့ ရွတ်ဟူ
သည်ကား သက္ကဋဘာသာ၌ ရှိသရ အသံကဲ့သို့ အောက်မြစ်သံရွတ်ဟူလို။

ဦးဗုဒ္ဓ၊ သဒ္ဒန်တိ၊ ပ ၁၆

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓရဲ့ ဒီအဆိုကို ဆရာကြီး ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်က "အဆို
ပါစကားအရ ဧတ္ထ၊ သောတ္ထိတို့ကို ပြယုဂ်ထုတ်ထားသည်။ ဧတ္ထကို အစ်ထ၊
သောတ္ထိကို သွက်ထိဟု ယခုအခါ အသံထွက်ဖတ်ကြသည်။ သဒ္ဒန်တိ
နိဿယဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ အလိုကားအေထ၊ သော့ထိဟု အောက်မြစ်သံ
ဖတ်စေလိုသည်ဟု ယူဆဖွယ်ရှိသည်" လို့ ဆက်လက်ရှင်းပြတယ်။

ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓက ပါဠိတင်မက သက္ကတပါ ထောက်ပြနေလေတော့
ဘာသန္တရဆေက ဖြစ်တော်မူလို့ နိုင်ငံတကာ အသံထွက်ကို ထောက်ပြနေ
တာဖြစ်ပါတယ်။ သူ့လိုပဲ ရှေးရှေး ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ခေတ်ကလည်း
အသံထွက်ခဲ့ကြတယ်။ နောက်တော့ မြန်မာဖတ်နည်းရဲ့ဩဇာက လွှမ်းသွား
ပြီး ပါဠိကို မြန်မာလို ဖတ်ကုန်ကြတော့တယ်။ မန်လည်ဆရာတော်ကဆို
လျှင် 'နောက်မှ ကသံယုတ်၊ တသံယုတ်၊ ပသံယုတ်၊ သသံယုတ် ရှိလျှင်
စသတ်ကဲ့သို့ ဧတ်သံ၊ ဩနောက်မှရှိလျှင် ဝဆွဲတသတ်ကဲ့သို့ ဩတ်သံဖြစ်
၏' လို့ ကစွာယနသင်္ဂဟ သုသုဟာရကကျမ်းမှာ တင်ပြထားပါတယ်။
မြန်မာစာတတ်တွေ ဖတ်ကြသလို ပါဠိကို ဖတ်ကြတာကို ဆိုလိုဟန်တူပါ
တယ်။

ဆရာကြီး ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်ကလည်း မြန်မာတွေ ရွတ်ဖတ်သလိုသာ ပါဠိသက်စကားလုံးတွေကို ရွတ်ဖတ်ရမှာဖြစ်ကြောင်း သူ့ပါဠိသက် ဝေါဟာရ အဘိဓာန်မှာ တင်ပြထားတာပါ။ ဗဟုသုတအဖြစ်သာ ရှေးရှေးဆရာတို့ အယူအဆအသီးသီးကို တင်ပြဆွေးနွေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။

ရှေးဦးစွာ မြန်မာစကားအဖြစ် ရောက်နေသော ပါဠိသက်ဝေါဟာရများ ရွတ်ဖတ်ပုံကို မရေးသားမီ မူရင်းဖြစ်သော ပါဠိဘာသာ၌ သံယုတ်ခေါ် ပါဠိဆင့်များကို မည်ကဲ့သို့ ရွတ်ဖတ်ကြောင်း သိထားသင့်သည်ဟု သဘောရသဖြင့် ပါဠိဘာသာ ပါဠိဆင့် ဖတ်ပုံကို ပထမ ရေးသားပါမည်။

(ဒတွာကို 'ဒ-တံဝါ'၊ ဘုတွာကို 'ဘု-တဝါ'၊ တက္ကကို 'တတ်က'၊ ဂစ္ဆတိကို 'ဂတ်ဆတိ' ဖတ်ပုံ စသည်)

ဤကား ပါဠိဘာသာ ပါဠိဆင့်အသံထွက်ပုံကို သိသာရုံမျှ ဖော်ပြခြင်း ဖြစ်သည်။ မြန်မာဝေါဟာရများကို ရွတ်ဖတ်သောအခါ၌ကား မြန်မာ အသံထွက် အတိုင်းပင်ရွတ်ဖတ်ရသည်။

ဒီလိုနဲ့ ဝေါဟာရထွ ပကာသနီဆရာတော်ရဲ့ အဆိုအမိန့်တွေနဲ့ တင် ပြဆွေးနွေးသွားပြီးနောက်-

ဩနောက် တသတ်ရှိလျှင် ဝဆွဲတသတ် အွတ်သံ ဖတ်ရသည်။

ပုံစံကား။ ကောဋ္ဌာသ = ကွတ်ဋ္ဌာသ။

ဂေါတ္တ = ဝွတ်တ။

ဂေါတြဘူ = ဝွတ်တရဘူ = သောတ္ထိ = သွတ်ထိ။

ဆက်လက်ပြီး

ဩနောက် ဣကြီး နငယ်သတ်ရှိလျှင် ဝဆွဲနသတ်

အွန်သံ ဖတ်ရသည်။ ပုံစံကား

ကာကောဏ္ဍ = ကာကွန်ဏ

ကောဏ္ဍည = ကွန်ညည သောဏ္ဍ = သွန်ဏ

ဒါ ပါဠိလည်း ကျမ်း မြန်မာလည်း ကျမ်း၊ ရှေးခေတ်ကနေ့ခေတ်၊

ရဟန်းလူ ပညာရှိတို့ရဲ့ အယူအဆများ ဖြစ်တယ်။ ဒါတွေကို သတ္တုချလိုက်ရင် ပါဠိကို ရွတ်ဖတ်တဲ့အခါ-

၁။ အိန္ဒိယ၊ သီရိလင်္ကာ၊ ကမ္ဘောဇ စတဲ့ နိုင်ငံတကာက ရွတ်သလို ရွတ်နိုင်တယ်။ မရွတ်လည်း နားလည်ထားရမယ်။

၂။ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ မြန်မာတွေ အစဉ်အဆက် ရွတ်သလိုသာ (တောင်တန်းသာသနာပြု ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရွတ်တော်မူသလို) ရွတ်ဖတ်ရမယ်။ ကပြားနည်း ဝင်မစွက်နဲ့။

ဒါ ဘယ်စကားမဆို လိုက်နာရမယ့် ထုံးဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်နဲ့ စကားပြောနေရင်တော့ 'ကဆက်ထံ' ပြောမှ သူက နားလည်မှာပေါ့။ မြန်မာအချင်းချင်း ပြောရာမှာတော့ 'ကဆက်' ဆိုလို့ ဘယ်သိလိမ့်မတုံး။ 'ခင်ဗျားကက်ဆက်ကြီး ပိတ်လိုက်စမ်းပါဗျာ' လို့ပဲ ပြောရပေလိမ့်မယ်။

ရှေးက အလွဲသုံးစား အရေးအသား

ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က လူကြီးသူမတွေ ပြောကြဆိုကြတာတွေကို ကြားရပြီး အဟုတ်မှတ်ကာ သဘောခွေခွဲရတာ တစ်ခုကတော့ ရှင်မဟာ သီလဝံသနဲ့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့ ပညာပြိုင်ကြပုံအကြောင်းအရာပါပဲ။ တချို့က ရှင်မဟာသီလဝံသက နိုင်လေဟန်လည်း ပြောကြပြီး တချို့ကတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအနိုင်ရဟန် ပြောတယ်။ ဒါမှမဟုတ် ဘာတစ်ပြန် ကျား ဘစ်ပြန် သဘောမျိုး တင်ပြကြတယ်။ ကျွန်တော်ကြားဖူးတဲ့ ပုံတစ်ပုံမှာ ဆော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဆွမ်းခံထွက်အလာ ရှင်မဟာသီလဝံသနဲ့ တွေ့ရာမှာ 'ကိုယ်တော် လောကမှာ ဘာအရသာအရှိဆုံးလဲ' လို့မေးတော့ 'ကြက်ဥ သို့မဟုတ် ဘုရား' လို့ ဖြေလိုက်သတဲ့။ နောက်တစ်လလောက်ကြာသွားလို့ တွေ့ကြည့်တော့ 'ဘာလိုသေးလဲ' လို့ မေးသတဲ့။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက ကောက် ဘင်ကပဲ 'ဆားပါဘုရား' လို့ ဖြေလိုက်နိုင်သတဲ့။

နောင် စာတွေ ပေတွေ ဖတ်တတ်လာတဲ့အခါ ဒီဆရာတော်နှစ်ပါး ပညာပြိုင်ကြတဲ့အကြောင်း ဟိုမှာ ဒီမှာ တွေ့လာရတယ်။ 'ဟုတ်ပါ့မလား' ဆိုသံသယဝင်မိတဲ့အခါလည်း ဝင်မိပြီး 'တချို့မှန် တချို့မှား ဖြစ်ချင်ဖြစ်

မှာပဲလေလို့' တွေးမိတဲ့အခါ တွေးမိတယ်။ ၁၉၇၀ မှာ ဆရာမာယာရဲ့ 'အင်းဝခေတ်စာပေ သူရဲကောင်း' စာအုပ်ထွက်လာလို့ ဖတ်မိတော့မှပဲ ဒီရှေးအရေးအသားဟာ မဟုတ်တမ်းတရမ်း အရေးအသားတစ်ခုမျှဖြစ်ကြောင်း သိရတော့တယ်။ ဆရာမာယာကလည်း ဒီအကြောင်း ပထမဦးဆုံး ဖော်ထုတ်သူတော့ မဟုတ်။ သူ့အရင် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းက တင်ပြပြီးဖြစ်ကြောင်း သူ့စာအုပ်ထဲမှာ ဝန်ခံထားတယ်။ ဆရာကြီး ရေးသားထားတာကို ဖတ်ရှုလိုက်ရတဲ့အခါ 'မိမိ ယခင်က အထင်အမြင်များကို သိနှင့်ပက်လိုက်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွားမိလေသည်။ ဆရာလွန်း၏ဘက်သို့ လိုက်ပါလိုသော ဆန္ဒကလေးများ အတော်ပင် ပေါ်ပေါက်လာမိသော်လည်း ယခင်က စွဲစွဲမြဲမြဲ မှတ်သားထင်မြင်ခဲ့ပုံတို့ကိုလည်း လုံးဝ စွန့်လွှတ်နိုင်သည့် အခြေသို့ မရောက်ခဲ့ပြန်ချေ' လို့ ဆရာ မာယာက ရေးတယ်။

ဆရာမာယာ ညွှန်ပြထားတဲ့အတိုင်း ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ 'ကဗျာ သာရတ္ထသင်္ဂြိုဟ်' မှာ ရှာကြည့်တော့ ၁၉၅၅ ကျော်လင်း စာနယ်ဇင်းဖြန့်ချိရေးထုတ် စာမျက်နှာ ၁၇၄-၅ မှာ ဒီတိုင်း တွေ့ရတယ်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော အခြင်းအရာများကား ထိုရှင်ရဋ္ဌသာရပုဂ္ဂိုလ်စပ်ဆိုတော်မူသည့် ပျို့ ကဗျာ လင်္ကာတို့၏ နိဒါန်း၊ နိဂုံးတို့၌ ပါရှိသော စကားအစဉ်ကို အမျိုးမျိုးသော ရာဇဝင်သမိုင်း၊ သံပိုင်းကျောက်စာတို့နှင့် တိုက်ဆိုင်၍ ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ရှင်မဟာသီလဝံသနှင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရအတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရနှင့် ရှင်သီလဝံသ စာတမ်းခေါ် တချို့သော စာငယ်၊ စာသိမ်၊ စာလိမ် စာနုပ်ကလေးများ၌ကား ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၏ အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး မသိသောသဘောဖြင့် သူပြောငါပြောနှင့်ပင် ရှင်မဟာသီလဝံသနှင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့သည် ပျို့ကဗျာ လင်္ကာများကို ပြိုင်၍ ရေးကြရာတွင် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ရှုံး၍ ကြီးစွာ အရှက်ရလှသော အင်းဝဘုရင်ထံ ခွင့်မပန်မကြားဘဲ ညတွင်းချင်းပင် တပည့်လက်သား အနည်းငယ်နှင့် လှေကို အပြင်းလှော်ပြီးလျှင် ပြည်မြို့သို့ ထွက်ပြေးကြောင်း ရေးသားကြသည်မှာ လွန်စွာ မှားယွင်းသော အချက်ကြီးပေတည်း။

ဒီစာကို တွေ့ခဲ့ရတဲ့ ဆရာမာယာလောင်းလျှာ ချာတိတ်ဟာ အခြေအရာ

ဘဲ ဆုံးဖြတ်နိုင်တဲ့ အဆင့်ရောက်အောင် အတော်ကလေး အချိန်ယူ လေ့လာ ခဲ့ရပါသတဲ့။ 'စာချဘုန်းကြီးပေါက်စ' အဖြစ် ရောက်လာတဲ့အခါကျတော့ မဲပဲ အဲဒီ ရှင်သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ အမေးအဖြေစာတမ်းငယ်ပါ အချက်အလက်တွေဟာ (က) တချို့ လုံးဝ ယုတ္တိမရှိ၊ (ခ) တချို့ ရှင်သီလ ဝံသ၊ ရှင်ရဋ္ဌသာရတို့ ကိုယ်တိုင် ရေးထားတာနဲ့တောင် ဆန့်ကျင်နေတယ်။ (ဂ) တချို့ ယုတ္တိရှိတန်သရွေ့ တန်တာရှိပြီး တချို့ ဆရာတော်နှစ်ပါး အရေး အသားကို အခြေခံပြီး ပုံကြီးချဲ့ထားတာလို့ တထစ်ချ ဆုံးဖြတ်လာနိုင်ခဲ့ ပါတော့သတဲ့။

အဲဒီ အရှင်နှစ်ပါး ပညာပြိုင်ကြပုံ ဇာတ်လမ်းဟာ ပညာရှင်တို့အဖို့ ဝယ်စရာ ကလေးကလားမျှ ဖြစ်ပေမယ်လို့ ပညာမဲ့တွေအဖို့တော့ တော် ဘော်ကို နားထောင်လို့ကောင်း၊ ဖတ်လို့ကောင်းတာကိုး။ အမေးအဖြေ စာတမ်း လောလောဆယ် ကျွန်တော့်လက်ဝယ် မရှိပါ။ ဆရာမာယ ပြန်လည် ချေပထားတာတွေကိုပဲ အကျဉ်းချုံး တစ်ဆင့် တင်ပြလိုက်ပါတော့မယ်။

ရှင်မဟာ သီလဝံသတောင်တွင်းကြီးကနေ အင်းဝရောက်လာခါစက စတင်တွေ့ကြတဲ့အခါ-

ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ

တောင်တွင်းကြီး၌ မိုးကောင်းပါ၏လော၊ ဝမ်းစာစပါး ပြည့်နိုင်ပါ၏ လော။

ရှင်မဟာသီလဝံသ

ကောင်းပါသည်။ ပေါများပါသည် (ငါ့ကို တောင်တွင်းက တောင်သူ လယ်တောသား အနေထား၍ မိုးနဲ့စပါးကို မေးသည်။ နေပြည်တော်နှင့် တန်သော စကားကို ပြန်မေးဦးမည်။)

သူ ပြန်မေးတဲ့စကားကို မရေးတော့ပါ။ လေးငါးရက်အကြာမှာ ရှင် သီလဝံသဟာ ရှင်ရဋ္ဌသာရရဲ့ဆရာ သီဟိုဠ်ရောက် ဆရာတော်ဆီ ကြံ လာတယ်။ ဒါကိုမြင်တော့ ရှင်ရဋ္ဌသာရက ပျဉ်ထောင်ကြားက ချောင်း မြောင်းနားထောင်တယ်။ (ဘာလို့ ချောင်းနားထောင်ရမှာလဲ)။ ရှင်သီလဝံသ က စာသင်ချင်လို့ အင်းဝလာခဲ့ကြောင်း လျှောက်ထားတော့ သီဟိုဠ်ရောက် ဆရာတော်က 'အင်းဝနေပြည်တော်တွင် ငါသီဟိုဠ်ရောက်ဆရာမှာ ကျောက်

ပျဉ်ကြီးနှင့် ပမာတူသည်။ ပစ္စည်းငယ်တစ်ခုကို ကျောက်ပျဉ်ပေါ်မှာ တင်၍ ကြိတ်လျှင် ကြေမှုပျောက်ပျက်လေသကဲ့သို့ အဝေးမြို့ရွာက စာပေကျမ်းဂန် တတ်သည်ဟု ရောက်လာငြားသော်လည်း ငါ့ထံရောက်လျှင် ပျောက်ကွယ် ရလေသည်' လို့ မိန့်ပါသတဲ့။

ဒီတော့ ရှင်သီလဝံသက 'ယခု ဆရာတော်ဘုရားရှေ့ ရောက်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း ကျောက်ပျဉ်ကို မဆိုထားဘိ၊ နှစ်သိန်းငါးသောင်းနှစ် ထောင် လုံးပတ်ဆောင်သည့် မြင်းမိုရ်တောင်ကို ဖောက်ထွင်းနိုင်သည့် အဏုမြူသဖွယ်ဖြစ်ပါသည်' လို့ လျှောက်ထားလိုက်သတဲ့။

ပုန်းနေတဲ့ ရှင်ရဋ္ဌသာရလည်း 'တို့ဆရာ သီဟိုဠ်ရောက်လည်း ရှုံးခဲ့ပြန်ပြီ' လို့ အောက်မေ့မိတော့သတဲ့။

ဆရာမာဃက ဒါသီလဝန္တသိက္ခာကာမ ပိဋကပိဋပုဂ္ဂိုလ်ကို အပြော မဟုတ်ဘူး။ ငါးစိမ်းသည်များပမာ နှုတ်ကောင်းလျှာပါး ပြောဆိုတာပဲ။ ဒီလို ကလေးကလား ဖွင့်ဟပြောဖို့ အကြောင်းမရှိဘူးလို့ မှတ်ချက်ချတယ်။

သီဟိုဠ်ရောက် ဆရာတော်နဲ့ တွေ့ပြီးနောက် ရှင်သီလဝံသက ဒုတိယ မင်းခေါင်ထံ 'ဇာတိသန္ဓေ ပုဒ်ကို ဖွေသော်' ချီ မေတ္တာစာကို သွင်းကြောင်း၊ ဒါကိုကြားတော့ ရှင်ရဋ္ဌသာရက 'မေးဖြေဖြောင့်၍ 'ချီ ဧကပိုဒ် မေတ္တာစာ ကို ဘုရင်မင်းခေါင်ထံ သွင်းကြောင်း စာတမ်းငယ်က ဆိုတယ်။

ဆရာမာဃက ရှင်သီလဝံသ သွင်းတယ်ဆိုတဲ့ 'ဇာတိသန္ဓေ'ချီ မေတ္တာ စာဆိုတာ သံဝေဂခန်းပျို့ရဲ့ အစပိုဒ်သာ ဖြစ်နေတယ်။ မေတ္တာစာသဘော လုံးဝ မပါဘူး။ 'ထင်ရာမြင်ရာ ကြားဖူးနားဝလောက်နဲ့' ရေးထားတာ ဖြစ် တယ်လို့ ဝေဖန်တယ်။

တစ်ခါတော့ ဆရာတော်နှစ်ပါးဟာ နောက်လိုက် သံဃာငါးဆယ်ခန့် စီနဲ့ အင်းဝမြို့တွင်း ဆွမ်းခံဝင်လာကြစဉ် မြို့အရှေ့တံခါးမှာ ရင်ဆိုင်တွေ့ ကြတော့ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက 'ဖျပ်စီးဖျပ်စပ် တလပတ်နဲ့ ရှင်ငတ်ဘယ်က လာသနည်း' လို့ မေးလိုက်ပါသတဲ့။ ရှင်သီလဝံသက 'ရွတ်ရိုးရွတ်ယို နောက် ခြေမိုနှင့် ရှင်အိုဘယ့်ကြောင့် မေးသနည်း' လို့ ပြန်မေးလိုက်တော့ လျင်မြန် တဲ့ တခံဏ်ပုတ္တိဉာဏ်ကို ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက စိတ်ထဲက ချီးကျူးသွားရ ပါသတဲ့။

တစ်ခါ ဘုရင်မင်းခေါင်က ဆရာတော်နှစ်ပါးကို သံဃာတော် တစ်ရာ ကျော်နှင့်တကွ ဆွမ်းလုပ်ကျွေးပြီး ဘူရိဒတ်လင်္ကာနဲ့ ပါရမီခန်းပျို့တို့ကို စာဆိုတော်တို့က အချီအချဖတ်စေတယ်။ ပြီးတဲ့အခါ ဘုရင်က 'ဆရာတော် နှစ်ပါး မိမိတို့ဂုဏ်ကို အသီးသီး ချီးမြှင့်ပြီး ကြွတော်မူကြပါ' လျှောက်ထား လို့ ရှင်ရဋ္ဌသာရက 'ရဋ္ဌသာရ၊ မည်ရထင်ပေါ် ကျွန်းလုံးကျော်' လို့ မိန့် တယ်။ ရှင်သီလဝံသက 'သီလဝံသ နာမတံခွန် ပုဂ္ဂိုလ်မွန်သည် နိဗ္ဗာန် တံခါး ဟင်းလင်းထား' လို့ မိန့်ကြောင်း စာတမ်းငယ်က ဆိုတယ်။

ဒါကို ဆရာမာဃက 'ဘုရင်ကလည်း ဘုရင်နဲ့မတူ ဣန္ဒြေမဲ့လှသည်။ ပေါ့ပျက်ပျက် ဘုရင်တစ်ယောက်သဖွယ် ရှိလှတော့သည်။ သီလဝန္တ ဗဟု သုတဓရ အရှင်နှစ်ပါးမှာလည်း ဒုဿီလအပ္ပသုတ ပုဂ္ဂိုလ်များသဖွယ်ဖြစ် ၍ နေပေတော့သည်။ ကျောင်းသားကြီးတစ်ဦးက ကျောင်းသားငယ်နှစ်ဦး အား 'ရဲတဲ့သူက နားရွက်တံတွေး ဆွတ်စမ်း' ဟု ဆိုသဖြင့် အပြန်အလှန် တံတွေး ဆွတ်ကြသကဲ့သို့ ဖြစ်နေပေတော့သည်။ အလကား ဘုရင်နဲ့ အလ ကား ကိုယ်တော်နှစ်ပါးဖြစ်အောင် ပြောသူတို့ကလည်း ပြောရက်ပေစွ။ ပြော သူတို့က ပြောစဉ်းတော့။ ချင့်ချိန်မှုမရှိဘဲ တစ်ဆင့်ရေးကာ မှတ်တမ်းတင် သူကလည်း တင်ရက်ပေစွ။ ရေးရဲပေစွရယ်လို့ မှတ်ချက်ချလိုက်တယ်။

ဒီပြင်လည်း ရှင်သီလဝံသနဲ့ ရှင်ရဋ္ဌသာရ ပညာပြိုင်ကြပုံ ရေးထားတာ တွေ အများကြီးပါပဲ။ စကားထားတွေလည်း ဝှက်လိုက်ကြသေးတယ်။ (ဆရာ တော် ရင့်မာကြီးတွေ ကလေးကလားအလုပ် လုပ်ပါ့မလား။) တခြား ရှေ့ နောက်အဆို မညီတာတွေ၊ အဆီအငေါ် မတည့်တာတွေလည်း တစ်ပုံ တစ်ပင်ပါပဲ။ အဲသလို ကလေးကလားတွေ ဖြစ်ပေမယ့် ရှေးရိုးစဉ်လာ အဟုတ်မှတ်လာကြတာတွေထဲမှာ လူသိတော်တော်များပြီး ထင်ရှားတဲ့ စကား အဆိုတွေလည်း ရှိသေးတယ်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရက သူ့ကိုယ်သူ 'တောင်း ကို မဖောက်၊ တောင်ကို ဖောက်၊ စူးဆောက်ပမာ ရဋ္ဌသာ' လို့ စပ်သတဲ့။ ဒီတော့ ရှင်မဟာသီလဝံသက မိမိကိုယ်မိမိ 'တောင်းကို မဖောက်၊ တောင်ကို ဖောက်၊ စိန်ကျောက်အသွင် သီလဝင်' လို့ စပ်ပြန်သတဲ့။ ဒီမဟုတ်မဟတ် စကားတွေကို နှောင်းခေတ်မြန်မာပညာရှိများ မကြာခဏ ကိုးကားကြတာ ကို တွေ့ရတယ်။

စာတမ်းငယ်မှာ ဘုရင်မင်းခေါင်ဟာ ရှင်မဟာသီလဝံသကို ကိုးကွယ် သာတာ ကြာပြီဖြစ်သော်လည်း ပါရမီခန်းပျို့ ရေးထားပြီးတာ မသိသလို ရေးထားတယ်။ (အမှန်က အင်းဝမလာခင် တောင်တွင်းကပဲ ရေးခဲ့တာ။) ရှင်မဟာသီလဝံသက ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ဘာလူမျိုးလဲ သိချင်လို့ လန့် အောင် ဖျပ်အောင် လုပ်ပြီး ယောင်သံကို ကြားရမှ မွန်လူမျိုးမှန်း သိရသလို ရှင်ရဋ္ဌသာရကလည်း သူ မွန်လူမျိုးဆိုတာ လူသိမှာ ရှက်သလိုလည်း တင်ပြ သားတယ်။ ရှင်ရဋ္ဌသာရက သူ မွန်လူမျိုးဆိုတာကို မရှက်ပါဘူး။ စာထဲ ဆောင် ထည့်စပ်ထားတာကလား။ ရှင်မဟာသီလဝံသကလည်း ပညာစမ်း ငရာမလို၊ စောစောကပဲ သိပြီးပါ။

နှစ်ပါးပညာပြိုင်ကြရာ ရှုံးသမို့ အရှက်ကြီးရကာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ ပြည်ကို ထွက်ပြေးသွားတယ်ဆိုတာလည်း မဟုတ်ပါဘူး။ ရာဇဝင်မှတ် ဘမ်း၊ ဆရာတော်ရဲ့ ကိုယ်တိုင်အရေးအသားများအရ ဒီအဆို မှားတယ်လို့ ဆရာ မာယက ထောက်ပြထားတယ်။

‘ရှင်သီလဝံသ၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ’ (ရှင်သီလဝံသနှင့် ရှင်ရဋ္ဌသာရ အမေးအဖြေ)ခေါ် ရှေးရေးစာတမ်းငယ်ကို ထောက်လိုက်တော့ တတ်ယောင်ကားတို့၊ မဖြစ်ညစ်ကျယ်တို့ဆိုတာ မြန်မာ့စာပေသမိုင်းမှာ ပဝေ ချေးကတည်းက ရှိခဲ့တာကိုးလို့ သိရတယ်။ အံ့ဩစရာ ကောင်းတာကတော့ အဲသလို တတ်ယောင်ကားတစ်ယောက်က ထတဲ့ပြီး မဟုတ်တရုတ် ရေး သားတာကို ပညာရှိအဆက်ဆက်က အဟုတ်မှတ် လက်ခံခဲ့ကြတာပါပဲ။ နောက်ဆုံး ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းလို့ တကယ့်အစစ်အမှန် ပညာ ရှိနဲ့ တွေ့တော့မှ တတ်ယောင်ကား လူလည်ကျထားတာကြီးဟာ အရေကွာ ကျတယ်။ နှစ်ဆယ်ရာစု အစပိုင်းလောက်က ဆရာကြီးမှိုင်း အဲသလို အကျဉ်းထောက်ပြခဲ့တာကို ၁၉၇၀ မှာ မြန်မာပညာရှိ ဆရာမာယက အကျယ်ချဲ့ ‘အမှုန့်ထောင်း’ တယ်။

ပဝေရေးက တတ်ယောင်ကား တစ်ဦး မတော်တရော် လုပ်ကြံရေးသား ခဲ့တာ တစ်ခုကိုတော့ ပထမဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၊ ဒုတိယဆရာ မာယ၊ အသီးသီး တာဝန်ကျေကျေ ချေမှုန်းခဲ့ကြပြီ။ နောက်တစ်ဦးကိုလည်း ရှေးရေးပညာရှိ အစစ်အမှန်များနဲ့ ပုပ္ပားဦးကျော်ရင်တို့က အပြတ် ရှင်းခဲ့ကြ

ပြီ။ (အသတ်ခြောက်ပါး၊ အစပ် ခြောက်ပါး စာတမ်းငယ်)။ နှစ် ဆယ်ရာစု
 ထဲမှာလည်း မြန်မာ့စာပေလောကမှာ တတ်ယောင်ကားတွေဟာ သောင်း
 ကျန်း မင်းမူခဲ့ကြတယ်။ သူတို့တပည့်တပန်းတွေက ခု၊ နှစ်ဆယ့် တစ်ရာစု
 နှစ်ထဲထိ ဝိုင်းအူနေကြဆဲ ရှိသေးတာမို့ သူတို့ရဲ့ ဩဇာကို တာဝန်သိ သူတိုင်း
 ကြိုးစားအမှုန်ထောင်းပစ်ရမယ်။

ရှင်နောင်းနဲ့ ဓာတုကလျာ

လူတွေဟာ(တော်တော်များများပါပဲ) စာမဖတ်ကြဘူး။ စာမဖတ်ကြလို့ အလိမ်ခံရတာ၊ အယူတိမ်းရတာ ရေးဖူးပြီ။ အထူးသဖြင့် စုံစုံစေ့စေ့ နဲ့နဲ့ ခပ်စပ် ဖတ်ကြတာ ရှားတယ်။ ကျောင်းမှာ သင်ရတာဆိုရင် ပြဋ္ဌာန်းစာ အကုန်မဖတ်ချင်ကြဘူး။ အတိုချုံးထားတာပဲ ဖတ်တယ်၊ ကျက်တယ်။ ဘာမေးပွဲပါမယ့်ဟာလောက်ပဲ ဖတ်ချင်ကြတယ်။ သင်ရိုးကို အကုန်ဖတ်ဖူးဘူး ကျောင်းသား ကျောင်းသူဆိုလို့ တော်တော်ကို ရှားတာ။

ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ် ပထမနှစ်က အင်္ဂလိပ်စာမှာ ပြဇာတ်တွေ၊ ဝတ္ထုတွေနဲ့အတူ ကဗျာက Golden Treasury ကို ပြဋ္ဌာန်းပါတယ်။ အဲဒီထဲက ကောက်နုတ်ချက်တွေပေါ့လေ။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း အများစုဟာ ဒီကောက်နုတ်ချက်ကလေးကိုပဲ အနိုင်နိုင်ပါ။ ပြဋ္ဌာန်းမထားတဲ့ ကဗျာတွေကို အပျင်းပြေ ဖတ်ကြည့်ဖို့ဆိုတာ ဝေးရော။ အင်္ဂလိပ်စာက ခက်လို့ မဖတ်တာလို့ ပြောချင်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါဖြင့် မြန်မာစာတော့ရော။ မြန်မာကဗျာလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားတာ မဟုတ်ရင် ဖတ်ကြည့်ဖို့ စိတ်ကူးထဲ မထည့်ကြပါဘူး။ ဒီလိုနဲ့ သူတို့အသိထဲမှာ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ တစ်ပုဒ်၊ နဝဒေ

နှစ်ပုဒ်၊ နတ်ရှင်နောင် သုံးပုဒ်ဆိုတာမျိုးလောက်ပဲ ရှိတယ်။ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရပြီး ဆရာလုပ်နေတဲ့ လူတောင် နဝဒေးရတု အကုန်မဖတ်ဖူးဘူး။ နတ်ရှင်နောင် အကုန်မဖတ်ဖူးဘူး။

တစ်ခါတော့ အင်္ဂလိပ်စာ တော်တဲ့ တပည့်တစ်ဦးက GCE ကို အင်္ဂလိပ် စာပေနဲ့ ဖြေဖို့ ကြိုးစားတယ်။ ပြဋ္ဌာန်းချက်ကို ယူကြည့်တော့ ကဗျာက Wordsworth နဲ့ Dymont တဲ့။ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာလို ဝဒ်စဝသ် ကဗျာသုံးပုဒ်၊ ဒိုင်းမန့်ကဗျာသုံးပုဒ် ဆိုတာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ ဝဒ်စဝသ်က လည်း ရေးခဲ့သမျှ ကဗျာအားလုံး၊ ဒိုင်းမန့်လည်း ရေးပြီးထားသမျှ ကဗျာ အကုန်လုံးကို ပြောတာ။ ဒါနဲ့ ကိုယ့်လူလည်း စာပေမမြေတော့ဘဲ ဘာသာ စကားပဲ ဝင်ဖြေတာ B အဆင့်က အောင်ပါတယ်။

ကျွန်တော် မဟာဝိဇ္ဇာအတွက် လုပ်စဉ်က နဝဒေးရတု ပေါင်းချုပ်၊ နတ်ရှင်နောင်ရတုပေါင်းချုပ်ဆိုတာတွေအပြင် တခြား ဟိုကျမ်း၊ ဒီကျမ်း များမှာ ညွှန်းထားသမျှ အကုန်လိုက်ရှာပြီး စုတယ်။ စုလို့ ရသမျှကို တစ်ပုဒ် အခေါက်တစ်ရာ အနည်းဆုံး ဖတ်တယ်။ သူငယ်ချင်း မြန်မာစာဆရာတွေ ကို မေးကြည့်တော့ အများဆုံး ဖတ်ဖူးတာ နဝဒေး ၁၀ ပုဒ်၊ နတ်ရှင်နောင် ၁၅ ပုဒ်လောက်ပဲ ဖြစ်ကြတယ်။ တစ်ပုဒ်ကို အကြိမ်ကြိမ် ဖတ်ဖူးတာတွေ ရှိတယ်။ တစ်ရာတော့ မရှိဘူး။ အတော်များများ အလွတ်ရတာများလည်း ရှိတယ်။

ဒါပေမဲ့ သေချာချာ စေ့စေ့စပ်စပ် စစ်ဆေးဖတ်ရှုတဲ့ လူကတော့ တော်တော်ကို ရှားတာကိုး။ အလွတ်ရတာရှိတာပဲ။ စကားလုံးနုတာ လှတာ ကို သိတယ်၊ ဘာသာစကားရဲ့ အခြား ထူးခြားတာတွေကို မသိဘူး။ စကား လုံးတွေ ထပ်နေတာ၊ တစ်ဦးကတစ်ဦး လက်ပြောင်းနေတာကို သတိမထား မိဘူး။ 'ရှင်နောင်း' ဆိုတာ နဝဒေးကဗျာမှာမှ တွေ့ရတာ မဟုတ်ဘူး။ နတ် ရှင်နောင်ရဲ့ ကဗျာထဲမှာလည်း တွေ့ရတာပဲ။ စိန္တကျော်သူရဲ့ ကဗျာထဲမှာ လည်း တွေ့ရသေးတာပဲဆိုတာကို မသိကြတော့ဘူး။

ဒီ 'ရှင်နောင်း' ဟာ လူနာမည် ရှင်နောင်းလည်း ဖြစ်နိုင်သလို သမီး အငယ်ဆုံးမို့ ရှင်နောင်း ခေါ်တာလည်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ နဝဒေးကြီးရဲ့ ကဗျာ ကို လေ့လာကြည့်ရင် နာမည်ကိုက 'ရှင်နောင်း' ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆနိုင်

ရာ အကြောင်းရှိတယ်။

ရှင်နှောင်း မည်ရင်း မြတ်စိုးမင်းသည်

ချစ်ခြင်း နောင်နှင့် တူလေသောဝံ။

‘ကြာင့်အဟန်’ချီရတု

လှမျိုးဟူက မည်သူမပေါင်း

စံ ဖြစ်ကောင်းသည်

ရှင်နှောင်း နောင်သခင်ပေသောဝံ။

‘ဒဂုံဓမ္မရင်’ချီရတု

တချို့နေရာတွေမှာတော့ လူအမည် ‘ရှင်နှောင်း’ မဟုတ်ဘဲ အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံး သမီးဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်နဲ့သာ သုံးထားတယ်လို့ သိသာတယ်။

ဥပမာ ဥဒေါင်းဖိုက ဥဒေါင်းမကို ခေါ်ရာမှာ သုံးတာမျိုးကျ ဘယ်အမည် ဟုတ်လိမ့်မလဲ။ အထွေးဆုံးလို့ ဆိုချင်တာပါပဲ။

ရှင်ထွေး နှောင်းမြင်

ညက်မြစ်စင်။

‘နှောင်ချည် ချစ်၍’ ချီရတု

ရှင်နှောင်း ထွေးမှတ်

စေ့စေ့ မှတ်လော့။

ယင်းရတု

နေရာတော်တော်များများမှာတော့ ‘ရှင်နှောင်း’ ရယ်လို့ မသုံးဘဲ အငယ်ဆုံး အထွေးဆုံး အဓိပ္ပာယ်နဲ့ ‘နှောင်း’ တစ်လုံးတည်းပဲ သုံးထားတာကို တွေ့ကြရတယ်။

နှောင်းမွေး ထွေးကြင်ဖော်တကား။

‘မြေကြီးကပင်’ ချီရတု

နှောင်းမွေးနှင့်နှောင် ပန်ရအောင်ဟု။

‘မွန်ယိမ်းကလျှင်’ ချီရတု

နှောင်းစွန်တို့နေ သာထူးထွေးသား။

‘လွမ်းတို့စွလေ’ ချီရတု

‘နှောင်း’ဆိုတဲ့ စကားလုံးတောင် မသုံးဘဲ ငယ်ရွယ်လှတာကိုသာ ပြောပြ

တဲ့အခါများလည်း ရှိတယ်။

ချောလှ နတ်တူ ငယ်သည့် သူက . . .။

‘လဲမြတ်ငါးရာ’ ချီရတု

နဲ့လှည့်ပြော ငယ်စွာ ရွယ်သက် . . .။

‘နေနှင့် နီး၍’ ချီရတု

ပြာညို ငြိမ်လေး ငယ်လွန်းသေး၏။

‘စိတ်ညွတ်ကြည်စွာ’ ချီရတု

မိန်းကလေးဟာ ငယ်သမှ ဆယ်နှစ်သာသာပဲ ရှိသေးတာဖြစ်ကြောင်း ကိုလည်း ကဗျာထဲမှာ မကြာမကြာ ထည့်ညွှန်းတယ်။

ဆယ်မြတ်စင်မှ မာသ ရက်စစ်

ငယ်သည်ဖြစ်ဖြင့် . . .

‘မအောက်မေ့ရက်’ ချီရတု

ငယ်သွေး ပျိုမျစ် ဆယ့်သုံးနှစ်လျှင်။

‘လှဇက်ရှင်း၍’ ချီရတု

မြတ်စွန်း ဆယ့်နှစ် သခင်စစ်၏။

‘မိုးကြွင်းကသည်’ ချီရတု

နဝဒေးရဲ့ ချစ်သူအမည်က ရှင်နှောင်း။ ဒါမှမဟုတ် သူ့မိသားစုမှာ အငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဆယ့်နှစ်နှစ်၊ ဆယ့်သုံးနှစ်ရွယ် ချာတိတ်မကလေး၊ ဒါကြောင့် နဝဒေးက သူ့ရတုထဲမှာ ‘ရှင်နှောင်း’တို့ ‘နှောင်း’ တို့ ထည့်ရေးထားတာ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်တယ်လို့ ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နတ်ရှင်နှောင်ရဲ့ ရတုထဲမှာ ရှင်နှောင်းတွေ၊ နှောင်းတွေပါနေတာကျတော့ ဘယ်လို ပြောမလဲ။

ညှိုးရော် ခွေပျောင်း မဖြစ်တောင်းတည့်

ရှင်နှောင်း နဲ့ညိုယုံမည်ကိုမျှ။

‘သမုဒ်ဇရာ’ ချီရတု

ပြာစင် ရွှေလှော် ထွေးနှောင်းမြော်လျှင်

စိတ်တော် နှစ်ကြံ သူသို့လံ၍။

‘ဖန်စကြာလျှင်’ ချီရတု

နှစ်မည် မထောက် စံဖြစ်လောက်သည်
ခြောက်ယောက်နှောင်းမြင့် နတ်ပင်သော။

‘ဖြန့်ဝန်းစကြာ’ ချီရတု

‘နှောင်း’ဆိုတဲ့ စကားလုံးမပါဘဲ သူ့ချစ်သူဟာ ဆယ်နှစ်သာသာ ကလေးမ
ငယ်လေးမျှ ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း နတ်ရှင်နောင် ဖွဲ့ပါတယ်။

မဖြန့်လက်သင် ကေသျှင် ထုံးသစ်
ဆယ်ကျော်နှစ်က ငါးဆစ် စောင့်ထပ်။

‘တစ်ဆယ်နှစ်ခွင်’ ချီရတု

ဆယ်ကျူးသက်စစ် နောင်ကြင်ချစ်မှု။

‘ယခုက စင်’ ချီရတု

ကေသျှင်သွယ်မြ စည်းစကပင်
သက်မျှမိပေ မျိုးမြတေကို။

‘ဖူးပါစေချင်’ ချီရတု

တွတ်တွတ် ပျိုရွယ် မွတ်မွတ်သွယ်သာ
သက် ဆယ်နှစ်စွန်း ရက်မယွန်းတည့်
လျှံထွန်း တန်ဆောင် ရွန်းတင့်ခေါင်ကို။

‘ညွတ်ညွတ်ညီသွယ်’ ချီရတု

နတ်ရှင်နောင်ရဲ့ ဒီအဖွဲ့အနွဲ့တွေကို ထောက်ရင် သူ ချစ်မြတ်နိုးတယ်
သို့ ယုံကြဲတဲ့ ရာဇောတုကလျာဆိုတာလည်း ဆယ်နှစ်ကျော် ကလေးမလေး
သို့ တွက်ကြရမှာပဲ ဖြစ်တယ်။ တကယ်ကတော့ အိမ်ရှေ့မင်း မိဖုရားဖြစ်ခဲ့
တဲ့ ဓာတုကလျာဟာ အိမ်ရှေ့မင်း သေသွားလို့ မုဆိုးမဘဝမှာ ဆယ်နှစ်
နေပြီးမှ နတ်ရှင်နောင်နဲ့ ညားရတာပါ။ အဲဒီလို မညားရခင် နတ်ရှင်နောင်
က သူ့ကို ရည်စူးပြီး ရတုတွေ ရေးခဲ့တယ်ဆိုရင် ဆယ်နှစ်နှစ်သမီး၊ ဆယ်
နှစ်နှစ်သမီး အသက်အရွယ်နဲ့ မုဆိုးမဖြစ်နေရတယ်လို့ ဆိုလိုရာ ရောက်
တယ်။ အင်း-သနားမယ်ဆိုလည်း သနားလောက်စရာ၊ ကြင်နာတရား ပွား
စရာပါပဲ။

အကယ်၍ နတ်သျှင်နောင်လည်း ရာဇောတုကလျာအပေါ်၌သာ ရွှေစိတ်

တော် ညွတ်နူး၍ အချစ်လူးချင်သည့်စိတ်များ မကိန်းအောင်းခဲ့လျှင် နတ်သျှင်
နောင်၏ ရတုများသည် ယခုလောက် ကောင်းချင်မှ ကောင်းပေမည်။

ချစ်တဲ့သူ ဓာတုကလျာဆွေ
လွမ်းရတဲ့ဖြစ်အင် ထင်မြင်မိစေတဲ့
ဘုရားတိုင် စစ်ချီ ရတု ရေးလို့ . . .

မြို့မငြိမ်း 'နတ်ရှင်နောင်'

သည်းအူချာ ပူအောင် ဖန်လာ
သက်လျာ ဓာတုရယ် မြင်လှည့်ပါ။

ကိုစောငြိမ်း 'နေ့နောင်းရက်ကျန်'

ပင်တိုင်စံ ဓာတုကလျာ အနွဲ့ရယ်ကြောင့်
ယှဉ်ပြိုင်ရန် စာအနုကဗျာ ဖွဲ့ရှာရ။

တက္ကသိုလ် မောင်သန်းစင်

တကယ်ကတော့ နတ်ရှင်နောင်ထက် ၁၉ နှစ်ကြီးတဲ့ ဓာတုကလျာ
လည်းဆယ့်နှစ်နှစ်၊ ဆယ့်သုံးနှစ်သမီးအရွယ်နဲ့ မုဆိုးမဖြစ်နေခဲ့တာမဟုတ်
ပါဘူး။ နတ်ရှင်နောင်ကလည်း ရာဇဓာတုကလျာကို သဘောကျဖူးတယ်။
ကျလို့ စုလျား ရစ်ပတ်ခဲ့တယ် မှန်ပေမဲ့ ('တင့်လှပေဟန်' ကလွဲလို့)
ရတုတိုင်းကို ဓာတုကလျာကို ရည်မှန်းပြီး ရေးဖွဲ့နေတာမဟုတ်ပါဘူး။ မိုး
ဖွဲ့ဆို ဒီလိုရေး၊ မောင်ဖွဲ့ဆို ဒီလိုရေး၊ မယ်ဖွဲ့ဆို ဒီလိုရေး စသဖြင့် သူ့ခေတ်
က ပုံသေကားကျ ကဗျာရတု ရေးနည်းအတိုင်း ရေးရိုးရေးစဉ် ရေးနေတာ
ပါ။ ဒါကြောင့် သူ့ မယ်ဖွဲ့ရတုထဲက 'မယ်'ဟာ ဆယ်နှစ်သာသာလေး
ဖြစ်နေတာပါ။ ဘယ်မင်းသမီး၊ ဘယ်အပျိုတော်ကိုမှ စိတ်ထဲက မြင်ယောင်
နေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ရာဇဓာတုကလျာဖွဲ့ မဟုတ်ရပါဘူး။

သူဟာ တစ်ယောက်တည်းကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ချစ်တတ်သူမဟုတ်ဘဲ၊
လက္ခဏာဆရာရဲ့ အဆိုအရ 'နှလုံးလမ်းကြောင်းမှာ ကျွန်း' တွေ ဗရမ္မ
ဖြစ်နေပုံကို မှန်နန်းရာဇဝင်တော်ကြီးမှာ ဒီလို ဆိုတယ်။

သန်လျင်ရောက် မင်းတရား မိဖုရား ရာဇဓာတုကလျာတွင် သားတော်
သမီးတော် မမြင်။ ကိုယ်လုပ်တော်တို့တွင် မြင်သည့် သားတော် သမီးတော်
ကား သားတော် မင်းရဲဆင်ထိန်းတစ်ပါး၊ မင်းရဲတိုင် သမီးတွင် မြင်သည့်

မင်းနရာတစ်ပါး၊ မျောက်သားတော် စသဖြင့် စသဖြင့် သားတော်ခြောက်ပါး၊
သမီးတော် သုံးပါး၊ ပေါင်း ကိုးပါး။

မှန်နန်း ရာဇဝင်၊ တတိယတွဲ၊ စာ ၁၇၀
ဒါ သမိုင်းဆရာ သိသမျှ မှတ်တမ်းတင်ထားတာသာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ထီးလှိုင်ရှင်ရဲ့ ကျေးဇူးရှင်

“ကျွန်တော်ကြားဖူးသလို ပြောဆိုပါမည်။ ကျောင်းသားအရွယ်
ငယ်သူငယ်ချင်းသုံးယောက် ရှိလေသည်တဲ့။ စုံစုံညီညီကတိသစ္စာ
ထားကြပုံက အရွယ်ရောက်တဲ့ ချိန်ခါမီ၊ တစ်ယောက်ကောင်းစား
ရင် တစ်ယောက်ကို မမည်။ တောရပ်ကိုမိတစ်ဦးက ရဟန်းဘဝနဲ့
နေတော်မူသည်။ အလယ်လူ ထင်လင်းစွာ မင်းဖြစ်တော့သည်။
ကျန်လူတစ်ယောက်ဟာ ထူးစွာပေါ်လာသည် ...”

(ခေတ်ဟောင်း ရုပ်ရှင်မင်းသား-အဆိုတော် ခင်မောင်ရင်ရဲ့ ဘိုးဘိုးအောင်
သီချင်း)

* * *

ပေါက္ကာရာမရဲ့ နွေဦးဟာ နွေလယ်ဆန်ချင်နေသမို့ ညဉ့်ဦးယံလွန်ခဲ့တာ
တောင် ထီးလှိုင်ရှင်မင်းကြီး တော်တော်နဲ့ စက်တော်ခေါ်လို့မရဘူး။ လေ
သာဆောင်ဘက် တစ်ကိုယ်တည်းထွက်လာတော့မှ လေပြည်ညင်းနုနုလေး
ဆော်သွေးလာသမို့ အအိုက်အစပ်က သက်သာရာရကာ စိတ်လက်အေး

ခမ်းသွားမိတယ်။ လေညင်းအယုအယမှာ ကြည်နူးမိရင်း မိုးပေါ်ကသုံးရက်
လေးကို မော်ကြည့်ရှုစားနေခိုက် ရုတ်တရက် ဘယ်လေရူးက သယ်
ဆောင်လာလေသည်မသိ။ စကားပန်းရနဲ့ သင်းသင်းကလေး ထုံဖျံ့သွားကာ
လသာဆောင်တစ်ဘက်စွန်းမှာ တစ်စုံတစ်ခု ရောက်လာခဲ့ဟန် ခံစားမိသလို
ရှိတာနဲ့ ကြည့်မိတော့။ မြင်ဖူး သိဖူးသလိုလို၊ ဒါပေမဲ့ မတွေ့ရတာ မေ့
ဆျာကန်နိုင်လောက်အောင်ကြာလှပြီလိုလို သွင်ပြင်ရုပ်ရည်နဲ့ တစ်စုံတစ်
ဆောက်ကို မြင်လိုက်ရတယ်။

“နင် ဘယ်သူလဲ” လို့ လေသံမာမာနဲ့ ပုဂံဘုရင် ထီးလှိုင်ရှင်က မေးလိုက်
တယ်။

“ပြည့်ရှင်မင်းက အတိတ်ဘဝက သူငယ်ချင်းတွေကိုမေ့လိုက်ပြီ ကိုး။
သူဌေးသား ငကြွယ်လေ။ ခုတော့ ပုပ္ဖားမှာ မင်းမဟာဂီရိနတ်ဖြစ်နေပြီ။
ဆူးဘဝကမင်းကြီးနဲ့ ဆုတောင်းဖက်တွေပဲ။ အခုလည်း ဆုတောင်းဖက်
သူ ငယ်ချင်းတစ်ယောက်အကြောင်း ပြောချင်လို့လာခဲ့တာ” တဲ့ နတ်က။

“လာပြန်ပြီ တစ်ယောက်။ ညနေကလည်း ရှင်အရဟံကြွလာပြီး
ဆုတောင်းဖက် သက်မင်းကတို့ကို မဖမ်းဖို့လာ မေတ္တာရပ်သွားသေးတယ်”
တဲ့ မင်းက။

“ငါလည်း ဒီကိစ္စပါပဲ။ အခု ဖမ်းဆီးနှိမ်နင်းမယ့် သက်မင်းကတို့ဟာ
မင်းကြီးတို့ မြေးအဖိုး၊ ရှင်အရဟံ၊ ငါတို့တစ်တွေရဲ့ သူငယ်ချင်းဆိုတာ
သတိရ မင်းကြီး။ အဲဒီတုန်းက မင်းကြီးက မင်းကြီးပဲ။ အခု မြေးဇေယသူရ
က မင်းသား၊ သက်မင်းကတို့ကစစ်သူကြီး၊ ရှင်အရဟံက မင်းဆရာပုဏ္ဏား၊
ငါက သူဌေးသားလေ” တဲ့။

(“ဇေယျ” က “စည်”၊ “သူရ” က “သူ” ပြောင်းသွားတယ်။ ဘုရားဆု
ပေးသူမို့ ရှေ့က “(ဘုရား) အလောင်း” ထည့်ပြီး “အလောင်းစည်သူ” ခေါ်
ကြသူ။ ခေတ်သစ်သမိုင်းဆရာတို့က အမှတ်ရလွယ်အောင် “စည်သူ ၁”
ဆို ခေါ်တဲ့ ဘုရင်ဖြစ်လာမယ့်သူ၊ အိမ်ရှေ့မင်းသား)

“ဪ... သူငယ်ချင်းချင်း အတူတူ ဒီသက်မင်းကတို့ အဖမ်းခံရ
တာကျသိတတ်လိုက်ကြတာ။ ငါ အနိရဒ္ဒလက်ထက်မှာ ဒုက္ခရောက်စဉ်တုန်း
ကတော့ ဘယ်သူငယ်ချင်းဟောင်းက သတိရပြီးလာကယ်ဖော်ရသတဲ့တုန်း”

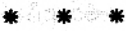
တဲ့၊ ပြောရင်း ထီးလှိုင်ရှင်မျက်နှာ တန်ကြည်တောင်ဘက်မှာဝင်တော့မယ့် နေလို နီစွေးလာတယ်။

“ဪ၊ ဖြစ်ရလေ၊ မသိဘဲကိုး။ အဲဒီ အနိရုဒ္ဓက အရိန္ဒမာလုံနဲ့ထိုး လိုက်တော့ လူကိုမထိုးမိ၊ နောင်ထားတဲ့ကြိုးကို ထိုးမိလို့ ကြိုးပြတ်သွားပြီး နင် လွတ်ပြေးရတာ ဘယ်သူကယ်လိုက်တယ်ထင်သတည်း၊ ဟင်” တဲ့ နတ် က။

“အင်း အနိရုဒ္ဓလို လူစွမ်းကောင်းက လှုံကို လူနဲ့လွဲအောင် မထိုးတန် ရာဘူးလို့တော့ ထင်မိသား။ မ၊စိတ်မွန်ပြီး စိတ်မာန်တွေ ရိုင်းပျလွန်းနေလို့ လွဲရတာလို့ပဲ ထင်ခဲ့မိတယ်။ လက်စသတ်တော့ နင်ကယ်လိုက်တာကိုး အစကသိမှ မသိတာကပဲ” တဲ့ ထီးလှိုင်ရှင်က။

“ထွက်ပြေးလို့ မောတော့ တောအုပ်ထဲ ဝင်အိပ်မလို့ လုပ်တယ်။ လှုံထို မြေမှာစိုက်တာမရလို့ စိတ်ပေါက်ပေါက်နဲ့ လွင့်ပစ်လိုက်တာ၊ အနိရုဒ္ဓက နင့်ကို လိုက်အဖမ်းခိုင်းလိုက်တဲ့ မျက်နှာဖြူကြေးစားတပ်သားခုနစ်ယောက် ကို ငါးကင်တွေတုတ်နဲ့သီသလို လှုံကထိုးစိုက်သွားတယ်လေ။ မချိန်ဘဲ ရမ်းပစ်တာ ဒီလို ခုနစ်ယောက်သီသလို ထိုးမိဖို့ လွယ်မလား” တဲ့။

“အိမ်း၊ ဟုတ်ပေသား၊ မချိန်ဘဲ ပစ်လိုက်တာ ကုလားဖြူ ခုနစ်ယောက် ငါးကင်တုတ်နဲ့ သီထားသလို လှုံစိုက်သွားရတယ်လို့။ ထူးပါပေတယ်လို့ တော့ အထင်မိသား။ နတ်တန်ခိုးလို့ မတွေးမိ၊ အဲဒီဟုန်းက သိမှမသိဘဲ ကိုး” တဲ့ ကျန်စစ်သားက။

ကုလားမြင် သူ့အမေခိုးတော့မလို့ ခုမြေလျှိုးပုန်းရှောင် (မန္တလေးခေတ် ကဗျာဆရာကြီး အချုပ်တန်းဆရာဖေရေး တေးထပ်) ကုလားဖြူ ခုနစ်ယောက် ။ ။ အင်း . . . ဥဿာပဲခူးကို ဂျမ်းစစ်သည် တွေနှိမ်ဖို့ ငထွေရူး၊ ငလုံးလက်ဖယ်၊ ညောင်ဦးဖီးနဲ့ မိမိတို့ ကုလားဖြူ ခြေလျင်ရှစ်ကျိပ်နဲ့ ချီရစဉ်က ဒီခုနစ်ဦး ပါမပါမသိဘူး။ အဲဒီတုန်းကတော့ သင်းတို့ဟာ မိမိအမိန့်ကို နာခံကြ၊ မိမိကို ရိုကျိုးကြတဲ့ တပ်သားတွေပဲ နောက်တော့ အနိရုဒ္ဓအမိန့်ကို နာခံကုန်ကြကာ မိမိကို ရန်မှဖို့လိုက်ကြတယ်။

သိုးဆောင်းကြေးစားသူရဲတွေဆိုတော့ ငွေကြေးပေးသူ အမိန့်နာခံရပေလိမ့် မယ်။ မိမိနဲ့ မဏိစန္ဒာခင်ဦး အပြန်လမ်းခရီးမှာ အချစ်ဇာတ်လမ်းခင်းခွဲပုံ ကိုလည်း တိုင်သူက တိုင်ပြီးနောက် ဒီဥရောပသားတွေကို စစ်မေးတော့ မြန်မာစကား၊ မွန်စကား မပီကလာနဲ့ သိသမျှ၊ သူတို့ ချောင်းကြည့်လိုမြင် သမျှ အကုန်အစီရင်ခံကြတာ။ သူတို့ အဆင်းတွန်းကောင်းလို့ပဲ အနိရုဒ္ဓ သါသမာန် မီးဟုန်းဟုန်းပိုမိုထကာ မိမိကိုကြီးနဲ့တုတ်နှောင်၊ လှဲနဲ့ထိုးခဲ့တာ ဘလား။

အခုတော့လည်း ဒါတွေ ပြီးခဲ့ပါပြီ။ ခင်ဦးလည်း အခု အပယ်ရတနာ၊ သီးလှိုင်ရွာသူကြီးသမီး ခင်တန်၊ မထီးတူမ သမ္ဘူလတို့နဲ့အတူ နန်းဆောင် သံ အိပ်မက်လှလှကလေးတွေ သီကုံးနေပါပြီ။

သမ္ဘူလ။ ။ ဥဿာရဲ့မင်းသမီးကြောင့် အနိရုဒ္ဓမျက် မာန်ရှုလို့ပြေး ခုခိုက မြောက်ဘက် ကြောင်ဖြူအရပ်မှာ သင်းကို တွေ့ဖူးရတာပါပဲ။ မထီး ကျောင်းထိုင် ဆရာတော်)ရဲ့ တူမမို့ ရဟန်းကျောင်းမှာ လာနေတယ်။ ပြေး ခဲ့လွှားခဲ့ရတာ မောလွန်းလို့ ရေဆာတာနဲ့၊ ကျောင်းရေတွင်းနား တွေ့ရတဲ့ သင်းကလေးဆီက ကျန်စစ်သား ရေတောင်းသောက်ခဲ့တယ်။ လှမ်းပေးလိုက် တဲ့ ရေချမ်းကို သောက်ရလို့တင်မက ထဘီရင်ရှား အထက်က ဝါဝင်းစိုပြည် တဲ့ အသား၊ မိုမောက်မာန်ကြွားတဲ့ ရင်အုံတို့ကြောင့်ပါ အမောအပန်းပြေခဲ့ တယ်။ ရေတွင်းနားက သံပရာချဉ်ပင်က တစ်လုံးဆွတ်ပြီး မြိန်ရေရှက်ရေ စားနေတာ ဘုန်းကြီးမြင်တော့ တစ်မွှာတောင်းစားကြည့်ရာ ချိုနေတာကို ငှားထူးဆန်းဆန်း တွေ့ရတယ်။

တကယ်ဖြစ်ရပ်က ဒီလောက်ပါပဲ။ အရပ်ကတော့ ဘုန်းကြီးဟာ တစ်ခါ မြည်းရုံနဲ့ အားမရလို့ နောက်ထပ်တောင်း သေးတယ်။ ဒီလိုနဲ့ “မောင်ကျန်၊ ငါ့ဆီတို့” ဆိုတဲ့ မြန်မာစကား ဆိုရိုးဖြစ်ပေါ်လာတယ်လို့ ပြောစမှတ်ပြုကြ တယ်။ တကယ် ဟုတ်မယ်မထင်ပါဘူး။ ရာဇဝင်အစောင်စောင်မှာ မှတ် ငမ်းမှတ်ရာ မတွေ့ရဘူး။ နောက်ပြောင်ပြောကြတာပဲ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ယူဆရတယ်။

“အဲဒီတုန်းက သံပရာ အချဉ်သီးက အလိုလိုချိုမတဲ့လား။ အချဉ်သီး ငါတို့ အချိုဇာတ်ထည့်ပေးလိုက်တာ ဘယ်သူထင်လို့တုန်း” လို့ ပုပ္ဖားရဲ့

အရှင်သခင်က မေးတယ်။

“နင် မင်းမဟာဂီရိပဲ ဆိုတာ အခုသဘောပေါက်ပါပြီ” လို့ ထီးလှိုင် သူရဲကောင်းကဖြေတယ်။

အန်ရုဒ္ဓ နတ်ရွာစံတော့ သားတော်မင်းလုလင်ခေါ် စောလူးနန်းတယ် တယ်။ အမတ်တွေက သူရဲကောင်း ကျန်စစ်သားကို ပြန်ခေါ်သင့်တယ် အကြံပေးကြလို့ ကြောင်ဖြူအရပ်မှာ သမ္ဘူလနဲ့အတူနေထိုင်ရာက ပြန်ခေါ် လိုက်တယ်။ ဒါပေမဲ့ မိမိမိဖုရားဖြစ်နေပြန်တဲ့ ပဲခူးသူ ခင်ဦးနဲ့ မရိုးမသား ချိန်းလားချက်လားတွေ လုပ်နေပြန်ပြီ သတင်းပေးကြလို့ စောလူးက ကျန် စစ်သားကို ဒလပို့လိုက်တယ်။ နောက် အမတ်တွေအကြံပေးလို့ပဲ ဒလက ပြန်ခေါ်ရပြန်တယ်။ မကြာမီ စောလူးအထိန်းတော်ရဲ့သား ငရမန်ကန်းက သူစားရတဲ့ ဥဿာပဲခူးကနေ ပုန်ကန်ထောင်ထားမှု စတင်တယ်။

* * *

လာချေပြီ၊ မြင်းများ ခေါင်ဘွေမှာလေ ပြီးမျှ ကဲလွန်း။ နိဗ္ဗိသု ဆုတ်ကြ သွားလေစေငယ်လေ၊ တိမ်းလို့လမ်းရွား။ (မဟာဂီတလာ မြင်းခင်းကြီး)

ခဏနေတော့ တောင်ကလပ်နဲ့တကွ ပုပ္ဖားတောင်မကြီးကိုစိုးမိုးရာသူ နတ်မင်းက စကားဆက်ပြန်တယ်။

“တောင်ခွင်မှာ တပ်ပျက်ပြီး ညကြီးမင်းကြီး ခြေရတုန်းကကော ဖွတ်ရေ ဝတ်ရုံကိုဝတ်၊ မြင်းကျားစီးပြီး ရှေ့ကလမ်းညွှန်ပေးတာ ဘယ်သူ မှတ်လို့တုန်း” တဲ့။

ထီးလှိုင်ရှင် တွေပြီးစဉ်းစားလိုက်တယ်။ ဟုတ်သားပါကလား။ အဲဒီ တုန်းက ပဲခူးကချီလာတဲ့ ငရမန်ကန်းတပ်စခန်းချနေရာ ပြည်တော်သာလို မင်းလုလင်စောလူးနဲ့ မိမိရှေ့ဆင့် နောက်ဆင့်ချီကြစဉ်ကပေါ့။ ပေါက္ကာရာမ ကို မနက်ကျမှ ထိုးမယ်ဆိုပြီး ငရမန်ကန်းက ပြည်တော်သာမှာ တပ်စခန်း နားတယ်။ ခေါမတပ်တွေ ထရောယိမြို့ကို ဝိုင်းရံစဉ်က သစ်သားမြင်းရုပ် ကြီးထားခဲ့ပြီး ဆုတ်ခွာသွားကြဟန် ပရိယာယ်လုပ်ခဲ့ကြပုံကို သိုးဆောင်း ကြေးစားတပ်သားတွေဆီက ငရမန်ကန်း ကြားဖူးခဲ့လေသလား မသိ

တပ်အနီး ရွံ့နွံ့ထဲ နှီးနဲ့ရက်တဲ့ ဆင်ရုပ်နဲ့ တပ်သားရုပ်တွေ ချထားတယ်။

ည လရောင်ဝိုးဝင်းမှာ ငရမန်ကန်း စစ်ရေးငင်လာတယ်။ စောလူး မဆင်မခြင်ထွက်တိုက်တော့ ကွေ့ပတ်ရှောင်ပြေးတယ်။ စောလူး ရွံ့ထဲက ဆင်ရုပ်ကိုမြင်သွားပြီး တကယ်ဆင်၊ တကယ်တပ် အောက်မေ့ကာ ဝင်ထိုးရာ ဆင် ရွံ့နွံ့ပြီး မရုန်းနိုင်၊ မင်းလုလင်လည်း ဆင်ပေါ်က ဆင်း၊ နီးရာတောထဲ ထွက်ပြေး၊ ပုန်းနေရတယ်။ ဆင်တော် သန်လျင်စွာကို ရန်သူရသွား၊ မိမိတို့ တပ်သားတွေလည်း အထိန်းအအုပ်မရှိ၊ ထင်ရာပြေးကုန်ကြတယ်။ ကျန်စစ်သားလည်း အလွတ်ပြေးခဲ့ရတာကလား။ တောင်ခွင်ကနေ မှောင်ကြီးမည်းကြီးထဲ မြင်းနဲ့ ပြေးခဲ့တော့ မိမိရှေ့မှာ မြင်းတစ်စီး ဒုန်းစိုင်းသွားတာကို ရန်သူလား၊ မိတ်ဆွေလားမသိ၊ ဘုမသိဘမသိနဲ့ နောက်က အသာလိုက်ခဲ့ရာ အရုဏ်တက် ပုဂံရောက်တော့ ရှေ့ကမြင်း ပျောက်ခြင်း မလှ ပျောက်သွားပုံ အဆန်းသားလို့တော့ ထင်မိရဲ့။

ပုပ္ဖားရဲ့ နတ်ဘုရင်က ဆိုတယ်။

“ကဲ - ဆက် စဉ်းစားလိုက်ဦး။ ပုဂံမှာ မှူးကြီးမတ်ရာတွေက မင်းလုလင်မရှိပြီမို့ ထီးလှိုင်ရှင်ကို နန်းအပ်ကြတယ်။ ‘ငါ့အရှင် ရှိသေးသလား။ မရှိတော့ဘူးလား စုံစမ်းဦးမယ်၊ ရှိသေးရင်သူ့ပဲ နန်းတင်ရမယ်’ ဆိုကာ နင် ထွက်သွားတယ်။

“မင်းလုလင်ကို ငရမန်ကန်းတို့က မြင်းကပါမှာ အကျဉ်း ထားတာသိလို့ ညအချိန်မှာ နင်ဝင်ခိုးတယ်။ မင်းလုလင်က ‘ငါ့ ခမည်းတော်ကရော ငါကရော သူ့ကို အပြစ်ပေးဖူးတယ်။ ငါ့ကို လက်စားချေသတ်ပစ်ဖို့ လာခိုးတာဖြစ်မယ်’ တွေးပြီး နင့်ကိုမယ့်ဘူး။ အထိန်းတော့သား ငရမန်ကန်းကိုတော့ ‘နို့စို့ ဖက်မို့၊ ငါ့ကိုသတ်မှာ မဟုတ်ဘူး’ ဆိုပြီး ယုံတယ်။ ဒါနဲ့ ‘ကျန်စစ်သား ငါ့ကိုခိုးနေပြီ၊ ကယ်ကြပါဦး’လို့ အော်တာနဲ့ ပခုံးပေါ်က ပစ်ချပြီး ပြေးခဲ့ရတယ်။ ငါ့ အကာအကွယ် အစောင့်အရှောက်အောက်မှာ အကျဉ်းစခန်းက ဘေးမသိရန်မခ လွတ်ခဲ့ပေမယ့် ရန်သူတွေနောက်က တပ်တောင်တာ ဗိုလ်ထုနဲ့ တရကြမ်းလိုက်ချလာသမို့ ရေထဲခုန်ချ၊ ဆင်းပြေးတော့ လက်ပစ်ကူးရင်း လက်ပန်းကျလာတယ်လေ . . . ” တဲ့။

အဲဒီ မှောင်မည်းမည်းထဲ မီးကုန်ယမ်းကုန် ကူးပစ်လိုက်တာ အားပြတ်

သွားတာပေါ့။ ဒီလို ရှိနေချိန် မြစ်ထွေးငှက်လေး ကြေကွဲလွမ်းဆွတ်စဖွယ် မြည်တွန်သံကြားလိုက်ရသမို့ အနီးမှာ ကျွန်းပဲ ရယ်လို့သိကာ ရှိစုမဲ့စု လက်ကျန်အားကလေးနဲ့ ကူးခတ်ခဲ့ပြီး ကျွန်းပေါ်မှာ အပန်းဖြေရတော့ တယ်။

* * *

“ပင်လယ်မြစ်မှာ ရေနစ်လို့ မသေ၊ ဒီကျွန်းသို့ ရောက်ခါမှ အူပေါက်၍သေမယ်လို့ တုမေ့သင်တကာတို့သည် . . .” (ဦးပုည - ဝိဇယပြဇာတ်)

ကျွန်းပေါ်မှာ ကြာကြာနေလို့ မဖြစ်သေး။ ရန်သူတွေက အေးအေးနေမှာ မဟုတ်၊ လှေနဲ့ ကူးလာကာ ဖမ်းကြ ဆီးကြလိမ့်မယ်။ ပြေးဦးမှ။ အဲဒီလို တွေးနေစဉ် တံငါသားအဖ တံစွက်လှေငယ်နဲ့ ရောက်လာတယ်။ “လိုက်မလား။ အောင်သာတစ်ဖက်ကို ပြန်မလို့” တဲ့ တံငါအိုက စကားကမ်းလှမ်းတယ်။ ပုဂံစစ်သည်က နှစ်ခါမခေါ်ရပါဘူး။

“အဲဒီနားမှာ ကျွန်းရှိတယ်လို့ အရင်က ကြားဖူးလား” တဲ့ မင်းမဟာဂီရိက။

“အိမ်း၊ မရှိချေဘူး။ အခုလည်းမရှိပါဘူး” တဲ့ ထီးလှိုင်ရှင်က။

“ဘယ်ရှိမတုန်း။ ငါဖန်ဆင်းလိုက်လို့ ရေထဲက ခုမှပေါ်လာတဲ့ ဥစ္စာ။ မြစ်ထွေးငှက်ကလည်း ငါပါပဲ။ တံငါသားအဖလည်း တခြားသူမဟုတ်၊ ငါပဲလေ” တဲ့။

ထီးလှိုင်မင်း အောင်သာတစ်ဖက်ကမ်းရောက်တော့ ကြခတ်ဝရာကို ကူးပြီး မြောက်ဘက်ကို သွားတယ်။ တကယ်က အဲဒီတုန်းက သူ့နာမည် “ထီးလှိုင်ရှင်” မဟုတ်သေးပါဘူး။ ခုမှ ဒီအမည်က ရမှာပါ။ အဲဒီတုန်းက သူ့ကို ကျန်စစ်သားပဲ ခေါ်ကြပါတယ်။ ဒီတော့ ခုနကစာကို ပြန်ရေးကြမယ်။ ကျန်စစ်သား အောင်သာတစ်ဖက်ကမ်းရောက်တော့ ကြခတ်ဝရာကို ကူးပြီး မြောက်ဘက်ကိုသွားတယ်။ ငထီးလှိုင်အရပ်ကို ရောက်တော့ ဆာတာနဲ့ ငထီးလှိုင်သူကြီးယာမှာ သခွားသီး တောင်းတယ်။ သူကြီးက ခြံစည်းရိုးကို ဆင်တစ်ရပ်အမြင့်ကာထားပြီး တံခါး လုံးဝမထားဘူး။

“သခွားခင်းထဲ ငါလို ခုန်ဝင်နိုင်ရင် ကြိုက်သလောက် ခူးစား” တဲ့ သူကြီးက။

စာဖတ်သူ မိတ်ဆွေ၊ ကျန်စစ်သား ဆာနေတာ သခွားသီးစားရတယ် ဆိုလည်းပြီးတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ သခွားသီးလောက်က မလွမ်းလောက်ဘူး ဟန်တယ်။ ဒီတော့ ကျွန်တော်တို့ သူရဲကောင်းကို ပိန္နဲသီးလို ကျွဲကောသီးလို အဲ ဟုတ်ပြီ။

ကျန်စစ်သား လှံထောက်ပြီး ခုန်ဝင်လိုက်တယ်။ အခင်းထဲမှာ ဝါဝင်း အံ့မုည့်ထွားကျိုင်းဖွံ့ဖြိုးတဲ့ သခွားသီးကြီးတွေကို မြင်ရလို့ အံ့အားသင့်ရ တာထက် ပိုရင်ခုန်ရတာက သခွားသီးတွေနဲ့ နင်လား ငါလား ပြည့်ဖြိုးဝင်း အံ့တဲ့ ရင်၊ တင်တွေနဲ့ သခွားသီး ဆွတ်နေသူပါပဲ။ ယာထဲ အလုပ်လုပ်နေ သူပီပီ တဘက်ခေါင်းပေါင်းကာ ထဘီခူးအထက်ရောက်အောင် ကပိုကရို တို့တိုဝတ်ထားပေမယ့် မညှိလှဘဲ ဝါဝင်းလတ်ဆတ်တဲ့ အသား၊ မသေး သူယ်ပေမယ့် မတုတ်တဲ့ ခါး၊ အချိုးကျတဲ့ ကိုယ်ဟန်က ပေါ်လွင်နေတယ်။ သူ့အဖ မှတ်ပြီး ဆက်ခူးနေရာက အဖအသံမကြားလို့ မော့အကြည့်မှာ သင်းရဲ့ ဝိုင်းစက်စက် ရွှန်းလဲ့လဲ့ မျက်လုံးကြီးတွေနဲ့ မျက်လုံးချင်းဆိုင်တော့ ကျန်စစ်သားခမျာ ဥဿာ ပဲခူးသူ ခင်ဦး၊ ကြောင်ဖြူရပ်သူ မထီးတူမ သမ္ဘုလ၊ ငယ်ချစ် အပယ်ရတနာတို့ကို ဖုတ်လေတဲ့ ငါးပိရိုလေတယ် သတိမရအား။ စိတ်ထဲမှာ မေ့ပျောက်သွားတော့တယ်။

“ဖြူဆွယ်မှုဟာ တမင်တကာ ဖွင့်ထားတဲ့ တံခါးထဲကနေ ဝင် လာတတ်တယ်။” (စာရေးဆရာ အန်းဂလာဆိုး)

* * *

“သခွားသီး စားချင်လို့လား” လို့ ဟန်မူကြော့ရှင်းသလောက် ကြောက် စိတ်ကင်းတဲ့ လုံမက မေးတယ်။ ပုဂံက ပြေးလာတဲ့ စစ်သားကြီးက-

“အိမ်း၊ အစကတော့ သခွားသီးလိုချင်လို့ လာခဲ့တာပဲ။ ခုတော့ သခွားသီးထက်ကောင်းတာ တွေ့ရတော့ သခွားသီး မစားချင်တော့ဘူး” တဲ့။

လုံမက သဘောကျသွားဟန်ရယ်လိုက်ကာ “သခွားသီးကတော့

အလကားသုံးဆောင်နိုင်တယ်။ သခွားသီးထက် ကောင်းတာကတော့ စတုဒိသာပေးနေတာ မဟုတ်ဘူးနော်” လို့ ပြောတယ်။ ကျန်စစ်သားက-

“ဒီကလည်း သခွားသီးထက်ကောင်းတာကို အသက်ပုံပေးပြီး လဲလှယ်ဖို့ လာခဲ့တာပါ အမိင့်” တဲ့။

“လူပုံ နတ်စစ်သည်။ နှုတ်က ပန်ကျာသည်ပါလား။ အရောင်းအဝယ် စကားတော်ကြာမှ ပြောမယ်။ ခု လေးငါးလုံး ဆွတ်လိုက်ဦးမယ်။ ဟိုတဲက စောင့်” တဲ့။ ပြောပြောဆိုဆို ယာစောင့်တဲလေးကို မေးငေါ့ပြတယ်။

တော်ကြာတော့ သူ့ခူးဆွတ်ပြီး ပုံထားတဲ့ သခွားသီးတွေကို သူ့အစ လာသယ်သွားတယ်။ သမီးလုပ်သူယာစောင့်တဲဆီ မြလူ(သူစိမ်း တစ်ရံဆံ) နဲ့ တွေ့ရအောင် ကြော့မော့ လှမ်းသွားနေတာကို ယာရှင်သူကြီးက မမြင် သယောင်၊ ဘာမှ မဖြစ်သယောင်နေတယ်။ သခွားသီးတောင်းကြီး ထမ်း ရက်ပဲ ဆင်တစ်ရပ် ခြံစည်းရိုးကို ခုန်တယ်။ အဲဒီနေ့က ကျန်စစ်သား မုဆိုး ငစဉ်ကို မရှာဖြစ်တော့ဘူး။

နောက်နေ့မှာ ယာရှင်သူကြီးက လူတော်မှန်းသိလို့ ကျန်စစ်သားကို သူ့သမီးခင်တန်နဲ့ ကြည်ကြည်ဖြူဖြူပဲ လက်ဆက်ပေးလိုက်တယ်။ အဲဒီတော့ မှ ငထီးလိုင်ရွာမှာ ယောက္ခမ နေရာဝင်ယူကာ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် လူသိ များလာ၊ ထင်ရှားလာတဲ့ ကျန်စစ်သားကို “ထီးလိုင်ရှင်” လို့ ခေါ်လာကြ တာ ဖြစ်တယ်။ တချို့ သမိုင်းဆရာများကတော့ ကျန်စစ်သားကို အစ ကတည်းက ထီးလိုင်အရပ်က ကလန်(ရွာကို အုပ်ချုပ်ရတဲ့ အကြီးအကဲ အမတ်) တစ်ဦးဖြစ်တယ်လို့ ယူဆကြတယ်။ ကလန်အရာရှိဘဝက စစ် သားဖြစ်လာလို့ “ကလန်စစ်သား၊” အဲဒီကမှ “ကျန်စစ်သား” အသံပြောင်း သွားတယ်ဆိုကြတယ်။ ရွာအမည်ကိုလည်း မှတ်တမ်းတွေမှာ ငထီးလိုင်၊ ထီးလိုင်၊ ထီးလိုင် . . . အမျိုးမျိုး စားလုံးပေါင်းကြတယ်။ တချို့ကလည်း ငထီးလိုင်ဆိုတာ လူအမည်၊ ငထီးလိုင်ရဲ့ ရွာမို့ ငထီးလိုင်ရွာ ခေါ်ကြရာက နောင် ထီးလိုင်ရွာ ဖြစ်လာတာပါတဲ့။

“ငါက ဘေးရောက်မယ့် အခါများမှာ သူငယ်ချင်းကို ကယ်မတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဖူးစာရေးနတ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ လုပ်ဖို့လိုလဲ မလိုဘူး။ ငါ့သူငယ်ချင်း က စစ်ရေးထူးချွန်သလို နှလုံးသားအရေးမှာလည်း ဖူးစာရေးနတ် လက်

“မြောက်ရသူပေကိုး” လို့ ပုပ္ဖားနတ်မင်းက ပြောပြီး ပြုံးနေတယ်။

“ငထီးလိုင်၊ မုဆိုးငစဉ်တို့နဲ့ လူစုပြီးနောက် ငရမန်ကန်းနဲ့ စစ်တိုက်
တယ်လေ။ အဲဒီတော့ရော နင်ငါ့ကို ကယ်မရဲ့လား” လို့ ထီးလိုင်ရှင်က
နတ်ကို မေးပြန်တယ်။

“ဘယ်နေပါ့မလဲ၊ နင်စစ်ချီလေရာ ငါလိုက်ကြည့်နေတာချည်းပါ” တဲ့။

ထီးလိုင်သူကြီး၊ မုဆိုးငစဉ် ခေါင်းဆောင်ကာ လယ်သမား၊ ယာသမား
တွေ ကျန်စစ်သားဆီ စုရုံးလာကြတယ်။ တောင်ဘက် တစ်ဆယ့်တစ်ရွာက
ဘပ်သားသစ်တွေကို ထီးလိုင်အရပ်မှာ တချို့သင်တန်းပေးတယ်။ တချို့ကို
မုဆိုးငစဉ်က သင်တန်းပေးခဲ့ရာ အဲဒီအရပ်ကို အခု “ငစဉ်ကိုင်” တွင်ရစ်
တယ်။ “ငစဉ်ကိုင်တဲ့ တပ်စခန်းချရာအရပ်” ပေါ့။ အခုအခါ “င” တော့
ဗြတ်သွားပြီ။ “စဉ်ကိုင်” လို့ ခေါ်နေကြတယ်။ တကယ်ကတော့ ပဒေသရာဇ်
မြေရှင်စနစ်ဒဏ် အလူးအလဲ ခံနေရတဲ့တစ်နိုင်ငံလုံးက ကျေးလက် ပြည်သူ
တွေ အားကိုးရာ ရလိုရငြား သူရဲကောင်းကျန်စစ်သားဆီ လာရောက် စုစည်း
ခဲ့ကြတာပါပဲ။

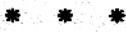
ငရမန်ကန်းဟာ ကျန်စစ်သား ပစ်ချခဲ့ရတဲ့ မင်းလုလင်ကို ငှက်ပစ်
တောင်နားမှာ သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ “မင်းဆိုး မင်းညစ်၊ လူဆိုးလူယုတ်မာ
တွေလက်ထဲ ခွေးသေဝက်သေ သေရစ်ပေတော့” လို့ ကျန်စစ်သားပြောခဲ့တဲ့
အတိုင်း ဖြစ်ရတာပါပဲ။

ဒီနောက် ငရမန် ပုဂံကိုချီလာတော့ မြို့တွင်းက တံခါးဖွင့်မပေးဘဲ
“ကျန်စစ်သား တစ်ဆယ့်တစ်ရွာမှာ ဗိုလ်ဝင်ခံနေတယ်။ သူ့ကို အရင်တိုက်
ပါဦး” ပြောလွှတ်လိုက်လို့ အဝတည်ရာသွားပြီး တပ်ချနေရတယ်။ ကျန်စစ်
သား ခေါင်းဆောင်တဲ့တပ်က အဝကို ထုနဲ့ထည့်နဲ့ လာတိုက်တော့ ငရမန်
ကန်းတို့ ပြေးရပြီး မြင်းကပါမှာတပ်ချလိုက်တယ်။ ကျန်စစ်သားတပ်က
တစ်ခါ ရွှေစည်းခုံဘက် ရောက်လာပြန်တယ်။ ငရမန်ကန်း မြင်းကပါမှာ
မနေဝံ့တော့ဘဲ နဝရတ်ရွှေဖောင်စီးကာ ဧရာဝတီကို စုန်ပြီး ပြေးပြန်တယ်။

ကျန်စစ်သားတပ်မှာ မုဆိုးငစဉ်က လက်ဖြောင့်တပ်သားပါ။ ငရမန်

ကန်းဖောင်နဲ့ပြေးတော့ လက်ဖြောင့်တပ်သားကြီးနောက်က တစ်ဦးတည်း
 လိုက်သွားရာ၊ ရွာသာအောက်မှာ မိတယ်။ မြစ်ကမ်းနဖူးက ရေသဖန်းပင်ပေါ်
 တက်ပြီး သာယာတဲ့ ငှက်သံနဲ့ ကူလိုက်တယ်။ ရှားရှားပါးပါး သာယာတဲ့
 အသံမို့ ငရမန်ကန်းဘယ်လိုငှက်လဲ သိချင်လာကာ ဖောင်ပေါ်က ပြတင်း
 ဖွင့်ကာ ရှာကြည့်တယ်။ လျှင်မြန်တဲ့ ငစဉ်ရဲ့မြားကလာစိုက်သမို့ ကောင်းတဲ့
 မျက်လုံးကိုထိမှန်ကာ ပွဲချင်းပြီး သေရတော့တယ်။

“သိချင်စိတ်ကြောင့် ကြောင်သေရတယ်။” (သိုးဆောင်း စကားစုံ)

မင်းမဟာဂီရိက “ငစဉ်လည်း လူတော်ပါပဲ။ မုဆိုးပီပီ လေးပစ်ကျွမ်း
 ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ စိတ်မချဘူးလေ။ သူပစ်လွှတ်လိုက်တဲ့မြားကလေး ငရမန်
 ကန်းမျက်စိထဲ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် တန်းဝင်အောင် တည့်မတ်ပေးလိုက်
 တယ်။ တစ်ခါတည်း ကိစ္စချောသွားတော့တာပေါ့”တဲ့။

မှတ်ချက်။ ။ရေသဖန်းပင်ပေါ် တက်ပြီး ငစဉ်ငှက်လိုကူခဲ့တဲ့အရပ်
 ကို “ငစဉ်ကူ” ခေါ်ကြတယ်။ “င” ပြုတ်သွားပြီး “ကူ” မှာ ဝစွပေါက်သံ
 ထည့်လိုက်ကာ ကနေ့ “စဉ်ကူး” ဖြစ်နေပါတော့သတဲ့။

“ငါတို့ ဥဿာပဲခူးကို ငွှမ်းစစ်သည်တွေနှိမ်နင်းဖို့ ကုလားခြေလျင်ရှစ်
 ကျိပ်နဲ့ ချီရစဉ်ကကော နတ်စောင်မခွဲသေးလား” တဲ့ ထီးလှိုင်ရှင်က မေး
 ပြန်တယ်။

“စောင်မရတာပဲ” လို့ တောင်မကြီးသခင်က ဖြေတယ်။ “ပေါက္ကာရာမ
 က စထွက်ကတည်းက ငါတို့ပါခဲ့တယ်။ တစ်လမ်းလုံး ဘေးမသိရန်မစ
 အောင် စောင့်ရှောက်ရတဲ့အပြင် တိုက်ပွဲအတွင်းမှာလည်း ဟိုငွှမ်းတွေကို
 သူတို့နတ်တွေက ကူတိုက်ပေးသလို မြန်မာသူရဲကောင်းတွေဘက်ကလည်း
 ငါတို့က ဝင်တိုက်ပေးကြတာပဲ”တဲ့။

“ငါတို့ဆိုတော့ မင်းမဟာဂီရိတစ်ဦးတည်း မဟုတ်ဘူးပေါ့” လို့ ထီး
 လှိုင်ရှင်က သိချင်လာတယ်။

“လူအသီးသီးမှာ ကိုယ်စောင့်နတ်ဆိုတာ ရှိတယ်လေ။ အဲဒီကိုယ်စောင့်
 နတ်ကစစ်တော့ ဝင်တိုက်မပေးဘူး။ ဝင်တိုက်ပေးတာက ငါတို့လို ဒေသ

နတ်တွေ။ အမျိုးသားနတ်တွေ။ ငါနဲ့အတူ ပုပွားက လေး၊ ငါး၊ ဆယ်ဦး ပါလာတယ်။ မင်းတို့ လူတွေ သူတပ်ကိုယ့်တပ်တိုက်ကြခိုက်ကြသလို သူတို့ နဲ့ ပါလာတဲ့ နတ်တွေနဲ့ ငါတို့မြန်မာနတ်တွေလဲ အချင်းချင်းအကြိတ် အနယ်ချကြရတယ်။ ငါက အရင်ဘဝက ပန်းပဲဆရာဆိုတော့ ငါ့ပန်းပဲသုံး ဘူမကြီးနဲ့ ဟိုဂျမ်းနတ်ဂျုပုတွေကို ပြားသွားအောင် လိုက်ထုတာပဲ” တဲ့။

မင်းမဟာဂီရိသာ အင်္ဂလိပ်လို ပြောနေတာဖြစ်ခဲ့ရင် (သူက ပုဂံပုပွား ဆရာက သိုးဆောင်းနတ်တွေနဲ့ အဆက်အဆံများရလေတော့ အင်္ဂလိပ်စကား ဘင်မက၊ စပိန်စကား၊ ပေါ်တူဂီစကား၊ နော်ဝေစကားတို့ပါ လည်လည် ဝယ်ဝယ် ပြောတတ်တယ်။ အဖတ်အရေးတော့ မကျွမ်းလှဘူးလို့ပေါ်တူဂီ ရာဇဝင်တစ်စောင်မှာ ဆိုတယ်)၊ မြန်မာလိုပြောနေတဲ့ထဲ ကျုပ်လည်း အင်္ဂလိပ် စာ တတ်ပါတယ်လို့ ကြွားချင်တဲ့ နတ်စားမျိုးဖြစ်ခဲ့ရင်၊ “ကိုယ်စောင့်နတ်” ပြောပြီး Guardian Angel, ဒေသနတ် အမျိုးသားနတ် ပြောပြီး Local or National Gods လို့ထည့်ပြောပေလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ သူက ဣန္ဒြေ ရတဲ့နတ်။

“တိုက်ပွဲ အသေးစိတ်တွေတော့ ပြောမနေတော့ပါဘူး။ မှတ်မှတ်ရရ တစ်ခုကတော့ ဟို ဂျမ်းစစ်သူကြီး အောက်မြရံကို နင်လက်ရဖမ်းစဉ်က ပြေးရင်းက သူနောက်ပြန်လှည့်တဲ့ပြီး လှံတိုနဲ့ ပေါက်မယ်အလုပ်၊ နင်က ရှေ့တိုးပြီး လူကိုဖမ်းဖို့ပဲ အာရုံစူးစိုက်နေစဉ် လှံတိုကိုင်တဲ့ သင်းလက်ကို ကုလားဖြူခြေမြန်ရဲ့ဓားကို ဝင်ပူးပြီး ခုတ်လိုက်ရတာပါပဲ” လို့ မဟာဂီရိ ရှင်းပြတယ်။

“ဪ၊ ဒီလိုကိုး။ ငါက ဘယ်သိမတုန်း၊ အဲဒီကုလားကို ကျေးဇူး စကားတောင် ဆိုလိုက်မိသေး” တဲ့ ကျန်စစ်မင်းက။

ဂျမ်းစစ်သည်တွေကို ဦးစီးလာတဲ့ စစ်သူကြီး အောက်မြရံ၊ အောက်မြ ရဲ့၊ အောက်မြဘုံ၊ အောက်မြပိုက်တို့ လေးဦးကို အရှင်ဖမ်းမိပြီး ဥဿာမင်း ကို ပေးလိုက်ပါတယ်။ မသေဘဲ ကျန်တဲ့ဂျမ်းစစ်သည်တွေလည်း ကစဉ့် ကရဲထွက်ပြေးကုန်ကြတယ်။ ဥဿာ ပဲခူးမင်းလည်း အကြီးအကျယ်အားရ ကျေနပ်ပြီး မြန်မာစစ်သည်တော်လေးဦးရော၊ သူတို့ ဦးဆောင်လာတဲ့ ကုလား ဖြူ ခြေလျင်ရှစ်ကျိပ်ကိုရော၊ စားသောက်ပွဲကြီးနဲ့ ဧည့်ခံကျွေးမွေး၊ ဆုလာဘ်

လက်ဆောင်တွေ ပေးတော်မူတယ်။ ကျန်မြန်မာစစ်သည်သုံးဦးက လက်ဆောင်တွေပဲရကြတာ၊ ပဲခူးဘုရင်ရဲ့သမီး မဏိစန္ဒာအပါအဝင် မွန်အပျိုချောတွေရဲ့ အာရုံစိုက်မှုကို အရရှိဆုံးက စစ်သားချော ကျန်စစ်သားဖြစ်ကြောင်း မွန်အမတ်ကြီး ဗညားသမိန်ရဲ့ “မကုဋ္ဌအရေးတော်ပုံ” ကျမ်းမှာဖတ်ရှုရတယ်။

ဥဿာ ပဲခူးတိုက်ပွဲဟာ ကျန်စစ်သားရဲ့ ဂုဏ်သတင်း စတင်ပေါ်ထွက်ရာဖြစ်ခဲ့သလို ဟိုပြေးဒီလွှား ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ တစ်သီတစ်တန်းရဲ့ နိဒါန်းလည်းဖြစ်ခဲ့တယ်။ ပဲခူးဘုရင်က အနိရုဒ္ဓကို ဆက်လိုက်တဲ့ မဏိစန္ဒာခေါ် ခင်ဦးနဲ့ လမ်းခရီးမှာ လွန်လွန်ကျွဲကျွဲတွေ ဖြစ်ခဲ့ရာက ပေါက္ကာရာမကနေပြေးရ၊ တောကျေးလက်မှာ ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုးတွေ လုပ်နေရနဲ့ ဘဝနာရတော့မယ်။ နောက်ဆုံးမှာ မင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာသုခရပေမယ့် ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဒုက္ခတစ်သီတစ်တန်းသာ။

“အောင်မြင်မှုဆိုတာ ကိုးကြိမ်လဲကျရပြီး ဆယ်ကြိမ်ပြန်ထတာဖြစ်တယ်” လို့ ဂျောန်ဘောန် ဂျီဗီက ဆိုတယ်။

စောလူးမင်းခေါ် မင်းလုလင်ကျဆုံးပြီးတဲ့နောက် ထီးလှိုင်ရှင် ကျန်စစ်သား ပုဂံမှာနန်းတက်တယ်။ နန်းတက်စက မိဖုရားက အပယ်ရတနာ၊ ဥဿာ ပဲခူးမင်းသမီး မဏိစန္ဒာ ခင်ဦး၊ ထီးလှိုင်ရွာသူကြီးသမီး ခင်တန်တို့ဖြစ်ပါတယ်။ (ခင်ဦးဟာ အနိရုဒ္ဓနတ်ရွာစံတော့ စောလူးရဲ့မိဖုရား ဖြစ်လိုက်ရသေးတယ်။)

မထီးတူမသမ္ဘူလက နောက်မှ သားလေးလက်ဆွဲပြီး ရောက်လာမှာဖြစ်တယ်။ ရောက်လာတော့ မြေးကို နန်းလျာအဖြစ် ရွေးချယ်ပြီးပြီ။ သားကိုလည်း သူ့ကိုယ်တိုင်ကသားလို့ အသိအမှတ်ပြုချင်ပေမယ့် သူထွက်သွားပြီးမှ ကိုယ်ဝန်က ပေါက်ဖွားတဲ့သားဖြစ်နေ၊ ကွဲနေတဲ့အချိန်ကာလလည်း ကြာသွားပြီမို့ အမတ်တွေနန်းတွင်းသား နန်းတွင်းသူတွေက သံသယဝင်ချင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် သားခမျာ မင်းကြီးနတ်ရွာစံခါနီးကိုယ်စားကုသိုလ်ပြုပြီး ကျောက်စာရေးထိုးရာမှာတောင် “မင်းသား၊” “ခမည်းတော်” ဝေါဟာရတွေကို

မသုံးရ၊ “ပယ်မယားသား၊” “မိမိကိုမွေးသောမင်းကြီး” ရယ်လို့ပဲ သုံးနှုန်းခွင့် ရရှာတယ်။

ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေ ပြန်ပြောင်းသတိရနေလိုက်ကြတာ ညဉ့် ဆောင်အတန်နက်သွားပြီ။ တောင်တော် ရွှေပူပွားရဲ့သခင်က ပြန်ဖို့ပြင်တယ်။ သူက မေတ္တာစကား ဆိုတယ်။

“အဲဒီတော့ ဆုတောင်းဖက် သူငယ်ချင်းဆိုတာ တစ်ဦးကိုတစ်ဦး မေတ္တာ ပို့တာ၊ စောင့်မကူညီတာမျိုးပဲ ဖြစ်သင့်တယ်။ ရန်လိုမုန်းထားတာမျိုး မဖြစ် သင့်ဘူး။ သူငယ်ချင်းဟောင်း သက်မင်းကတိုက် နှိပ်စက်ကလူလုပ်ဖို့ စိတ် မကူးပါနဲ့တော့ ပုဂံပြည့်ရှင်ရယ်” တဲ့။

“ငါက နှိပ်စက်ကလူ လုပ်တာမဟုတ်၊ သူက တိုင်းကားပြည်ရွာ ကျေး ခွန်ရွာနားတို့ကို ထိပါးလာတာဖြစ်တယ်။ သူ့ပဲသွားပြောပါ သူငယ်ချင်း နတ်ရယ်” တဲ့ ပုဂံပြည့်ရှင်က။

“အခု ရှင်အရဟံ သူ့ဆီသွားပြီး အတိတ်ဆောင် ဆုံးမနေပါပြီ။ သူတပ် တွေ ရုပ်သွားပါလိမ့်မယ်။ စိတ်အေးအေးသာ ထားပါ။ ကိုင်း . . . ငါလည်း ပုပွားတောင်ထွတ်မှာ နတ်သဘင်အစည်းအဝေးအစီပြန်ရဦးမယ်။ နှမမြတ် လှတို့၊ မယ်ဝဏ္ဏတို့ စောင့်နေကြလိမ့်မယ်။ မင်းကြီး ကျန်းမာချမ်းသာပါစေ” လို့ ပြောပြောဆိုဆို မဟာဂီရိပျောက်ကွယ်သွားတယ်။

ပုပွားရဲ့အထိမ်းအမှတ် “ရွှေနှင့် ယိုးမှားပန်းစကား” ရနံ့ကလေးကတော့ သင်းတယဲ့ယဲ့။

ကျမ်းကိုး-

၁။ မှန်နန်း ရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ပထမတွဲ၊ ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ သတင်းနှင့် စာနယ်ဇင်းလုပ်ငန်း၊ ၁၉၉၂။

၂။ ဦးကုလား မဟာရာဇဝင်ကြီး၊ ပထမအုပ်၊ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၂။

၃။ ရှေးဟောင်းမြန်မာကျောက်စာများ၊ ပထမတွဲ၊ ရှေးဟောင်းသုတေ သနဦးစီးဌာန၊ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဌာန၊ ၁၉၇၂။

ရှေးမြန်မာတေးသီချင်းနဲ့ ဝါဒ

ကနေ့ခေတ်မှာတော့ 'ဝါဒ'ဆိုတဲ့ ဝေါဟာရကို စာရေးစာဖတ်တတ်သူ တိုင်းလောက် ကောင်းကောင်းကြီး နားလည်နေကြပါပြီ။ လမ်းပေါ်ကလူက လည်း အကြမ်းဖျင်းသဘောပေါက်မယ့်ပုံပါပဲ။ ဝါဒဆိုတာ (၁) နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေးအယူအဆကြီးတစ်ခု၊ နိုင်ငံရေးစနစ်တစ်ခုကို ဆိုလိုတာ အင်္ဂလိပ် စကား -ism ကို ဘာသာပြန်လိုက်တာ။ (၂) နိုင်ငံခြားရေးဝါဒ၊ ကြားနေရေး ဝါဒလိုမူလမ်းစဉ်ကိုပြောတာ။ 'မူဝါဒ'လို့လည်း သုံးကြတယ်။ အင်္ဂလိပ် စကား policy ကို ဘာသာပြန်ကြရာမှာ သုံးတယ်။

'ဝါဒ'ကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာစာအဖွဲ့ရဲ့ 'မြန်မာအဘိဓာန်' က 'အဆို၊ အယူအဆ၊ ခံယူချက်' လို့ အနက်ပေးတယ်။ ဒီအဖွဲ့ရဲ့ 'မြန်မာ အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်' မှာတော့ belief, doctrine, ideology, -ism လို့ ပေးပါတယ်။

'ဝါဒ'ဟာ အားလုံးသိကြတဲ့အတိုင်း ပါဠိစကားပါ။ 'ဝဒ်'ဓာတ်ကနေ ဝတ္ထုမာန်မှာ တိ-ဝိဘတ်သက်ပြီး အာချာတ်ပုဒ် 'ဝဒတိ' ဖြစ်လာတယ်။ တဒ္ဒိတ် 'ထ' ပစ္စည်းသက်ပြီး 'ဝါဒ'ဖြစ်လာတယ်။ ဒီ 'ဝဒ်' ဓာတ်ဟာ

အင်္ဂလိပ်စကား word, ဒတ်ချ်စကား woord, ဂျာမန်စကား wort, လာဘင်စကား verbum (အင်္ဂလိပ် verb) တို့နဲ့ ဣန္ဒြေပရောပ ရင်းမြစ်အတူတူ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီပါဠိ 'ဝဒ်' ဟာလည်း 'ဝစတိ၊ ဝစန၊ ဝါစာ၊ ဝါကျ' တို့ ဆင်းသက်လာရာ 'ဝစ်' ဓာတ်နဲ့အတူတူပါပဲ။

နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနအဖွဲ့ရဲ့ ပါဠိပဒဝိဇ္ဇာ ကျမ်းညွှန်းက 'ဝါဒ' ကို (၁) စကား၊ ပြောဆိုဖွယ်၊ (၂) ပြောဆိုခြင်း (၃) အပြစ်ဒေါသ၊ (၄) အယူ ဝါဒ၊ (၅) မိစ္ဆာဉာဏ်၊ (၆) ပြောဆိုကြောင်း သိစေကြောင်း စေတနာ၊ (၇) ငြင်းခုံသောစကား စသဖြင့် အနက်တွေနဲ့အတူ ကျမ်းညွှန်းတွေ ပေးထား ပါတယ်။

ဆရာကြီး ဦးဟုတ်စိန်ရဲ့ ပဒတ္တမဉ္စူသာ ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်က "ပြော ဆိုခြင်း၊ ဆိုဆုံးမခြင်း၊ ကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ ငြင်းဆိုခြင်း၊ အယူ၊ အယူဝါဒ" လို့ ပေး ပါတယ်။

ဦးဟုတ်စိန်ရဲ့အများသုံး မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်-ပါဠိ-အဘိဓာန်မှာတော့ "ဝါဒ doctrine, view ဝါဒ(ပ)

- ဝါဒ-ism-ဝါဒ(ပ)

ဝါဒစနစ်(သို့မဟုတ်) တွေးခေါ်မြော်မြင်ပုံစနစ် (ရုံးသုံး) ideology ဝိစာ ရပဒ္ဒတိ၊ ဝိစာရဓာရာ (ဣ) ဝါဒဖြန့်ခြင်း၊ ဝါဒဖြန့်မှု ပစာရ(ပြစာရ)၊ သပ္ပစာရ (သံပြစာရ) (ပ)" လို့ ပေးထားတယ်။

ယုဒသန် မြန်မာနဲ့ အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်မှာ an opinion, belief, အယူ; usually preceded by အယူ but occasionally used singly လို့ ပေးပါတယ်။ 'ဝါဒဖြန့်' မပါဘူး။ အဲဒီခေတ်က ပေါ်သေးပုံ မရဘူး။ ၁၈၁၂ ခုက စတင်ပြုစုခဲ့တဲ့ကျမ်းပါ။

လန်ဒန်ပါဠိကျမ်းစာအသင်းကြီးရဲ့ ပါဠိ-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်မှာလည်း speaking, speech, talk အဓိပ္ပာယ်များအပြင် discussion, argument, doctrine, theory, tradition စသဖြင့် ကျမ်းကိုးအညွှန်း တွေနဲ့ တော်တော်များများ ပေးထားတာတွေ့ရပါတယ်။ မှတ်သားစရာ ကောင်းတာ တစ်ခုကတော့ ဒီအဘိဓာန်ကြီးမှာ 'ဝါဒ' ကို 'အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်' အဓိပ္ပာယ်နဲ့အသုံးဟာ 'အပြောအဆို' အသုံးကနေ သီးသန့်ခွဲပြီး တိုးတက်ဖြစ်

ပေါ်လာတယ်လို့ ဆိုထားတာပါပဲ။

မကဒေါနဲလ်ရဲ့ သက္ကဋ္ဌအင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်မှာ 'ဝါဒ' အနက်တွေကို talk, utterance, statement အပြင် proposition, thesis, discussion, controversy, disputation, dispute စသဖြင့် ပေး ထားတယ်။

ကျွန်တော့်ဆီမှာရှိတဲ့ ဟိန္ဒူအင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ငယ်မှာတော့ 'ဝါဒ discourse' လို့ပဲပါတယ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတစ်ဦးအနေနဲ့ 'ဝါဒ' ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို စတင်တွေ့ဖူးတာကတော့ ငါးပါးသီလခံယူရာမှာ ဒုတိယသိက္ခာပုဒ်မှာ 'မုသာဝါဒါ' လို့ ရွတ်လိုက်ရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ မမှန်မကန်ပြောဆိုတာကို 'မုသာ ဝါဒ' လို့ မြန်မာတိုင်းသုံးတတ်တယ်။ ဒါက 'ဝါဒ' ရဲ့ ပထမအဓိပ္ပာယ်အပြောအဆိုပါ။ နောင်ကြီးလာတော့ ဒုတိယအသုံး 'အယူဝါဒ' ကို (ခရစ်ယာန် အယူဝါဒ၊ သိပ္ပံဗေဒ အယူဝါဒစသဖြင့်) ကြားလာတွေ့လာရပြီး။ နောက်ဆက်တွေ့ရတာက တောင်ပိုင်းဗုဒ္ဓသာသနာကို မြောက်ပိုင်းနဲ့ ကွဲပြားအောင် ထည့်လာတဲ့ 'ထေရ်ဝါဒ' ပေါ့။ 'မထေရ်ကြီးတို့ရဲ့ အစဉ်အလာ၊ အယူ' ဖြစ်ပါတယ်။

ပါဠိစာပေမှာ စတင်တွေ့ဖူးရတာကတော့ ရှင်သာရိပုတ္တရာလောင်းလျှာပရိမိုဇိကရှင်အဿဇိကို သင့်ဆရာဘယ်သူလဲ။ သင့်ဆရာရဲ့ အယူအဆကို အကျဉ်းမျှပြောပါဆိုလို့ သူ့ကိုအဿဇိထေရ် ဖြေကြားလိုက်တဲ့ နာမည်ကျော် 'ယေဓမ္မာဟေတုပ္ပဘာဝါ' ဂါထာထဲကအဆုံးပါဒ စကားစုဖြစ်ပါတယ်။

“ယေ ဓမ္မာဟေတုပ္ပဘာဝါ

တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော အာဟ

တေသဉ္စယောနိရောဆော

ဧဝံဝါဒီ မဟာသမဏော” ပါတဲ့။

“အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့ တရားတွေရဲ့

အကြောင်းကို တထာဂတဟောပြုတယ်

သူတို့ရဲ့ နိဂုံးကိုရောပ-

ဒီလို အယူရှိသူ ရဟန်းမြတ်ပါ” တဲ့။

ဝိနယ မဟာဝဂ္ဂ ၁၄

'ဧဝံဝါဒီ' ကို 'ဒီလိုပြောဟောသူပါ' လို့ အနက်ပြန်နိုင်သလို 'ဒီလို

အယူအဆရှိသူပါ' လို့လည်း ပြန်နိုင်ပါတယ်။ ဆရာကြီးတွေ အတော်များ
အားက ဒီဒုတိယဘာသာပြန်ကို ပိုကြိုက်တယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာမှ 'သဿတဒိဋ္ဌိ'
တဲ့ 'သဿတဝါဒ' ခေါ်တာ တခြားဒိဋ္ဌိ (အမြင်၊ အယူအဆ) တွေကို
လည်း 'ဝါဒ' ခေါ်တာသတိပြုရမယ်။ ဥပမာ-ကုသိုလ် အကုသိုလ်ပြုစရာ
လိုပါဘူးဆိုတဲ့ အယူကို 'အင်္ဂါရိယဝါဒ'၊ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ဆိုတဲ့
အကြောင်းရယ်လို့ မရှိပါဘူးဆိုတဲ့ အယူကို 'အဟောတုဝါဒ' စသဖြင့်ခေါ်တာ
ဒီသဘောပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနောက်တော့ ဝိနည်းစုဋ္ဌဝါ 'သင်္ဂီတိနိဒါန' မှာ 'အဓမ္မဝါဒီ၊ ဓမ္မဝါဒီ'
အသုံးတွေ တွေ့ရပြန်တယ်။

(သင်္ဂါယာမ) ပုရေ အဓမ္မဝါဒီနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဓမ္မဝါဒီနော၊
ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ၊ ပုရေ အဝိနယဝါဒီနော ဗလဝန္တော ဟောန္တိ၊ ဝိနယဝါဒီနော
ဒုဗ္ဗလာ ဟောန္တိ - တရားမဟုတ်ဝါဒီအားကောင်း၊ တရားဝါဒီအားမနည်း
။ ဝိနည်းမရှိဝါဒီ အားကောင်း၊ ဝိနည်းဝါဒီအားမနည်းမိ (သင်္ဂါယနာတင်
ကြစို့)

ဝိနယ စုဋ္ဌဝဂ္ဂ ၁၁

ဗုဒ္ဓတရားက မျက်စိမှိတ်ယုံရတာ မဟုတ်ဘဲ ဆင်ခြင်တုံတရားသုံးကာ
ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်ဖန်ရတယ် (ဝိဘဇေတိ)၊ ဒါကြောင့် သူ့ကို
'ဝိဘဇူဝါဒ' လို့ ခေါ်ကြတယ်။ (religion of reason ပေါ့။) ဗုဒ္ဓဘာ
သာဝင်ကို 'ဝိဘဇူဝါဒီ' လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ပါဠိမှာ 'ဝါဒ၊ ဝါဒီ' အသုံး
ဆွဲ ရှိနေတာကြောင့်လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း (သီရိလင်္ကာ) ဗုဒ္ဓဒတ္တဆရာတော်
ရဲ့ English Pali Dictionary မှာ fatalism ကို 'နိယတိဝါဒ' Fatalist ကို
'နိယတိဝါဒီ'၊ Spiritualist ကို 'အတ္တဝါဒီ' စသဖြင့် ပေး
ထားတာတွေ့ရတယ်။ အလားတူ dualism ကို 'ဒွိတ္တဝါဒ'၊ nihilism ကို
'နတ္ထိကဝါဒ' communism, socialism ကို 'သမသမ္ဘောဂဝါဒ' လို့
ဆရာတော်က ပေးထားပါတယ်။ ကနေ့ခေတ် ဟိန္ဒူစကားမှာတော့
communism ကို 'သာမျှဝါဒ'၊ Socialism ကို 'သမာဓေဝါဒ' ခွဲခြားခေါ်
နေကြပါတယ်။

ကွန်မြူနစ်တွေက သူတို့တွေးခေါ်မှုမှာ ဂျာမန်ဒဿနဆရာကြီး ဟေဂဲလ်

ရဲ့ ဒွန္ဒနည်း: dialectics ကို ယူပါတယ်။ ဒီနည်းမှာ အဆင့်သုံးဆင့်ရှိ တယ်။ thesis, antithesis, synthesis တဲ့။ ဒါကို အိန္ဒိယကွန်မြူနစ် တွေက 'ဝါဒ၊ ပတိဝါဒ၊ သံဝါဒ' လို့ ပြန်ကြပါတယ်။ အထက်မှာ ကိုးခဲ့တဲ့ သတ္တဋ္ဌ အဘိဓာန်မှာ 'ဝါဒ' ကို thesis လို့ လေးထားတာသတိပြုပါ။ မြန်မာလက်ဝဲ ဆရာတွေကတော့ အမျိုးမျိုးပြန်ကြတာကို တွေ့ရပါတယ်။ တချို့က 'မူလ-ပဋိပက္ခ-သမူဟ' ဆိုထင်ပ။ ဒွန္ဒနည်းကိုလည်း 'အနုပဋိ လောဓာ' တဲ့။ ကျကျနန သေသေချာချာလေ့လာသမူ မပြုလုပ်ဘဲ ကြားဖူးနားဝနဲ့ ပေါ့တိ ပေါ့ဆလုပ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ယေဘုယျဝေါဟာရတွေ မြန်မာပြန်ရာမှာတော့ မှန်ကြတာ တွေ့ရတယ်။ နယ်ချဲ့လက်အောက်က တိုင်းပြည်လွတ်မြောက်ရေး ကြိုးပမ်းကြစဉ်က အင်္ဂလိပ်လို ထွက်ရပ်လမ်းစာအုပ်တွေမြန်မာပြန်ကြရာ capitalism, Socialism, communism ဆိုတဲ့ စကားလုံးတွေ တွေ့ကြရတော့ ပါဠိ တော်လာ 'ဝါဒ' ကို ယူပြီးနေရှင်ဝါဒ၊ အရင်းရှင်ဝါဒ၊ ဘုံဝါဒစသဖြင့် စတင် သုံးခဲ့ကြတာ တွေ့ကြရပါတယ်။ ဘာသာပြန်သူတွေက တက္ကသိုလ်ပညာ တတ်တွေဆို တော့ မြန်မာစကားရော ပါဠိစကားပါ ကျွမ်းဝင်သမို၊ ဒီစကားလုံး (ဝါဒ) ကလည်း မြန်မာပညာတတ်တို့ကြား တော်တော်လေး အသုံးတွင်ကျယ်နေပြီ မို့ ခုနကလို ပေါ့တိပေါ့ဆမဟုတ်ဘဲ မှန်မှန်ကန်ကန် သုံးနှုန်း နိုင်ခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပေလိမ့်မယ်။ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး၊ ဒီလှိုင်း တံပိုးကြီးအားကောင်းနေချိန်မှာ ကိုနဲ့ ကိုခင်မောင်ရင်တို့ရဲ့ 'နဂါးနီ'ကလည်း ပြည်သူ့နုလုံးကို တိုက်ခိုက်နေပြီမို့ နေရှင်ဝါဒ၊ အရင်းရှင် ဝါဒ၊ နယ်ချဲ့ဝါဒ၊ ဆင်းရဲသားဝါဒ၊ ဘုံဝါဒစတဲ့ စကားလုံးတွေ လူတိုင်း ပါးစပ်ဖျားမှာ စွဲသွား လွမ်းသွားတော့တယ်။

မွဲတဲ့သူ လှူဒါန်းနိုင်မည်
 ကျောင်းဆောက်ကာ ဘုရားပါတည်
 ဘိုးဘိုးအောင်နဲ့ ရှင်အစ္စဂေါဏတို့
 မတဲ့ကိန်းဆိုက်မည်

ဒီတွင် အကျိုးဆက်တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာတာက နဂါးနီစာအုပ်အသင်း က ကြိုးစားပမ်းစား တင်ပြနေတဲ့ 'နေရှင်ဝါဒ' ဆိုတာကို စာမဖတ်တဲ့ အထူး

သဖြင့် နဂါးနီတိုက်ထုတ်စာအုပ်တွေ မဖတ်ဖူးတဲ့ တချို့အရပ်သားအပိုင်းက မူရင်းအဓိပ္ပာယ်အတိုင်း နားမလည်ကြတော့ဘဲ ချမ်းချမ်းသာသာ ဖိမ်ကျကျနေရတာကို ပြောတာ။ 'ဝါဒ'ဆိုတာ 'စည်းစိမ်' 'အကြိုက်' ကိုပြောတာ။ 'ခနရှင်ဝါဒ' ဆိုတာ 'ခနရှင်အကြိုက်'ကိုပြောတာလို့ နားလည်ကုန်ကြတော့တာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုနဲ့ကတ်ထူပြားကိုကိုက်ညှပ်ပြီး ကျွမ်းတိုးကခုန်တဲ့ အရပ်ကလေးတွေလုပ်ရောင်းသူကလည်း သူ့ရောင်းကုန်ကို 'ကလေးဝါဒ'တဲ့။ မိန်းကလေးတွေအတွက် ပေါင်ဒါ၊ မျက်နှာချေးလုပ်ရောင်းသူကလည်း သူ့ပေါင်ဒါကို 'အပျိုဝါဒ' တဲ့ ဖြစ်ကုန်တော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ရွှေတိုင်ညွန့်ရေးပြီး ဥဩဘသောင် စိန်ပါတီဆိုတဲ့ သီချင်းက 'လူပျိုဝါဒအပျိုဝါဒ' ပါတဲ့။

ကျား။ ။ ညီစေ . . . ညီစေ . . . မိန်းမများယူရင်ကွယ်ပိုက်ဆံလည်း ပေါရမယ် . . .
တကယ်အပြောမှာသွက်ကာ အသက်ပါငယ် အမေ့ကိုလည်း တည့်အောင်ပေါင်းရမယ် . . .။

မ။ ။ ညီစေ . . . ညီမယ် . . . တို့ယောက်ျားယူရင်ကွယ် ရုပ်ရည်လည်း ချောရမယ် . . .

ကလေးသဘောကျ အကြိုက်တွေတဲ့အရပ် ကစားစရာကို 'ကလေးဝါဒ' အပျိုလေးတွေ စိတ်ကြိုက်တွေမယ့် ပေါင်ဒါမျက်နှာချေးကို 'အပျိုဝါဒ' ခေါ်နေကြတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ အလားတူလူပျိုလေးက သူစိတ်ကြိုက်တွေမယ့် ဥစ္စာ ပေါရုပ်ချောမိန်းကလေးကို 'လူပျိုဝါဒ'။ အပျိုလေးက သူစိတ်ကြိုက်ဖြစ်မယ့် ရုပ်ချောချော ယောက်ျားမျိုးကို 'အပျိုဝါဒ' ခေါ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဟုတ်ကဲ့ . . . သူစိတ်ကြိုက် ဖြစ်မယ့်မိန်းကလေးယောက်ျားလေးနဲ့ပတ်သက်လို့ သူ့သဘောထားကို တင်ပြတာမို့လို့ Policy အဓိပ္ပာယ်နဲ့ 'ဝါဒ' ကို သုံးတာပါလို့ ဆင်ခြေပေးမယ်ဆိုလည်း ရချင်စရာပလေ။ ဒါပေမဲ့ သဘောထားထက် စိတ်ကြိုက်ပြောချင်မှန်း ပိုသိသာတယ်။

ဒီခေတ်စားလာနေတဲ့ 'ကိုယ့်စိတ်ကြိုက်' အဓိပ္ပာယ် 'ဝါဒ'ရဲ့ ဩဇာညောင်းလာလိုက်ပုံကတော့ နန်းတော်ရှေ့ ဆရာတင်ကလည်း 'သူဌေးဝါဒ' ရယ်လို့ သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို ကိုယ်တိုင်ရေး ကိုယ်တိုင်ဆိုလာပါတော့တယ်။

ပိုက်ဆံရှားတာ နားမလည်
 ပိုက်ဆံပေါတာ ပြောတတ်တယ်
 ဇမ္ဗူဒီပ နိမိတ္တတဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့
 သူဌေးဝါဒတွေကို ကျွန်တော်မပယ်။
 ရတနာခုနစ်ပါးရယ်နဲ့ မော်တော်ကားလည်း ရှိတယ်
 ဆင်းရဲတာ နားမလည်၊
 မင်းပွဲမှာသွားမယ်။
 အပေါင်းသဟာယများရယ်နဲ့ ကောင်းတာမှ စားမယ်
 နန်းတော်ရှေ့ကို မေးလာကြရင်
 သူဌေးဝါဒကို ကျွန်တော် ပြောပြလိုက်ပါတယ်။
 ငွေလိုရင် ငွေဖြစ်ရမယ်
 ရွှေလိုရင် ရွှေဖြစ်ရမယ်။

ဒီမှာတော့ သူဌေးရဲ့အယူအဆ သဘောထားကိုတင် ပြတာပါလို့
 ပြောလိုက်မရတော့ဘူး။ သူဌေးစိတ်ကြိုက်ဘဝ၊ သူဌေးစည်းစိမ်ကို ပြောနေ
 တာဖြစ်ကြောင်း အင်မတန် သိသာထင်ရှားနေပါတယ်။ သခင်ဗဟိန်းတို့၊
 သခင်စိုးတို့ပြောတဲ့ ဓနရှင်ဝါဒ၊ အရင်းရှင်ဝါဒနဲ့ ဘာမှမဆိုင်တော့ဘဲ တခြား
 စီဖြစ်သွားတာကို တွေ့ကြရမယ်။ (ဟိုကအလုပ်သမားလူတန်းစားကို ကုန်
 ထုတ်လုပ်ခိုင်းရင်း ခြယ်လှယ်သွေးစုပ်တဲ့ အရင်းရှင်စနစ်ကိုပြောတာ)

နန်းတော်ရှေ့ပဲရေးတဲ့ နောက်တစ်ပုဒ်ကိုလည်း ကြည့်ပါဦး။ ကနေ
 ခေတ်ပြန်ဆိုကြလို့ ထင်ရှားတဲ့ 'ကျေးရွာဝါဒ' သီချင်းဖြစ်ပါတယ်။
 တိမ်ဝါရောင် တိမ်တောင်တွေ စိမ်းစိမ်းစိုကိုယ်တို့ရွာ
 ခုများတော့ မြို့ကြီးလို ဓာတ်မီးရောင်ထိန်
 ကုသိုလ်ဖြစ်ဆေးရုံ ပွဲနဲ့ လမ်းနဲ့ သာသာယာယာ၊
 စာသင်ကျောင်းတွေနဲ့ ရှေးကနဲ့မတူပါ။
 ကျေးရွာဝါဒ ပြောင်းလဲလိုက်ပေါ့ခင်ဗျာ။

ဒီသီချင်းမှာပါတဲ့ 'ဝါဒ' ကို 'အခြေအနေ' နဲ့ အစားထိုးလိုက်နိုင်တယ်။
 'ကျေးရွာဝါဒ ပြောင်းလဲလိုက်ပေါ့ခင်ဗျာ' ကို 'ကျေးရွာအခြေအနေ ပြောင်း
 လဲလိုက်ပေါ့ခင်ဗျာ' လို့ ပြင်ဆိုလို့ရမယ် ဖြစ်ပါတယ်။ နဂါးနီအသင်းက

လူတွေသုံးနေကြတဲ့ မူရင်းပါဠိစကားအဓိပ္ပာယ်မဟုတ်တော့တာက သိသာ
တယ်။ 'ကျေးရွာရဲ့အယူအဆ၊ ကျေးရွာလူထုရဲ့ သဘောထား' မဟုတ်
တော့ဘူး။

ဒါဟာဖြင့် ဝေါဟာရတစ်ခု ခေတ်စားလာ၊ အသုံးများလာရင် မူရင်း
အဓိပ္ပာယ်ပျောက်၊ အဓိပ္ပာယ်တွေ အလွဲလွဲဖြစ်တတ်ပုံ နိယာမရဲ့ သဘော
ပါပဲ။ ဒီလိုအဓိပ္ပာယ်လွဲပြောင်းမှုဟာ ခိုင်ခံ့သွားတတ် (ဥပမာ ဝိဇ္ဇာ။ မူရင်း
ပါဠိအဓိပ္ပာယ် 'သိမှု' Science ကနေ Arts အဓိပ္ပာယ်ပြောင်းတာ ခိုင်ခံ့
သွား) သလို မတည်မြဲတာလည်း (ဥပမာဝါဒ) တွေကြရပါတယ်။

မြန်မာမှာ 'ဝါဒ' ကို 'စိတ်ကြိုက်' အဓိပ္ပာယ်ပြောင်းသွားမှုဟာ နိဂုံး
ချုပ်သွားပါပြီ။ ကနေ့ခေတ်မှာတော့ မူရင်းအဓိပ္ပာယ်တစ်ခုဖြစ်တဲ့ အယူအဆ
ဆိုတာပဲ ကျန်ရစ်ပါတော့တယ်။

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အမျိုးသားသီချင်း (နိုင်ငံတော်သီချင်း) ခြေဆင်းပိုဒ်
မှာ . . .

တရားမျှတ လွတ်လပ်ခြင်းနဲ့မသွေ

တို့ပြည် . . . တို့မြေ

များလူခပ်သိမ်း ငြိမ်းချမ်းစေဖို့

ခွင့်တူညီမျှ . . . ဝါဒဖြူစင်တဲ့ပြည်

မှာပါတဲ့ 'ဝါဒ' ဆိုတာ ဒီဝါဒ (အယူအဆ၊ သဘောထား) ပဲ ဖြစ်ပါ
တယ်။

အရင်းရှင်ဝါဒ၊ ဓနရှင်ဝါဒ၊ ဘုံဝါဒ၊ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ၊ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ၊
မာက်စ်ဝါဒစတဲ့ ထင်ရှားတဲ့ နိုင်ငံရေးအယူအဆတွေအပြင်၊ ဖက်ဆစ်ဝါဒ၊
နာဇီဝါဒ၊ လစ်ဘရယ်ဝါဒစတဲ့ နိုင်ငံရေးအယူအဆများ၊ ဗုဒ္ဓဝါဒ၊ ဟိန္ဒူဝါဒ၊
ခရစ်ယာန်ဝါဒ၊ မေတ္တာဝါဒ၊ သစ္စာဝါဒ၊ အကြမ်းဖက်ဝါဒ၊ အကြမ်းဖက်
ဝါဒီ၊ မင်းမဲ့ဝါဒ၊ မင်းမဲ့ဝါဒီ၊ ဗိုလ်ကျရေးဝါဒ၊ လူမျိုးကြီးဝါဒ၊ ယောက်ျား
ကြီးစိုးမှုဝါဒ၊ ဣတ္ထိဝါဒစတဲ့ ဘာသာရေး၊ နိုင်ငံရေးအထွေထွေအခေါ်အဝေါ်
များ၊ ဂန္ထဝါဒ၊ ရောမန္တိကဝါဒ၊ အမှန်(သရုပ်မှန်)ဝါဒ၊ အမှန်လွန်ဝါဒ၊ ဒါဒါ
ဝါဒ၊ နိမိတ်ပုံဝါဒ၊ မော်ဒန်ဝါဒ၊ ပို့စ်မော်ဒန်ဝါဒ စတဲ့ အနုပညာအသုံးအနှုန်း
များ ရှိသေးတယ်။

ဝါဒကို ဖြန့်တန့် တွဲသုံးလိုက်ရင် နိုင်ငံရေး၊ ဘာသာရေး၊ လူမှုရေး အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုက မိမိအယူအဆ၊ ရည်မှန်းချက်၊ လုပ်ငန်းတို့ကို တစ်ဖက် သား စွဲမက်လက်ခံလာအောင် ဆွဲဆောင်တာကို ခေါ်တာဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စကား **propaganda** ကို ဘာသာပြန်ရာမှာသုံးကြတယ်။ များ သောအားဖြင့် ရှုတ်ချဖြစ်တင်တဲ့ သဘောသက်ဝင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ အသင်း အဖွဲ့တွေမှာ ဝါဒဖြန့်ချိရေးမှူး၊ ဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာနရယ်လို့ ရှိတတ်ကြပါ တယ်။ ကုန်ရောင်းဝယ်ရာမှာတော့ 'ကြော်ငြာ' စကားလုံးကို သုံးကြတယ်။ သဘောအတူတူပါပဲ။

ပါဠိမှာ ပြောခြင်းအဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ 'ဝါဒ' ရှေ့က 'ဩ' ဆိုတဲ့ ဥပသာရ (ရှေ့ဆက်)ကို ထည့်ပေးလိုက်ရင် (ဩဝါဒ) 'အဆုံးအမ' လို့ အဓိပ္ပာယ် ထွက်သွားတယ်။ 'ဝိ' ကို ထည့်ပေးလိုက်ရင်တော့ 'ဝိဝါဒ' အငြင်းအခုံ စကားလို့ ဆိုလိုပါတော့တယ်။ ဒီပါဠိစကားလုံးတွေအားလုံး မြန်မာစကား မှာ တွင်တွင်ကျယ်ကျယ် ဝင်ရောက်နေရာယူနေကြပြီဖြစ်တယ်။

ပျူစကားရဲ့ ဝါကျဖွဲ့ထုံး

ပျူစကားဟာ မြန်မာစကားရဲ့ ညီနောင်စကားတစ်ခုဖြစ်တယ်။ မိခင်စကားတော့မဟုတ်ဘူးဆိုတာကို ကျွန်တော် တင်ပြဖူးပါပြီ။ ညီနောင်စကားဆိုတာ အခြေခံစကားလုံးတွေ တူတာများတာကိုကြည့်ပြီး သတ်မှတ်ရတာပါ။ မြန်မာ၊ ကချင်၊ အဇီး(ကချင်)၊ မရ (လော်ဂေါ်) (ကချင်)၊ လရှို(လာချင်)(ကချင်) စကားတွေမှာ ဆင်တူယိုးမှား အခြေခံစကားလုံးတွေ တော်တော်တူကြတာကို တွေ့ကြရတယ်။ ဂဏန်းတွေ၊ ကိုယ်လက်အင်္ဂါတွေ၊ ဆွေမျိုးသားချင်း အခေါ်တွေ၊ စသဖြင့်။

ဥပမာ-

ကချင်မှာ မဆုံး(သုံး)၊ မလီ(လေး)၊ မငါး (ငါး)၊ ခရူး(ခြောက်)၊ ဆနစ်(ခုနစ်)၊ ရှို(ဆယ်)၊ မျို(မျက်စိ)၊ နား(နား)၊ လတ(လက်)၊ ငါအိ(ငါ)၊ နန်းင်(နင်)၊ ရှို(သူ)၊ ငါး (သတ္တဝါ ငါး)၊ ရှား (စား)၊ ဝှီ (ခွေး)၊ ဝ(ဝက်)၊ ဥ(ဥကြက်ငှက်)၊ ယီ(ယာ)၊ လီ(လှေ)၊ လီ ဆန်ပေါ(လှေ သင်္ဘော)၊ ပွဲ(ပွဲ)၊ မောက်(မုန့်)၊ တောင်(၁၈ လက်မ တောင်)၊ အဂျီး(သူကြီး)၊ လူကြီး)၊ အမျူးချူး (အမျိုးမျိုး)၊ အဆတ်ကံ(အသက်)၊ ခမ်(ခံ)၊ ဆီ(သေ)၊ ထက်(ထိုက်)။

ထူး(တူး)၊ ပျံ(ပျံ)၊ နမ်(နိမ့်)၊ ပျင်(ပိုင်)၊ ပျော်(ပျော်)၊ လွယ်(လွယ်)၊ ဖရော (ဖြူ)၊ စသဖြင့်။

တစ်နှစ်သုံးလေးကို

မရူးက တ၊ ရှစ်၊ ဆမ်၊ ပျိုက်၊ ငေါ၊ ခြောက်၊ ငတ်၊ ရှက်၊ ကိုး၊ တစ်ဆယ်။
ဇီက ရ၊ အိ၊ ဆုမ်၊ မိ၊ ငေါ၊ ချူး၊ ညစ်၊ ရှစ်၊ ကိုး၊ ရဆယ်။ လရိုးက တ၊
အောက်၊ ဆောမ်၊ မိ၊ င၊ ချူး၊ ညက်၊ ရှက်၊ ကိုး၊ တစ်ဆယ် လို့ ရေကြဲတယ်။
တခြားတူတာတွေ အများကြီးထဲက တချို့ကို ပြရရင် 'ငါ'ကို သုံးဦးစလုံး
က 'ငေါ'၊ 'နင်'ကို မရူးက 'နော'၊ ကျန်နှစ်ဦးက 'နနင်'၊ 'ယောက်ျား'ကို
မရူးယောက်ကာအိ၊ ဇီး 'ယုက်ဂဲ'၊ လရိုး 'ယုက်ကဲ'။ 'မိန်းမကို မရူး 'မိဂဲ'၊
ဇီး 'မိဝဲ'၊ လရိုး 'မိယဲ'။ 'သား'ကို 'စော' ချည့်၊ 'သမီးကို မရူးနဲ့ လရိုး 'စမီး'၊
ဇီး 'မိဝဲစော'၊ 'ကိုယ်'ကို မရူး 'ကောင်'၊ ဇီး 'ကုန်တို'၊ လရိုး 'ကေ' (မြန်မာ
'အကောင်'နဲ့ စပ်နွယ်၊ ကချင် 'ခုမ်')၊ 'မျက်စိ'ကို မရူး 'မျောချိုက်'၊ ဇီး
'မျော'၊ လရိုး 'မျောချို'၊ 'နား'ကို မရူး 'နာချို'၊ ဇီး 'နော'၊ လရိုး 'နားချပ်'၊
'နှုတ်'ကို မရူး 'နတ်'၊ ဇီးနဲ့ လရိုး 'နောတ်'၊ 'ဆံ'ကို မရူး 'စဲ'၊ ဇီးနဲ့ လရိုး
'ဆမ်' နဲ့ 'စမ်'၊ 'ခြေ'ကို မရူး 'ချိုက်'၊ ဇီး 'ချို'၊ လရိုး 'ချဲ'၊ 'လက်'ကို သုံး
ဦးလုံး 'လော'၊ 'ရင်ခေါင်း' ကို မရူး 'ရောန် ကောန်'၊ ဇီး 'ဝန်ကန်'၊ လရိုး
'ယန် ကန်'၊ 'ပေါင်'ကို မရူး 'ပေါင် ဆိမ်'၊ ဇီးနဲ့ လရိုး 'ပေါင်ဆိုင်'၊ 'လျှာ'
ကို မရူးနဲ့ ဇီး 'ရော'၊ လရိုး 'ယို'၊ 'သွား'ကို မရူး 'စာအိ'၊ ဇီး 'စွဲ'၊ လရိုး 'စိုး'
စသဖြင့် ခေါ်ကြတာ တွေကြရတယ်။

ရာဇကုမာရ် ပျူ ကျောက်စာအရ ပျူမှာ မြန်မာနဲ့တူတဲ့ စကားလုံး
တချို့က-

ဥ(၏)၊ ဥမိ(အမည်)၊ ဂ(က=ရင်)၊ ဂ(ငါ)၊ ဂေါ (ဂူ)၊ ကံဠေဇြော (ကျေး
ဇူး)၊ ဆ(ချ)၊ ဆေ(စေ၊ ချေ၊ ရံဖန် "ဆော"ကို မှား ရေးပုံ ရ)၊ ဟံညိဆိ
(ညှဉ်းဆဲ)၊ ခ၊ ဒ (တာ)၊ ဒေါ၊ ဟေ (ထို)၊ တ(တစ်)၊ တု (တုံ၊ လည်း)၊
တော(သော၊ သော်၊ တော့)၊ တော့(တို့)၊ နံသု (နှစ်ဆယ်)၊ ဟို့ (နာ)၊ ပွယ်
(မြေး)၊ ပံး(ပံ၊ ပိယ်)၊ ပြီ (ပြည်)၊ မ (မ၊ မွန် "မ"နဲ့ တူ-တဲ့) မယး(မယား)၊
မြ (မြ)၊ ယံ(ယင်း)၊ ရာ(ရာ)၊ ရော(ရော်)၊ သြ(ဆွေ)၊ ဋော(ရော၊ ရှောင်)၊
သး(သား)၊ သင်း(နှစ်)၊ ဟြံ(ရှစ်)၊ ဟြ (ပုဂ္ဂ)၊ ဋူ (လု)၊ ဋေ (လည်း)။

သေ)၊ ဟ်ဠီ (လှူ)၊ ဟ်ဠော်(လှောက်၊ လွှတ်)၊ တို့လောက်ပဲ ပါရှိတယ်။

ဝါကျ ဖွဲ့ထုံးကို ကြည့်ရင်တော့ မြန်မာနဲ့ ကချင်က ကတ္တား + ကြိယာ ပုံစံကို တောက်လျှောက်သုံးပြီး ပျူကကြိယာ + ကတ္တား လှည့်လို့ ရတာကို တွေ့ရတယ်။

ဥမိ(အမည်) + မီးသိ(ဖြစ်တယ်)။

သို့မဟုတ်

မီးသိ(ဖြစ်တယ်) + ဥမိ(အမည်)။

မြန်မာက ကံ + ကြိယာပုံစံကိုလိုက်ပြီး ပျူက ကြိယာ + ကံ ပုံစံကို သည်း လိုက်တာကို တွေ့ရတယ်။

(မြန်မာ) 'ကောင်လှင်တေဟ်' မိန့်ရယ်

(ကံ)

(ကြိယာ)

(ပျူ) မီးငု(ပြောတယ်) + 'ဟပြဆော' (ကောင်းလင့်တေဟ်)

(ကြိယာ)

(ကံ)

(မြန်မာ) ရွှေပုရှာ ဌာပနာရယ်

(ကံ)

(ကြိယာ)

(ပျူ) 'မီး ညွဗန(ဌာပနာတယ်) + ဗူဝေ (ရွှေပုရှာ)။'

(ကြိယာ)

(ကံ)

(မြန်မာ) 'ဣယ် ရှယ် အထောက်မူသော ဝူ ပြု၏

(ကံ)

(ကြိယာ)

(ပျူ) မီးသေ (ပြုတယ်) + ဂေါ ဥ ညော့ ထ

(ဝူရဲ့ ရွှေ အထွတ်)

(ကြိယာ)

ကံ

နာမဝိသေသနဟာ မြန်မာမှာ နာမ် နောက်ကလိုက်တာ များတယ်။ လူကြီး၊ လူငယ်၊ မိန်းမလှ၊ ကြောင်နက်၊ စာအုပ်ကောင်း၊ ရေအေး စသဖြင့် (ကြီး၊ ငယ်၊ လှ၊ နက်၊ ကောင်း၊ အေး - နာမဝိသေသနများ)။ အညွှန်း နာမဝိသေသနနဲ့ နာမ်က လာတဲ့ နာမဝိသေသနပဲ နာမ်ရှေ့ကလာတယ်။ ဒီလူ၊ ဟိုမိန်းမ၊ ရွှေခွက်၊ ငွေဒင်္ဂါး၊ သံသေတ္တာ။ အရေအတွက် ကိန်းဂဏန်း လည်း နာမ်နောက်က လာပြီး ရံဖန် ရှေ့ရော နောက်ပါလာတတ်တယ်။

လူ သုံးယောက်၊ ခွေး နှစ်ကောင်၊ သုံးအိမ်(စု)၊ ငါးကျောင်း စသဖြင့်။ ပျူ
 မှာ ဒီနာမဝိသေသနပဲ နောက်က နေသလို ရှေ့ကလည်း နေတာ တွေ့ရ
 တယ်။ ဥပမာ ‘ဗံး’ (မွန်မြတ်၊ ချစ်ခင်) ဆိုပါစို့။ ‘ပဒေါဗံး’ (မြတ်လမ်း၊
 မြတ်နိဗ္ဗာန်)၊ မဗူ ဗံး - (သခင်မြတ်)၊ တွတုဗံး (မြတ်မင်းကြီး)တို့မှာ နောက်က
 နေပြီး ဗံး ဥဝေါ မယး (ပယ်မိဖုရား မယား)၊ ဗံး တွ(မင်းမြတ်)၊ ဗံး ဗူဝထ
 (မြတ်ရွှေဗုဒ္ဓ)၊ ဗံးဟြ (မြတ်ဘုရား)၊ ဗံမဟဋ္ဌေ (မြတ် မဟာထေရ်)၊ ဗံး
 သဃ(မြတ် သံဃ) စတာတို့မှာ ရှေ့က နေပြန်တယ်။

ကိန်းဂဏန်းဟာ နာမ်နောက်က နေရာမှာ ပျူဟာ မြန်မာနဲ့ တူပေမယ့်
 မျိုးပြစကား မရှိလေတော့ မြန်မာအဖို့ ဆန်းနေတယ်။ ဥပမာ ‘ကျွန်သုံးရွာ’
 ကို ပျူလို ‘ကျွန်ရွာ သုံး’ (တြရော ဟော) သုံးထားတယ်။ တစ်ခါတလေ
 ကိန်းဂဏန်းနဲ့ နာမ်ကြားမှာ ‘၏’ အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ ‘ဥ’ ကို သုံးတယ်။ ‘၁၆၂၈
 နှစ်’ ကို ပျူလို ‘၁၆၂၈ ရဲ့ နှစ်’ (ထူ တြျူ ရာ ဗ ဟြံ ဥ သို့) လို့ သုံးတယ်။
 အညွှန်း နာမဝိသေသနက မြန်မာလိုပဲ နာမ်ရှေ့က လာတယ်။ ပေါ ဗံးတွ-
 ထိုမင်းမြတ်၊ ပေါ ဗံဗူဝ - ထိုမြတ်ဗုဒ္ဓ၊ ယဗံးဗူဝ - ယင်း မြတ်ဗုဒ္ဓ၊ ယံတြ
 ရောဟော - ယင်းကျွန်သုံးရွာ။

နာမ်နာမဝိသေသနကို နာမ်နဲ့ သုံးရာမှာ မြန်မာနဲ့ လွဲတယ်၊ ပြောင်းပြန်
 လို ဖြစ်နေတယ်။ မြန်မာ -- အရိမဒ္ဒနပူရပြည်။ ပျူ - ပြည် အရိမဒ္ဒနပူရ
 (ပြီ ရိမဒနပူ)။ မြန်မာ ပယ်မယား။ ပျူ -- ပယ် မိဖုရား မယား (ဗံ ဥဝေါ
 မယး)။ မြန်မာ - နောင် အခါ၊ ပျူ - အခါ နောင် (မ္ဗူ ကုံ)၊ မြန်မာ ရွှေ
 ဘုရား၊ ပျူ - ဘုရား ရွှေ(တြထ၊ ဗူ - ထ)၊ မြန်မာ ဘုရားဂူ၊ ဗုဒ္ဓ ဂူ၊ ပျူ
 - ဂူ ဗုဒ္ဓ - (ဂေါ ဗူဝ)၊ မြန်မာ အရိမေတ္တေယျဗုဒ္ဓဘုရား။ ပျူ -- ဗုဒ္ဓ အရိ
 မေတ္တေယျ (ဗူဝ အရိမေဒေယ)။

နာမ်နောက်က နောက်ဆက်တွေလာတယ်၊ ယံတိ - ယင်း မှာ၊ ပေါဥ၊
 ဝါ၊ ဥဇ္ဇါ - ထိုရဲ့၊ ရဇေမ ဥဝံ - ရာဇကုမာရ်အား၊ ဟိ ဥ - သေခြင်း ရဲ့၊
 သဒိ -- သူ့ကို၊ ကံဋ္ဌေဇော ဒိ -- ကျေးဇူးကို၊ ယံန - ဒီလို၊ ဒီနည်း၊ ဩထ
 ဥဝံ - ရွှေဘုရားအား၊ ဟူ ဒိ - အနီးမှာ၊ ယံ တြုတိ - ဒီကျွန်ကို၊ မ္ဗူ ကုံ
 ခူ - နောင်အခါမှာ၊ စသဖြင့်။ ဒါပေမဲ့ ကတ္တား နောက်ဆက်ရှိပုံ မရဘူး။
 နောက် ဆက် မပါဘဲ နာမ်တွေကို ကတ္တားနေရာမှာ သုံးထားတယ်။ ဥမိ

မီးသိ --အမည်ဖြစ်တယ်။ ဗံး မယား မီးသိ - ပယ်မယား သေတယ်။ ဗံးတွ
မီး ရိပ - မင်းမြတ် ရွှင်ပျတယ်။ တွတုဗံး မီး ဆ - မြတ်မင်းကြီး (ရေစက်)
ချတယ်။

အထူးခြားဆုံးကတော့ မြန်မာ-ကချင်တို့က ကြိယာနောက်မှာ နောက်
ဆက် ထည့်ရတယ်။ သွားတယ် (သွားကြိယာ၊ တယ် နောက်ဆက်)၊ ဖြစ်
တယ် (ဖြစ် ကြိယာ၊ တယ်နောက်ဆက်)။ sa ai (sa ကြိယာ၊ ai နောက်
ဆက်)။ rai ai (rai ကြိယာ၊ ai နောက်ဆက်)။ မြန်မာ ကချင်တို့နဲ့မတူ၊
ပျူမှာက ကြိယာကို ရှေ့ဆက် တပ်ရတာဖြစ်တယ်။ 'မီး'ဆိုတာ ရှေ့ဆက်
ဖြစ်တယ်။ မြန်မာ 'ပြီး'လို့ တချို့ဆရာကြီးများ ယူဆကြတယ်။ ၎်။ သည်၊
တယ် စတဲ့ မြန်မာကြိယာ နောက်ဆက်များနဲ့ ညီမျှတယ်။ မီး ပ်ဠ -
ရောက်တယ်။ မီး တွံ --လွန်တယ်။ မီး တဒံ -ပြီးတယ်။ မီး သိ - ဖြစ်တယ်။
မီး ပံး - ပေးတယ်။ မီး ဟို - နာတယ်။ မီး မွော - မွေးတယ်။ မီး ည္ဇဗန-
ဌာပနာတယ်။ မီး ငု --ပြောတယ် စသဖြင့်။

ကြိယာမှာ ကြိယာထောက်လို့ ယူဆရတဲ့ စကားလုံးလေးများနောက်
က ပါတတ်တာကိုလည်း တွေ့ကြရတယ်။ မီး ပ်ဠ၊ သူ - ရှေ့ရှုရောက်
တယ်။ မီး ပံ တော/တူ - ပေး တုံတယ်။ မီး တို့ တော - မိန့်တုံတယ်။ မီး
ဆ တော --ချတုံတယ်။ မီး မွော ဟ-ကောင်းကောင်း သတိရတယ်။

နောက်ဝါကျနဲ့ဆက်စို့ သုံးတယ်လို့ ယူဆရတဲ့ စကားလုံးလေးတွေကို
ရှေ့ဆက်တပ်ပြီးသား ကြိယာပုဒ်နောက်မှာ ထည့်တာကို တွေ့ကြရတယ်။
မြန်မာ ကြိယာနောက်ဆက်ပြုတ်ရ။

မီး တွံး + ထဒံ - လွန်တယ် + တော့ = လွန်တော့။

မီး ဟိ + ထဒံ --သေတယ် + တော့ = သေတော့။

မီး မွော ဟ + ညဒံ --ကောင်းကောင်း သတိရတယ် + တော့=
ကောင်းကောင်း သတိရတော့

မီး သေ + ကျ --ပြုလုပ်တယ် + ကာ = ပြုလုပ်ကာ

မီး ရိပ + ညံ - ရွှင်ပျတယ် + ပြီး = ရွှင်ပျပြီး

အဲဒီ 'ညံ' လို့ ကြိယာပုဒ်နောက်လာတဲ့ စကားလုံးတွေကတော့ နိပါတ်
ပုဒ်လို့ ယူဆလည်း ရနိုင်တယ်။

မိး ရိ ပ ခံ = ရွှင်ပျသည့်တေဟ်၊ ရွှင်ပျတယ်ပေါ့

မိး ဒိ ဒံ = လျူတယ် တဲ့။ (ခံနဲ့ ဒံ တူပုံ ရတယ်)

မွန်နဲ့ အတူတူ ဖြစ်တဲ့ 'မ' (သော၊ တဲ့) ကိုလည်း ပျူမှာ တွေ့ရတယ်။

ရှေ့က၊ နောက်က ထားတာကို တွေ့ရတယ်။ ကြိယာ ရှေ့ဆက်ပါပြီး ကြိယာ ပုဒ် နောက်မှာတွေ့ရတာက-

ဥဒိ မိး မွော့ မ = မိမိကို မွေးတယ် တဲ့ = မိမိကို မွေးတဲ့

ဥမိ မိးသိ မ = အမည်ဖြစ်တယ် တဲ့ = အမည်ဖြစ်တဲ့

ကြိယာပုဒ် ရှေ့က 'မ'ကို ထားပုံကတော့ -

ယံ မ ဂံ ပြဗူ = ငါ ပြုတဲ့ ဒါကို

'မ' နောက်မှာ နာမ်နောက်ဆက်လာတာလည်း တွေ့ရသေးတယ်။

ဂံ ဟ်ဠိတော့ မ ဒိ = ငါ လျူသော့ကို၊ ငါ လျူသည့်ကို

'လျှင်' အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ 'ဂံ'ကို ဝါကျရှေ့ဆုံးက ထားတာကတော့ မြန်မာ-ကချင်တို့နဲ့ လုံးဝကွဲပြားနေပါတော့တယ်။

ဂ ဟ်ညိဆီ -- ညှဉ်းဆဲလျှင်

ဂ ဗြော ပံညိ - ဘေးအန္တရာယ်ပေးလျှင်၊ ဖျက်ဆီးလျှင်

'မိး' ဆိုတဲ့ စံ ကြိယာ ရှေ့ဆက်အပြင် အာမေဒိုတ်သဘောမှာသုံးတဲ့ နောက်ဆက် ဝါ နိပါတ်ပုဒ်များလည်း တွေ့ရသေးတယ်။ 'ဆေ'၊ 'ဆော' တို့ဖြစ်ပြီး နှစ်လုံးတွဲရက် 'ဆေဆော' လို့လည်း တွေ့ရတယ်။ မြန်မာလို ချေ၊ တေယ်၊ တည်း၊ သား၊ သောင်တို့နဲ့ ဆင်ပါလိမ့်မယ်။ အတိအကျ တော့ မဟုတ်ပါ။

ပံး ဆေဆော = ပေးပေရဲ့၊ ဟေချေရဲ့

ပံးဆေ = ပေးရဲ့

ဟပြဆော = ကောင်းလင့်တေဟ်၊ ကောင်းပါပေ့

မပံးဆေဆော = မရပါစေနဲ့၊ မရစေသား

ရာဇကုမာရ် မြန်မာ မျက်နှာမှာ နာမ်ပုဒ်ဖြစ်တဲ့ 'ရှောင်' သို့ မဟုတ် 'ရော်' (တစ်ရံရော အခါ)ကို ပျူ မျက်နှာမှာ နာမ်ပုဒ်လိုလည်း သုံး၊ နိပါတ် ပုဒ်လိုလည်း သုံးထားတာ တွေ့ရတယ်။ မြန်မာမှာ 'နာသု ရှောင်နှိုက်' (နာသော ရော်၌)၊ 'နှပ်လေသု ရှောင် တေဟ်' (နှပ်လေသော ရော်တည်း)။

'ထိပ်ရှောင်' (ထိုရော်) စသဖြင့် တွေ့ရတယ်။ နာမ်လို သုံးထားတာချည်းပါပဲ။ ဒီ 'ရှောင်'က ပျူမှာ 'ရောင်း၊' 'ဋ္ဌေး' စာလုံးပေါင်း နှစ်မျိုးနဲ့ တွေ့ရတယ်။

ဟိ ဥ ဋ္ဌါ ရှေး - သေ(ခြင်း) ရဲ့ အထံ နီး ရော်

မီး တု ထွူ ဋ္ဌော --အပ်တယ့် အခါ ရော်

ပေါ ဋ္ဌော --ထိုရော်

ပေါ ဥ ဋ္ဌေး -ထိုရဲ့ရော်၊ အဲဒီအခါ

ပျူစကားမှာ တခြားဘာသာစကားများနည်းတူ သံတူကြောင်း ကွဲတွေ ရှိတာကို တွေ့ရတယ်။ 'ဥ' ဆိုပါစို့။ '၏၊ ရဲ့' ဆိုတဲ့ သာမိ အဓိပ္ပာယ်အပြင်၊ 'သူ၊ မိမိ' စသဖြင့် နာမ်စား အဓိပ္ပာယ်လည်း ရသေးတာကို တွေ့ရတယ်။ 'ပေါ ဥ သး' ဆိုတာ 'ထို၏ သား' ဖြစ်ပြီး၊ 'ဥဒိ၊' 'ဥဝံ' ဆိုရင် မိမိကို၊ သူ့ကို မိမိအား သူ့အားလို နားလည်ရတယ်။ 'ဥဒေါဒ' ဆိုတာကတော့ 'သူ၏ တစ်ယောက်' လို့ ပြောတာပါ။ 'ဒိ' ဆိုရင်လည်း 'တိ'နဲ့ အတူတူကံပုဒ်နဲ့ တည်ရာကို ပြသလို၊ 'ယူ' တာ၊ 'ပြော' တာကိုလည်း အဓိပ္ပာယ်ရတယ်။ 'လှူ'တာလည်း ရရဲ့။

ယံ တိ - ယင်းမှာ

ဥဒိ --မိမိကို

က်ဋ္ဌေဇြော ဒိ --ကျေးဇူးကို

ဟူ ဒိ -- အနီးမှာ၊ ထံမှောက်မှာ

တြ ရော ဟောဒိ -- ကျွန်သုံးရွာကို

မီး ဒိ - --ယူပြီးတော့၊ လှူပြီးတော့

မီးဒိ ဆော -- မိန့်၏တည်း

နောက် အရေးကြီးတဲ့ သံတူကြောင်းကွဲ စကားလုံးတစ်လုံးကတော့ 'တြ' ပါပဲ။ ရာဇကုမာရ် တခြားမျက်နှာတွေနဲ့ယှဉ်ပြီး သူ့ကို 'ကျွန်'လို့ သိသားရလေတော့ နောက်နားမှာ သံဃာတွေနဲ့ 'မံးတြ' လို့ တွေ့ရတဲ့အခါ 'ကျွန်မြတ်' ဆိုလိုက မလျော်သမို့ 'သားတပည့်မြတ်' ရယ်လို့ လုပ်ကြရော။ ဘကယ်က ဒီ သံဃာနဲ့ သုံးတဲ့ 'တြး'က တိဗက်မှာ ရဟန်းသံဃာအရာရှိ၊ အမှူးကို ခေါ်တဲ့ tron နဲ့ ဆက်သွယ်ပုံရပါတယ်။

နောက်တစ်လုံးက 'မံ'ပါ။ သူ့ကို အထက်နားမှာ မွန်'မံ'လို့ 'သော၊

တဲ့' အဓိပ္ပာယ် သုံးထားပုံတွေ ပြခဲ့ပါပြီ။ 'ဥမိ မီးသိ မ' - အမည် ဖြစ်တဲ့။
 နောက် 'မ' ကတော့ မြန်မာနဲ့အတူ မဟုတ်တာကို ဖော်ပြတာပါပဲ။ တစ်နေရာ
 ပဲ တွေ့ရပါတယ်။ အဆုံးသတ်ကျိန်ဆဲတဲ့ နေရာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ 'မပံး
 ဆေဆော' - မရပါစေနဲ့။ (မြန်မာမှာ 'အ' သုံးတာ သတိပြု။ 'အဖူရစ်ယ်'။

ပုဂံခေတ် မြန်မာတို့က ယောသသံကို အယောသလုပ်ပစ်လေ့ရှိတယ်။
 မြန်မာစကား မပြောနဲ့ ပါဠိတောင်လုပ်ပစ်တာ။ 'ဒေဝဒတ်'ကို 'တေဝတတ်'
 တဲ့။ ပျူတွေကတော့ မြန်မာတို့နဲ့ ပြောင်းပြန်၊ အယောသကို ယောသ လုပ်
 ပစ်တယ်။ စ-စချင်း ဖတ်လိုက်ရင်ပဲ 'တထာဂတ' ကို 'ဒထဂဒ' တဲ့။ 'အရိ
 မဒ္ဒနပုရ' ကို 'ရိမဓနပူ' တဲ့။ ဗျည်းတွေ သရတွေလည်း အကုန် ပီပီသသ
 မရွတ်ဘူး။ ကျန်ရစ်တတ်တယ်။ 'ဓမ္မရာဇ'ကို 'ဓမရဇ၊' 'ရာဇကု မာရ်'ကို
 'ရဇဂုမ' တဲ့။ လေးစားရတဲ့ ပါဠိတောင် အဲသလိုလုပ်နေတော့ သူ့အဓိဘာသာ
 စကားကျ ဘယ်ပြောကောင်းတော့မလဲ။ ပေါင်းချင်သလို ပေါင်းတော့တာ
 ပ။ တော်ကြာ ဟိုလို၊ တော်ကြာ ဒီလို။ တစ်ဂဏန်းကိုပဲ ကြည့်လေ။ နောက်
 နားမှာ ကျွန် သုံးရွာကို လှူတော့ 'သမနဋ္ဌော် ရော တံ၊ ရပဲ ရော တံ' လုပ်
 ထားတော့ 'တံ' ဆိုတာ တစ်ပဲလို့ သိကြရတယ်။ ဒါပေမဲ့ အစ နားက
 'ဥဒေါ - ဝံ ဥဝေါ မယး' မှာ ယောသ 'ဒ' ရယ်လို့ ပါနေရာ ပါဠိ၊ ဗွန်၊
 မြန်မာတို့က 'ထိဝ်မင်ဇအ် ပါယ်မယာ တစ်ယောက်သုကာ' နဲ့ ယှဉ်လိုက်
 မှ 'တံ' က 'ဒ' ဖြစ်နေတာ၊ 'တစ်' ပဲ လို့ သိရပါတော့တယ်။

အလားတူပဲ စာလုံးပေါင်း တစ်သမတ်တည်း မရှိတာတွေကို ရာဇကုမာရ်
 ပျူမျက်နှာမှာ တွေ့ရတယ်။ အောက်မြစ်၊ ဝစ္စ ပေါက်၊ သေးသေးတင်
 ပါလား၊ မပါလား၊ ဆလား ဆဲလား၊ ပေါလား၊ ဒေါလား၊ တစ်ခါ အဲဒီ
 ဒေါက တောနဲ့ တူသလား၊ ခုလား၊ ဒလား၊ တု၊ တူ၊ ဒူ အတူတူလား၊ တူ
 နဲ့ တောကကော အတူတူ လား၊ ရောနဲ့ ဋ္ဌော အတူတူလား၊ စသဖြင့်၊
 စသဖြင့်။ စကားစပ် ကြည့်ပြီး ချိန်ဆရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ရာဇကုမာရ် ဘာသာလေးမျိုး လေးမျက်နှာကို ဆန်းစစ် လေ့လာ
 လိုက်တော့ သိရတာတစ်ခုက အကြောင်းအရာ တစ်ခုတည်းကို ပြောနေတဲ့
 ဒီလေးမျက်နှာမှာ သုံးခုကို မူတစ်မူတည်းက ပြန်ဆို ရေးနေကြတာဖြစ်ပြီး
 တစ်ခုကတော့ စကားပြေလည်း မဟုတ်။ ကဗျာဖြစ်သွားကာ အပိုချဲ့ကား

ပြောတာတွေ များသွားတယ်လို့ သိကြရတယ်။ မူတစ်ခုတည်းကို ဘာသာ
ကားက ခွင့်ပြုသမျှ အပိုအလို မရှိ၊ အတိအကျရေးကြတာက မြန်မာ၊
ဒန်၊ ပျူတို့ ဖြစ်ကြပြီး ကဗျာမို့လို့ အပိုစကားတွေနဲ့ ချဲ့ကားသွားရတာက
တော့ ပါဠိမျက်နှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ပျူစကား ဆိုတာ ကျောက်စာ၊ အိုးစာလောက်သာ ကျန်ရစ်နေတော့သမို့
ကျွန်တော်တို့ နောင်လာနောက်သားတွေ အစဖော်မရနိုင်ဖြစ်နေချိန်၊ နှိုင်း
သုဉ်ဖတ်စရာ လုပ်ပေးခဲ့တဲ့အတွက် ရာဇကုမာရ်ကို ကျွန်တော်တို့ ကျေးဇူး
ဘင်ရမယ်။ သူ့ကျောက်စာက အစဖော်ပေးခဲ့တာတောင် တချို့အိုးခွက်စာ
ကလေးတွေ အခုထိ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် မဖတ်နိုင်ကြသေးပါဘူး။ ပျူစကားဆို
ဘာ ကျွန်တော်တို့မြန်မာစကားနဲ့ ဆွေမျိုးတော်တယ်ဆိုတာတောင် ဂျိန်းဖော
ဘို့ မရူးတို့လောက် ရင်းချာတာ မဟုတ်လေတော့ သူ့ထဲမှာ ကျွန်တော်တို့
နဲ့ တူတာက နည်းနည်းရယ်။ ဝါကျ ဖွဲ့ထုံးဆို တော်တော်ကို မတူတာ။
တူကြောင်း အခုနည်းနည်းပါးပါး ရိပ်စားမိရုံပြောပြလိုက်တာပါ။

မယဒေဝနှင့် . . .

“မာန် မလုပ်ချင်ဘူး၊
မာန်လုပ်ရင် လွယ်သည်သာပဲ၊
ငယ်မည်မှာ နကို သတ်ရုံပဲ . . .”

ဒါ ကျွန်တော်တို့ ခပ်ငယ်ငယ်ကပဲ အိမ်မှာ လူကြီးတွေ ပြောကြရတဲ့
ကြတာကို ကြားရလို့ အလွတ်ရခဲ့တဲ့ မန်လည်ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ လေး
ချိုးကြီးတွေထဲက တစ်ပုဒ်ရဲ့ အစပိုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းကတော့
ပါဒတော်တော်များများ အလွတ်ရခဲ့ပေမယ့် အခုမေ့ကုန်ပြီ။ နောက်တစ်ပုဒ်
မှာတော့

“ပဒုမ

တုပကာ သင် မယောင်နဲ့

ဆင်ပြောင်ကို ခြင်ကောင် ဝါးသော်လည်း

ယားရုံမျှ နာ . . .” လို့

ပါတယ်။ (မြန်မာစာပေသမိုင်းမှာတော့ “ခြင်ကောင် ဝါးသည်သို့ ယားရုံ

ချဉ်ပမာ” လို့ မူကွဲတွေ့ရတယ်။) အဆုံးပိုဒ်မှာတော့

ငါ ဆရာ မင့်ဖေဖေကိုကွယ်

ဦးချလှည့်ဦး” လို့

ဆုံးထားပါတယ်။ နောက်တစ်ပုဒ်စပုံမှာ

“သူ မတို့လေမှ

သူတို့လျှင် တကယ်မြည်တဲ့

မြို့ မန်လည် ရွှေစည်ကြီးပါကွဲ

တီးသမျှ ဖိန့်ဖိန့်တုံ” လို့

ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါ သူ့ကို ပုတ်ခတ်ရေးလာတဲ့ ဦးပဒုမကို ပြန်လည် ချေပရေးတာ၊ သူ့ငယ်နာမည်က “မောင်မာ” မို့၊ ငယ်နာမည် “မာ” မှာ “န်” ထည့်လိုက်ရင် “မာန်” ဖြစ်သွားမယ်လို့ရေးတာ စတာတွေကို အဖေကလား အမေကလားမသိ၊ ရှင်းပြခဲ့ပါတယ်။ ဦးပဒုမက ပြန်ရေးတဲ့စာ (လေးချိုးကြီးပါပဲ) ကိုလည်း နောင် တစ်နေရာမှာ တွေ့ဖူးသလိုပဲ။ အစဖော်မရတော့ဘူး။ နောက် အထက်တန်းကျောင်းမှာ မြန်မာစာပေသမိုင်းကို သင်ရတော့မှ ဦးပဒုမက ပုသိမ်ကဖြစ်ပြီး “ဒသသီလဝိနိစ္ဆယ” ကျမ်းရေးရာ မန်လည်ဆရာတော်နဲ့ ဝါဒဖြစ်ရပုံကိုသိရှိရပြီး ငယ်စဉ်က တစ်စွန်းတစ်စရခဲ့တဲ့ လေးချိုးတွေကိုလည်း တော်တော်စုံစုံဖတ်ရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဦးပဒုမလေးချိုးတော့ မတွေ့ရတော့ဘူး။

ကျွန်တော်တို့ ညီအစ်ကိုတွေ ကိုရင်ဝတ်ခဲ့ရာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး အနန္တသူရိယကျောင်း မိပေါက်ကြီးချောင် ကျောင်းထိုင်ဆရာတော် ဦးပဏ္ဍိတ(အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ၊ နိုင်ငံတော် သြဝါဒစရိယ) ကတော့ သူ ဦးပဏ္ဍိတငယ်ဘဝက မန်လည်ဆရာတော် မန္တလေး၊ စစ်ကိုင်း၊ ပခုက္ကူဘက် တရားဟောထွက်လာစဉ် မန္တလေးထိသွားပြီး မန်လည်ဆရာတော် တရားဟောတာ နားဆောင်ဖူးကြောင်း အမိန့်ရှိဖူးပါတယ်။ ကျွန်တော် အမှတ်မှားသလားတော့မသိ။ ဆရာတော်ပြောတာ အဲဒီတုန်းက လယ်တီဆရာတော်လည်း အတူပါတယ် ပြောသလား။ လယ်တီဆရာတော်ခရီးက သတ်သတ်လား မဝေခွဲဘတ်တော့ဘူး။

ဗေဒင်လည်းတွက်၊ အထက်လမ်း မှော်ပညာလည်း လိုက်စား၊ အင်္ဂါ
 ရတ်လည်းထိုးတဲ့ ကျွန်တော့်အဖေကတော့ ဆရာတော်ရဲ့ သားရေဖုံး မဃ
 ဒေဝ စာအုပ်ကြီးကို ခဏခဏ ကိုးကားတယ်။ ကျွန်တော် ယူကြည့်မိပေ
 မယ့် နားလည်းမလည်။ ပျင်းလည်းပျင်းတာနဲ့ ဆက်မဖတ်ဖြစ်ခဲ့ဘူး။ အချိန်
 ရွေ့လျားလာတော့ စက္ကူတွေ ဝါ၊ ရိ၊ ဆွေးမြည့်သွားပြီးနောက် အခု အိမ်
 မှာ အစပျောက်နေပါပြီ။ ခြံပဲစားသွားသလား၊ စစ်အတွင်းကပဲ တစ်နည်း
 နည်းပျောက်ဆုံးခဲ့ရပြီလား မပြောတတ်။

ငယ်စဉ်က အဖေ့စာအုပ် ကောက်ကိုင်လိုက်စဉ်က စစချင်းစာသားတွေ
 နားမလည်လို့ ပစ်ချထားခဲ့၊ ကိုးတန်း ဆယ်တန်းရောက်တော့ သင်ရတဲ့
 မြန်မာစာပေသမိုင်းမှာ ပေးထားတဲ့ အစပိုဒ်ကလည်း တကယ်စိတ်ပျက်စရာ-
 မဟာဝိသယ တိလောကနို့က

နရ မရ သနင်္ဂီတို့
 သရဖူ ဦးစိုက် မကိုဋ် နဝရတ်
 ကျောက်စိန်ထွတ်ဖြင့် ညွတ်၍ ညွတ်၍
 ဦးနှိမ် ဝှေ့လျက် ညဉ့်နေ့မစဲ . . .

ဒီတော့ ကျွန်တော် မြန်မာစာတွေသာ တက္ကသိုလ်အဆင့်ထိ ဆည်းပူး
 လာတယ်။ မဃဒေဝကို ဆက်မကြိုးပမ်းခဲ့မိဘူး။

တစ်နှစ်ဆီက ကမ္ဘာအေး သာသနာရေးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်က စွယ်စုံ
 ကျော်ထင်တို့၊ မဃဒေဝတို့ ပြန်ရိုက်တယ်ပြောသူကပြောလို့ သွားဝယ်ရာ
 ကုန်သွားပြီဆိုလို့ ပြန်ခဲ့ရတယ်။ ဒီအကြောင်း အညာစကားဝိုင်းမှာ ပြောမိ
 တော့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက သူ့မှာ အပိုတစ်အုပ်ရှိတယ်ဆိုပြီး ပေးလိုက်လို့
 အားတဲ့အခါ ဟိုနည်းနည်း ဒီနည်းနည်း တို့ထိ ကြည့်ဖြစ်တော့တယ်။ ဒီလို
 ကြည့်လိုက်တော့လည်း ငယ်စဉ်က အစွဲကြီးက လွှမ်းမိုးဆဲပါလား။ ကိုယ့်
 မြန်မာစာအသိက ရှစ်တန်း၊ ကိုးတန်း မဟုတ်တော့၊ အများကြီးကျော်လွန်
 လာခဲ့ပေမယ့် ပထမစစချင်း “မဟာဝိသယ တိလောကနို့က”၊ နောက်တစ်
 မျက်နှာလှန်လိုက်တော့ “မဟာသုဂတ တုမရသား ကျမ်းလှရွှေစာ”၊ နောက်
 တစ်ခန်း “မဟာအတုလ မကုဋ်ဖြင့် နာယကမြတ်” . . . အိမ်မှာ၊ တက္ကသိုလ်
 မှာသင်ဖူးလို့ ပါဠိမတောက်တခေါက် ဖတ်တတ်တဲ့ ကျွန်တော် မျက်လုံး

ပြူးလာတယ်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရထက် ကျမ်းဂန်ပိုဆန်တဲ့ ရှင်မဟာသီလဝံ သရဲ့စာကို ဖတ်ရတာထက်တောင် ဝန်လေးချင်လာမိတယ်။ ကလေးငယ် မဟုတ်တော့တဲ့အတွက် ကြိုးစားအားထုတ်ကာ တစ်ပိုဒ်ဖတ်ပြီးရင် ဘာပြော မှန်းလောက်တော့ သိတာပလေ။

အဲဒီလိုနဲ့ တစ်အုပ်လုံးဖတ်လိုက်တော့ မန်လည်ဆရာတော်ဟာ သား ကို ဆုံးမခန်းမှာ လူ့စရိုက်တွေ သရုပ်ဖော် ဖွဲ့နွဲ့ရာမှာ စကားလုံးတွေ အသုံး အနှုန်းတွေ ပြောင်မြောက်လှတာကို တွေ့ရတယ်။ တောထွက်ခန်းက တောင်ဖွဲ့ တောဖွဲ့ ပန်းပင်ကျေးငှက်ဖွဲ့တွေလည်း သူ့နေရာနဲ့သူ ပန်သင့်လှတယ်။ နောက်များမှ ဒီစာပေအဖွဲ့အနွဲ့တွေအကြောင်း အသေးစိတ် လေ့လာဆွေး နွေးပါဦးမယ်လို့ တေးထားမိတယ်။

လောလောဆယ် ဘာသာစကား ဝါသနာပါသူတစ်ဦးအနေနဲ့ စိတ်ဝင် စားမိတာက “ကရဝိက်မျိုးနွယ် သံကြွယ်ဥသြ ဖော်စုံနှောလျက်” ဆိုတဲ့ အဖွဲ့လေးပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့က (ဆရာပါရဂူလည်း ဒီအကြောင်း ရေးဖူး ပါပြီ) ပါဠိ “ဟသံ” က မြန်မာဟသံမဟုတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ် swan ငန်း ရိုင်းကို ပြောတာ၊ ကရဝိက်ဆိုတာဘဲမျိုးမဟုတ်ဘူး။ cuckoo လို့ ဥသြ မျိုးနွယ်ကိုပြောတာလို့ ပြောပြရင် တအံ့တဩ ဖြစ်ကုန်ကြတာ တွေ့ဖူးတယ်။ မြန်မာစကားဆိုရိုးက “ကရဝိက်သံ၊ ကြိုးကြာသံ” လို့ဆိုသကဲ့။ အခု မဃ ဒေဝဆရာတော်က ကရဝိက်ကို “ဥသြနွယ်” လို့ရေးထားတာ တွေ့ရတော့ ခုနက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ မဃဒေဝ ဒီနေရာမှာ (ပိုဒ်ရေ ၄၂၀) ဒီစာပါတာ မဖတ် မိကြဘူးလားလို့သာ မေးချင်တော့တယ်။ ဖတ်မိရင် မန်လည်ဆရာတော်ရဲ့ “ကရဝိက်မျိုးနွယ် သံကြွယ် ဥသြ” ဆိုတာ တွေ့ရမှာပေါ့။ ကရဝိက်ဆိုတာ ဘဲမျိုးမဟုတ်၊ ဥသြမျိုး လို့သိရမှာပေါ့။

မန်လည်ဆရာတော်ဟာ ဆီးဘန်နီဆရာတော်၊ လယ်တီဆရာတော်တို့ သို့ပဲ မြန်မာမင်း၊ အင်္ဂလိပ်မင်း၊ မင်းနှစ်ပါး လက်ထက်ကို ကြုံကြိုက်ရတဲ့ ဆရာတော်ဖြစ်ပါတယ်။ ၁၂၄၇ ခုမှာ သီပေါမင်း ပါတော်မူတော့ ဆီးဘန် နီဆရာတော်က “သေသော်မှတည့် ဩော်ကောင်း၏” လို့ ညည်းတော်မူ မိတယ်။ ၁၂၄၄ ကပဲ မန္တလေး နေပြည်တော်ကနေ မုံရွာကိုပြောင်းရွှေ့ သီ ဘင်းသုံးနေခဲ့တဲ့ အရှင်ဉာဏကတော့ သီပေါမင်းပါတော်မူပြီး နောက်နှစ်

၁၂၄၈ မှာ မုံရွာအရှေ့မြောက် ကုလလေးတာ အပြန်ငါးရာက လယ်တီ
 တောအုပ်ကို ရှင်းလင်းခုတ်ထွင်ကာ ကျောင်းဆောက်သီတင်းသုံးတယ်။ အဲဒီ
 ကျောင်းကို လယ်တီကျောင်းပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ၁၂၇၃ မှာ လယ်တီဆရာ
 တော်ကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရက ပထမဆုံးအဂ္ဂမဟာမဏ္ဍိတဘွဲ့ အပ်နှင်းတယ်။
 ဆရာတော်ကြွမယူဘူးလို့ မှတ်သားရဖူးတယ်။

အလောင်းတော်ကဿပမှာ ကဗျာ

ကျွန်တော်တို့ စာပေမိတ်ဆွေ အပေါင်းအသင်းတွေထဲမှာ စုပေါင်းကဗျာ ရေးစပ်တဲ့ အလေ့တစ်ခု လုပ်ထားပါတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ ဖြစ်လောက်တဲ့ နေရာမျိုးကို တစ်စုတစ်ဝေး ဆုံစည်းမိကြတဲ့ အခါမျိုးမှာ ရင်ထဲမှာ ပေါ်ထွန်းလာတဲ့ ခံစားချက်တွေကို စုပေါင်းဖော်ထုတ်လိုက်ကြတာပါပဲ။ ပထမဆုံး ရေးဖြစ်တာကတော့ ပေါင်းလောင်းမြစ်ဖျားမှာ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာတွေနဲ့ တပျော်တပါး စုဝေးမိကြစဉ်က ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ နောက်လွဲကြီးမှာ၊ ငလိုက်ဆည်မှာ ဆုံမိကြတော့လည်း ရေးခဲ့ကြသေးတယ်။

ဒီနှစ် မြန်မာသက္ကရာဇ်အပြီး နှစ်ဆန်းတစ်ရက်မှာတော့ ရန်ကုန်က၊ ပျဉ်းမနားက၊ အင်းဝက ကဗျာဆရာနဲ့ ကဗျာမြတ်နိုးသူတစ်စုဟာ စစ်ကိုင်းမှာ ဆုံစည်းမိကြတယ်။ နောက်နေ့ (နှစ်ဆန်းနှစ်ရက်နေ့)မှာ စစ်ကိုင်း-မန္တလေး ပြေးဆွဲနေတဲ့ ရွှေကိုင်းမန်း ဘတ်စ်ကားတစ်စီးကို စီးလုံးငှားကာ အလောင်းတော်ကဿပကို ချီတက်ခဲ့ကြတယ်။ ပုံမှန်ခြောက်သွေ့တဲ့ ရာသီဥတုဆိုရင် ဖြင့် ၃၁ နံပါတ်နဲ့ ဒိုင်နာကားလေးဟာ တောင်ပေါ်လမ်းကို ချောချောမွေ့မွေ့ အဆင်ပြေပြေ တက်နိုင်မှာပါပဲ။ အခုလည်း တက်လာတာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့

လမ်းတစ်ဝက်လောက်မှာ ရုတ်တရက် မိုးရွာချလိုက်လို့ ရွံ့ထဲ ဗွက်ထဲ မရန်းနိုင် မတက်နိုင် ဖြစ်ရတော့တယ်။ ဒီတော့ ပါလာတဲ့ ခရီးသည် ဆယ့်ရှစ်ဦးထဲက သက်ကြီးရွယ်အို သုံးလေးဦးက လွဲလို့ လူငယ်လူလတ်တွေ ကားပေါ်က ဆင်း၊ ကားကို တချို့နေရာမှာ တွန်းကြ၊ တချို့နေရာမှာ ကြိုးနဲ့ ဆွဲကြရတယ်။ ဒီလို လုပ်ကြရတာ တစ်ကြိမ်တည်း မဟုတ်၊ နှစ်ကြိမ်လည်း မဟုတ်။ အကြိမ်ကြိမ် လုပ်ကြရတာပါ။ ဆယ်ကြိမ်ရှိမလား မသိ။

တောင်ပေါ် မတက်ခင်ကလည်း လမ်းမှားပြီး ခရီးတွေ လွန်သွားခဲ့လို့ အချိန်တွေ(သုံးနာရီလောက်) ပုပ်ခဲ့ရသေးတယ်။ စစ်ကိုင်းက ကားဆရာက အလောင်းတော်ကဿပကို ရောက်ဖူးပါတယ်ဆိုလို့ ငှားခဲ့တာ တကယ်က ရောက်ဖူးပုံ မရဘူး။ ရောက်ဖူးလည်း တစ်ခေါက်ပဲ ရောက်ဖူးသမို့ လမ်းမကျွမ်းဘူးနဲ့ တူတယ်။ မုံရွာက ဇက်ကူးပြီး မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းရောက်တဲ့ အခါ 'ယင်းမာပင်သို့' လို့ မြားပြထားတဲ့ဆီ မလိုက်ဘဲ 'ဆားလင်းကြီးသို့' လို့ ပြထားတဲ့ဆီ လိုက်မိတဲ့အတွက် မိုင် ၃၀ လောက် ပိုမောင်းနေမိတော့တယ်။ နောက်ဆုံး ကွမ်းယာဆိုင် ကွမ်းယာဝယ်ရင်း စကားစပ်မိတော့မှ လွန်လာခဲ့မန်းသိကြရတော့တာပါပဲ။ ဒီတော့ ပြန်ကွေ့လာလိုက်ရတာ နောက်ထပ် မိုင် ၃၀၊ အဲဒါလည်း ဖြတ်လမ်းဆိုပြီး ညွှန်တဲ့ လူက ညွှန်လို့ လယ်ကွင်းကြီးတွေထဲ မောင်းလိုက်တာ ပုလဲမြို့တောင် ရောက်သွားလိုက်သေး။ အလောင်းတော်ကဿပတောင်ပေါ် နေ့လယ်နေ့ခင်း ရောက်ရမယ့်ဟာ ညနေမှ ရောက်ကြရတယ်။

အစကတော့ တောင်ထိပ်ကို တစ်ဆက်တည်း တက်ကြမလို့ပါ။ အခုတော့ အချိန်လင့်သွားတဲ့အတွက် ကားထားတဲ့စခန်းမှာပဲ ညအိပ်နားကြမယ်။ မနက်မှ တောင်ထိပ်ကို တက်ကြမယ်လို့ အစီအစဉ် ပြောင်းလိုက်တယ်။ ပွဲတော်ပြီးသွားပြီမို့ ဈေးဆိုင်တွေ သိမ်းကုန်ကြပြီ ဖြစ်သော်လည်း တချို့ကျန်သေးတယ်။ စားရေးသောက်ရေး စီစဉ်လို့ ရတယ်။ နေရေး ထိုင်ရေးကတော့ မိတ်ဆွေ ဒု-ဝန်ကြီး(သစ်တော)ရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် 'သစ်လင်းအိမ်' လို့ နာမည်ပေးထားတဲ့ သစ်တောဌာနရဲ့ တည်းခိုရိပ်သာမှာအဆင်ပြေသွားတယ်။ တစ်ညအိပ်ပြီး နောက်နေ့ မနက်မှာမှ တောင်ထိပ်တစ်ကြတယ်။

အလောင်းတော်ကဿပတောင်ထိပ်ဟာ အရင် ဆယ်နှစ်က ကျွန်တော် တို့ ရောက်ဖူးတာနဲ့ တခြားစီ ဖြစ်နေပါပြီ။ စေတီတွေ ပြုပြင်ထားတယ်။ ရုပ်ပွားတော်သစ်တွေ တိုးပွားနေတယ်။ အဆောက်အအုံတွေ ပြောင်းလဲကာ အသစ်တွေလည်း တွေ့ရတယ်။ အရင် ကျွန်တော်တို့ ညအိပ်ခဲ့တဲ့ သစ်တော ဧည့်ရိပ်သာကလည်း တောင်စွန်ကနေ မြောက်စွန် ရောက်သွားပြီ။

ဒီတစ်ခေါက် အလောင်းတော်ကဿပကို ရောက်လာသူတွေထဲမှာ ကဗျာဆရာကြီးငယ်တွေနဲ့ ကဗျာမြတ်နိုးသူစုံလင်တယ်။ ဒါနဲ့ နားနေတဲ့ သစ်လုံးအိမ်မှာ စုပေါင်း ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးစပ်ဖြစ်သွားတယ်။ စုပေါင်း ကဗျာ ရေးကြတယ်ဆိုတာ စချင်သူက စ၊ ဆက်ချက်သူက ဆက်၊ စိတ်ကူး ပေါက်ရာ ဝိုင်းပြုရေးဖွဲ့ကြတာပါပဲ။ ကဗျာကို အင်းဝသား ကိုကြည်လင်က စတင်လိုက်ပါတယ်။

အလောင်းတော် ကဿပ

နိဗ္ဗိန္ဒ ဝူ

ရိုးရိုးလေးပါပဲ။ အလောင်းတော် ကဿပဆိုတာ လောကီကို ငြီးငွေ့ တဲ့ သူတော်စင်တို့ တရားရှာမှီးရာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို ညွှန်းလိုက်တယ်။ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာ မောင်သင်းခိုင်က ဆက်လက်ဖွဲ့သီတယ်။

သက္ကရာဇ် ခြေလှမ်းများ

၂၁ ရာစုတံခါးကို ထိုးဖောက်

ရောက်နေတဲ့ အချိန်အခါကို ဖွဲ့လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာသက္ကရာဇ် နှစ်ဆန်းနှစ်ရက် ရောက်နေပြီ။ သူကလည်း ခရစ်နှစ် ရဲ့ ရာစုနှစ်ထဲ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေတာပါပဲ။

ဆက်လက်ပြီး ကျွန်တော် မောင်သာနိုးက ရေးမိတယ်။ မိုးမိုးမတ်မတ် ပင်စည်ဖြောင့်ဖြောင့်ဖြူးဖြူးတွေဆီက ငှက်ပေါင်းစုံရဲ့ သြခက်စကြ အလောင်းတော် ကဿပတောင်ပေါ် တက်လှမ်းလာခဲ့ရာမှာ တစ်လမ်းလုံး တောင်တစ်ကြောလုံး လှမ်းခြုံနေတာက သစ်ပင်ကြီးတွေ။ ခရီးသည်ကို ဖျော်ဖြေနေတာက သစ်ပင်ခေါင်ဖျားက ကျေးငှက် သြခက်စကြ။

ပျဉ်းမနားသား ကဗျာဆရာ လှိုင်းထက်ကလည်း သစ်ပင်တို့ကိုပဲ ဆက် ဖွဲ့နဲ့တယ်။ သစ်မာသားတွေက သူတို့ ကြွက်သားတွေ ကိုယ်စီနဲ့ သစ်မာ

ပင်ကြီးတွေက ပင်စည်ဖြောင့်ဖြူး မိုးမတ်နေရုံမကပါဘူး။ သူတို့မှာ ကြွက်
သားကိုယ်စီနဲ့ တောင့်တင်းခမ်းနားနေကြတာကလား။

ရန်ကုန်သား ကဗျာဆရာ မောင်ညီညွတ်က တောအုပ်နဲ့ တောင်ရိုး
တစ်လျှောက်စိမ့်စမ်းနဲ့ တောလမ်းကို မြင်မိတယ်။

ဒီမှာ စိမ့်စမ်း ဟိုမှာ တောလမ်း

ပြောမခန်း သာပေစွ

စိမ့်စမ်းနဲ့တောလမ်းရဲ့ အလှကို ကြည့်နူးနေတုန်း မိုးက ရွာချလိုက်ပုံကို
ပျဉ်းမနား ကဗျာဆရာ အိုအောင်က သီကုံးတယ်။

ဝါးတောနဲ့ အင်တောအလယ်

မိုးကလည်း တဖွဲဖွဲ

စိမ့်စမ်းတွေ စုလိုက်တော့ ချောင်းမကြီးဖြစ်၊ အဲဒီ ချောင်းမကြီးကို အကြိမ်
ကြိမ် ဖြတ်ရပုံကို ပျဉ်းမနားက လူငယ် ကဗျာဆရာ အောင်နှင်းသစ်က
စီကုံးလိုက်တယ်။

လျှိုကြားထဲ

စိတ်ကူးတွေ ပဲ့တင်လို့

ချောင်းမကြီးကို အခါခါ ဖြတ်ရ

ချောင်းမကြီးကိုပဲ ထပ်ရေးသီသူက ရန်ကုန်က ကိုဇော်သိန်း။

တောင်ကိုပတ်တဲ့ ချောင်းမကြီးရဲ့

ခရီးဆုံးစ မှန်းရော်

ပင့်သက်ချိမိ

အလောင်းတော်ကဿပ တောင်တွေကြား ချောင်းမကြီး စီးနေပုံက
အင်္ဂလိပ်အက္ခရာ S ပုံသဏ္ဍာန်နဲ့ပါ။ ကိုဇော်သိန်း ပင့်သက်ချိချင်စရာပါပဲ။
ပျဉ်းမနားက လူငယ်ကဗျာဆရာ ဇော်ထိန်က နွယ်ပင်တွေကို ဖွဲ့တယ်။

လက်တွဲ မဖြုတ်ဘူးဆိုတဲ့

နွယ်တွေက

တစ်ပင်ကို တစ်ပင် ချည်ထား

တောကြီး တောင်ကြီး ညကြီး မင်းကြီးထဲ ရောက်နေတဲ့ ကျွန်တော်တို့
တစ်တွေရဲ့ ကဗျာရွတ်သံကို ရန်ကုန်သား အောင်ဇော်ဦးက ပဲ့တင်တယ်။

ညအမှောင်ထဲ

ငါတို့ အသံတွေ ပျံ့လွင့်သွားခဲ့

တကယ်ပဲ ငှက်သံပြီးရင်တော့ ကျွန်တော်တို့ ကဗျာသံ တေးသံပဲ
အလောင်းတော်ကဿပ တောင်ယံလေထဲ ပျံ့ဝဲနေပေလိမ့်မယ်။

ကဗျာရွတ်တာအပြင် ကိုမြင့်ဆွေရဲ့ မယ်ဒလင်၊ ကိုသာလင်းရဲ့ တယော
တို့ရဲ့ အကူအညီနဲ့ ကျွန်တော်တို့ တေးဟစ်ကြပါသေးတယ်။ မယ်ဒလင်
ကိုမြင့်ဆွေက မှတ်တမ်းတင်လိုက်တယ်။

စာပေ မိသားစုရဲ့

နိဗ္ဗာန် ကူးတို့ အကူးမှာ

ဂီတနဲ့ ပျော်မြူးခဲ့ကြ

အဲဒီလို ပျော်လိုက်တော့လည်း လမ်းမှားပြီး ခရီးမိုင်တွေပို၊ အချိန်တွေ
ကုန်ခဲ့ရတာ၊ မိုးကြောင့် ရွံ့ထဲ မရုန်းနိုင်တဲ့ ကားကို ဆွဲခဲ့ရတာ မေ့ပစ်နိုင်
ကြတာပလေ။ ဒါကို ရန်ကုန်သား ကိုသာလင်းက မှတ်ချက်ချတယ်။

ပင်ပန်းသမျှထက်

ပျော်ရွှင်ရ

ဆယ်ဆ မကပါ

ဒီအလောင်းတော်ကဿပဘုရားဖူးခရီးအတွက် ကားငှားခ၊ လမ်းမှာ
တည်းခိုရိပ်သာမှာ စားစရိတ်ကို ဒေါ်ခင်လေးနွယ်က ဒကာခံပါတယ်။ ဘုရား
မှာရော ဂူမှာပါ ငွေသားလည်း သူ လှူသေးတယ်။ ဒါကို သူ ဥဒါန်းကျူး
တယ်။

အလောင်းတော်ကဿပ

အတုမရှိ ငါတို့ ကုသိုလ်

ငှက်တို့ တွန်သံက တောင်နံရံကို

ရိုက်ခတ်တော့ နွေ ရင်တလှုပ်လှုပ်

ခုန်ရင်း သစ်ဝါးစုံတဲ့ ဂနိုင်းပေကိုးလို့

ကဗျာကို နိဂုံးချုပ်လိုက်သူက ရေနံချောင်းသား မောင်တိုးလှိုင်ပါ။

ဥဩနဲ့ တောကြက်တွန်သံ

တောင်နံရံ ရိုက်ခတ်

နွေရင် တလုပ်လုပ်ခုန်
 သစ်ကြီး ဝါးကြီး စုံတဲ့ မြိုင်လေ။
 ကိုင်း အခု ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးကို ဖတ်ကြည့်ပါဦး။

မြိုင်ထ

အလောင်းတော် ကဿပ
 နိဗ္ဗိန္ဒ ဝူ
 သက္ကရာဇ် ခြေလှမ်းများ
 ၂၁ ရာစု တံခါးကို ထိုးဖောက်
 မိုးမိုးမတ်မတ်
 ပင်စည် ဖြောင့်ဖြောင့် ဖြူးဖြူးတွေဆီက
 ငှက်ပေါင်းစုံရဲ့ သြခက်စတြ
 သစ်မာသားတွေက
 သူတို့ ကြွက်သားတွေ ကိုယ်စီနဲ့
 ဒီမှာ စိမ့်စမ်း ဟိုမှာ တောလမ်း
 ပြောမခန်း သာပေစွ
 ဝါးတောနဲ့ အင်တော အလယ်
 မိုးကလည်း တဖွဲဖွဲ
 လျှိုကြားထဲ
 စိတ်ကူးတွေ ပဲ့တင်လို့
 ချောင်းမကြီးကို အခါခါ ဖြတ်ရ
 တောင်ကို ပတ်တဲ့ ချောင်းမကြီးရဲ့
 ခရီး ဆုံးစ မှန်းရော်
 ပင့်သက် ချိမိ
 လက်တွဲ မဖြုတ်ဘူးဆိုတဲ့
 နွယ်တွေက
 တစ်ပင်ကို တစ်ပင် ချည်ထား
 ည အမှောင်ထဲ

ငါတို့ အသံတွေ ပျံ့လွင့်သွားခဲ့
 စာပေ မိသားစုရဲ့
 နိဗ္ဗာန် ကူးတို့ အကူးမှာ
 ဂီတနဲ့ ပျော်မြူးခဲ့ကြ
 ပင်ပန်းသမျှထက်
 ပျော်ရွှင်ရ
 ဆယ်ဆ မကပါ
 အလောင်းတော် ကဿပ
 အတုမရှိ ငါတို့ ကုသိုလ်
 ဥဒြနဲ့ တောကြက် တွန်သံ
 တောင်နံရံ ရိုက်ခတ်
 နွေရင် တလှုပ်လှုပ် ခုန်
 သစ်ကြီးဝါးကြီး စုံတဲ့ မြိုင်လေ။

မောင်ကြည်လင်
 မောင်သင်းခိုင်
 မောင်သာနိုး
 လှိုင်းထက်
 မောင်ညီညွတ်
 ဒိုအောင်
 အောင်နှင်းသစ်
 ဇော်သိန်း
 ဇော်ထိန်
 အောင်ဇော်ဦး
 မြင့်ဆွေ(မယ်ဒလင်)
 ကိုသာလင်း
 ခင်လေးနွယ်
 မောင်တိုးလှိုင်

Jungle Song

Alaungkaw Katthapa
hermitage cave
the year's strides
break through the 21st century's door
from the towers of tree trunks
going up straight and smooth
the orchestra of all birds
hardwood trees
each with its own muscles
here a spring, there a jungle path
wonderful beyond words
amid groves of bamboo and in
incessant drizzle
in the ravine
thoughts echoing
we cross the big stream off and on
the big stream circles the mountain
and one wonders where it starts and where ends
and heaves a sigh
saying we never unclasp our hands
the creeper wind each other
into the night's dark
our voices go drifting
the literary family's
nirvana ferry crossing
great time for music
our joy-ten times surpassing

our exhaustion
at Alaungtau Katthapa
our Matchless good deeds
the koel and jungle fowl's cries
strike the mountain walls
summer's heart pounds in the
jungle of big woods and big bamboos

Maung Kyiy Lin

Maung Thin Khaing

Maung Tha Noe

Hlaing Htek

Maung Nyi Nyut

O Aung

Aung Hnin Thit

Maung Zaw Thein

Zaw Htein

Aung Zaw U

Myint Swe(Mandolin)

Ko Tha Lin

Khin Lay Nwe

Toe Hlaing

စာအုပ်ဆိုင်တွေ

မြန်မာပြည်က ကွန်ပျူတာအရောင်းသမားတွေ ကြော်ငြာကြတာ ကြည့်ရတော့ စက္ကနဲ့လုပ်တဲ့ စာအုပ်ဆိုတာ ခေတ်ကုန်တော့မယ်။ ကွန်ပျူတာပေါ်တင်တဲ့ e-book ဆိုတာပဲ ကျန်ရစ်တော့မယ်လို့ ထင်ရတယ်။ ဟိုရောက်သွားတော့မှ ဘယ်အဲဒီလိုဟုတ်ရမတုန်း။ on-line တင်ထားတဲ့ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာအုပ်စာတမ်းဆိုတာလည်း ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်ဆို မြန်မာ့အလင်းသတင်းစာကို ဒီလိုနဲ့ ကွန်ပျူတာပေါ်ဖတ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အိုက်အိုဝါတက္ကသိုလ်မှာ အပြည်ပြည်အရေးအသား ပရိုဂရမ်မှာ တင်ပြကြရေးကြ ဆွေးနွေးကြတာတွေကိုလည်း အခု on line မှာ ဖတ်ရှုလေ့လာနိုင်ကြပါပြီ။ တခြားကိစ္စတွေလည်း ကွန်ပျူတာအသုံးဝင်နေတာ ဒုနဲ့ဒေး။ ကျွန်တော်သဘောအကျဆုံးကတော့ စာအုပ်ဝယ်တာ၊ လေယာဉ်လက်မှတ်၊ ဘတ်စ်လက်မှတ် ဝယ်တာပါပဲ။

ကျွန်တော် နိုင်ငံခြားသွားရာ အဓိကရည်ရွယ်ချက်က စာအုပ်ဝယ်ဖို့ ဖြစ်တယ်။ ဒီလိုနဲ့ အမေရိကန် ရောက်တော့ တွေ့ရာ စာအုပ်ဆိုင်မှာ တွေ့ရာစာအုပ်ဝယ်နေတာကိုး။ ဒေါ်ခင်လေးနွယ် အစ်ကို ကွန်ပျူတာပါမောက္ခ

ဒေါက်တာ စိုးသန်းက 'ဟာ . . . ဒီလိုမလုပ်နဲ့၊ ပိုက်ဆံအရမ်းကုန်လိမ့်မယ်၊ သူ ဝယ်ပေးမယ်' ဆိုလို့၊ စာအုပ်ဆိုင်မှာ တွေ့တဲ့ စာအုပ်အမည်နဲ့ စာရေးသူ သူ့ကို ပေးလိုက်တယ်။ သူက ကွန်ပျူတာပေါ် ရှာလိုက်တော့ အသစ်ကိုတောင်ဝယ်ဖတ်ပြီး သူက ထက်ဝက်မက လျှော့ရောင်းနေတာ၊ အဟောင်းဆို ပြောစရာမရှိ၊ ဒေါ်လာ ၂၀ လောက်တန်တာ ၁ ဒေါ်လာနဲ့ ရောင်းနေတာတွေ့ရတော့တယ်။ ကိုယ့်မှာ ပို့ခလောက်ပဲ ပေးရတော့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ရှေးကဗျာစာအုပ်တွေ ပါဠိစာအုပ်တွေ တော်တော်များများရခဲ့တယ်။

လေယာဉ်လက်မှတ်၊ ဘတ်စ်လက်မှတ်ဝယ်တော့လည်း အဲဒီလိုပါပဲ။ (မီးရထားလက်မှတ်ကိုတော့ ခရီးတိုမို့ ဘူတာမှာပဲ ဝယ်လိုက်တယ်) ကွန်ပျူတာပေါ် သွားလိုရာ ခရီးစဉ်၊ အချိန်၊ လက်မှတ် ကျန်မကျန်တို့ကို ရှာလိုက်တယ်၊ တွေ့တော့ မိမိ credit card နံပါတ်ထိုးပေးပြီး ဝယ်လိုက်တာပဲ။ ပေါ်လာတဲ့လက်မှတ်ကို print-out ထုတ်ယူ၊ လေဆိပ်၊ ကားဆိပ်ကျ လဲယူ၊ တက်စီးလိုက်ရုံပဲ။ အချိန်ကုန်လှပန်း သက်သာလိုက်တာ။

ကျွန်တော့်တူမတစ်ယောက်က ပညာရေးနဲ့ Ph.D ဘွဲ့ယူဖို့ စာတမ်းရေးနေတယ်။ လိုချင်တဲ့ အချက်အလက်တွေကို ကွန်ပျူတာနဲ့ ရယူနေတာတွေ့ရတယ်။ ညညကျတော့လည်း သူ့မှာစာအုပ်ထူကြီးတွေနဲ့ သန်းခေါင်သန်းလွဲ နပမ်းလုံးနေလိုက်တာ။ ကွန်ပျူတာနဲ့တင် အချက်အလက် ရယူလိုမပြီးသေးပါလား၊ စာအုပ်ကို လက်မလွှတ်နိုင်သေးပါကလားဆိုတာကို ကျွန်တော် သဘောပေါက်ရတာပါပဲ။ တခြားကိစ္စတွေလည်း အဲဒီအတိုင်း ပါပဲဆိုတာကို ကြာကြာနေတော့ ကျွန်တော် နားလည်သိမြင်လာတယ်။

အိုက်အိုဝါမြို့မှာ ကျွန်တော်တို့ တည်းတဲ့ ဟိုတယ်မှာ မနက်ဆို New York Times သတင်းစာတံခါးအောက်ထိုးသွားတယ်။ စိန့်လူဝီမြို့ ရောက်ပြန်တော့ ရှယ်ရတန်ဟိုတယ်မှာ International Herald Tribune မနက်တိုင်းရတယ်။ ရှိကာဂိုက ကွန်ဂရက်ပလာဇာဟိုတယ်မှာတော့ သူတို့မြို့ သတင်းစာကိုဖတ်ရတယ်။ မြန်မာ့အလင်းတောင် ကွန်ပျူတာပေါ်ဖတ်နိုင်တော့ ဒီသတင်းစာအားလုံးလိုလို အဲသလို ဖတ်နိုင်တာချည်း။ မဂ္ဂဇင်းတွေလည်း အလားတူ။ မဂ္ဂဇင်းကျ တချို့ကိစ္စတွေ ပိုစုံစုံလင်လင် သိချင်ရင် အင်တာနက်မှာ ကြည့်နိုင်ပါကြောင်း ကြော်ငြာလေ့ရှိတယ်။

ဒါပေမဲ့ စက္ကူနဲ့ထုတ်တဲ့ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာအုပ်တွေကလည်း ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတမျှ ထုတ်လုပ်နေရတာပါပဲ။ ပေါလိုက်တဲ့ သတင်းစာတွေ။ ဆိုင်က စင်တွေပေါ်မှာ၊ လမ်းထောင့်က လူမစောင့်တဲ့၊ ပိုက်ဆံထည့်ဝယ်နိုင်တဲ့ အရောင်းစက်တွေမှာ၊ ဒီလိုပဲ သွားရင်းလာရင်း ဝယ်-ဝယ် သွားနေကြတာ တွေ့ရတယ်။ မဂ္ဂဇင်းကတော့ စက်နဲ့ရောင်းတာ မတွေ့မိဘဲ လူရောင်းတဲ့ဆိုင်က စင်တွေမှာသာ တောင်ပုံရာပုံတွေ့ရတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ များလှပြီ အောက်မေ့နေတာ၊ ဘယ်... သူတို့ကို မိလိမ့်မလဲ။ အကြောင်းအရာတစ်ခုကိုပဲ နည်းလိုက်တဲ့ စာစောင်တွေ မဟုတ်ဘူး။ ဆိုင်ခပ်ငယ်ငယ် တစ်ဆိုင်မှာ ဖက်ရှင်ကလည်း တစ်စင်လုံး၊ အားကစားကလည်း တစ်စင်လုံး၊ ရုပ်ရှင်ကလည်း အလားတူ၊ နိုင်ငံတကာ သတင်းစာက စင်ဝက်မရှိတရှိ။ သူတို့ သမ္မတရွေးပွဲနီးလာရာမှာတော့ သူတို့ပုံတွေနဲ့ စာစောင်တွေ ပလူပျံနေပြန်တယ်။ စာအုပ်အပြင် ဘွတ်ရှ် ပုံတူအရုပ်၊ ဘွတ်ရှ် ကာတွန်းအရုပ်၊ ကယ်ရီအရုပ်၊ ကယ်ရီကာတွန်းမျိုးစုံကလည်း ရှိလိုက်သေး။

ခုတလောမှာ ၁၃ ရာစု ဆူဖီကဗျာဆရာ ရူမီ သူတို့အနောက်တိုင်းမှာ ခေတ်ထလာပြန်တော့ ထုတ်လိုက်တဲ့ ရူမီ ဘာသာပြန်စာအုပ်တွေ၊ အကြီးအသေး၊ အလတ်အရွယ်စုံ၊ ရုပ်ပုံတွေနဲ့တစ်မျိုး၊ ပို့စကတ်လို တစ်သွယ်၊ နံရံကပ် ဖတ်စာဟန်နဲ့လည်းရှိသေး။ ပြက္ခဒိန်လို ရောင်စုံဓာတ်ပုံတွေနဲ့လည်း ထုတ်လုပ်တယ်။ ရုပ်တု အရုပ်လည်းရှိရဲ့။ အစက ရူမီစာအုပ်အစုံဝယ်မလို့ များလွန်းတော့ မတတ်နိုင်။ အကြီးတစ်အုပ် အငယ်တစ်ခုပဲဝယ်နိုင်တော့တယ်။

အိုက်အိုဝါမြို့မှာ ကျွန်တော်တို့ တည်းတဲ့ဟိုတယ်အောက်ထပ်တစ်ခုလုံးက ဆိုင်တွေဖြစ်ပါတယ်။ ဆူရှီး၊ ပီဇာ၊ ကြက်ကြော်၊ ကော်ဖီ၊ နို့၊ အအေးစသည်ရောင်းတဲ့ စားသောက်ဆိုင်၊ ပေါင်မုန့်၊ ကိတ်မုန့်၊ ကော်ဖီမုန့်၊ ကြက်ဥ၊ အသားဘူး၊ ဟင်းဘူး၊ အာလူးကြော်ထုပ်၊ သကြားလုံး၊ မြေပဲကြော်၊ လှော်၊ စသည် ရောင်းတဲ့ ကုန်ခြောက်ဆိုင်၊ အဝတ်အစား၊ ဖိနပ်၊ တိုလီမိုလီ ထွေရာရောင်းတဲ့ဆိုင်တွေနဲ့အတူ စာအုပ်ဆိုင်လည်းရှိတယ်။ ကျောင်းသားတွေအတွက် ဖွင့်တာမို့လို့ ကျောင်းသုံးစာအုပ်ကသော်လည်း ဝတ္ထုမှာ ၃-ဟ-လောရင်စံကနေ အိရှိဂူရီအထိ၊ ကဗျာမှာ ရောမန္တီက ကိတ်စံတို့ကနေ

ရိုမာနီယက မာရင်ဆော်ရက်စကူးအထိ၊ ဒဿနမှာ ဆိုကရေးတစ်က ဗုဒ္ဓအထိ ရှိတယ်။ ပန်းစိုက်နည်း၊ အင်္ကျီချုပ်နည်း စာအုပ်တွေလည်း ရှိတာပါ။ ပဲ။ ကျောင်းစာအုပ်တွေကဏ္ဍမှာ မှတ်စုတွေလည်း ထုတ်ရောင်းကြတာကိုး။ အဲဒီ နေရာတွေမှာ ကတ်ပြားတွေနဲ့ ပြဋ္ဌာန်းစာ အရင်ဖတ်ပါ။ အတန်း အရင်တက် ပါ' လို့ ရေးကပ်ထားတာကို သတိပြုမိတယ်။

မြို့တွင်းမှာ Prairie Lights နဲ့ Iowa Book [s မပါဘူး] စာအုပ် ဆိုင်ကြီးနှစ်ဆိုင်ရှိတယ်။ Prairie Lights က စာပေသမားဆန်ပြီး ကဗျာ ဝတ္ထုစာအုပ်တွေ ပိုစုံတယ်။ သူ့ဆီမှာ မရှိရင်၊ ကုန်နေရင် ချက်ချင်း မှာပေး တယ်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် အဲသလို အမှာခိုင်းခဲ့ဖူးတယ်။ တစ်ပတ်တစ် ခါ ညနေတိုင်း ဆိုင်အပေါ်ထပ်မှာ စာဖတ်ပွဲရှိတယ်။ ကျွန်တော်တို့ အပြည် ပြည်အရေးအသား ပရိုဂရမ်ကလည်း သွားဖတ်ကြရဖူးတယ်။ စကားပြေ ရော ဝတ္ထုရောပါပဲ။ Iowa Book က သူ့ထက်ကြီးတယ်။ အဝတ်အစား နဲ့ အခြားအသုံးအဆောင်ပစ္စည်းလည်း တွဲရောင်းတယ်။ ဝတ္ထုတွေ ကဗျာ တွေရှိပေမယ့် မစုံဘူး။ ဗုဒ္ဓစာအုပ်တွေ တော်တော်စုံစုံတွေ့ရတယ်။ ဘာသာ စကား စာအုပ်တွေလည်း ရှိတယ်။

မြို့အပြင် မကျတကျနေရာမှာ မကြီးလှတဲ့ ဆိုင်တစ်ဆိုင်ရှိသေးတယ်။ အဟောင်းဆိုင် မဟုတ်ပေမယ့် အဝင်အဝမှာ အဟောင်းတချို့ပြရောင်းတတ် တယ်။ တစ်ခါတလေ ဆိုင်ပြင်မှာ စားပွဲပေါ်ပုံပြီး အဟောင်းတွေရောင်းတာ။ အတွင်းမှာ ခန်းမကြီးနဲ့ စင်တွေနဲ့ စာအုပ်တွေ ခင်းကျင်းရောင်းနေတာ တွေ ရမယ်။ အဲဒီခန်းမကနေ လှေကားသုံးထစ် ဆင်းပြီး ဝင်သွားပြန်တော့ ကဏ္ဍ လိုက်၊ ကဏ္ဍလိုက်ခွဲထားလိုက်တဲ့ စာအုပ်စင်တွေမနည်းပါလား။ တစ်ခန်း ပြီး တစ်ခန်းသွား မဆုံးတော့ဘူးထင်ရတယ်။ တစ်ခန်းမှာတော့ CD Roms တွေ DVD တွေ၊ တစ်ခန်းမှာ ပန်းချီကားတွေ။ ဒီဆိုင်ကကဗျာ စာအုပ် တချို့ရခဲ့ပြီး ဒေါ်ခင်လေးနွယ်က သူ့တူမတွေအတွက် ကလေးစာအုပ်တွေ ရခဲ့တယ်။

သူတို့ ပြည်နယ်မှာ အကြီးဆုံး စာအုပ်ဆိုင်ကတော့ အိုက်အိုဝါမြို့ပြင်ပ မှာ ရှိတယ်။ ကုန်စုံဆိုင်ကြီးတွေ စားသောက်ဆိုင်တွေစုထားရာ ကွင်းကြီး ကို တစ်နေ့ တရုတ်အစားအစာ သွားစားကြစဉ် ကားနဲ့ လိုက်ပို့ပေးတဲ့

မြန်မာလူငယ်လေးတွေက ဒါအကြီးဆုံး စာအုပ်ဆိုင်ပါပဲ ပြထားလို့ တစ်နေ့ လိုက်ပို့ပေးပါဦး မေတ္တာရပ်ခံခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ နောက်တစ်ခေါက် လိုက်ပို့ပေးလို့ ရောက်သွားရတာပါ။ Wal Mart, Best Buy စတဲ့ ကုန်စုံတိုက်ကြီးတွေနဲ့ အပြိုင်ရှိနေတဲ့ Malls ဆိုတဲ့ ကားမဝင်ရဘဲ တစ်ဆိုင်ပြီး တစ်ဆိုင် ခြေကျင်လျှောက်ဝင်ရတဲ့ ဈေးကြီးထဲမှာ အဝတ်အစားဆိုင်တွေ အလှကုန်ဆိုင်တွေနဲ့အတူ စာအုပ်ဆိုင်ကြီးက ရှိနေတာပါ။ ‘ဆိုင်’ မခေါ်ဘဲ ‘ဈေး’ ခေါ်မှ မှန်လိမ့်မယ် ထင်တယ်။ ဝင်ဝင်ချင်း သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတန်းကနေ အားကစား၊ ကျန်းမာရေး၊ အစားအသောက်၊ အချက်အပြုတ်၊ အဝတ်ချုပ်နည်း၊ ဖက်ရှင် စသည် စသည်ကဏ္ဍလိုက်ခွဲထားတဲ့ အတန်းတွေ အတန်းတွေကို ကိုယ်နဲ့ မဆိုင်တာ မဝင်ဘဲ လျှောက်သွားလိုက်တာကိုက မိနစ်တွေ တော်တော် ယူသွားတာကိုး။ ကိုယ်စိတ်ဝင်စားတဲ့ စာပေဝေဖန်ရေး၊ ဝတ္ထုကဗျာ၊ ဘာသာစကား၊ ဘာသာရေး၊ ဒဿန၊ သမိုင်းတို့ကလည်း တစ်တန်းနဲ့ တစ်တန်း တော်တော် လှမ်းကြသေးတာ။

ဝတ္ထုတွေ အင်မတန်စုံတယ်၊ များတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့သိတဲ့ နာမည်ထက် မသိတဲ့ နောက်ပေါက် စာရေးဆရာတွေများတယ်။ ကျွန်တော် အမေရိကန်မသွားခင်ကဖတ်ခဲ့တဲ့ Alice Sebold ရဲ့ Lovely Bones ကိုတွေ့ရတယ်။ ကဗျာကတော့ Prairie Lights မမိဘူး။ အရှေ့တောင်အာရှ စာအုပ်တွေထဲမှာ မြန်မာပြည်အကြောင်း စာအုပ်တွေလည်းတွေ့ရတယ်။ ဆန်းတာကတော့ ဘာသာစကားစာအုပ်တွေ ဒီလောက်စုံလင်တဲ့ ထဲမှာ ဘာသာဗေဒ စာအုပ်မတွေ့ခဲ့ရဘူး။ ပြင်သစ်စကားပြောနည်း၊ စပိန်စကားပြောနည်း စသည်နဲ့ သဒ္ဒါစာအုပ်များ ရှိတယ်။ အဲဒီ စကားတွေနဲ့ ရေးထားတဲ့ ဝတ္ထုတချို့လည်း ရှိတယ်။ အဘိဓာန်ကတော့ ပြင်သစ်၊ ဂျာမန် စပိန်၊ ပေါ်တူဂီ၊ ဂရိခါ၊ ရုရှား စတဲ့ ဥရောပစကားတွေအပြင် တရုတ်၊ ဂျပန် ဟိန္ဒူ၊ အူရဒူ၊ ထိုင်း၊ မလေး၊ ကိုရီးယား စတဲ့ အာရှ စကားတွေပါ ပါတယ်။ မြန်မာ၊ ပါဠိနဲ့ သက္ကဋ အဘိဓာန်တော့ မတွေ့ခဲ့ရဘူး။ ဗုဒ္ဓစာအုပ်တွေတော့ တော်တော်များများရှိတယ်။

ဆိုင်ထဲဝင်လာစက ဒေါ်ခင်လေးနွယ်နဲ့ ကျွန်တော် အချိန်အချက်လုပ်ထားတာက သူကတစ်ဖက်က အဝတ်အစားဆိုင်ထဲဝင်မယ်၊ ကျွန်တော်က

စာအုပ်ဆိုင်ထဲဝင်မယ်၊ ပြီးရင် သူ့ကို အဝတ်အစားဆိုင်မှာ ဝင်ခေါ်ဖို့ပါ။ လက်တွေ့ကျတော့ သူက သူ့ဆိုင်မှာကြည့်လို့စုံပြီ။ ဝယ်ချင်တာဝယ်ပြီးပြီ။ ကျွန်တော်မလာနိုင်တာနဲ့ စာအုပ်ဈေးထဲဝင်ကာ လူငယ်လေးသုံးဦးနဲ့သူ ကျွန်တော့်ကို လိုက်ရှာရတာပါပဲ။ ကျွန်တော်က ဘာသာစကားတန်းကနေ ကလေးစာအုပ်တန်းကူးမလို့။ ကလေးစာအုပ်တန်းကလည်း သုံးလေးခန်း စာလောက်ကျယ်တာ။

ဒါက စာအုပ်ဆိုင်ဆိုပြီး တသီးတခြားဖွင့်ရောင်းတဲ့ဆိုင်တွေဖြစ်တယ်။ အထည်ဆိုင်၊ ကုန်စုံဆိုင်၊ အစားအသောက်ဆိုင်စတဲ့ ဆိုင်တွေမှာ တွဲဖက် ပြီး စာအုပ်ရောင်းကြတာကလည်း နေရာတကာမှာ ရှိတယ်။ စိန်လူဝီမြို့မှာ World News ဆိုလို့ဝင်လိုက်ပါတယ်။ သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ စာအုပ် မျိုးစုံ ခန်းမကြီးနဲ့ ခင်းကျင်းရောင်းနေကာ တွဲဖက်အခန်းမှာ ပေါင်မုန့်၊ ကိတ်၊ ဟမ်ဘာဂါ၊ ဟော့ဒေါက်၊ ဒိုးနက်၊ ပီဇာ၊ အာလူးကြော်ထုပ်၊ မြေပဲလှော် ထုပ်၊ ငါးသေတ္တာ၊ သကြား၊ နွားနို့၊ အချိုရည်စတဲ့ စားစရာတွေပါ ရောင်း နေတာ ကြုံရတော့တယ်။

ကျွန်တော်တို့ဆီက လမ်းဘေးစာအုပ်ဆိုင်ဆိုတာမျိုးကတော့ သူတို့ဆီ မှာ မတွေ့ခဲ့ရဘူး။ ဘာလမ်းဘေးဆိုင်မှလည်းမရှိပါဘူးလေ။ စီးပွားရေး မဟုတ်တဲ့ ဘာသာရေး ကုသိုလ်ရေးပဲ လမ်းဘေးဆိုင်လုပ်ကြတာ တွေ့ရ တယ်။ တစ်နေ့တော့ အိုက်အိုဝါမြို့ ယန်းကားဆိုင်နား လမ်းဘေး ပလက် ဖောင်းပေါ်မှာ စားပွဲပုလေးပေါ် စာအုပ်တချို့တင်ပြီး ရောင်းနေတဲ့ အမေရိကန် မျက်နှာဖြူဟိန္ဒူဘုန်းကြီးကိုတွေ့ရတယ်။ သူ့ကြော်ငြာစာရွက်လေးတွေ ကမ်းပြီး အဓိက ရောင်းနေတာက 'ဘဂဝဒ် ဂီတာ' (ဘဂဝါ ဂီတ)ပါ။ ရုပ် ကြည့်မိသူ ကျွန်တော့်ကို အားပေးပါဦးဆိုတော့ 'ငါ့အိမ်မှာ အင်္ဂလိပ်လို နှစ်မူ၊ မြန်မာလိုတစ်မူ ရှိပြီးပြီလို့ ပြောလိုက်ရတယ်။ ဒါနဲ့ ဗုဒ္ဓဟာလည်း ဟိန္ဒူ နတ်တစ်ပါးပါပဲလို့ ဟိန္ဒူတွေ ရေးနေကျ ရေးထားတဲ့ စာအုပ်ကလေး ကို အားပေးမလို့ ဈေးမေးလိုက်တော့၊ 'စီးပွားရေးမဟုတ်ပါဘူး၊ ကြိုက် သလောက်ပေးပါ' တဲ့။ ဒါနဲ့ တစ်ဒေါ်လာထုတ်ပေးတော့ 'ကျုပ်ဝယ်ရတာ ကိုက ငါးဒေါ်လာ ပေးရပါတယ်' ပြောပြန်တယ်။ 'အေး၊ ဒါဖြင့် မင်း ဖတ် ပြီးပြီပဲ၊ ငါ ငါးဒေါ်လာပဲပေးမယ်' ဆိုကာ တစ်ဒေါ်လာ ပြန်ရုပ်သိမ်း၊ ငါး

ဒေါ်လာတန် ပေးလိုက်တယ်။ သူ့ဆုတွေဘာတွေ ချွေရုံမက ကုလားအချို့ မုန့်တစ်ခုပါ အဆစ်ပေးလိုက်တယ်။

ကျွန်တော်တို့တည်းတဲ့ အိုက်အိုဝါ ဟောက်စ်ဟိုတယ်ရဲ့ အနောက်မှာ လမ်းခြားပြီး အားကစားကွင်းကြီးရှိတယ်။ တစ်နေ့တော့ ကွင်းထောင့်မှာ စားပွဲရှည်ကြီးတွေချ၊ အင်္ကျီ၊ ဆွယ်တာ၊ အိတ်ကြီးငယ်မျိုးစုံ၊ တဘက်၊ ဖိနပ်၊ ပန်းကန် ခွက်ယောက်၊ မိတ်ကပ်၊ ပေါင်မုန့်ကင်စက်၊ ကော်ဖီဖျော်စက်၊ ကလေးကစားစရာ စတဲ့ ပစ္စည်းတွေတင်။ ပိုစတာကြီးထောင်ပြီး ကျောင်း သူလေးတွေ ဈေးရောင်းနေကြတာ တွေ့ရတယ်။ စာအုပ်တချို့လည်း ခင်း ကျင်းထားတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ကြိုက် မတွေ့ရဘဲ best-seller အရောင်း ရဆုံးစာအုပ်မျိုး၊ အပျော်ဖတ်စာအုပ်မျိုးဖြစ်နေတယ်။ ကလေးစာအုပ်တချို့ လည်း တွေ့ရရဲ့။ အလှူခံလို့ရတာ၊ အိမ်မှာပိုလှုံတာတွေဆွဲလာပြီး ရောင်း ကြတာလို့ ပြောပြတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဟောင်းချည်းမဟုတ်ဘူး၊ အသစ်ကျပ် ချွတ်လည်းပါတယ်။ ပိုစတာမှာ ရေးထားတာက Dance Marathon တဲ့။ စုံစမ်းကြည့်တော့ သူတို့ကျောင်းသား ကျောင်းသူလေးတွေ ဆေးရုံ တက်နေရပြီး ဆေးဖိုးဝါးခ၊ အခန်းခ၊ သူနာပြုခ စသည်မတတ်နိုင်တဲ့ ဆင်း ရဲသား သားသမီးကလေးသူငယ်တွေကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ဖို့ ညလုံးပေါက် ကပွဲကြီးကျင်းပကာ၊ လက်မှတ်တွေရောင်း၊ ရန်ပုံငွေရှာခဲ့တာ အောင်မြင်ခဲ့ သတဲ့။ ဒါနဲ့ နောင်ကပွဲမလုပ်ဘဲ တခြားနည်းနဲ့ ရန်ပုံငွေရှာတော့လည်း ဒီ အမည်ပဲတွင်နေတော့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေကို မချီးကျူးဘဲမနေနိုင်၊ ကိုယ့်မှာ မလိုလှပေမယ့် သူတို့ ရောင်းတာလေးတွေ ဝယ်ယူဒါနပြုခဲ့ကြပါတယ်။ ကျွန်တော့်စိတ်ကြိုက် မတွေ့လို့ စာအုပ်တော့ မဝယ်နိုင်ခဲ့ဘူး။

ကျွန်တော်တို့ ရောက်ခဲ့တဲ့ စိန့်လူဝီ၊ ဒီကလ်ဘ်၊ ရှိကာဂို၊ လောရင့်စ် (ကင်ဆာစ်ပြည်နယ်) တို့လိုမြို့ကြီးတွေ မပြောနဲ့၊ အိုက်အိုဝါ အနီးအနား ဆီဒါရဲပစ်၊ ကရိုနား၊ ဒဗ္ဗလင်း မြို့ကလေးတွေ၊ ဒီကလ်ဘ်နဲ့ မလှမ်းမကမ်း ဝစ်ကွန်ဆန်လို မြို့တွေမှာလည်း သူ့အတိုင်းအထွာနဲ့သူ စာအုပ်ဆိုင်ကြီး ငယ်ရှိပြီး ဝယ်နေဖတ်နေကြတာပါပဲ။ လေဆိပ်၊ ဘတ်စ်ကားဆိပ်တွေမှာ လည်း စာအုပ်ဆိုင်ရှိတယ်။ မရှိရင် အစားအသောက်နဲ့ တွဲဖက်ရောင်းတယ်။

လူတွေ စာတော်တော်ဖတ်ကြတာကိုး။ လမ်းဘေး အမှိုက်ပုံးထဲမှာ။ တစ်ခါ တလေ ခုံတန်းရှည်ပေါ်မှာ ဖတ်ပြီးသား သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်းတွေ ထားပစ် ခဲ့ကြတာလည်း ခဏခဏ တွေ့ရတယ်။ စက္ကူ အဟောင်းပြန်ရောင်းကြပုံ မရဘူး။

စာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ ကက်ဆက်အခွေတွေ၊ စီဒီတွေ ရောင်းတာလည်း တွေ့ရတယ်။ ရုပ်ရှင်ဇာတ်လမ်းအပြင် စာဖတ်ထားတဲ့ အသံသွင်းချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ကဗျာဖတ်ထားတာများပေမယ့် ကိုယ်တိုင်က ဖတ်တာများပြီး ဝတ္ထုကိုတော့ စာဖတ်ကောင်းတဲ့ တခြားသူတစ်ဦးဦး(စာရေးဆရာ)ကဖတ် လေ့ရှိတယ်။ ဒါမျိုးမြန်မာပြည်မှာလည်း ပေါ်ဖူးတော့၊ တယ် စိတ်မဝင်စားမိ ဘူး။ မာက်တို့နဲ့ဝတ္ထုတို့ပေါင်းချုပ်ကက်ဆက်ကိုဖွင့်လာတော့ ခရီးသည်တွေ တဝါးဝါးနဲ့ မငြီးငွေ့ရဘူး။ ဖတ်တဲ့လူကလည်း အာစအာန ကောင်းပါတယ်။ အပြောကောင်းသူ ကားပေါ်ထိုင် ရယ်စရာပုံပြင် ပြောပါလာသလိုပဲ။ မြန်မာ ပြည်မှာပေါ်ဖူးတဲ့ စာဖတ်ကက်ဆက်နဲ့ကွာသကဲ့သို့ သဘောပေါက်ရတယ်။

ဒါပေမဲ့ ဒီလို ကက်ဆက်မျိုးချည့် နားထောင်နေကြတာလည်းမဟုတ် ဘူး။ နားထောင်ချင်တဲ့အခါ နားထောင်ကြတာ၊ မျက်စိမှန်တဲ့အခါ၊ ဖျား နာနေတဲ့အခါ၊ မအားတဲ့အခါ နားထောင်ကြတာ၊ ဖတ်တဲ့လူကိုလိုက်ပြီး နားထောင်ကြတာလို့ သိရတယ်။ အများစုကတော့ စာအုပ်ဝယ်ဖတ်၊ ငှား ဖတ်နေကြတာပါပဲ။ ကျွန်တော်တို့မြန်မာတွေ အဲသလို စာဖတ်ကြ၊ စာကို စိတ်ဝင်စားကြစေချင်မိတော့တယ်။

ကျောင်းပညာ ရတနာအိုး

“ပညာရွှေအိုး လူမခိုး” လို့ မြန်မာ့စကားဆိုရိုးက ဆိုတယ်။ ‘သိပ္ပံ
စောရာ နဂယုန္တိ’ ဆိုတဲ့ လောကနီတိ စာသားကို သင့်တော်သလို ဘာသာ
ပြန်ထားတာပါပဲ။ အတိအကျ ဘာသာပြန်က ‘အတတ်ပညာကို ခိုးသူတို့
မခိုးယူကြ’ လို့ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီစကားရဲ့ သွန်သင်ချက်ကို မြန်မာတွေ ရာစု
နှစ်နဲ့ချီပြီး ဦးထိပ်ပန်ခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ရှေးက သားသမီးအရွယ်
ရောက်လာတာနဲ့ ရဟန်းကျောင်းကို ပို့ပြီး သင်ပုန်းကြီးအစ၊ မင်္ဂလသုတ်-
နမက္ကာရအလယ်၊ သဒ္ဒါ သင်္ဂြိုဟ်အဆုံး ပညာသင် စေလွှတ်ခဲ့ကြပြီး အင်္ဂလိပ်
လက်အောက်ရောက်တော့လည်း လောကဓာတ်ကျောင်းလို့ အဲဒီတုန်းက
ခေါ်တဲ့ စာသင်ကျောင်းတွေမှာ အပ်နှံခဲ့ကြတာပါပဲ။

ခေတ်တွေ ပြောင်းလာပြီးတဲ့နောက်မှာတော့ ဒီလေးစားစရာ မြန်မာ့
အစဉ်အလာပညာကို တန်ဖိုးထားစိတ်ကလေးဟာ တစ်စတစ်စနဲ့ အရောင်
မှိန်လာတာကို ကြေကွဲဖွယ်ရာ တွေ့ကြရတော့တယ်။ ‘အို ပညာရေးများ
ဘာလုပ်ဖို့လဲ’ ဆိုတာ ကျောင်းသားအရွယ်လူမမည်က ပြောတာမဟုတ်။
ကျွန်တော်နဲ့ သက်တူရွယ်တူ မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်း တော်တော်များ

များက ပြောတဲ့စကားပါ။ တူမတစ်ယောက် ဆယ်တန်းကျစဉ်က (အခုတော့ ဘွဲ့ရသွားပါပြီ) ရင်းနှီးတဲ့ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက “ဆက်ထားမနေပါနဲ့။ ပိုနေတာပဲ။ ဈေးသာ အရောင်းခိုင်းလိုက်ပါ” တဲ့ အကြံပေးရှာတယ်။

တက္ကသိုလ်မှာ အတူကျင်လည်ခဲ့ပြီး နောင် စာရေးဆရာ၊ စာပေထုတ်ဝေသူဖြစ်သွားတဲ့ မိတ်ဆွေကတော့ ကိုယ်တွေ့ပုံပြင်လေးနဲ့ ယှဉ်ပြောပြတော့ ဟုတ်သလိုလို၊ ထောက်ခံရတော့မလိုလို။ “ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က ခုနှစ်တန်းလောက်မှာ မိဘကအခြေအနေအရ ကျောင်းဆက်မထားနိုင်တော့လို့ ထွက်သွားရတဲ့ သူငယ်ချင်းအတွက် စိတ်မကောင်းဖြစ်ခဲ့ရသဗျ။ နောက်တော့ ကိုယ်က လွယ်အိတ်ကလေးနဲ့ ကြော့လို့ ကျောင်းသွား၊ သူ့ခမျာမှာတော့ စက်ဆီအပေပေ အကျီဘောင်းဘီစုတ်နဲ့ ဝပ်ရှော့မှာ ကုန်းရုန်းလုပ်နေတာတွေ့ရပြန်တော့ သနားရပြန်တာပေါ့ဗျာ။ ဟော ခုကျတော့ဗျာ ကိုယ်က စာရေးဆရာယောင်ယောင် ပတ်ဘလစ်ရှာ ယောင်ယောင် ရန်ကုန်မြို့မှာ လွယ်အိတ်တစ်လုံးနဲ့ ကုန်းကြောင်း လျှောက်နေရချိန်၊ သူက ကိုယ်ပိုင်တိုက်နဲ့ ကားနဲ့ စမောလေးနဲ့ ဝပ်ရှော့ပိုင်ရှင်ကြီး။ ကျုပ်တို့ တက္ကသိုလ်မှာ စာတွေကြိုးစားခဲ့ရတာ ဘာလုပ်ဖို့လဲဗျာ” တဲ့။

တိုင်းပြည်ကို ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်လုပ်နေပါတယ်ဆိုတဲ့ စာရေးဆရာလို့ လူကြီးတွေကတောင် ဒီလိုပြောနေမှတော့ ဥမမည် စာမမြောက်လူငယ်လူရွယ်ဆိုတာ ဘယ်ပြောစရာ ရှိတော့မလဲ။ ကျွန်တော်က အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှုအတွက် ကျောင်းဆရာလုပ်နေရတဲ့ လူဆိုတော့ ဒီပြဿနာကို နေ့စဉ် ရင်ဆိုင်နေရတယ်။ ကိုယ်က ဘယ်လိုပဲစာကို ကြိုးစားသင်သင်၊ ကျောင်းပျက်တဲ့သူနဲ့၊ လေ့ကျင့်ခန်း မှန်မှန်မလုပ်ချင်တဲ့သူနဲ့ အတန်းထဲ ဟေးလားဝါးလားပဲ လုပ်ချင်နေသူနဲ့။ သူတို့ပဲ ငေါက်ငမ်းနှိမ်နင်းရ၊ ပညာကို လေးစားတန်ဖိုးထားတတ်လာအောင် ရှင်းလင်းဟောပြောရတယ်။ အေးမင်းတို့ကတော့ ပြောမှာပဲ။ ဆရာစာတွေ ကြိုးစားလို့ ဘွဲ့တစ်ခုရတော့ ရောဘာလုပ်ရမှာလဲလို့။ ဟုတ်တယ်။ ဘာလုပ်လို့မှ မရဘူးထား။ ပိုက်ဆံမရဘူး။ ဒါပေမဲ့ အတတ်ပညာမှန်သမျှကို ရွှေအိုးလို့ ရှေးလူကြီးတို့က ဆိုခဲ့ရင် ကျောင်းတွေမှာ သင်ရတဲ့ ကျောင်းပညာရေးကို ‘ရတနာအိုး’ လို့ ခေါ်ရလိမ့်မယ်။ ကလေးတစ်ယောက်ကို ကျောင်းမှာ စာသင်တယ်ဆိုတာက

အရေးအဖတ်အတွက်ဆိုတဲ့ အခြေခံသေစာရှင်စာ ဖတ်တတ်ရေးတတ်ရုံ ကလေး သင်ပေးတာမှ မဟုတ်တာကပဲ။ လူ့လောကထဲ လူတောထဲ ဝင် တော့မယ်ဆိုရင် တတ်သိနားလည်ထားမှ ဖြစ်တဲ့၊ ‘လူရာဝင်နိုင်’တဲ့ အကြောင်း ချင်းတတွေကို မူလတန်းဖြင့် မူလတန်းအလိုက်၊ အလယ်တန်းဖြင့် အလယ် တန်းအလိုက်၊ သင်ပေးလိုက်တာကိုး။ ဒါလေးတွေတတ်မှ လူကြားထဲ ဝင်စကားပြောနိုင်တာ၊ ပညာရဲရင့် ပွဲလယ်တင့်တာ။

တခြား ထွေထွေထူးထူး မကြည့်ပါနဲ့။ သေစာရှင်စာ ဖတ်တတ်ရုံ ဖတ်တတ်တဲ့သူတစ်ဦး သတင်းစာကောက်ဖတ်ရင် ‘အာရှတိုက်’လို့တွေ့ရင် ဘာမှန်းသူ မသိပါဘူး။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်၊ ဂျပန် စတာတွေ သူကြားဖူးနားဝရှိသလို အာရှဆိုတာလည်း တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ အင်္ဂလိပ်တို့နဲ့ အတူတူပဲ၊ တိုင်းပြည်တစ်ပြည်ပဲလို့ သူတွေ့ကောင်း တွေးမိ လိမ့်မယ်။ အာရှတိုက်ဆိုတာ အိန္ဒိယ၊ မြန်မာ၊ ထိုင်း၊ တရုတ်၊ ဂျပန်စတဲ့ တိုင်းပြည်တွေရှိရာ မြေကြီးအစိတ်အပိုင်းကြီးကို ခေါ်တာလို့ သူသိမှာမဟုတ် ဘူး။ တကယ်လို့များ “ခင်ဗျားဟာ မွေးကတည်းက အာရှတိုက်မှာ နေခဲ့ တာပေါ့” လို့ ပြောပြလိုက်ရင် သူ့ခမျာ မောလျှဲပြဇာတ်ထဲက ဇာတ်ကောင် ကြီး (ဇော်ဂျီရဲ့ ဦးရွှေနှောင်း) မိမိတစ်သက်လုံး စကားပြေတွေ ပြောနေခဲ့ တယ်ဆိုတာ သိရသလို အံ့ဩခြင်းကြီးမက အံ့ဩသွားပေလိမ့်မယ်။

အာရှတိုက်ဆိုတာ မသိသလို ဥရောပ၊ အမေရိက၊ ဩစတြေးလျတို့ကို လည်း သူ မသိပါဘူး။ အနောက်နိုင်ငံဆိုတာ သူကြားဖူးမယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်ဆိုတာ အနောက်မှာရှိတယ်ဆိုတာလောက်ကိုလည်း သူ သိကောင်းသိနိုင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီကနေ့ အရှေ့သွား၊ တရုတ်ပြည် ရောက်မယ်။ ဆက်သွား ဂျပန်ရောက်မယ်။ ဒီမျှထိ သူနားလည်တယ်။ ဆက်သွား၊ အမေရိကန်ရောက်မယ်ဆိုရင်တော့ သူ အံ့ဩရပြန်ပြီ။ အရှေ့ သွားတာ အနောက်ရောက်တယ်ဆိုတာကို သူ ဘယ်လိုမှ နားလည်နိုင်လိမ့် မယ် မဟုတ်ဘူး။ ကမ္ဘာကြီးလုံးတယ်ဆိုတာကိုမှ သူမသင်ဖူးဘဲဟာကိုး။

ကမ္ဘာလုံးဆိုတာကို ကျောင်းမှာ မသင်ဖူးခဲ့လေတော့ ငိုအားထက် ရယ် အားသန်တယ်ဆိုတာကို ကြုံရတာလည်း ရှိသေးတယ်။ တချို့ဘုရားတန် ဆောင်းတို့၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းနံရံတံတိုင်းတို့မှာ အဆင်တန်ဆာအဖြစ် ကမ္ဘာ

လုံးထည့်ထားလို့ ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ လုံးတော့ လုံးပါရဲ့။ ထွင်းထု ရေး
 ခြယ်ထားတဲ့ပုံတွေက အာရှလည်း မဟုတ်၊ အမေရိကလည်း မဟုတ်၊
 အာဖရိကလည်း မဟုတ်။ အချွန်အတက်တွေကို တောရမ်းမယ်ဖွဲ့လျှောက်
 ထည့်ထားတာတွေဖြစ်နေတော့တာကလား။ ထားပါတော့။ ဒါက တောက
 ပန်းရန်ဆရာက တောသားကိုး။ ကမ္ဘာမြေပုံမသိရှာဘူး။ ထင်ရာရေးထား
 ထုထားတယ်ပေါ့။ ခွင့်လွှတ်ရပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ ရန်ကုန်မှာ ထုတ်တဲ့
 ကုန်ပစ္စည်းရဲ့ အမှတ်တံဆိပ်မှာပါတဲ့ ကမ္ဘာလုံးကလည်း တောရေပုံတန်
 ဆောင်းက ကမ္ဘာလုံးလိုပဲ ဘာတွေမှန်းမသိဖြစ်နေတာကတော့ ခွင့်လွှတ်
 နိုင်စရာမဟုတ်ဘူး။

စစ်ကိုင်းဘက် ရောက်စဉ်က သီတဂူရေလှူအသင်းက ထုတ်တဲ့ ပိတ်စ
 နဲ့ လုပ်တဲ့ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးမြေပုံကို ရတော့ အထူးဝမ်းသာမိတယ်။ စစ်ကိုင်း
 မှာမွေး၊ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးမှာ ကလေးဘဝကုန်လွန်ခဲ့ရတဲ့ ကျွန်တော်ဟာ
 ငယ်ငယ်တုန်းက မရောက်ဖူးခဲ့တဲ့ ချောင်တွေ၊ ဘုရားတွေကို ကြီးတော့မှ
 စုံစေ့အောင် ရှာဖွေသွားလာနေတာကိုး။ ဒီလိုနဲ့ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်ရဲ့ ဓမ္မိက
 ချောင်ဆိုတာကို မနှစ်တစ်နှစ်လိုကမှ ရောက်ဖူးခဲ့တာကလား။ မနှစ်က
 တော့ ကြည့်အောင်၊ ထွဋ်ခေါင်ဆရာတော်ဆီ ပို့ပေးခဲ့တယ်။ ဒီတော့ မြေပုံ
 ကလေးကို ရတော့ အထူးဝမ်းသာပြီး ရန်ကုန်အိမ်ဧည့်ခန်းမှာ ဆွဲချိတ်ထား
 မယ်လို့ သေသေချာချာ ကြည့်လိုက်မိပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရား၊ မျက်စိ
 လည်လမ်းမှာ ဒုက္ခရောက်ရတော့တာပါပဲ။ ဖြစ်ပုံက အဲဒီမြေပုံမှာက အရှေ့
 ရှိရမယ့်နေရာကို မြောက်၊ မြောက်ရှိရမယ့်ဟာကို အနောက်လုပ်ထားတာ
 ကိုး။ နေရာအနေအထားတွေ ကျွမ်းသန္တာလန် အူချာပေါက်ကုန်တာပ။
 တကယ်လို့သာ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးမြေပုံစီမံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်များသာ ရှစ်တန်း
 လောက်ထိ ကျောင်းနေဖူးရင် မြေပုံမှာ ထိပ်ဆုံးဟာ မြောက်ဘက်ဆိုတာ
 လောက်ကို သိခဲ့ပေလိမ့်မယ်။

တောကလူတွေဟာ မြေယာအကြောင်းပြောတိုင်း ဧကတို့ ဒသမ(အမှန်
 ဒသမတ်) တို့ ပြောနေရတာကိုး။ ဒသမဆိုတာကို ကျွမ်းဝင်နေတယ်။
 ဒါပေမဲ့ တိတိကျကျ မသိဘူး။ မြေကို တိုင်းနည်းတစ်မျိုးလို့ပဲ ထင်နေတယ်။
 တစ်နေ့ကျတော့ ရေဒီယိုက၊ ရုပ်မြင်သံကြားက မိုးလေဝသအကြောင်း

ကြေညာသွားရာမှာ မိုးရေချိန် နှစ်ဒသမနှစ်ငါးလို့ ကြားလိုက်ရတော့ ဦး
 နောက်ခြောက်ရရော။ ဘယ့်နှယ်၊ မိုးရေချိန်နဲ့ မြေယာဒသမ ဘာဆိုလို့
 တုန်းလို့ တွေးမိတော့တယ်။ သူ့မိတ်ဆွေတစ်ယောက်ကတော့ အဲဒီမိုးလေ
 ဝသသတင်းကိုပဲ သတင်းစာထဲမှာတွေ့လို့ အိမ်ကလူတွေကို ဖတ်ပြနေပုံက
 'မိုးရေချိန်နှစ်ဒသမနှစ်ဆယ့်ငါး'တဲ့။ အလားတူ အပူချိန်ဒီဂရီ ဖာရင်ဟိုက်
 ဘယ်လောက်၊ စင်တီဂရိတ် ဘယ်လောက်တွေ သူတို့ ဘယ်နားလည်လိမ့်
 မတုန်း။ ကျောင်းမှ မနေကြရရှာတာကိုး။

အလယ်တန်းအဆင့်လောက်ထိ ကျောင်းပညာသင်ဖူးတာနဲ့ မသင်ဖူး
 တာ ကွာခြားပုံကို အနည်းငယ်ထောက်ပြတာဖြစ်ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဆို
 တော့ ပြောစရာကို မရှိတော့ဘူးလို့ ဆိုရမလောက်ပါပဲ။ တက္ကသိုလ်မှာ
 သင်ရတဲ့ သိပ္ပံတွေ၊ ဝိဇ္ဇာတွေကို ထားလိုက်ပါတော့။ အမှတ်နည်းနည်းနဲ့
 ရနိုင်တဲ့ မြန်မာစာကိုပဲ ကြည့်လေ။ မြန်မာစာလောက်ကတော့ လူတိုင်းဖတ်
 တတ်တာပေါ့လို့ ပြောကြလိမ့်မယ်။ မတတ်ပါဘူး။ တက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာ
 စာသင်ဖူးမှ ရတု၊ ရကန်၊ ပျို့၊ မော်ကွန်း၊ ဧချင်း စတဲ့ခေတ်ဟောင်းစာပေ၊
 ဂျိမ်းလှကျော်၊ ဦးလတ်၊ မဟာဆွေ၊ ဗန်းမော်တင်အောင်၊ ဂျူး စတဲ့ခေတ်
 သစ်စာပေတွေ၊ စနစ်တကျ လေ့လာရတာ၊ ကျောက်စာဖတ်ဖူးရတာ၊ မွန်
 စာသင်ဖူးရတာ၊ ပါဠိတွဲယူရတာ။

တစ်ခေတ်က ကျွန်တော် ပုဂံရောက်သွားရာမှာ မြစေတီရောက်သွား
 တော့ မြစေတီကျောက်စာကို ပြထားတာနဲ့အတူ ကျောက်စာကို စကား
 ပြေပြန်ပြထားတာကိုပါ တွေ့လိုက်ရတော့ တော်တော် စိတ်ပျက်သွားမိ
 တယ်။ ကျောက်စာနဲ့ ဘာမှမဆိုင်၊ တခြားစီ။ သမ္ဘူလ သားလေးလက်ဆွဲပြီး
 ကျန်စစ်သားနောက် လိုက်လာပုံ၊ ကျန်စစ်သားက သားလေးကို ပုဂံမဆန်
 တဲ့ ဘွဲ့ပေးပြီး မြို့စားစေပုံ စသဖြင့် ကြားဖူးနားဝနဲ့ ထင်ရာလျှောက်ရေးထား
 တာပါပဲ။ တကယ်က မြစေတီကျောက်စာခေါ် ရာဇကုမာရ်ကျောက်စာက
 တက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာစာပထမနှစ်ဆို သင်ရတာပါ။ အခုဆိုရင်တော့
 ဆယ်တန်းမှာတောင် ခေတ်စာလုံးပေါင်းနဲ့ ဖတ်နေကြရပါပြီ။ တကယ်လို့
 အဲဒီက ဂေါပကလူကြီးတွေသာ တက္ကသိုလ်ရောက်ဖူးရင် ဒီလို ဘယ်ဖြစ်
 လိမ့်မလဲ။ နောက်ပိုင်းတော့ အဲဒီစကားပြေပြန်ဆိုချက်ကြီးကို မြစေတီမှာ

မတွေ့ရတော့ပါ။ အမြင်မတော်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဦးက ထောက်ပြခဲ့တယ်နဲ့ တူပါရဲ့။

တချို့ရပ်ထဲရွာထဲ မြန်မာပညာရှိကဆိုရင် ဘုရားအို ဘုရားပျက်တွေ မှာ တွေ့ရတတ်တဲ့ ကျောက်စာတွေကို မြန်မာစာလိုတောင် မယူဆဘူး။ ရှေးဆရာကြီးတွေရဲ့ လျှို့ဝှက်အမှတ်အသား ဒူးဂဏန်း ကြေးဂဏန်းပါလို့ တောင် ပြောကြတာ။ တက္ကသိုလ်က မြန်မာစာဆရာ၊ မြန်မာစာကျောင်း သားနဲ့ တွေ့တော့မှ ဒါတွေလည်း မြန်မာလို ရေးထားတာပဲကိုးလို့ သိရှာ ရတာကလား။

တကယ်ကတော့ အထက်တန်းကျောင်းမှာ၊ တက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာစာ မသင်ဖူးရင် မြန်မာစာပေကို ပုဂံ၊ အင်းဝ၊ ညောင်ရမ်း စသဖြင့် ခေတ်တွေ ပိုင်းခြားပြီး နားလည်ရပါကလားလို့ကို မသိတာဖြစ်တယ်။ အင်းဝက စာဆို ကို ကုန်းဘောင်ကလို့ထင်၊ တောင်ငူက စာဆိုကို ပင်းယခေတ်ပေါ်လို့မှတ်၊ နတ်ရှင်နောင်နဲ့ နဝဒေးတစ်ခေတ်တည်းကလို့ အောက်မေ့၊ ဖြစ်ကုန်ကြ တယ်။ စာပေမှ မဟုတ်ပါဘူး။ သမိုင်းအဖြစ်အပျက်တွေလည်း အဲဒီလို ရောထွေးနေတတ်တာပါပဲ။ နဝဒေးကြီး ဘုရားတိုင် ရတု ဖွဲ့ခဲ့တဲ့ ပြည်တစ် ဘက်ကမ်းက ရွှေဘုံသာမန်စေတီကို မန္တလေးမဟာမုနိရခိုင်က ကြွလာခါမှ အတူပါလာတဲ့ မုနိဖြစ်လေဟန် ထင်မှတ်မှားကြတာကလား။

တက္ကသိုလ်မှာ မြန်မာစာ ဒါမှမဟုတ် မြန်မာ့သမိုင်း၊ မသင်ဖူးလို့ ရယ်ဖွယ်လိလိ ဖြစ်ရတာတစ်ခုလည်း တွေ့ဖူးတယ်။ ကလေးတွေဖတ်နေတဲ့ ဘိုးတော်လိုလို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်အကြောင်း စာအုပ်ထူကြီးကို ပျင်းပျင်း ရှိတာနဲ့ ကောက်ကိုင်ပြီး အပြေးအလွှား လျှောက်ကြည့်မိတော့ ဘိုးတော်က အတိတ်ဘဝတွေကို အကုန်မှတ်မိတယ်။ ပုဂံခေတ်က သူ့နာမည် 'ထွန်းမြတ်' ဖြစ်တယ်တဲ့။ ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း အသာပြုံးမိတယ်။ ပုဂံခေတ် မြန်မာစကားဟာ ကနေ့ခေတ် မြန်မာစကားနဲ့ ကွာခြားသလို ပုဂံခေတ်က နာမည်တွေဟာလည်း ကနေ့ မြန်မာနာမည်တွေနဲ့ ဘာမှ မဆိုင်ဘူးဆိုတာ ကို ပုဂံကျောက်စာပါ ကျွန်စာရင်းတစ်ခုလောက် ဖတ်ဖူးသူတိုင်း သိတယ်။ ငါလျင်၊ ငါကြွင်၊ ငါထယ်၊ ငါပုတုန်၊ ငါဖုန်တဲ့။ မိန်းမက အိုပြည်၊ အိုဝမ်၊ အိုယာတဲ့။ ထွန်းမြတ်တို့၊ ထွန်းလင်းတို့၊ ခင်မောင်မြင့်ဆိုတာမျိုးတွေ၊ ပုဂံ

ခေတ်က မပြောနဲ့၊ အင်းဝခေတ်ကတောင် မရှိသေးဘူး။

ဒါ ဆရာတွေက သင်ကြားပို့ချပေးမှရတဲ့ ပညာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အမြင် မျှ ဥပမာသဘော ပြောပြတာပါ။ ဆရာတွေက မသင်ကြားဘဲ၊ ကျောင်း ရောက်တာနဲ့ ရရှိသွားတဲ့ 'ပညာ'ဆိုတာ ရှိပါသေးတယ်။ လောကနဲ့ ပတ် သက်တဲ့ ပညာ၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေးပညာပါပဲ။ 'တစ်ဦးတည်းသား' ဆိုတဲ့ ကလေးဟာ သူ့မိဘနှစ်ပါးပဲ သူ့ကမ္ဘာဖြစ်နေတယ်။ မောင်နှမရှိရင် အဲဒီထက်ကျယ်တဲ့ ကမ္ဘာ။ မောင်နှမသားချင်းများရင် များသလို ကမ္ဘာဟာ ကျယ်ဝန်းသွားမယ်။ စာသင်ကျောင်းကို ရောက်သွားပြန်တော့ ပထမထိတ် လန့်တုန်လှုပ်သွားရတဲ့အထိ ကမ္ဘာဟာ ကြီးမားသွားပြန်တော့တယ်။ ရာချီ ထောင်ချီနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေ၊ ကျောင်းသူတွေ . . .။ တက္ကသိုလ်ကို ရောက်သွားရပြန်တော့ သူ့ကမ္ဘာဟာ ကမ္ဘာမဟုတ်တော့။ စကြဝဠာဖြစ်လို့ သွားတော့တယ်။ တက္ကသိုလ်ကို အင်္ဂလိပ်လိုခေါ်တဲ့ University ဟာ စကြဝဠာ Universe, Universal တို့နဲ့ ရင်းမြစ်မူလဆက်သွယ်နေတာ ပါပဲ။ ပါဠိလိုခေါ်တော့ ကောလိပ်ကျောင်း ဝိဇ္ဇာလယမှာ 'ဝိဿ' ထည့်ပြီး တက္ကသိုလ်ကို 'ဝိဿဝိဇ္ဇာလယ' လို့ ခေါ်ကြတယ်။

ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်ကတော့ Prospectus လို့ခေါ်တဲ့ တက္ကသိုလ် လမ်းညွှန်စာအုပ်ထဲမှာကိုပဲ တက္ကသိုလ်တက်တယ်ဆိုရင် အဆောင်နေပါမှ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကို အစွမ်းကုန်ခံစားရတယ်လို့ ထည့်ရေးထား ပါတယ်။ မိဘက တတ်နိုင်သူတိုင်း ကျောင်းဆောင်နေကြတယ်။ ဒါမှ ဒေသစုံက လူမျိုးစုံ၊ အလွှာစုံနဲ့ နေ့ရောညပါ အတူနေ၊ အတူစား၊ အတူ ကစား၊ အတူရန်ဖြစ်ကာ လောကအငယ်စားလေး တစ်ခုထဲ ဝင်ရောက်ရ သလိုဖြစ်ပြီး ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ရပ်တည်ဖို့ ကြိုးစားရတာနဲ့အမျှ အများ နဲ့အတူနေ၊ အတူလုပ်ကိုင်ရတဲ့သဘောတို့ကိုပါ လေ့ကျင့်ပြီးသားဖြစ်သွား တယ်။

အဆောင်ကို အကြောင်းကြောင်းကြောင့် မနေနိုင်သူများမှ နေ့ကျောင်း သားဘဝ ခံယူကြတယ်။ မတတ်နိုင်လွန်းတော့ စာပေးစာယူပေါ့လေ။

အဆောင်လည်း နေဖူး၊ နေ့ကလည်း တက်ဖူးတဲ့ ဝါရင့်ကျောင်းသား ဟောင်းတစ်ဦးအနေနဲ့ ပြောရရင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝမှာ အဆောင်

နေ ကျောင်းသားဘဝဟာ အကောင်းဆုံးပါပဲလို့ ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့အရ ကျွန်တော် ပြောရလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ တစ်နေ့ သူငယ်ချင်းတချို့ကို ညအိပ်အလည်ခေါ်ပြီး အိမ်ပြန်လာခဲ့တယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်ညီဟာ ဆယ်တန်းကျပြီး တပ်ထဲရောက်နေတယ်။ ညမအိပ်ခင် ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်းတစ်စုက ကျောင်းက အတွေ့အကြုံတွေပြောပြီး စားမြုံ့ပြန်နေကြတယ်။ အဲဒါကို ကျွန်တော့်အမေက ဘေးကငြိမ်နားထောင်ရင်း “ဪ ငါ့သား အငယ်လေး၊ တက္ကသိုလ်မရောက်ဖူးရရှာဘူး” လို့ ဝမ်းပန်းတနည်း ညည်းတာကြားလိုက်ရတယ်။

အခုတော့ ကျွန်တော့်ညီလည်း စာမေးပွဲပြန်ဖြေ၊ တက္ကသိုလ်ရောက်၊ ဘွဲ့ရ၊ အလုပ်ရ၊ အိမ်ထောင်ကျ၊ မြေးတောင်ရပါပြီ။ အမေလည်း မရှိတော့။ ကျောင်းပညာရေး၊ တက္ကသိုလ်ပညာရေးဆိုတာ ငွေရချင်မှရမယ်။ အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ရတနာအိုးဆိုတာကိုတော့ ကနေ့လူငယ်များ ကျွန်တော့်အမေနားလည်သလို နားလည်ကြစေချင်တယ်။

ဒေးလ်ကာနက်ဂျီရဲ့ သားတပည့်များ

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာပညာတတ်တွေ၊ စာသမားတွေဟာ တော်တော် ခွကျတယ်။ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ ကျင့်ကြံပြုမူပြောဆိုတာကို သဘောကျ အတုယူဖို့ထက် မဟုတ်မဟတ် ကလိမ်ကကျစ်အပြုအမူ၊ အပြောအဆိုကို သဘောကျချင်၊ အားကျချင်တတ်ကြတယ်။ မြန်မာလူထုပုံပြင် “ရွှေယုန်နဲ့ ရွှေကျား” ကို ကြည့်လေ။ အမျိုးမျိုးလိမ်လည်ကောက်ကျစ်တဲ့ ရွှေယုန်ကို သူရဲကောင်းလုပ်ပြီး အမွမ်းတင်ထားတာဖြစ်တယ်။ ဒီအကြောင်းကို ပညာရှင် တချို့ ထောက်ပြဖူးပါပြီ။

အဲဒီ ရွှေယုန်နဲ့ ရွှေကျားပုံပြင်ကို နှစ်ခြိုက်သူတွေပဲ အမေရိကန်စာရေး ဆရာကြီး၊ စာဟောဆရာကြီး ဒေးလ်ကာနက်ဂျီ Dale Carnegie ရဲ့ စာတွေကို နှစ်ခြိုက်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့ How to Make Friends and Influence People ကို ဦးနှုတ်က “လူပေါ် လူဇော် လုပ်နည်း” ဆိုပြီး ပထမဘာသာပြန်ခဲ့တယ်။ နောင် သူ့အာဏာရလာတဲ့အခါ “မိတ္တဗလဋီကာ” လို့ နာမည်ပြောင်းကာ ပြန်လည်ထုတ်ဝေပြီး ကျောင်းသုံး စာအုပ် လုပ်ခဲ့တယ်။ ဆရာတက်တိုးက ကာနက်ဂျီရဲ့ How to Stop Worrying

and Start Living ကို “သောက ကင်းဝေးနေထိုင်ရေး” ဆိုပြီး ဘာသာ ပြန်ခဲ့ပါတယ်။ လူပေါ်လူဇော်လုပ်နည်းလောက် မစွဲခဲ့ဘူး။

ဘာသာပြန်သူ ဦးနုက စာအုပ်ကို “လူပေါ် လူဇော်လုပ်နည်း” လို့ အမည်ပေးခဲ့တာ။ နောက်တော့ “မိတ္တဗလ ဋီကာ” လို့ ပြောင်းပစ်ခဲ့တာကို က ဘာသာပြန်မယ့်သာပြန်ရစိတ်ထဲက မသိုးမသန်ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို ပြနေတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုယ်ကျင့်တရားနဲ့ကြီးပြင်းလာသူ၊ လူ့ယဉ်ကျေးမှု အစဉ်အလာတို့ကို လေ့လာထားလို့ တန်ဖိုးထားတတ်သူတို့က ဒီစာအုပ်ကို နှာခေါင်းရှုံ့ကြပါတယ်။ သီလမမြဲသူ၊ တရားနဲ့ ဝေးသူ၊ ပိုက်ဆံရရင် ဘာမဆို အကုန်လုပ်မယ်ဆိုသူတို့ကပဲ အလွတ်ကျက်ခဲ့ကြ၊ ဒေးလ်ကာ နက်ဂျီအဆိုအမိန့်အတိုင်း ကျင့်ကြံနေထိုင်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလူတွေကို နှစ်မျိုးတော့ ခွဲရပေလိမ့်မယ်။ တစ်မျိုးက အခုပြောသလို ကာနက်ဂျီရဲ့ စာအုပ် (ဘာသာပြန်)ကို ဖတ်ပြီး စာအုပ်ထဲက ခိုင်းသလို ကျင့်ကြံအားထုတ်သူ၊ တစ်မျိုးက စာအုပ်မဖတ်ဖူးပါဘူး။ မွေးကတည်းကိုက ရွှေယုန်လို စိတ်မျိုးနဲ့ မွေးလာသူ။ ဒီတော့၊ စာဖတ်လေ့ မရှိသူ “လူဇော်” ဆိုရင် ဒုတိယအမျိုးအစားလို့ အောက်မေ့ရမယ်။

ကျွန်တော် မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာရှိစဉ်က တစ်နေ့မှာ မြန်မာစာဌာနက ဆရာ ဦးဆန်းထွန်းနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်နေကြတယ်။ ဆိုင်ထဲကို ဆေးတက္ကသိုလ်ကအသိ ဆေးကျောင်းသားဝင်လာပြီး ကျွန်တော့်ကိုမြင်တော့ ကျွန်တော့်ဆီ အူယားဖားယားလာတဲ့ကာ “ချက်ရ” Cheshire ကြောင်လို မျက်နှာကြီး ပြုံး၊ ပခုံး၊ ပုတ်၊ လက်မောင်း ပုတ်ပြီး ‘ဟ-ကိုသာနိုး၊ မတွေ့ရတာကြာပြီ။ ဒီဘက်မရောက်ဖြစ်လို့ဗျာ။ ခင်ဗျားကလည်း နေနိုင်လိုက်တာ။ ဆေးဘက် မလှည့်ခဲ့တော့ဘူးလား။ လာခဲ့ပါဦးဗျ၊ စကားလေးဘာလေး ပြောကြရအောင်” ဘာညာနဲ့ အားရပါးရ ပြောနေပါတော့တယ်။ ပြီးပြောလို့ အားရတော့ သူ့အပေါင်းအသင်းတွေရှိရာ စားပွဲဆီလှည့်သွားတယ်။

သူ ထွက်သွားတော့ ဆရာဦးဆန်းထွန်းက “မောင်သာနိုး၊ မင်း ဘယ်လို သဘောရသလဲ” လို့ မေးပါတယ်။ ကျွန်တော်က ဘာကို မေးမှန်းမသိလို့ ဘာမှမဖြေတတ်ဘဲ ကြောင်နေစဉ် ဆရာက “မင်း မှတ်ထား၊ အဲသလို အားရပါးရ ပြုံးပြီး၊ ရယ်မော၊ စကားတွေ ရွန်းရွန်းဝေအောင် ပြောလာသူ

ဟာ တကယ်က မရိုးသားဘူး။ သူပြောနေတာ ရင်ထဲက ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒီလိုလူမျိုး ရှောင်” လို့ ဆုံးမပါတယ်။

အဲဒီဆရာ ဦးဆန်းထွန်း အဆုံးအမဟာ ကျွန်တော့်ဘဝမှာ အလွန်အသုံးဝင်တဲ့ လူကဲခတ် ကိုက်တံဖြစ်လာခဲ့ရပါတယ်။ လမ်းမှာ၊ တစ်နေရာမှာ တွေ့လို့ နှုတ်ဆက်ရင် စကားတစ်ခွန်းစ နှစ်ခွန်းစပဲ ပြောသူ၊ စကားမပြော၊ ခေါင်းပဲ ညိတ်သူမျိုးကို ကျွန်တော် မိတ်မပျက်ပေါင်းပြီး၊ လူချင်းတွေ့ရင် ခုနက ဆေးကျောင်းသားလို အားရပါးရ ဖက်လဲတကင်း လုပ်တတ်သူကို တတ်နိုင်သလောက် ဝေးဝေးက ရှောင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီလိုနဲ့ မိတ်စစ်မိတ်တု ခွဲခြားရရှိခဲ့တယ်။

ကိုယ်တွေ့နမူနာတွေ အများအပြားရှိတဲ့ထဲက တစ်ခုပဲပြောပါမယ်။ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် တည်ထောင်တဲ့ ဘာသာစုံ အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းမှာ ကျောင်းအုပ်အလုပ်အတွက် B.Ed ဘွဲ့ရဆရာတစ်ယောက် ရောက်နေတာ တွေ့ရတယ်။ ကျွန်တော် ကျောင်းရောက်သွားတော့ အလုပ်ခန့်ပြီးနေပါပြီ။ ကျောင်းအုပ်ကြီး ရုံးခန်းမှာ ရယ်ကာ မောကာ ရွန်းရွန်းဝေပြောနေတာ ကြားရတယ်။ ကျွန်တော်မနည်း အောင့်နားထောင်နေရတယ်။ သူထွက်သွားတော့မှ သူငယ်ချင်းကို “ခင်ဗျား ခန့်လိုက်တာ မှားပြီ” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူ အံ့အားသင့်သွားတယ်။ “ဆရာနိုးနဲ့ လူချင်းသိလို့လား” လို့ မေးတယ်။ “မသိပါဘူး။ စကားပြောနေတာ ကြားလိုက်ရုံနဲ့ ဒီလူ အလကားလူ၊ ကလိမ်ကကျစ်လုပ်မယ့်လူဆိုတာ သိလိုက်တယ်” လို့ ဖြေလိုက်တယ်။ မကြာပါဘူး။ သူအလုပ်ဝင်လို့ လပိုင်းရှိသေး။ ခလောက်ဆန်လာလို့ စာသင်နှစ်ကုန်တော့ ငွေကုန်ကြေးကျခံ ပ-ထုတ်လိုက်ရတယ်။

ဒါက လူစိမ်းက သူ လိုချင်တာ အောင်မြင်ဖို့ ဒေးလ်ကာနက်ဂျီနည်း အသုံးပြုပုံပါ။ နောက်တစ်မျိုးကတော့ ကိုယ်နဲ့ ရင်းနှီးသူ အပေါင်းအသင်းကလည်း ခင်ဗျားဆီက သူလိုချင်တာရှိရင် ခါတိုင်းထက် ပြုံး၊ ခါတိုင်းထက် စကားတွေ ရွန်းဝေနေတတ်တာပါပဲ။ တစ်ခါတော့ (၃၃)လမ်း၊ ဇွဲပုံနိပ်တိုက်မှာ ကျွန်တော်ရိုက်ဆဲစာအုပ် ဖိုင်နယ်ပရုဖတ်နေစဉ် ငယ်ပေါင်း ကျောင်းဆရာတစ်ဦး ရောက်လာတယ်။ ခါတိုင်းထက် ပိုပြီး ပြုံးနေပုံမြင်လိုက်တာနဲ့

သိလိုက်ပါပြီ။ ကိုယ့်လူက ဆက်လက်ပြီး ရယ်ရွန်းဖတ်ရွန်းတွေ လုပ်နေတယ်။ “လုပ်မနေစမ်းပါနဲ့ဗျာ၊ လိုရင်းပြောပါ” လို့ စိတ်ထဲက ပြောပစ်ချင်ပေမယ့် ငြိမ်ပြီး ပရပဲ ဆက်ဖတ်နေတယ်။ သူတတ်သမျှ မိတ္တူဖလှယ်နည်းတွေ ကုန်လောက်မှ “အရေးတကြီး ဖြစ်နေလို့ဗျာ၊ ၁၅၀၀ လောက် ခဏလိုချင်တယ်” တဲ့။ လက်ဖက်ရည် တစ်ခွက်ပြား ၆၀ ခေတ်က ၁၅၀၀ ဟာ မနည်းလှတာ မှန်ပေမဲ့ အိတ်ထဲရှိနေတော့ သူငယ်ချင်းချင်းလည်း ဖြစ်နေလို့ ပေးလိုက်ပါတယ်။

အခု ကျွန်တော် ပြောနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အနည်းနဲ့အများ “ဆိုက်ကို” တွေ ဖြစ်ကြတာကို သတိမူသင့်တယ်။ ဆိုက်ကိုမဟုတ်သူဆိုရင် ပိုက်ဆံချေးချင်လည်း ခပ်တည်တည်ပဲ ခါတိုင်းလာသလို လာရင်းက မပြုံးမရယ် (မဲ့ချင် မဲ့ဦးမယ်) ပိုက်ဆံချေးချင်တာကို ပြောပါလိမ့်မယ်။ ဆိုက်ကိုဆန်သူကမှ ခါတိုင်းထက် ပြုံး၊ ခါတိုင်းထက် စကားများကာ ပုံပျက်နေတတ်တာ ဖြစ်တယ်။ ဆိုက်ကိုပမာဏ အနည်းအများပေါ်မူတည်ပြီး မျက်နှာချိုသွေးတာ ပြုံးတာ၊ စကားများတာ၊ အနည်းအများကွာခြားသွားလိမ့်မယ်။

ဒေါ်ခင်လေးနွယ်ကို ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးတဲ့ မိန်းကလေးဟာ ဆိုက်ကိုဟုတ်ပုံ မရပါဘူး။ ပုံမှန်ပါပဲ။ တစ်နေ့ကတော့ အိမ်ကထွက်တဲ့အခါ ဘာမှ မလေးတဲ့ဆွဲခြင်းကိုအတင်း ဆွဲယူကာ သယ်ပေးတယ်။ “ဟဲ့၊ ဘာမှ လေးတာမဟုတ်ဘူး၊ ကိုင်နေကျ။ နင်လုပ်စရာရှိတာလုပ်နေရစ်” ပြောလည်း မရဘူး။ ဓာတ်လှေကားကနေ ဆင်းတော့လည်း ခါတိုင်းလိုက်နေကျ မဟုတ်ဘဲ အောက်ထပ်အထိ လိုက်ပို့ပေးတယ်။ ခြင်းစဆွဲကတည်းက “အဆန်းသား” လို့တော့ ထင်မိသားလို့ ဒေါ်ခင်လေးနွယ်က ပြန်ပြောပါတယ်။ ကားပေါ်တက်မယ်လုပ်တော့မှ သူ့လခထဲက တစ်သောင်းကြိုထုတ်ချင်တာ ပြုံးဖြိုးဖြိုးကြီးပြောပြသတဲ့ သူကတော့ ဒေးလ်ကာနက်ဂျီရော ဦးနုရော ဖတ်ဖူး၊ ကြားဖူးလိမ့်မယ်မဟုတ်ပါဘူး။ မွေးကတည်းက တတ်လာတာပါ။

သူ့လိုပဲ ဒေးလ်ကာနက်ဂျီ၊ ဦးနုတို့ကို ကြားဖူးမယ်မဟုတ်တဲ့ သူ့ထက်အများကြီးငယ်တဲ့ အိမ်ဖော်မလေး တစ်ယောက်ကို စစ်ကိုင်းက ကျွန်တော့်ညီ အိမ်မှာ တွေ့ဖူးတယ်။ ပြောတတ်လိုက်တဲ့စကား။ အသံနေအသံထားနဲ့ ဝေါဟာရကြွယ်ကြွယ်နဲ့ အကယ်ဒမီမင်းသမီးက အစ်မခေါ်လောက်တယ်။

ကလေးဟာအရွယ်နဲ့မလိုက်အောင် ပြောတတ်၊ ဆိုတတ်၊ မြောက်တတ်၊ ပင့်တတ်၊ ဖားတတ်နေရင်လည်း အမိဝမ်းတွင်းကမိတ္တဗလ တတ်လာတာ လို့ဆိုရမယ်။ ကျွန်တော်က ညီတော်မောင်ကို “ဒီကောင် မလေးမနိပ်ဘူး” လို့ ပြောပြသတိပေးခဲ့တယ်။ သတိပေးခဲ့သလို ဇာတိပြတာပါပဲ။ နောက် တော့ အဲဒီ ကလေးမ ထိုင်းနယ်စပ် ရောက်သွားကာ အခုတော့ ရောဂါရ သေပြီ။

ကျွန်တော်ဟာ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ ပေါင်းစုံနဲ့ သူများကျွေးမွေး တာ ကိုယ်ကစားသလို ကိုယ်ကလည်း ကျွေးမွေးဖူးလှပါပြီ။ ဒီလိုပဲ စားကြ၊ သောက်ကြ၊ ရယ်စရာ မောစရာ ပြောကြ၊ တခြားပြောချင်တာတွေ ပြော ကြပြီး ပွဲပြီးသွားတာပါပဲ။ ကျွန်တော်က ကျွေးတဲ့အလှည့်ဆိုရင် ပြန်ခါနီး မှာ “ကျေးဇူးတင်သဗျာ။ နောက်လည်း ကျွေးနိုင်ပါစေ” ပြောသွားတတ်ကြ ရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော် တော်ကြောင်း ချီးကျူးသွားသူတော့ဖြင့် မရှိပါဘူး။ တစ်ယောက်ကလွဲလို့။ အဲဒီတစ်ယောက်ကတော့ ကျွန်တော်တည်ခင်းတဲ့ ပွဲဆိုရင် မောင်သာနိုး တော်ပုံ၊ မောင်သာနိုး ဘယ်စာအုပ်က ဘယ်လို ကောင်းပုံ အရမ်းမွမ်းတော့တာကိုး။ ကြားရသူ ကျွန်တော့်မှာ ဘယ်လို နေ ရမှန်းကို မသိတော့ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ဘာပဲပြောပြော သူ ငါ့စာအုပ် ဖတ်ဖော် ရသားလို့တော့ စိတ်ထဲက အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ နောက် တစ်ချို့မှာ နောက်တစ်ယောက်က ဒကာခံတယ်။ အဲဒီတော့လည်း ကိုယ့်လူ က အဲဒီဒကာတော် ရေမြေရှင် ဟိမဝန္တာ ချီးကျူးခန်း စတော့တာကလား။ ဒကာတော်က စာပေအတိမ်အနက် မဆိုလှဘူးဆိုရင်တော့ ဘေးက ကျွန်တော်တို့ပါ ထောက်ခံလိုက်ပါတယ်။ စာပေဗွတ်ကျားလို့ အများနား လည်နေသူကို ငါ့လူက ကောင်းလိုက်တာ လုပ်နေရင်တော့ ကျွန်တော် တင်မက ကြားရသူတွေ အားလုံးပဲ နားမသက်မသာဖြစ်ရကာ တစ်ယောက် မျက်နှာတစ်ယောက်ကြည့်မိကြတယ်။ ဒကာက စာရေးဆရာမဟုတ်ရင် လည်း ဆွေမျိုးထဲက စာပေနွယ်သူ၊ ဒါမှမဟုတ် စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး စတာ နဲ့ နွယ်သူကို ရှာကြံဖော်ထုတ်ချီးမွမ်းကာ ငါ့လူက စားကောင်းအောင် လုပ် တော့တာကိုး။

ကျွန်တော့်ဆီကို နွမ်းပါးရှာသူတစ်ဦး ရောက်လာတယ်။ ငယ်စဉ်က

ကဗျာလေး ဘာလေး ရေးဖူးပုံပါပဲ။ ကျွန်တော်မောင်သိင်္ဂီဘဝက ဘယ်လို ရေးခဲ့တာ၊ ဘယ်လိုကောင်းတာ၊ အခုလည်း ကဗျာဆက်ရေးဖို့ ကောင်း တယ်၊ ဘာညာ လုပ်တယ်။ မသိသေးသူဆိုတော့ ခဏသည်းခံ နားထောင် ပြီး၊ လာရင်းကိစ္စမေးတယ်။ အရွယ်ကရ၊ နှမ်းပါးနေပြီမို့ နည်းနည်းပါးပါး ကူညီဖို့ပါပဲ။ မောင်ပေါက်စည်က လွတ်လိုက်တာတဲ့။ ကျွန်တော်ပေးလိုက် ပါတယ်။ နောက် တစ်ခေါက် လာတော့ အရင်တစ်ခေါက်ကလို မောင်သိင်္ဂီ ကဗျာ စမယ်လည်းလုပ်ရော၊ တော်ပါတော့ မပြောပါနဲ့တော့၊ ပိုက်ဆံ ပေးပါ့မယ်။ နောက် ဒါမျိုးမပြောပါနဲ့ တားရတယ်။ နောက်လာတော့ မပြောတော့ဘူး။ ဘယ်က ရလာမှန်း မသိတဲ့ စာအုပ်ကလေးတစ်အုပ်က တော့ အမြဲတမ်းပါလာတယ်။ မယူခဲ့နဲ့ ပြောလည်း မရဘူး။ သူက တစ်ခု ကောင်းတာကရတယ်ဟေ့ဆိုပြီး ခဏခဏမလာဘူး။ နှစ်လမှ တစ်ခါပဲ လာတယ်။ အခုဆိုရင် သူ လာရင် ကျွန်တော် ငါးထောင်ပေးတယ်။

ကျွန်တော့် သင်တန်းကို ခဏတဖြုတ်မဟုတ်ဘဲ နှစ်ရှည်လများ တက်ဖူး တဲ့ တပည့်ဆိုရင် ကျွန်တော့်စိတ်ဓာတ်ကို သိကြတယ်။ ကိုယ့်အပေါ် ဒေးလ် ကာနက်ဂျီ နည်းတွေလာသုံးတာကို ကျွန်တော်မကြိုက်ဘူးဆိုတာ သူတို့ သိကြတယ်။ ကျွန်တော် ရေးလိုက်တဲ့ဆောင်းပါး ကောင်းလှချည်ရဲ့လို့ ဘယ် တပည့်ကမှ လာမပြောဘူး။ ကျွန်တော်က မေးမှ ဘယ်အချက်သဘောတူ တယ်။ ဘယ်အချက် ဒီလိုမြင်တယ် ပြောပြကြတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကိုယ့်ဆရာ သဘောထား မသိ၊ ဒုံးဝေးတဲ့ တပည့်လည်း ရှိတာပလေ။ လူက အမျိုးမျိုး ရှိတာကိုး။ တပည့်ဟောင်းတစ်ယောက်က အဲဒီအချိုးမျိုး လာချိုးနေတာ (လက်ဆောင်တွေပေး၊ ကျွန်တော် စာသင်တာဘယ်လိုကောင်းကြောင်း လာ ပြောနေတာ) တွေ့ရလို့ ထူးခြားပါတယ် အောက်မေ့ပြီး စောင့်ကြည့်နေမိ တယ်။ နောက်ဆုံးမှ သူ့စီးပွားရေးအကွက်ထဲ သိန်းထောင်ချီ ပါဝင်ပတ် သက်ဖို့ ဆွယ်တရားဟော၊ ငွေတောင်းတော့တာကိုး။ ကိုယ့်စီးပွားရေး ကိုယ် လုပ်ပါ။ တို့က အဲသလောက် မချမ်းသာပါဘူးကွာလို့ မနည်းတောင်းပန် လွတ်လိုက်ရတယ်။ ဒီခေတ်မှာ Fortune hunters စီးပွားရေးမှဆိုတွေ ကလည်း အပေါသားကလား။ ဒါကြားတော့ ကျန်တပည့်များက စုတ်သပ် အံ့ဩကုန်ကြတယ်။

ခုတော့ ဒေးလ်ကာနက်ဂျီလည်း (၁၉၅၅)က သေ။ ဘာသာပြန်သူ ဦးနုလည်း တစ်နှစ်ဆီက ကွယ်လွန်ခဲ့ပါပြီ။ ဒါပေမဲ့ ကာနက်ဂျီပို့ချခဲ့တဲ့ တရားဓမ္မတွေကတော့ တိုက်ရိုက်အနေနဲ့ရော၊ ဝမ်းတွင်းပါသမားအဖို့ သွယ် ဝိုက်အနေနဲ့ရော ခေတ်မကုန်သေးဘူး ဖြစ်နေတယ်။ ဝမ်းတွင်းပါတွေကို ထားလိုက်တော့။ ဝမ်းတွင်းပါ ညဉ့်ဆိုတော့ “ဝါသနာဆိုတော့ အခက်သား” ဆိုသလို ဖျောက်ဖျက်မရ ဖြစ်နေတာပဲ။ မိတ္တဗလဋီကာကိုဖတ်ပြီး ဒီနည်း တွေကို ဟုတ်လှပြီ အောက်မေ့ကာ လူပေါ်လူဇော် လုပ်နေသူတွေအဖို့တော့ စဉ်းစားတတ်ဖို့ကောင်းတယ်။ ဒါကြီးက ခေတ်ကုန်နေပါပြီ။ နောက်ခေတ် မှာမှ လူဖြစ်လာရာကြည့် မအူမလည်လေးတွေအပေါ် ဒီနည်းတွေ သုံးရင် ရကောင်းရမယ်။ ဒေးလ် ကာနက်ဂျီအကြောင်း၊ သူ့စာအုပ်အကြောင်း ကျောင်းမှာ သင်ဖူး၊ အပြင်မှာ ဖတ်ဖူး၊ ကြားဖူးသူတွေကိုတော့ ဒီနည်း ဟောင်းကြီးတွေ သုံးသင့် မသုံးသင့် ချင့်ချိန်သင့်တယ်။ ဒီလူကြီးတွေ ဒီ နည်းတွေ နောကျေနေလိမ့်မယ်ဆိုတာ သိထားသင့်တယ်လို့ ထင်တယ်။ ပြောစရာရှိ၊ ရှင်းရှင်းပဲပြော၊ တောင်းစရာရှိ၊ ရှင်းရှင်းပဲ ကိုယ်လိုရာ ပြော တောင်း။ ဥပမာ ကျွန်တော့်ဆီ အကူအညီတစ်ခု လိုချင်တာများ ငါးများရင် စတုရေဘဲရီသီးကို ငါးများချိတ်မှာ တပ်များလို့ ငါးက ဟပ်လိမ့်မယ် မဟုတ် ဘူး။ သူကြိုက်တဲ့ တီကောင် တပ်များမှ ဟပ်လိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ ဒေးလ်ကာနက် ဂျီ သြဝါဒအတိုင်း ဆရာဆောင်းပါးက ဘယ်လိုကောင်းတာ၊ ဘယ်အရေး အသားက ဘယ်လိုထိတာ ပြောနေစရာ ဘာလိုလဲ။ မကောင်းတတ်လို့ နားထောင်နေရသော်လည်း စိတ်ထဲကတော့ ‘ဒီကောင် ငါ့များ သူငယ်နှပ် စား အောက်မေ့နေတယ်။ မင်းသုံးနေတဲ့ ဒေးလ်ကာနက်ဂျီနည်း ငါမင်း မမွေးခင်က ဖတ်လာတာကွ’ လို့ တွေးမိမှာဖြစ်ပါကြောင်း။

ချင်းစိမ်းရဲရင်းမြစ် မူလသမိုင်း

စက်တင်ဘာ ၁ ရက် ကြေးမုံသတင်းစာပါ တိုင်းရင်းဆေးအကြောင်း ဆောင်းပါးကို ခုန်ကျော်ဖတ်ရာမှာ ချင်းကို ပါဠိလို 'အဒ္ဒယ၊ သင်္ဂီဝေရ၊ မဟောသဓ' ခေါ်ကြောင်း တွေ့လိုက်ရလို့ ဝါသနာအတိုင်း ဟိုလှန်၊ ဒီလှန် လုပ်လိုက်မိတယ်။ တစ်နေ့မနေ့ကပဲ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှာ နိရုတ္တိဗေဒ အကြောင်း ဆက်တိုက်ရေးခဲ့သေးတာကလား ချင်းကို "ဂျင်း" လို့ အသံထွက် ပါတယ်။ ဒီမြန်မာအသံထွက်ဟာ အင်္ဂလိပ်စကား ginger ရဲ့ အသံထွက်နဲ့ အတူသားလို့တော့ ငယ်ငယ်ကတည်းက ထင်မိပါရဲ့။ စူးစမ်းလေ့လာဖို့ အားမထုတ်မိ။ အင်္ဂလိပ်က တိုက်ရိုက်လာတာတွေ ကျတော့ ရှင်းတယ်။ တန်းသိနိုင်တယ်။ 'မော်တော်ကား၊' 'စီးကရက်၊' 'ရေဒီယို' စတာတွေကို လူပြန်တောင် အင်္ဂလိပ်စကားလို့ သိတယ်။ ဒါပေမဲ့ 'စတိုင်' ဟာ (style) 'ဂိုက်' ဟာ (guise) 'ဂိုး' ဟာ (goal) 'တိုက်ရိုက်' ဟာ (direct) 'ကုမ္ပဏီ' ဟာ (company) ဆိုတာမျိုး သိဖို့ကတော့ အင်္ဂလိပ်စကား နည်းနည်းပါး ပါးတတ်ရလိမ့်မယ်။ တိုက်ရိုက်မဟုတ်ဘဲ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲလာတာ မျိုးကျ တော်တော်လေးအားထုတ်မှ သိသာမြင်သာတယ်။ မြန်မာစကား

‘ဇာစ်မြစ်’နဲ့ ‘ဇာတ်’ ဟာ အင်္ဂလိပ်စကား (generation) ‘အမြိုက်’နဲ့ ‘အမြုတေ’ ဟာ အင်္ဂလိပ်စကား (immortal) နဲ့ ဇာတ်အတူတူပဲ ဆိုတာ ကိုတော့ အလွယ်မသိနိုင်ပေဘူး။ ချင်းနဲ့ (ginger) ဟာ အဲသလိုသိနိုင်ခဲ အမျိုးအစားထဲမှာ ပါဝင်တယ်။

ပထမဦးဆုံး ဦးဟုတ်စိန်ရဲ့ ‘အများသုံးမြန်မာ-အင်္ဂလိပ်-ပါဠိအဘိဓာန်’ မှာ ‘ချင်း’ ကို ရှာလိုက်ပါတယ်။ ချင်း(၅)ချင်းစိမ်း Bot. the ginger (Zingiber officinale) သာမည-သိင်္ဂီဝေရ(ပ)လို့ တွေ့ရတယ်။ ကြေးမုံဆောင်းပါးမှာ ‘သီဂီဝေရ၊ ဦးဟုတ်စိန်က ‘သိင်္ဂီဝေရ၊ စာလုံးပေါင်း ကွဲပြားနေတယ်။ ဦးဟုတ်စိန်ရဲ့ ‘ပဒတ္တမဉ္ဇူသာ’ ပါဠိ-မြန်မာအဘိဓာန်မှာ ‘အဒ္ဒယ’ ကိုရှာကြည့်တယ်။ မတွေ့၊ အာချာတ်ပုဒ် ‘အဒ္ဒယတိ’ပဲ တွေ့ရ တယ်။ စာလုံးပေါင်း မှားတာဖြစ်မယ် ဆင်ခြင်မိကာ အထက်နားကြည့်တော့ အဒ္ဒက(အာဒြိက) (န) ချင်း။ ချင်းစိမ်း။ (zingiber Officinale) လို့ တွေ့ရတယ်။ ဒီ အဘိဓာန်မှာပဲ သိင်္ဂီဝေရကို ရှာတော့ စာလုံးပေါင်းလွဲကာ တွေ့ရတာက သီဂီဝေရ(ဂၤဂီဝေရ)(န) ချင်း။ ချင်းစိမ်း။ (Zingi-berOfficinale)လို့ တွေ့ရပါတယ်။ (ဂၤဂီ ဝေရကို ‘ရှရီဂီဝေရ’လို့ ဖတ်ပါ)။ ‘သီဂီဝေရ’ စာလုံးပေါင်း စိတ်ချသွားရပြီ။

‘မဟောသဓ’ ကို ပဒတ္တမဉ္ဇူသာမှာ ဆက်ရှာတော့ မဟောသဓ(မဟော် ပဓ) (ပ) ချင်းခြောက်၊ ကြက်သွန်ဖြူ၊ တိဥသံပင်လို့ တွေ့ရတယ်။

‘မဟော်ပဓ’ ကို ‘မဟောက်ယုဓ’ လို့ ဖတ်ပါ။ ရုက္ခဗေဒ အခေါ်အဝေါ် စိတ်ချရအောင် စာပေဗိမာန်ထုတ် ပညာရပ် ဝေါဟာရဏာန်မှာ ginger ကိုရှာတော့ Ginger (zingiber Officinale) ချင်း။ ချင်းစိမ်းလို့ တွေ့ ရပါတယ်။

မြန်မာစာအဖွဲ့ရဲ့ ‘မြန်မာ အဘိဓာန်’ မှာ ‘ချင်း’ ကို ရှာတဲ့အခါ ချင်း/ ဂျင်း/ န---အရသာ ပူစပ်သော အမြစ်တက်ရှိသည့် အပင်ငယ်တစ်မျိုး လို့ တွေ့ရတယ်။ ရင်းမြစ် ပေးမထားဘူး။

ယင်းအဖွဲ့ထုတ် ‘မြန်မာ-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်’ မှာလည်း ချင်း/ gjin:/ n ginger ဒါပဲ ပေးထားတယ်။ ရင်းမြစ် ပေးမထားပြန်ဘူး။ ယုဒသန် မြန်မာနှင့် အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကို ရှာတော့လည်း ချင်း(pron.ဂျင်း) 1.n.the

ginger plant or root လို့သာ ပါရှိတယ်။ သူကလည်း ရင်းမြစ် မပေး။

ကျွန်တော့်ဆီမှာ ရှိတဲ့တိပိဋက ပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်တွေထဲမှာ သဝဂ် မရှိသေးဘူး။ ဒီတော့ မရှာနိုင်ဘူး။ ပါဠိပဒ ပိဋက-ကျမ်းညွှန်းအပိုင်း ၄ အဝဂ်မှာတော့ ‘သီဂီဝေရ’ ပါတယ်။ စာ ညွှန်းတွေဖြုတ်ခဲ့တော့မယ်။

သီဂီဝေရ၊ သီဂီဝေရ . . . (အဒ္ဓမာဂ^၉)-ချင်း၊ ချင်းစိမ်း၊ ချင်းစို-

‘သီဂီ’ တစ်လုံးတည်းရဲ့ အနက်တွေမှာလဲ ‘ချင်း၊ ဂျင်း’ လို့ ပေးထား တယ်။

Monier Williams ရဲ့ English-Sanskrit Dictionary မှာ ginger ကို ရှာကြည့်ရာ ငါးလုံးပေးထားတဲ့ထဲမှာ ‘ရှရိဂံ ဝေရ’ လို့ တွေ့ရတယ်။ ပါဠိပြုရင် ‘သီဂီဝေရ’ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ အသံထွက် ‘ဆင်ဂဝေရ’ ပေါ့။

ကျွန်တော့်မှာရှိတဲ့ အင်္ဂလိပ် ဟိန္ဒူ အဘိဓာန်ငယ် နှစ်အုပ်စလုံးကပဲ ginger ကို ‘အဒရက်’ လို့ ပေးကြတယ်။ ‘သီဂီဝေရ’နဲ့ မစပ်နွယ်ဘူး။

သီရိလင်္ကာက ဗုဒ္ဓဒတ္တ မဟာထေရ်ရဲ့ ၁၉၉၇ ရိုက် English-Pali Dictionary မှာ ginger ကို ရှာမိပြန်တယ်။

Ginger, n. sillgivera, nt

ချင်း၊ နာမ်။ သီဂီဝေရ၊ နပုံလို့ တွေ့ရပါတယ်။ ဆက်ရက် Dry gin- ger (ချင်းခြောက်) ကို ‘မဟောသဓ၊’ ginger-beer ကို ‘သီဂီဝေရာ သဝ’ လို့ ပေးထားတယ်။ (သီဂီဝေရ+အာသဝ=ချင်း + အရည် လို့ရမယ်)

ဆရာတော်ကြီးရဲ့ Concise Pali-English Dictionary မှာ ‘သီဂီဝေရ’ ကိုရှာပြန်တော့ sillgivera, nt. ginger သီဂီဝေရ၊ နပုံ၊ ချင်းပါတဲ့။

လန်ဒန် ပါဠိ ကျမ်းစာအသင်းကြီး Pali Text Society ရဲ့ Pali- English Dictionary မှာ ‘သီဂီဝေရ’ကို ရှာတဲ့အခါ

Sillgivera (Skt. smga + Tamil vera "root" as Eloan word = ginger) ginger

သီဂီဝေရ(သက္ကဋ သျှရိဂံ + တမိလ် ဝေရ “အမြစ်” ကို ဥရောပ ၄ားသုံး=ချင်း) ချင်း လို့ တွေ့ရပါတယ်။

သူ့အဆိုအရ ပါဠိ ‘သီဂီဝေရ’ ဟာ သက္ကဋစကား ‘သျှရိဂံ’ နဲ့ တမိလ် စကား ‘ဝေရ’ (အမြစ်)တို့ ပေါင်းထားတာ၊ ဒါကို ဥရောပစကားတွေက

ချင်း အဓိပ္ပာယ်နဲ့ ငှားယူသုံးစွဲကြတာက ဆင်းသက်လာတယ်။ ချင်းပဲ ဖြစ်တယ်တဲ့။

သူ ပြောတာနဲ့ Bantam New College Diccionario Ingles y EspaTMol အင်္ဂလိပ်-စပိန် အဘိဓာန်မှာ ginger ကို ရှာကြည့်တယ်။ jenzibre တဲ့။ ပုလ္လိင် တဲ့။ C.Duff အင်္ဂလိပ် အီတလီ အဘိဓာန်မှာ တော့ zenzero လို့ ပေးတယ်။ Larou-sse အင်္ဂလိပ် ပြင်သစ်အဘိဓာန် က gingenbre လို့ ပေးတယ်။ အားလုံး ‘သျှရိဂ်ဝေရ’၊ ‘ဆင်ဂီဗေရ’တို့ နဲ့ အသံ ဆင်တူယိုးမှား ဖြစ်နေတာ မြင်ရတယ်။

ကိုယ့်မှာ ရှိသမျှ ဘာသာခြား အဘိဓာန်တွေကို နှီးနှောတိုင်ပင်ပြီးနောက် အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်တွေဘက် လှည့်ခဲ့တယ်။ ပထမဦးဆုံး သတ္တမအကြိမ်ရိုက် Oxford Advanced Learner's Dictionary ကို ဆွေးနွေးကြည့် ပါတယ်။ ရင်းမြစ်ကို သူရှင်းပြပုံက ဒီလိုပါ။

late Old English *gingifer*, conflated in Middle English with Old French *gingimbre*, from medieval Latin *gingiber*, from Greek *zengi-beris*, from Pali (an ancient Indian language) *singivera* of Dravidian origin

နောင် အင်္ဂလိပ်စကား *gingifer* ၊ အလယ် အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ရှေးပြင်သစ်စကား *gingimbre* နဲ့ နှော၊ ဒါက အလယ်ခေတ် လာတင်စကား *gingiber* က ဖြစ်၊ သူကလည်း ခေါ်မ *zengiberis* က ဖြစ်၊ သူကလည်း ဩ ဝိချန် မူလကို (ရှေးအိန္ဒိယစကား) ပါဠိက ယူထားတဲ့ သီဝီဝေရက ဖြစ်တယ် တဲ့။

ပါဠိကျမ်းစာအသင်းကြီးလို သက္ကဋက လာတယ်လို့ ကိုမဆိုတော့ဘူး။ ပါဠိကလာတယ်ပဲ ဆိုတော့တာကို တွေ့ရတယ်။ ပါဠိက ဩဝိချန်စကားကို ယူပြီး *singivera* လို့ သုံးတယ်။ အဲဒီကနေခေါ်မမှာ *zingiberis* လို့ ဖြစ်သွားတယ်။ နောက်လာတင်မှာ *gangiber* ဖြစ်သွား၊ အဲဒီကမှ ပြင်သစ် အင်္ဂလိပ်အသီးသီး ဆင်းသက်သွားကြပါသတဲ့။

နောက် ၂၀၀၄ ထုတ် Meriam Webster Collegiate Dictionary ကို ကြည့်မိတယ်။ ဒီလိုဆိုထားတယ်။

Middle English, from Old English *gingifer*, from medieval Latin *gangiber*, alteration of Latin *Zingiber*, from Greek *zingiberi*, ultimately from Pali *singivera*

ခေတ်လယ် အင်္ဂလိပ်စကား၊ ဒါ ရှေးအင်္ဂလိပ် *gingiber* က လာ၊ သူလည်း အလယ်ခေတ် လာတင် *gangi-ber* ကလာတာ၊ သူက လာတင် *zingiber* က ပြောင်းလဲလာ၊ နောက်ဆုံး ပါဠိ *singivera* က လာတာ ဖြစ်တယ်တဲ့။

နောက်ဆုံး Encarta Dictionary ကို ကြည့်တဲ့အခါ ginger ရဲ့ စကားလုံး ရင်းမြစ်ကို ပေးထားပုံက

[Pre-12th century, < Old French *gingi-(m)bre*, via Latin and Greek <Pali *singivera*]

၁၂ ရာစု မတိုင်မီက စတွေ့ရတယ်။ ရှေးပြင်သစ် *gingi-(m)bre* ကလာတာ၊ လာတင်နဲ့ ခေါ်မကတစ်ဆင့်လာတာ။ ဒါလည်း ပါဠိ ‘သီဂီဝေရ’ က လာတာ ဖြစ်တယ် တဲ့။

ဒီတော့ ကနေ့ခေတ် အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်ကြီးသုံးခုက **gin-ger** ရဲ့ ရင်းမြစ်ကို ပါဠိ ‘သီဂီဝေရ’ က လာကြောင်း တညီတညွတ်ပြနေကြတာကို တွေ့ကြရတယ်။ အစဉ်အလာက ဣန္ဒ ဥရောပစကားတစ်လုံးရဲ့ ရင်းမြစ်ကို ပေးရင် သက္ကဋချည်း ပေးနေရာက ပါဠိကို ပေးထားပုံဟာ ဆန်းနေတော့တယ်။

သမိုင်းကိုကြည့်ရင်၊ ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင် (**spices**) ဆိုတာ အရှေ့တိုင်းက အနောက်ကို ရောက်သွားတာပါ။ အဲဒီအမွှေးအကြိုင်တွေထဲမှာမှ ချင်းဟာ အနောက်ကို ပထမဆုံးရောက်ရတဲ့ အမွှေးအကြိုင်ဖြစ်ပါသတဲ့။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် ၃၀၀၀ လောက်က အိန္ဒိယကို ရောက်လာတဲ့ ခေါမ(ဂရိခဲ) ကုန်သည်ကြီးတွေက ချင်းကို ဒါဘာခေါ်လဲမေးရင်၊ သာမန်အလတ်တန်းစား ကုန်သည်က ပညာတတ်သုံး သက္ကဋစကားနဲ့ဖြေမှာ မဟုတ်ဘူး၊ အများပြည်သူသုံး ပြာကရိုက်စကား Prakrit နဲ့သာ *singivera* လို့ ပြောပြပေလိမ့်မယ်။ ဒါကို ခေါမ ကုန်သည်က သူ့လျှာနဲ့ကိုက်အောင် ‘ဆ’ က ‘ဇ’ ပြောင်းဆိုပြီး *zengiberis* လို့ ခေါ်ခဲ့မယ်။ တစ်ခါ ရောမတို့ လက်ထဲ ရောက်သွားတော့ *gingiber* ဖြစ်သွားပေလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုနဲ့အဆင့်ဆင့်

ကူးပြောင်းလာလိုက်တာ အင်္ဂလိပ်ဆီမှာ ginger ဖြစ်သွားတော့တာပါပဲ။

မြန်မာ 'ချင်း' ရဲ့ နိရုတ္တိကို မြန်မာအဘိဓာန်တွေက မပြကြဘူး။ ဒါမှ မဟုတ်ကျွန်တော်မတွေ့မိသေးဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခုတင်ပြခဲ့တဲ့ တခြားဘာသာစကားတွေက ဖြစ်ရပ်တွေကိုကြည့်ရင် ပါဠိ 'သီဂီဝေရ' ကပဲ ဆင်းသက်ခဲ့ပုံရတယ်။ ရှေးက သီဂီကို 'ဆင်းဂီ'၊ 'ရှင်းဂီ' လို့ အသံထွက်ခဲ့ကြစဉ်ကပဲ ပါဠိက တိုက်ရိုက် ယူခဲ့သလား။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်ရောက်မှ အင်္ဂလိပ် 'ဂျင်းဂျား' က တစ်ဆင့် ရလေသလား၊ ဒါမှမဟုတ် အင်္ဂလိပ်မရောက်ခင် ကုန်သည်၊ ခရီးသည်၊ တမန်၊ သာသနာပြု စသဖြင့် တွေ့ရတဲ့ တခြားဥရောပသားတွေ (ဥပမာ-ပြင်သစ်၊ ပေါ်တူဂီ၊ အီတလီ) ဆီက ရခဲ့သလားတော့ မပြောတတ်ဘူး။

ပုဂံကျောက်စာမှာ 'ခေင်' လို့ တွေ့ရတာချင်း ဖြစ်မလားမသိ။ ပိဋကမှာ 'သီဂီဝေရ' ပါလေတော့ ပါဠိတတ် ပုဂံ ပြည်သူတွေ သိနေမှာတော့ သေချာတယ်။ ဝိနယ ပိဋကပါစိတ္တိယ၊ ဘူတဂါမ သိက္ခာပဒမှာ ဒီလိုတွေ့ရတယ်။

မူလဗိဇံနာမ ဟလိဒ္ဓိ သီဂီဝေရံ ဝစာ ဝစတ္တံ အတိဝိသာ

ကဋ္ဌကရောဟိဏီ ဥသီရံ ဘဒ္ဒမုတ္တကံ ...

အမြစ်မျိုးစေ့ဆိုတာ နန္ဒင်၊ ချင်း၊ လင်းလေး၊ ဆိတ်ဖူး၊ တီဝုသ်၊ ကုလားဆောင်းမေးခါး၊ ပန်းရင်း၊ နွားမြေရင်း ...

ဝိနည်း မဟာဝါမှာလည်း နာဖျားတဲ့ ရဟန်းတွေကို ဆေးမြစ် မိဝဲဖို့ ခွင့်ပြုတော်မူငြ်က

အနဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ မူလာနိ ဘောသဇ္ဇာနိဟလိဒ္ဓိသီဂီ

ဝေရံ ဝစံ ဝစတ္တံ အတိဝိသံ ...

ခွင့်ပြုလိုက်ရဲ့ ရဟန်းတို့-ဆေးမြစ်တွေကို၊ နန္ဒင်၊ ချင်း၊ လင်းလေး၊ ဆိတ်ဖူး၊ တီဝုသ် ...

မဟာဝဂ္ဂ၊ မူလာဒိဘောသဇ္ဇ ၂၉၂

မိလိန္ဒပဉ္စာမှာလည်း တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်နေတဲ့ တရားတွေကို ဒါ ဖဿ၊ ဒါ ဝေဒနာ ခွဲထုတ်ဖို့ မလွယ်ပုံကို ဟင်းချက်ထားရာမှာ ဒါ ဆားအရသာ၊ ဒါ ချင်းအရသာ ပြန်ထုတ်ဖို့ မလွယ်တာနဲ့ ဥပမာပေးပြီး ရှင်နာဂသိန်ဖြေရာ

မှာ တွေ့ရတယ်။

လောဏမ္ဘိ ပက္ခိပေယျ သီဂီဝေရမ္ဘိ ပက္ခိပေယျ ...

ဆားလဲ ထည့်မယ်၊ ချင်းလဲ ထည့်မယ် ...

မိလိန္ဒ၊ နိဗ္ဗာနဝဂ္ဂ၊ စာ ၆၅

ကျွန်တော်တို့ ညီနောင် စကားတွေထဲမှာ ကချင်က ချင်းကို ‘ရှာနမ်’ sh^hnam လို့ ခေါ်တယ်။ မြန်မာ ‘ချင်း’ နဲ့ ဆက်သွယ်လို့ မရသလိုပဲ။ လီစူးကတော့ ‘ချန်း’ chyang လို့ ခေါ်လေတော့ ကျွန်တော်တို့ ‘ချင်း’ ပဲဆိုတာ ရှင်းနေတယ်။

မိဿလင်ဆိုတာ ချင်းတစ်မျိုးပါပဲ။ မြန်မာအဘိဓာန်က အရသာပူသော အမြစ်ဥကို ဆေးဝါးအဖြစ် သုံးသော အပင်တစ်မျိုးလို့ဆိုတယ်။ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်က

ginger-like herb, the rhizome of which smells like camphor, has a hot taste, and is used medicinally. *Zingiber barbatum* လို့ ပေးတယ်။ ဦးဟုတ်စိန် သုံးဘာသာ အဘိဓာန်မှာတော့ **Bot. the Zingiber barbatum** ကုစ္စိတ-သီဂီဝေရ(ပ) လို့ ပေးတယ်။ ဝေါဟာရဘဏ်က **Zingiber barbatum** မိဿလင်၊ မစ်သလင်လို့ ပေးတယ်။ ‘ယုဒသန် မြန်မာနှင့် အင်္ဂလိပ် အဘိဓာန်’မှာ a kind of plant, a species of *Zingiber* လို့ ပေးပြီး အမှုန့်ထောင်း၊ ဆားနဲ့ရောကာ နွားမကိုတိုက်ရင် နို့ထွက်ကောင်းတယ်လို့ ပြောကြကြောင်း ဆက်လက်ဖော်ပြထားတာ တွေ့ရတယ်။

ချင်းနဲ့မိဿလင်ဟာ မျိုးတူမို့ မြန်မာမှာ “ချင်းစိမ်းနဲ့ မိဿလင်” အတူ တွဲဖက်ပြီး စကားဆိုရိုး (ချင်းစိမ်းနဲ့ မိဿလင် သူကြင်မှ ကိုယ်ကြင်မယ်) သုံးလာတာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

အီးမေးလ် ရေးပုံရေးနည်း

ကျွန်တော် ကလေးတွေကို အင်္ဂလိပ်စာ သင်ရင်၊ သဒ္ဒါအခြေခံ တီးမိခေါက်မိပြီ၊ ခပ်လွယ်လွယ် ဝါကျတိုတိုလေးတွေကို ရေးဖွဲ့တတ်ပြီဆိုတာနဲ့ အရင်တုန်းကတော့ notes လို့ခေါ်တဲ့ ပေးစာ အတိုအထွာလေးတွေ အရေးခိုင်းတယ်။ ၁၉၇၀ နှစ်တွေတုန်းက ဆယ်တန်းအင်္ဂလိပ်စာစာမေးပွဲမှာလည်း essays, letters နဲ့အတူ notes ဆိုတာကိုလည်း ထည့်မေးတတ်တာ ကိုး။ ခု ကွန်ပျူတာခေတ်မှာတော့ email အီးမေးလ် ဖြစ်သွားတာပလေ။ ငါ ဘယ်ရောက်နေတယ်၊ ဘယ်နှစ်ရက်နေမယ်၊ ဘယ်ဆက်သွားမယ် ဆိုတာမျိုးလေးတွေပေါ့။ ခပ်လွယ်လွယ်ကလေးတွေဆိုတော့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူအများစုက မှန်မှန်ကန်ကန် ရေးနိုင်ကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ - ဒီလောက်သင်ထားတဲ့ကြားက I am arrive လုပ်တဲ့ လူကပေါ်လာသေးတာ။ (တစ်သက်လုံး အင်္ဂလိပ်စာရေးရင် I am go, I am write, he is go, she is eat, we are play ချည့်လုပ်လာခဲ့လေတော့ - ဒီအချိုးက ပြင် လို့ကို မရတော့ဘူး။ ကျောင်းသားရေးတဲ့စာကို ကိုယ်တိုင်ယူစစ်တဲ့ ကျောင်းဆရာအနေနဲ့ စိတ်အညစ်ရဆုံး ကိစ္စပါပဲ။)

ထပ်ပြောပါရစေဦး - အီးမေးလ် ရေးတယ်ဆိုတာ အရင်က ဆယ်တန်း မှာရေးခိုင်းတဲ့ notes အဆင့်၊ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ် သုံးလေးတန်းတုန်းက လေ့ကျင့်ခန်းမဟုတ်၊ ကျောင်းသားချင်းပေးတဲ့ ရေးတဲ့စာ အတိုအတွာ အဆင့်ပဲ ရှိပါတယ် (ကျောင်းဆင်းရင် ဘောလုံးကွင်းနားက ငါ့ကိုစောင့်ဆိုတာမျိုး)။ အခုလည်း တကယ်သင်တဲ့ ကျောင်းဆိုရင် ကလေးတွေရေး တတ်တယ်။ ကျွန်တော့်တူမ ငါးတန်းကျောင်းသူက နိုင်ငံခြားရောက်နေတဲ့ သူ့အဖေဆီကို သူ့ဘာသာသူ အင်္ဂလိပ်လို အီးမေးလ်ရိုက်တယ်။ ကောင်းကောင်း ရိုက်တတ်နေတာ တွေ့ရတယ်။ တစ်ခါကတော့ နက်ဖြန် ကျောင်းမရှိလို့ မနက်ရှစ်နာရီမှ အိပ်ရာထချင်လို့ နှိုးစက်ကို ရှစ်နာရီချထားတယ် ဆိုတာကို I made the bell ring at 8 လုပ်ထားလို့ I set the alarm for 8 လို့ ပြောရကြောင်း ထောက်ပြရဖူးတယ်။ ဒါမျိုးလောက်ပဲ ပြင်ရတာ ရှိတယ်။

အီးမေးလ်ပို့တယ်၊ ရေးတယ်ဆိုတာ စကားပြောသလို ထင်ရာရေးနိုင်လို့ လွယ်တယ်။ တိုတိုတုတ်တုတ် ရေးကြတာမို့ you ကို u ပဲ၊ are ကို r ပဲ၊ to ကို 2 ပဲသုံးနိုင်တယ်ဆိုပေမယ့်၊ အတိုသုံးတာနဲ့ ဘာသာစကားအခြေခံ မှားတာ တခြားစီ ဖြစ်တာကို နားလည်ထားသင့်တယ်။ လွယ်တယ်ကွဆိုပြီး u r write လို့ရေးလို့ဘယ်ရမလဲ။ ခုနကပြောခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်တပည့် လိုမှားတာပဲပေါ့။ ကျွန်တော့်တပည့်ထဲကပဲ ဒီမှာတုန်းက အင်္ဂလိပ်စာကို ဟုတ်တိပတ်တိ လုပ်မသွား၊ နိုင်ငံခြားရောက်သွားမှ အင်္ဂလိပ်လိုပြောတော့လည်း ဘရတ်ကင်း၊ ရေးတော့လည်းအမှား တစ်ရာဆိုသူတစ်ဦး ရှိသေးတယ်။ အစကတော့ သူဟိုမှာ ညံ့နေမှာကို ခန့်မှန်းရုံခန့်မှန်းမိတာပလေ။ တစ်လောကတော့ ကျွန်တော့်ဆီ သူအီးမေးလ်ပို့လိုက်တာ ရောက်လာမှ ကိုယ်တွေ့မြင်ရပြီး စိတ်ပျက်မိရတော့တယ်။

ဒီအကြောင်း စကားစပ်မိလို့ တပည့်တွေကို ပြောမိတော့ နောက်နေ့မှာ တစ်ဦးက မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ယူလာတယ်။ 'ဆရာက အီးမေးလ်လို စာအလွယ်စားလေးတောင် မှားရကောင်းလားဆိုပြီး တပည့်တွေကိုပြောနေတယ်၊ ဒီအီးမေးလ်လေး ဖတ်ကြည့်ပါဦး ဆရာ'တဲ့။

ဆန်းလွင် အင်္ဂလိပ်လိုရေးတဲ့စာကို အစတစ်ကြောင်း ကြည့်လိုက်တာ

နဲ့ အင်္ဂလိပ်စာ လုံးဝမရေးတတ်သူရေးထားတာပဲလို့ သိလိုက်ကြောင်း၊ ဒါကြောင့် ဆက်ဖတ်ချင်စိတ် မရှိတော့လို့ မဖတ်တော့ကြောင်း ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းပြောဖူးသလိုသာ ပြောလိုက်ချင်တော့တယ်။ ကျွန်တော့်တပည့် ကတောင် အမှားတွေ ဗရပွနဲ့ စာမှန်းသိလို့ ကျွန်တော့်ဆီ ယူလာတာပါ။ ဒါပေမဲ့ လူက သူ့ကိုယ်သူ အင်္ဂလိပ်စာတတ်တယ်လို့ အထင်ကြီးနေသူ၊ မြန်မာပြည်က လူတော်တော်များများ သူ့လိုမဟတ်လို့ ထင်နေသူ၊ သူ့စာ ကလည်း ခပ်တိုတိုမို့ ဆက်ဖတ်လိုက်ပါတယ်။

ကျွန်တော်လို ကျူရှင်ဆရာက အင်္ဂလိပ်စာကို သဒ္ဒါမှန်ရုံမျှလောက်ပဲ ရေးတတ်မယ်။ အင်္ဂလိပ်စကားကို သုံးနေတဲ့ သူ့အဆို social cultural community က လူတွေလိုတော့ မသုံးတတ်ပေဘူးဆိုသူရဲ့ အီးမေးလ်မို့ သူ့အင်္ဂလိပ်စာ အဆင့်အတန်းဘယ်လောက်များရှိသလဲ သိချင်လို့ အောင့် အည်းဖတ်လိုက်မိတာပါ။ တစ်ပိုင်းတစ်စကတော့ ရိပ်မိပြီးသား။ social နဲ့ community တွဲသုံးတယ်ဆိုကတည်းက သူ့အင်္ဂလိပ်စကားခြေခြေမြစ် မြစ် မတတ်တာ ထင်ရှားနေတယ်။ social cultural လို့လည်းသုံးရိုး မရှိပါဘူး။ ဒီနှစ်ခုတွဲသုံးချင်ရင်လို့ ရုပ်ပြောင်းဆက်ပြီးမှသုံးရတဲ့ ထုံးစံရှိပါ တယ်။ “ထိုင်နေအကောင်းသား၊ ထသွားမှ ကျိုးမှန်းသိ” ဆိုသလိုပါပဲ။ မြန်မာလို ချည့် ဆဲစာတွေ စီကုံးနေရင်၊ သူ့အရည်အချင်းက သိပ်မပေါ် လှသေးဘူး။ ဘဝင်လေပင့်ပြီး အခုလိုအင်္ဂလိပ်လို လက်စွမ်းပြလိုက်မှ လူပုံက ဘွားခနဲ ရုပ်လုံးကပေါ်တော့တာကိုး။ ကြည့်-

I have read every topic from Chin-Dwin

(မြန်မာလို တွေးရေးနေကြောင်း from က ပြနေတယ်။ ဒီလိုလူတွေရဲ့ အင်္ဂလိပ်စာအကြောင်းပေါ့ ၁၉၇၃ ဆီက ကျွန်တော် The Working People's Daily နဲ့ The Guardian မှာရေးခဲ့တာ။ တခြား အင်္ဂလိပ်စာ ရေးတတ်သူတွေပါဝင်ရေးလာကြတော့ သတင်းစာများက အဲဒီတုန်းက မြန်မာပြည်ကို အင်္ဂလိပ်လိုသုံးသလို Burglish, Burmanglish ဆိုပြီး ခေါင်းတပ်ပေးခဲ့ကြတယ်။ အခုဆိုရင်တော့ Myan-glish, Myanm-english ဖြစ်မှာပေါ့လေ။

I am not saying that I understand every words (every words

လို့ every နဲ့ တွဲပြီး s-plural သုံးတာ၊ words ဖြစ်သွားတာ ကို ပမာဒလေခလို့ပဲ အောက်မေ့မယ်ဆိုလည်း အောက်မေ့နိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဒီအမှားကို ကျောင်းသားတွေတင်မက၊ အင်္ဂလိပ်စာ မတောက် တခေါက်သင်ဖူးတဲ့ မြန်မာလူကြီးတချို့ပါ ကျူးလွန်ကြတာကို တွေ့ဖူးတယ်။ every ကို “တိုင်း” လို့ မြန်မာပြန်ကြတာကိုး။ “တိုင်း” ဆိုတော့ အများပေါ့ လို့ ပေါ့ပေါ့တွေ့သူတွေ ဒီအမှား ကျူးလွန်ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်။ every students, every books, every houses စသဖြင့် လုပ်ကြရော။ (နောက်ဆုံး every houses အသုံးက သမဝါယမပွဲတော်တစ်ခုက ကုမ္ပဏီ တစ်ခုရဲ့ပြခန်းမှာ ဧရာမဆိုင်းဘုတ်ကြီး၊ ဧရာမစာလုံးကြီးတွေနဲ့ ကြော်ငြာ ရေးထားတာကို တွေ့ခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။)

and clearly noticed မှာ clear နောက်က ly မဟုတ်ဘဲ y ဖြစ် နေတာက ပမာဒလေခ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ဒါပေမဲ့ clearly noticed လို့ သုံးတာကတော့ ရေးတဲ့လူ အင်္ဂလိပ်စာ မတတ်တာကိုပြနေတယ်။ ဒီလို အသုံးအနှုန်းမျိုး အင်္ဂလိပ်စကားမှာမရှိဘူး။ မွေးကတည်းက အင်္ဂလိပ်စကား ပြောလာတဲ့ တိုင်းရင်းသား native speaker က clearly ကို noticed နဲ့ တွဲမသုံးဘူး။

with intellectual forces

(ဒါလည်း အင်္ဂလိပ်စကားမှာ ပြောရိုးမရှိ၊ အဓိပ္ပာယ်မရှိဘူး။ ဆိုရှယ် လစ်တွေတော့ သုံးတတ်သလားမသိဘူး။ “အသိပညာရှင် အတတ်ပညာရှင် အင်အားစုတွေနဲ့အတူ” လို့များ ပြောချင်သလားမသိဘူး။

to make this world a better place

(ကလေးတွေအတွက် ရေးကြတဲ့ သုတစာအုပ်တွေမှာ ပါတတ်တဲ့ ကလီ ရေး အသုံးအနှုန်းပါ။ ကလီရေးကြိုက် ကြော်ငြာရေးသူတချို့တော့ ရံဖန်သုံး တတ်တာ တွေ့မိရဲ့။ အထူးသဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်သမားတွေ)

Small matter I would like to point out from Ko LM's re-
view

(လာပြန်ပြီ မြန်မာစကားဩဇာ။ from တဲ့။ တော်တော်ကို နေရာမကျ တဲ့ အရေးအသား။ အင်္ဂလိပ်စကား အတော်ကို အဖတ်နည်းရှာသူကိုး။ ဝါကျ

ခန့်မှန်းလို့မရအောင်ကို ညံ့တဲ့အရေးအသားမျိုးပါပဲ။ to comes advance ဆိုတာ စာလုံးပေါင်းမှားတာမျှမက စကားမသုံးတတ်တာလည်း ပြနေတယ်)

Brennen has written similar aiming at

(ဒါမျိုးကျတော့ [similar နောက်က ဘာမှမပါတာကျတော့] အီးမေးလ် မို့လို့ အတိုချုပ်ရေးပါတယ်။ ဆင်ခြေပေးလို့မရဘူး။ အင်္ဂလိပ်အသုံးအနှုန်းကို မတတ်တာပဲဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာဖြုတ်လို့ရတဲ့ စကားလုံး၊ ဖြုတ်လို့မရတဲ့စကားလုံး ခွဲခြားသိရတယ်။ Aiming လည်း မနိပ်ပါဘူး)

Learners for English

(ဒါလောက်ကလေးကို ဘယ်လိုအကြောင်းပြချက်နဲ့မှ မမှားသင့်ပါဘူး။ learners of English လို့ လူတိုင်းလောက် သုံးနေကြတာ၊ နေရာတကာမှာ တွေ့နေရတာ ကြားဖူးနားဝရှိရမှာပေါ့)

ဒါက ရေးထားတဲ့ စာတစ်ကြောင်းစီရဲ့ အမှားတွေကို ကလေးတွေ စာအမှားပြင်သလို ပြင်ပေးလိုက်တာဖြစ်တယ်။ တစ်ပုဒ်လုံးခြုံကြည့်လိုက်ရင် ထွက်ပေါ်လာတဲ့ဟန်က ရှိသေးတယ်။ အထက်နားမှာ ထောက်ပြခဲ့သလို သူ့စာဖတ်ကြည့်လိုက်တာနဲ့ ဒါ အင်္ဂလိပ်စာ မရေးတတ်ရေးတတ်နဲ့ ကြိုးစားပမ်းစားဖြစ်ညစ် ရေးနေရသူတစ်ဦး ရေးထားတာဆိုတာ ပေါ်လွင်နေတယ်။ သဒ္ဒါအမှားတွေ ပြင်ထားဦးတော့၊ အကြမ်းဖျင်းဖတ်လိုက်ရင် အင်္ဂလိပ်စာ ဆန်မနေတာတွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒီအဆင့်ကို ကျော်လွှားဖို့ကတော့ အင်္ဂလိပ်စကားများများပြော၊ များများနားထောင်(အင်္ဂလိပ်စကားပြောတိုင်းပြည်ရောက်နေသူ တစ်ဦးအဖို့ ကြိုးစားရင်ရနိုင်ပါတယ်)၊ များများဖတ်ရတယ်။

ခန့်မှန်းလို့မရအောင်ကို ညံ့တဲ့အရေးအသားမျိုးပါပဲ။ to comes advance ဆိုတာ စာလုံးပေါင်းမှားတာမျှမက စကားမသုံးတတ်တာလည်း ပြနေတယ်)

Brennen has written similar aiming at

(ဒါမျိုးကျတော့ [similar နောက်က ဘာမှမပါတာကျတော့] အီးမေးလ် မို့လို့ အတိုချုပ်ရေးပါတယ်။ ဆင်ခြေပေးလို့မရဘူး။ အင်္ဂလိပ်အသုံးအနှုန်းကို မတတ်တာပဲဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်မှာဖြုတ်လို့ရတဲ့ စကားလုံး၊ ဖြုတ်လို့မရတဲ့စကားလုံး ခွဲခြားသိရတယ်။ Aiming လည်း မနိပ်ပါဘူး)

Learners for English

(ဒါလောက်ကလေးကို ဘယ်လိုအကြောင်းပြချက်နဲ့မှ မမှားသင့်ပါဘူး။ learners of English လို့ လူတိုင်းလောက် သုံးနေကြတာ၊ နေရာတကာမှာ တွေ့နေရတာ ကြားဖူးနားဝရှိရမှာပေါ့)

ဒါက ရေးထားတဲ့ စာတစ်ကြောင်းစီရဲ့ အမှားတွေကို ကလေးတွေ စာအမှားပြင်သလို ပြင်ပေးလိုက်တာဖြစ်တယ်။ တစ်ပုဒ်လုံးခြုံကြည့်လိုက်ရင် ထွက်ပေါ်လာတဲ့ဟန်က ရှိသေးတယ်။ အထက်နားမှာ ထောက်ပြခဲ့သလို သူ့စာဖတ်ကြည့်လိုက်တာနဲ့ ဒါ အင်္ဂလိပ်စာ မရေးတတ်ရေးတတ်နဲ့ ကြိုးစားပမ်းစားဖြစ်ညစ် ရေးနေရသူတစ်ဦး ရေးထားတာဆိုတာ ပေါ်လွင်နေတယ်။ သဒ္ဒါအမှားတွေ ပြင်ထားဦးတော့၊ အကြမ်းဖျင်းဖတ်လိုက်ရင် အင်္ဂလိပ်စာ ဆန်မနေတာတွေ့ရလိမ့်မယ်။ ဒီအဆင့်ကို ကျော်လွှားဖို့ကတော့ အင်္ဂလိပ်စကားများများပြော၊ များများနားထောင်(အင်္ဂလိပ်စကားပြောတိုင်းပြည်ရောက်နေသူ တစ်ဦးအဖို့ ကြိုးစားရင်ရနိုင်ပါတယ်)၊ များများဖတ်ရတယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မယဉ်ကျေးမှု

သွေးနည်းနည်းတိုးချင်နေတာနဲ့ ဆရာဝန် သွားပြလိုက်တယ်။ ဆရာဝန်က ဟိုဟာရိုက်၊ ဒီဟာရိုက် အစုံရိုက်ခိုင်းကာ စမ်းသပ်တာ အမျိုးမျိုး လုပ်ပြီးနောက် သွေးကြောကျဉ်းချင်နေတယ်။ ဆေးလိပ်ဖြတ်မှ ဖြစ်လိမ့်မယ်လို့ မှတ်ချက်ချလိုက်တယ်။ အဲဒီနေ့ညနေ ဆရာဝန်ဆီက ပြန်လာပြီးနောက် ဆေးလိပ်ပြတ်ခဲ့တာ ကနေ့ထိပါပဲ။ လက်ချိုးရေရင်တော့ ဆယ့်ရှစ်နှစ်နီးပါး ရှိပြီ။ ကျွန်တော် ဆေးလိပ်ပြတ်တဲ့နေ့က ကလေးတစ်ယောက်မွေးဖွားခဲ့ရင် ခုဆို လူပျို အပျို ကောင်းကောင်းဖြစ်နေပြီ။

အဲဒီနေ့က ဖောက်ပြီးသား ငါးသုံးလုံးတစ်ဘူးနဲ့ မဖောက်ရသေးတာ သုံးဘူး၊ ဆေးပေါ့လိပ်က ငါးဆယ်စီး နှစ်စီးလားရှိတယ်။ ဖောက်ပြီးသား စီးကရက်၊ ဆေးပေါ့လိပ် မြည်းတောင်မနေဘူး။ မဖောက်ရသေးတာတွေနဲ့ အတူ အိမ်ရောက်လာသူ အပေါင်းအသင်းတွေကို ပေးပစ်လိုက်တယ်။ သံယောဇဉ်ကို မထားတော့ဘူး။ သောက်ချင်သလိုလို ဖြစ်လာတာတော့ ရှိပါရဲ့။ စိတ်ကို ချိုးနှိမ်ပစ်လိုက်တယ်။ ဂျင်တန်စားတာ၊ လျက်ဆားလျက်တာ တောင် လုပ်မနေရပါဘူး။ ရတာပါပဲ။

တစ်ခုဆိုတာကတော့ အစားများများ စားဖြစ်တာပါပဲ။ ဆေးလိပ်နေရာ အစားက ဝင်လာတယ်။ ခါးတွေတုတ်၊ ဗိုက်တွေထွက်လာတယ်။ ဒါနဲ့ အစားပါ ဆင်ခြင်ရပြန်ရော။ ပုံမှန်နေ့စဉ် ထမင်းစားရာမှာတော့ ဆင်ခြင်လို့ ရပါရဲ့။ ဝိုင်းထဲကျမရတော့ဘူး။ စားစရာတွေ အဆက်မပြတ် တစ္ဆတ်တတ် နှိုက်စားနေမိတော့တယ်။ တကယ်က အဲဒီအချိန် ဆေးလိပ်သောက်နေရ မှာ။ ဆေးလိပ်ကလေး ဖွာမနေရတော့ စားပေါ့။

ဆေးလိပ်အပြင် ပြတ်သွားတာတစ်ခုကတော့ နက်စ်ကဖေး။ ကျွန်တော်က စာသင်ပြီးရင် အောက်ဆင်းလာ၊ ဆိုင်ထဲဝင်လိုက်တာနဲ့ ကျွန်တော်ပါးစပ် ဟစရာမလို။ စားပွဲထိုးက 'နက်စ်အော' လို့ အော်လိုက်တော့တာကလား။ မရှေးမနှောင်း နို့ဆီမပါတဲ့ နက်စ်ကော်ဖီပန်းကန် ကျွန်တော့်ရှေ့ ရောက်လာ တယ်။ အိမ်မှာလည်း အားအားရှိ နက်စ်ဖျော်သောက်နေတာ။ အဲသလောက် ကြိုက်တာ။ အခုတော့ ပြတ်သွားပေါ့။ (နောက်တော့ ၀-ဆ-နိုက်ပေါလ်ရဲ့ ခရီးသွားမှတ်တမ်းမှာ သူတို့နိုင်ငံကြီးတွေက နှလုံးအန္တရာယ်သိလို့ ရှောင် ကြပေမယ့် ဆင်းရဲတဲ့ တတိယနိုင်ငံတွေမှာတော့ နက်စ်ခေတ်စားနေပုံ တအံ့ တဩ တွေ့ရကြောင်း ရေးထားတာ ဖတ်ရလို့ ပြန်ရေးဖူးပြီ။)

နောက်တစ်ခု ဆရာဝန်ညွှန်ကြားလို့ ပြတ်ရတာကတော့ အုန်းသီး၊ အုန်းနို့ ခေါက်ဆွဲကို ကိုယ်က မကြိုက်လှလို့ ခွဲရတာ မမူပေမယ့် တစ်ခါတလေ အုန်းရည်ကလေးတော့ သောက်ချင်သား။ ကလေးဘဝက ကြိုက်ဖူးတဲ့ အုန်း မှန်ကူလည်း ကြုံတဲ့အခါ အစားချင်သား။ ခုတော့ ဖြတ်လိုက်ရပေါ့။ ဒါပေမဲ့ တစ်ခါတလေစားမိတဲ့ မြန်မာမုန့်က အုန်းပါချင်နေတယ်။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သိပ်အခက်အခဲမရှိလှဘဲ ကျွန်တော်ဆေးလိပ်ပြတ်သွား တယ် ဆိုရမှာပေါ့။ ဒါပေမဲ့ နိုင်ငံခြားက မဂ္ဂဇင်းတချို့မှာ ဆေးလိပ်ဖြတ် နည်းဆိုပြီး ရေးထားတာတွေ၊ ဆေးလိပ်ဖြတ်ပြီးနောက် နေထိုင်မရလို့ အကြံ ဉာဏ်တောင်းစာတွေ ဖတ်ရတော့ အံ့ဩရတယ်။ နောက် မကြာပါဘူး။ ကိုယ့်အပေါင်းအသင်းထဲကလည်း ဆေးလိပ်ဖြတ်တယ်ဆိုလို့ သာခုခေါ်လို့ မှ သုံးကြိမ်မပြည့်သေးမီ ပြန်သောက်နေတာ တွေ့ရလို့ စိတ်ပျက်ရပြန်ရော။ သူတို့လို လူတွေကြားမှာ ဆိုရိုးစကားတောင် ပေါ်ပေါက်နေတယ်။ 'ဆေး လိပ်ဖြတ်တာများ ခက်လွန်းလို့၊ အလွယ်လေးပါ။ ကျုပ်ဆို အကြိမ်တစ်ရာ

မက ဖြတ်ဖူးပါတယ်' တဲ့။

ဆေးလိပ်သောက်တာ၊ လက်ဖက်ရည်ကြိုက်တာ၊ အရက်စွဲတာ၊ ဘိန်းမရှုရ မနေနိုင်ဖြစ်တာ၊ သူများထက် ပိုပြီး တဏှာရာဂစိတ် လွန်ကဲတာ အားလုံးဟာ အစွဲအလမ်းချည်းပါပဲ။ စိတ်ကို မနိုင်နင်းသူဟာ မဖြတ်နိုင်ဘူး။ ကိုယ့်စိတ် ကိုယ်နိုင်တဲ့သူက ဖြတ်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် ပညာရှိ သူတော်ကောင်းဟာ မိမိစိတ်ကို နိုင်နင်းရတယ်လို့ ဓမ္မပဒစတဲ့ တရားတော်များမှာ ဆိုထားတာပါပဲ။

ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ ပေါင်းသင်းနေတဲ့ ပညာတတ်တွေထဲမှာ အားလုံးလိုလိုဟာ ကိုယ့်စိတ်ကို ကိုယ်နိုင်လို့ ဆေးလိပ်ဖြတ်ထားသူတွေ ဖြစ်ကြတယ်။ ကျွန်တော့်အိမ် ပန်းပင်ရေလောင်းတဲ့ အလုပ်သမားကတော့ တရားဟောလို့မရဘူး။ ကျွန်တော့်ရှေ့မှာ ရှောင်ပေမယ့် ကွယ်ရာမှာ သောက်တာပဲ။ သူ့စိတ်သူ မနိုင်ရှာဘူးလေ။ ဒါကြောင့် ဆေးလိပ်တိုတွေ ခြံထဲ ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ တွေ့နေရတယ်။

တလောဆီကတော့ ကျွန်တော့်အိမ်မှာ ငယ်ပေါင်း လေးငါးခြောက်ယောက် ပြန်လည်ဆုံမိကြတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ တစ်ယောက်က လန်ဒန်စီးကရက် ဘူးကြီးထုတ်တဲ့ပြီး တစ်လိပ်ကိုထုတ်၊ မီးညှို့၊ အံ့ခဲ သောက်နေပါတော့တယ်။ အရင်ကိုယ်မိုက်ခဲ့စဉ်တုန်းက လက်ကျန်ပြာခွက်ကလေးကို သူ့ဆီ သွားပေးရင်း 'ကျုပ် အပေါင်းအသင်းထဲမှာ ခင်ဗျားတစ်ယောက်ပဲ ဆေးလိပ်သောက်တဲ့လူ ကျန်တော့တယ်' လို့ စိတ်ပျက်လက်ပျက်လေနဲ့ ပြောပြလိုက်မိတယ်။

အဲဒီနောက်မှာ အဲဒီအုပ်စုထဲက တစ်ယောက်က သူ့အိမ် ဖိတ်ကျွေးပြန်တယ်။ ခုန ပုဂ္ဂိုလ်အပြင် နောက်ပေါင်းဟောင်း သင်းဟောင်း နှစ်ယောက်လည်း ပါလာတယ်။ ခုနပုဂ္ဂိုလ်ကတော့ မသောက်တော့ပါဘူး။ ဝါ ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှာ မသောက်တော့ဘူး။ နောက်ပါလာတဲ့ တစ်ယောက်က လန်ဒန်စီးကရက်ဘူးကြီးထုတ်၊ မီးညှို့၊ သောက်တော့တာကိုး။ ဘာပြောကောင်းမလဲ။ ကျွန်တော် မပြောလိုက်ရ။ ကျွန်တော့်အိမ်တုန်းက သောက်တဲ့လူက လွဲလို့ တစ်စားပွဲလုံး ထအော်လိုက်ကြတာ ပွက်ပွက်ကိုညံသွားတာပါပဲ။ အာလယတဏှာ မဖြတ်နိုင်ရှာတဲ့ အဲဟို ငနဲကလွဲလို့ ကျွန်တော့်ရဲဘော်ရဲ

ဘက်အပေါင်းအသင်းတွေရဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ အမှုအကျင့်ကို မြင်ရလို့ ကျွန်တော်အဲဒီညက အတော်ဝမ်းမြောက်ကြည်နူးမိတယ်။

ဒါက ကျွန်တော်နဲ့ တက္ကသိုလ်မှာ ကျင်လည်ကျက်စားလာခဲ့ကြတဲ့ ရွယ်တူတန်းတူတွေ၊ ကိုယ့်ထက် နည်းနည်းပဲ ငယ်သူတွေ၊ ရာထူးအားဖြင့် ညွှန်ချုပ်၊ ညွှန်မှူး၊ မန်နေဂျာ၊ ကုန်သည်ကြီး စသဖြင့် လုပ်ကိုင်လာသူတွေ အကြောင်းပါ။ အခု ကျွန်တော်နဲ့ သွားအတူလာအတူ တပည့်ရင်း လူငယ်တွေထဲမှာလည်း 'ကျွန်တော်တော့ ဆေးလိပ်ပြတ်ပြီ ဆရာ' သတင်းပို့လာသူက များနေပါပြီ။ ကြည်နူးရတာပါပဲ။ တစ်ယောက်တလေတော့ ဝိုင်းထဲလာသောက်နေလို့ တခြားတစ်နေရာ သွားသောက်ဖို့ မေတ္တာရပ်ယူရဖူးရဲ့။

ကိုယ် ဆေးလိပ်မသောက်ရင် ပြီးရောပေါ့။ ဘာကြောင့် သူများသောက်တာ ပိတ်ပင်ချင်ရတာလဲလို့ ဝေဖန်ချင်ကောင်း ဝေဖန်ချင်ကြမယ်။ ဟုတ်ကဲ့။ သူ့ဘာသာသူ အခန်းလေးထဲထိုင် ဆေးလိပ်သောက်နေတာဖြင့် ဘယ်သူကမှ ဘာမှ ပြောစရာမရှိပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အများတကာရှိနေတဲ့ နေရာသောက်တာက ဘေးကလူဆီ (လူတွေဆီ) ဆေးလိပ်ခိုး ပို့ပေးနေတာဖြစ်တယ်။ သူ့ခမျာများ နေရင်းထိုင်ရင်း အခြောက်တိုက် ဆေးလိပ်သောက်နေရတာဖြစ်သွားတယ်။ ဒါကို အင်္ဂလိပ်လို passive smoking လို့ ခေါ်တယ်။ ဒီ passive smoking ကလည်း ရောဂါရစေတာပဲ။ အန္တရာယ်ရှိစေတာ ပဲ။ ကိုယ်ကဆေးလိပ်မသောက်ဘဲ အိမ်က လူတစ်ယောက်ကသောက်လို့ ရောဂါရတဲ့လူတွေ ဘယ်လောက်ရှိတယ်ဆိုတာ စာရင်းဇယားနဲ့ ပြလေ့ရှိကြတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ခေတ်မီနိုင်ငံကြီးတွေမှာ လူအများ သွားလာကျက်စားတဲ့ ဘတ်စ်ကားမှတ်တိုင်၊ ဘူတာရုံ၊ သင်္ဘောဆိပ်၊ လေဆိပ်၊ ဈေး၊ စားသောက်ဆိုင်၊ ရုံး၊ စာကြည့်တိုက်၊ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဘုရား၊ ကျောင်း၊ ဘတ်စ်ကား၊ မီးရထား၊ သင်္ဘော၊ လေယာဉ်ပျံ စသည်တို့မှာ ဆေးလိပ်သောက်တာကို တားမြစ်ထားကြတာဖြစ်တယ်။

အညာတစ်ဝိုက်နဲ့ ရှမ်းပြည်နယ်ခရီးထွက်တဲ့အခါ ကိုယ့်ကားနဲ့ကိုယ် မသွားရင် ခေတ်မီလေအေးစက်ပါ မှန်လုံကားကြီးတွေ စီးပါတယ်။ လူစုံပြီး ကားထွက်တော့မယ်ဆိုကတည်းက ယာဉ်မောင်းသူက ဒါမှမဟုတ် စပယ်ယာက တံခါးပိတ်မယ်၊ ကားထဲ ဆေးလိပ်မသောက်ကြဖို့ အသံချဲ့စက်နဲ့

သတိပေးပါတယ်။ သတိပေးတဲ့အတိုင်း လိုက်နာကြတာများပါတယ်။ မိုက်ရိုင်းသူ တစ်ယောက်တလေကတော့ လမ်းမှာခိုးသောက်လို့ ဆေးလိပ်နဲ့ရရင် တခြားခရီးသည်တွေက မြန်မာပီပီ အမုန်းမခံချင်လို့၊ ကြောက်လို့၊ ဘာမှ မပြောကြဘူး။ မနေတတ်၊ မထိုင်တတ်တဲ့ ကျွန်တော်ပဲ အမုန်းခံပြီး 'ဆေးလိပ်မသောက်ကြပါနဲ့' အော်ရတယ်။ အဲဒီအခါမှာ စပယ်ယာက ပါးစပ်ကရင်လည်း အော်ပြောတယ်။ တချို့ထသွားပြီးရင်လည်း တရားခံကို လိုက်ရှာတယ်။ ဒါ အစပိုင်းကပါ။ အခုတော့ ကားပေါ်ဆေးလိပ်နဲ့ထွက်လာရင် ကျွန်တော်အမုန်းခံစရာမလိုတော့။ တစ်ကားလုံး ယောက်ျား၊ မိန်းမ ပိုင်းအာကြတာပါကလား။ မြန်မာတွေ တော်လာပြီ၊ တာဝန်သိတတ်လာပြီလို့ ပြောရလိမ့်မယ်။

ဒါပေမဲ့ ကားသင်းတိုင်း အဲသလို မဟုတ်သေးတာကိုလည်း လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်လက ရေနံချောင်းသွားလိုက်တော့ သိရပြန်တယ်။ ရေနံချောင်းကို သွားဖို့ တပည့်ကို ကြိုတင်ကားလက်မှတ် အဝယ်ခိုင်းလိုက်တာ 'အေးချစ်မြိုင်' ဆိုတဲ့ ကားက ဝယ်ထားတယ်။ မှန်လုံကားဆိုတော့ ကိုယ့်အတွေ့အကြုံအရ ဆေးလိပ်သောက်တာ ဘယ်ရှိမတုန်းပေါ့။ တက်တက်စင်မှားပါတော့တယ်။ ကားစထွက်လို့မှ ဘာမှ မကြာလိုက်ဘူး။ ကားမောင်းသူကိုယ်တော်မြတ်က စီးကရက်ဘူးထဲက တစ်လိပ်ထုတ်တဲ့ပြီး စတယ်နဲ့ ခဲတော့တာကိုး။ ပြီးတော့ စပယ်ယာက ခဲရော။ ပြီးတော့ ခရီးသည်တချို့က ပါ ခဲကြတော့တာပေါ့။ မနေနိုင်တဲ့ ခရီးသည်တစ်ယောက် ချောင်းဆိုးပြီး ဆေးလိပ်မသောက်ကြပါနဲ့ တောင်းပန်ရှာသေးတယ်။ ဘယ်ရလိမ့်မတုန်း။ ချောင်းဆိုးရုံမကလို့ သေ-သေဆိုတဲ့ အချိုးမျိုး။ အများစုက မိုက်နေကြတော့ ကျွန်တော်လည်း သူ့ရဲကောင်းမလုပ်ရဲတော့ဘဲ နှာခေါင်းကို တစ်ရှူးနဲ့ အုပ်ထားလိုက်ရတယ်။ ဪ-ဒီလိုကားမျိုးကလည်း ရှိသေးသကိုး။

မီးရထားမှာတော့ ဆေးလိပ်မသောက်ရဆိုတာ ရှိသေးပုံကို မရသေးဘူးနဲ့ တူတယ်။ တမြန်အရင်နှစ်က မန္တလေးကို မီးရထားစီးသွားခဲ့ရာမှာ အထက်တန်းတွဲမှာ နောက်နားဆီက ဆေးလိပ်သောက်နေကြတာ တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ပြတင်းပေါက်တွေ ဖွင့်ထားတော့ ကိုယ့်ဆီဆေးလိပ်နဲ့လာတယ် မရှိလှဘူး။ လေထဲ လွင့်ပါသွားတာများတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း အမုန်းခံ

ပြောမနေတော့ဘူး။ တခြား ခရီးသည်များကလည်း ကန့်ကွက်သံ မကြား ခဲ့ရဘူး။ သားသားနားနား လူကြီးတစ်ယောက်ကတော့ ဆေးလိပ် သောက် ခါနီးတိုင်း တွဲနှစ်တွဲ ချိတ်ဆက်တဲ့နား ထထသွားတတ်တာ သတိပြုမိတယ်။ ပညာတတ်ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ကျွန်တော်နေတဲ့တိုက်မှာ ဓာတ်လှေကားနှစ်စင်းရှိပါတယ်။ အပြင်မှာ ရော အတွင်းမှာပါ 'ဆေးလိပ်မသောက်ရ' လို့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နှစ်ဘာ သာနဲ့ စာတန်းကပ်ထားတယ်။ မနက်တိုင်း၊ ညနေတိုင်း ဒီဓာတ်လှေကား အသုံးပြု တက်ဆင်းနေတာ ဘယ်သူမှ စည်းကမ်းဖောက်တာ မတွေ့ဖူးပါ ဘူး။ မှတ်မှတ်ရရ တစ်ခါတော့ လူစိမ်းဧည့်သည်နဲ့ တူပါရဲ့။ ခပ်တည်တည် စာတန်းလည်း ဖတ်ပုံမရ၊ ဖတ်လည်း မမှုပါဘူးဆိုတဲ့ ဂိုက်နဲ့ စီးကရက်ကြီး ခဲပြီး ဓာတ်လှေကားထဲ ဝင်မယ်လုပ်တယ်။ အတူတက်မယ့် အဒေါ်ကြီးတစ် ဦးက 'ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး' ခပ်မာမာ ပြောလိုက်တယ်။ ငနဲ ကြောင် ကြည့်တယ်။ 'ဘယ်လိုတိုက်ရောက်လာရပါလိမ့်' တွေးမိပုံရတယ်။ ဒီတင် အနားက တာဝန်ကျနေတဲ့ အလုပ်သမားတွေကပါ ဆေးလိပ်မသောက်ရဘူး' ပြောတော့မှ ကိုယ့်လူ မကျေမချမ်း ရှုသိုးသိုးနဲ့ စီးကရက်ကို အောက်ပစ် ချတယ်။ အလုပ်သမားက ခြေထောက်နဲ့လှမ်းယူ၊ နင်းချေပစ်လိုက်တယ်။ ဗမာတွေကြား ဒီလိုပြောတာ ကြုံခဲ့ဖူးပုံ မရှိဘူး။ မျက်စိမှိတ်နေတဲ့လူချည်း တွေ့ခဲ့ဖူးပုံပဲ။

အဲဒီတင် ကျွန်တော် အသိတစ်ခုဝင်လာတယ်။ ဆေးလိပ်ကို မသောက် တာ မြို့တော်ရန်ကုန်မှာတော့ တော်တော်ရှားပါးသွားပြီ။ နယ်လောက်ပဲ ကျန်တော့တယ်။ နောက်တစ်ခု ပညာတတ်လောကမှာ ဆေးလိပ်သောက် သူ နည်းသွားပြီ။ ပညာမတတ်ရှာတဲ့ အောက်ခြေလူတန်းစားများမှသာ ဒီ အကျင့်ဆိုး ကျန်တော့တာဖြစ်မယ်လို့။

ဒါ တစ်ပိုင်းသာမှန်ပြီး တစ်ပိုင်းမှားကြောင်း တောင်ကြီးမြို့ရောက်မှ သဘောပေါက်ရတော့တယ်။ အဲဒီမှာ ပညာရေးနဲ့ ဘွဲ့ရခဲ့တဲ့ ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော် ကျောင်းဆရာကြီးကိုယ်တိုင်က စီးကရက်ကြီးတစ်ခဲဖြစ်နေတော့တာ ကိုး။ ကျန်ကျောင်းဆရာများက မသောက်ရင် အရင်ကတည်းက မသောက် တတ်လို့။ တချို့က ကွမ်းစားကြတယ်။ ဒါလည်း ကောင်းတာမဟုတ်ပါ

ဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်တာ နည်းတူ ဆိုးတာပါပဲ။ ကျွန်တော် တော်တော် စိတ်ပျက်သွားမိတယ်။ ပညာတတ်တွေဖြစ်ပြီး မကောင်းတဲ့ ဆေးလိပ်သောက်၊ ကွမ်းစားအကျင့်ကို တစ္ဆေလမ်းလမ်းဖြစ်နေကြတယ်။ အာလယတဏှာဆိုတာ ဖြတ်နိုင်ခဲ့ပါဘိခြင်း။ ဒီလိုနဲ့ပဲ တောင်ပိုင်း ရှမ်းပြည်နယ်မှာ သူတို့ ဆေးလိပ်နဲ့လေးတွေ အောင့်အည်း ရှူရှိုက်ရင်း သူတို့နဲ့ ဟိုသွား ဒီသွား၊ ဟိုဆိုင်ဝင် ဒီဆိုင်ဝင်၊ အတူစားဟယ် သောက်ဟယ်နဲ့ပဲ တောင်ကြီး အောင်ပန်းကို နှုတ်ဆက်ခဲ့ကာ အထက်အညာကို ခရီးဆက်ခဲ့၊ နောက်ရန်ကုန်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

တောင်ကြီးက ရဲဘော်ကြီးများနည်းတူ အာလယတဏှာမဖြတ်နိုင်သူ တစ်ဦးကို အမေရိကန်ရောက်တဲ့အခါ တွေ့ရပြန်တယ်။ နောက်တော့ သူတင်မက တခြားဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မြန်မာမိုက်တစ်ယောက်စ နှစ်ယောက်စကို လည်း အမေရိကန်မှာ တွေ့ခဲ့ရပါသေးတယ်။ ဟိုမှာက ဆေးလိပ်သောက်တယ်ဆိုတာ ရှားပါးမြင်ကွင်း။ လေယာဉ်ပျံပေါ်မှာကတည်းက စမတွေ့ရတော့တာ။ အရင်တုန်းကတော့ လေယာဉ်ပြေးနေတုန်း တက်နေတုန်းသာ ဆေးလိပ်မသောက်ဖို့တားပြီး နောက်သောက်ရတာ။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မိုက်စဉ်က လေယာဉ်ပေါ် သောက်ခဲ့ဖူးသေးတာပဲ။ အခု မရတော့။ စာတန်းကို ထိုးပြမနေဘူး။ စာတန်းထိုး သတိပေးတာဆိုလို့ ခါးပတ်ပတ်ဖို့နဲ့ အီလက်ထရောနစ်ကိရိယာမသုံးဖို့ တားမြစ်စာတန်းပဲ တွေ့ရတော့တယ်။ မြေပြင်မှာတော့ လေဆိပ်မှာ မသောက်ရ၊ စားသောက်ဆိုင်မှာ မသောက်ရ၊ ကုန်တိုက်တွေ ရုံးတွေမှာ မသောက်ရ။ ဘတ်စ်ပေါ် ရထားပေါ် မသောက်ရ။ သောက်လို့ရတဲ့နေရာမှာ လူငယ် ယောက်ျားမိန်းမတစ်ဦးတလေ သောက်တာတွေ့ခဲ့ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်က ဆရာ ဆရာမများ၊ စာရေးဆရာများ မသောက်ကြဘူး။ ဧည့်ခံပွဲမှာ နိုင်ငံခြားက စာရေးဆရာတချို့ပဲ သောက်တာတွေ့တယ်။ အခန်းထဲမှာ ဖြစ်ခဲ့ရင် ကိုယ်ဆေးလိပ်မသောက်ခင် ပြတင်းပေါက်ထဲဖွင့်တတ်တာကိုလည်း သတိထားမိတယ်။ လေဆိပ်ဘူတာစသည်မှာ ဆေးလိပ်သောက်ခန်းထားပေးလို့ လူကြီးတစ်ယောက် နှစ်ယောက်ဝင် သောက်တာ သတိပြုမိပါတယ်။ မြို့ထဲမှာ ဆိုင်တွေကြား ဆေးလိပ်သောက်ခန်း လုပ်ပေးထားတာကိုလည်း တွေ့ခဲ့ဖူးတယ်။ သောက်နေကြတဲ့ မင်းပရိ

သတ် အထိုက်အလျောက်ရှိလေရဲ့။

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာမိတ်ဆွေကြီးလည်း တစ်ခါတော့ လေဆိပ်က အဲဒီလို အခန်းထဲ ဆေးလိပ်ဝင်သောက်နေစဉ် လေယာဉ်ထွက်မယ့်အကြောင်း ကြေညာသံကြားလို့ ကပျာကယာ အူယား ဖားယား ထွက်လာခဲ့တာ အခန်းထဲ ကင်မရာနဲ့ မှတ်စုစာအုပ် မေ့ထားခဲ့မိပါရောတဲ့။ ကင်မရာက အဖိုးတန်ပေမယ့် ငွေပေးရင် အစားဝယ်လို့ ရတယ်။ မှတ်စုစာအုပ်က အစားထိုးလို့ မရဘူး။ နှမြောစရာ။

တချို့ ရုံးခန်း ဆိုင်ခန်းမှာ This is a non-smoking room လို့ စာတန်းကပ်ထားတတ်ကြတာကို တွေ့မိတယ်။ စတိုးဆိုင်ကြီးတွေ၊ စားသောက်ဆိုင်တွေ၊ အများပြည်သူနေရာတွေမှာတော့ ဘာစာတန်းမှ ချိတ်စရာ မလိုဘဲ အလိုလို ဆေးလိပ်မသောက်ရတာကို နားလည်ပြီး မသောက်ဘဲ နေကြပါတယ်။ လေယာဉ်ပေါ်၊ ရထားပေါ်၊ ဘတ်စ်ကားပေါ် အဲဒီအတိုင်း ပါပဲ။

ဆေးလိပ်ကြောင့် ဘဝအဖိုးတန်အလုပ်တွေ ဆုံးရှုံးရခြင်း

‘ဆေးလိပ်သောက်တဲ့ မယဉ်ကျေးမှု’ ဆိုပြီး မဟောသီမှာ ဆောင်းပါးရေးဖူးပါပြီ။ ကျွန်တော်ဆောင်းပါးထဲ ထည့်ညွှန်းလိုက်တဲ့ တောင်ကြီးက မိတ်ဆွေတစ်စုကတော့ ဆေးလိပ်ဖြတ်လိုက်ကြပြီလို့ သိရတဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ရတယ်။ ရန်ကုန်ရောက်လာတဲ့တစ်ယောက်ကဆို ဆေးလိပ်ရော ကွမ်းရောဖြတ်လိုက်လို့ လူရည်စစ်ပြီး သန့်ပြန့်ကြည့်ကောင်းနေတာ တွေ့လိုက်ရတယ်။ သာဓုခေါ်လိုက်ပါရဲ့။ ဒါပေမဲ့ ပြောမရ ဆိုဆုံးမ မရသူတွေလည်း ရှိမိရှိနေတာပါပဲ။ တပည့်တွေထဲမှာ ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နဲ့ ဆေးလိပ်သောက်ရှိုးထုတ်ကာ ရောဂါယူနေသူတွေ ရှိနေသေးတယ်။ ရွယ်တူတန်းတူထဲမှာ “ဒီအရွယ်ကျမှ မထူးတော့ပါဘူးဗျာ။ ဖြတ်မနေတော့ပါဘူး” ပြောသူရှိသလို “ကျုပ်တို့က ဝိစကီလည်း မသောက်နိုင် တရားလည်း မထိုင်နိုင်တော့ စိတ်ငြိမ်အောင် လုပ်စရာ ဆေးလိပ်ပဲ ရှိတယ်ဗျ” ပြောသူလည်း မနည်းဘူး။

နိုင်ငံခြားရောက်နေသူ မိတ်ဆွေတစ်ဦးကတော့ ဖြတ်မယ်လို့လည်း ကတိမပေး။ မဖြတ်ဘူးလို့လည်း တင်းတင်းမာမာ မပြောပါဘူး။ ဖြတ်ဖို့ကလည်း အကြိမ်တစ်ရာလောက် ကြိုးစားဖူးပါပြီ။ ရောဂါလက္ခဏာလေးတွေ ပြပြ

လာနေတယ်။ ဆရာဝန်က ဆေးလိပ်မသောက်တော့ဖို့ ပြောတယ်။ သူက ကြိုကြား ကြိုကြား စီးကရက်လေးတွေ သောက်သောက်နေတယ်။ မသောက် တစ်ချက် သောက်တစ်ချက်ပေါ့လေ။ ဒီလိုရှိနေတုန်း ဆေးရုံတက်ခွဲစိတ်ကု သမှုခံယူဖို့ ဖြစ်လာရော။ အားလုံး ထိတ်ထိတ်ပျာပျာ ဖြစ်ကုန်ရတာပ။ တော်ပါသေးရဲ့။ ခွဲစိတ်ရတာက minor surgery လောက်နဲ့ ပြီးသွား လို့။ ဒါပေမဲ့ ဆရာဝန်က သတိပေးတယ်။ မဆင်ခြင်လို့ နောက်တစ်ခါခွဲ ရရင်တော့ major ဖြစ်လိမ့်မယ်တဲ့။ ကိုယ့်လူ ဆင်ခြင်တော့မယ်လို့ တွေး မိတယ်။

ဆင်ခြင်ပါတယ်။ ရက်ပိုင်းပါပဲ။ အခု ပြန်သောက်နေပြီလို့ သတင်း ကြားရပါတယ်။ ကျွန်တော်အပါအဝင် မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းတွေ၊ ဆွေ မျိုးသားချင်းတွေ စိတ်မကောင်းရုံ၊ ပူပန်ရုံကလွဲလို့ ဘာတတ်နိုင်ဦးမှာလဲ။ ဒါက ကျန်းမာရေးရှုထောင့်က ပြောတာပါ။ ဆေးလိပ်ဟာ ကျန်းမာရေးကို တင် အန္တရာယ်ပြုတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အရေးကြီးတဲ့ လူ့ကိစ္စတွေကို ဆေးလိပ် သောက်ပြီး လုပ်လို့မရပါဘူး။ ဆေးလိပ်သောက်ရင်း ဆရာဝန်က လူနာကို ခွဲစိတ်လို့မရပါဘူး။ စစ်သားဟာ ဆေးလိပ်သောက်ပြီး စစ်တိုက်လို့မရပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးတက္ကသိုလ်ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးကိုလေးစားပွဲမှာ စီး ကရက်ဖွားရင်း စာရေးစကားပြောတာကိုကြည့်ပြီး ငယ်စဉ်က အားကျမိဖူး တယ်။ အတုယူလုပ်ကြည့်တယ်။ မရပါဘူး။ ကျွန်တော် ဆေးလိပ်သောက် စဉ်က စီးကရက်သောက်ရင်း စာရေးကြည့်တယ်။ မရ။ နောက် ဆရာဖြစ် လာတော့ စီးကရက်သောက်ရင်း စာသင်ကြည့်တယ်။ မရ။ ဆေးလိပ် သောက်တာ ရပ်ပြီးမှ စာရေးလို့ရတယ်။ ဆေးလိပ်ငြိမ်းပြီး ပြာခွက်ထဲ ထည့် ပြီးမှ စာသင်လို့ရတယ်။ ဒီတော့ ဆေးလိပ်သောက်နေရတဲ့အချိန်တွေဟာ အဖိုးတန်အလုပ်တွေ မလုပ်နိုင်ဘဲ ဖြုန်းတီးပစ်နေရတဲ့ နှမြောစရာအချိန် တွေပဲ ဖြစ်ပါတော့တယ်။

တကယ်တော့ ဆေးလိပ်တင်တော့ မဟုတ်ဘူးပလေ။ အရက်သောက် နေလည်း အလုပ်ပျက်အကိုင်ပျက် ဖြစ်တာပါပဲ။ ဒါကြောင့် အရက်သောက် တတ်ရင်လည်း အလုပ်မရှိတဲ့ အချိန်မျိုးမှာ အပန်းဖြေတဲ့သဘောပဲ သောက် သင့်တယ်။ ဒါကိုပဲ အလုပ်တစ်ခုလို့ တာဝန်တစ်ခုလို့ သဘောထားပြီး

တကူးတကလုပ်နေရင် အသုံးမကျတဲ့ လူ့ပေါက်ပန်းအရက်သမားပဲဖြစ် လိမ့်မယ်။ အရက်သောက်တာဟာ ထမင်းစားတာလို မဖြစ်မနေလုပ်ရတဲ့ ပင်မကိစ္စမဟုတ်။ အပျင်းပြေ အားတဲ့အချိန် အချိန်ပိုကို ပျော်ပျော်ပါးပါး ဖြုန်းတာပဲ ဖြစ်သင့်တယ်။ ကစားနည်း တစ်နည်းလို့ သဘောထားရမယ်။

ဆေးလိပ်သောက်တာကိုရော အဲသလို ကစားတာပဲလို့ သဘောမထား နိုင်ဘူးလားလို့ တချို့က မေးချင်ကောင်း မေးချင်မယ်။ မထားနိုင်ဘူး။ နှစ်ခုစလုံး ကျန်းမာရေးကို ထိခိုက်တာချည်းပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ ဆေးလိပ်သောက် တာက အရက်သောက်တာထက် ကျန်းမာရေးဆိုးပြစ်ပိုတယ်။ ကျွန်တော် သွေးကြောကျဉ်းချင်လို့ ပြုရတဲ့အခါ အထူးကုဆရာဝန်ကြီးက ဝီစကီ တစ်နေ့ နှစ်ခွက်သောက်ပါ။ ဒီထက်တော့ မပိုစေနဲ့။ အကြောကျဉ်းတာကို မကျဉ်း အောင် လုပ်ရာမှာ အကူအညီရမယ်လို့ ညွှန်ကြားခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က နေ့စဉ်မသောက်နိုင်လို့ တစ်ပတ်တစ်ခါ၊ တစ်ခါတလေ နှစ်ခါပဲ သောက် ခဲ့တယ်။

‘တန် ဆေး၊ လွန် ဘေး’ လို့ မြန်မာစကားရှိပါတယ်။ အရက်မှ မဟုတ် ပါဘူး။ ကော်ဖီ၊ လက်ဖက်ရည်လည်း အတိုင်းအဆမရှိ သောက်နေရင် ရောဂါဖြစ်နိုင်တယ်။ ဇူကောပုဏ္ဏား စားပိုးနှင့်ပြီး သေရတယ်လို့ ဇာတ် တော်မှာ လာတယ်။ တောကတက်လာတဲ့ မိန်းကလေး မြို့က ဆွေမျိုးအိမ် မှာ ထမင်းတွေ စားလိုက်တာ ဗိုက်ကြီးကယ်ပြီး နာလာလို့ ဝိုင်းဝန်းနှိပ်ပေး၊ ပရုတ်ဆီလိမ်းပေးကြရတယ်။ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးက ရဟန်းငယ်တစ်ပါး ဘာလီရည်တစ်ပုလင်းလုံး တစ်ထိုင်တည်း ဘုဉ်းပေးလိုက်တာ ဆေးရုံပို့ လိုက်ရဖူးတယ်။

ကျွန်တော် အမေရိကန်ရောက်နေစဉ်က အားအားရှိတိုင်း စာအုပ်ဆိုင် တွေ လျှောက်သွား၊ ကဗျာစာအုပ်နဲ့ ဝတ္ထုစာအုပ်တွေပဲ ဝယ်ခဲ့တာကိုး။ ရောမာနိယ ကဗျာဆရာကြီး ‘မာရင်ဆောရက်စကူး’ ရဲ့ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ် မှာ ဆေးလိပ်သောက်တာ ဆန့်ကျင်တဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ် သွားတွေ့တာနဲ့ “ခင်ဗျား အတွက် ဒီကဗျာ ဘာသာပြန်မယ်” လို့ ဆေးလိပ်ကြိုက်သူကြီးကို ပြောခဲ့ မိတယ်။ အခု အဲဒီကဗျာကို တင်ပြလိုက်ပါတယ်။

ကဗျာကို ၁၉၇၀ ထုတ် Tusiti ဆိုတဲ့ ကဗျာစာအုပ်ထဲမှာ ပထမဆုံး

ဖော်ပြပါရှိခဲ့တာပါ။ နောက် ၁၉၉၃ ထုတ် ဆော့ရက်စကူး ကဗျာလက် ရွေးစင်စာအုပ်ထဲမှာ 'မိုက်ခဲလ် ဟမ်ဘာဂါ' Michael Hamburger တာသာပြန်ပြီး ထည့်ထားပါတယ်။ အခု အဲဒီစာအုပ်ထဲက 'မိုက်ခဲလ် ဟမ်ဘာဂါ' ရဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကနေ မြန်မာပြန်လိုက်တာပါ။

Tobacco

To the dead
eternity seems
longer
because they're forbidden
to smoke

We living people puff
take a light from
one another and
emit our thanks
through our smokes

A cigarette when you're born
another when you go to school
yet another for your wedding
a cigarette because it's raining
and because it isn't raining
another . . .

You don't even notice
how in no time like this

with cheap tobacco
you've blown
your life's work away

Maren Sorescu

ဆေးလိပ်

သေသွားသူတွေအဖို့
ထာဝရဘဝဟာ ပိုကြာတယ်
ထင်ရတယ်
ဆေးလိပ် မသောက်ရ
တားမြစ်ထားတာကိုး

ကျုပ်တို့ အသက်ရှင်သူတွေကဖြင့် ဖွာလိုက်
တစ်ယောက်ဆီက တစ်ယောက်
မီးတို့လိုက်
ကျေးဇူးတင်စကားကို
မီးခိုးထဲက ထုတ်ပြလိုက်နဲ့

မွေးဖွားစဉ်က စီးကရက်တစ်လိပ်
ကျောင်းနေတော့ နောက်တစ်လိပ်
မင်္ဂလာဆောင်တော့ နောက်ထပ်တစ်လိပ်
မိုးရွာလို့ စီးကရက် တစ်လိပ်
မိုးမရွာလို့လည်း
နောက်ထပ် . . .

သတိတောင် မထားလိုက်မိ
ဒီလိုနဲ့ ဘာမှ မကြာလိုက်ဘူး

အပေါ်စား ဆေးလိပ်နဲ့
မှုတ်ထုတ်လိုက်ပေါ့
ကိုယ့်ဘဝရဲ့ လုပ်စရာတွေ

မာရင် ဆော့ရက်စကူး

လွယ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကဗျာစကားနဲ့ ပြောနေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ထပ်ပြီး စကားပြေနဲ့ ဘာသာပြန်လိုက်ပါဦးမယ်-

သေသွားရင် နတ်ပြည်ရောက်တယ်။ နတ်ပြည်က နတ်တွေ အသက် ပိုရှည်ကြတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ။ နတ်ပြည်မှာ ဆေးလိပ်မသောက်ရ တားမြစ် ထားလို့ပါပဲ။ ကျုပ်တို့လူ့ပြည်က လူတွေမှာဖြင့် အဲသလို တားမထားတော့ ဆေးလိပ်တွေ ဖွာလိုက်ကြတာ။ တစ်ယောက်ဆီက တစ်ယောက် မီးတစ် တို့လောက်ဆိုပြီး မီးခြစ်ငှားကြလို့၊ ဆေးလိပ်မီးခိုးနဲ့ မှုတ်ပြီး ကျေးဇူးတင် ကြောင်း ပြကြလို့။ မွေးတော့လည်း ဆေးလိပ်၊ ကျောင်းနေတော့လည်း ဆေးလိပ်၊ မင်္ဂလာဆောင်တော့လည်း ဆေးလိပ်၊ မိုးရွာလို့ ဆေးလိပ်၊ မိုးမရွာ လို့လည်း ဆေးလိပ်၊ အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြပြီး ဆေးလိပ်သောက်ကြတာပဲ။ ဒီလိုနဲ့ အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ပဲ ဆေးလိပ်ချည်း သောက်နေလိုက်ကြတာ ဘဝမှာ လုပ်စရာရှိတဲ့ အဖိုးတန်အလုပ်တွေ မလုပ်ရတော့ဘဲ ဆေးလိပ်မီးခိုးနဲ့ မှုတ် ထုတ်ပစ်လိုက်သလို ဖြုန်းတီးပစ်ခဲ့ကြပါပေါ့လားတဲ့။

ရောမာနိယပြည်သား ကဗျာဆရာကြီးဟာ ၁၉၃၆ က လယ်သမားမျိုး ရိုးမှာ မွေးဖွားခဲ့ကာ တက္ကသိုလ်မှာ ဒဿနဗေဒ သင်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကတည်း က ကဗျာတွေ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သူ ဖြစ်ပါတယ်။ စာစောင်တွေမှာ အယ် ဒီတာ လုပ်ဖူးတယ်။ ကဗျာတွေအပြင် ပြဇာတ်၊ အက်ဆေး၊ ကလေးစာအုပ် တွေ ရေးတယ်။ ဘာသာပြန်လည်း လုပ်တယ်။ ဆိုရှယ်လစ်အစိုးရကို သရော် စာတွေ ရေးခဲ့ပြီးနောက် တော်လှန်ရေးအောင်တော့ ယဉ်ကျေးမှုဝန်ကြီးဖြစ်ခဲ့ ပြီး ၁၉၉၆ က အသက် ၆၀ မှာ အသည်းကင်ဆာရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်သွား ခဲ့ရရှာပါတယ်။

